

Πρωτ. \_\_\_\_\_  
Αριθ. \_\_\_\_\_  
Διεκπ. \_\_\_\_\_

Από τα επίσημα Πρακτικά της ΡΚΣΤ΄, 28 Μαΐου 2025,  
Συνεδρίασης της Ολομέλειας της Βουλής, στην οποία  
ψηφίστηκε το παρακάτω σχέδιο νόμου:

**Βιώσιμη ανάπτυξη, παραγωγικός μετασχηματισμός της ελληνικής οικονομίας - Τροποποίηση διατάξεων του αναπτυξιακού νόμου 4887/2022 Αναπτυξιακός Νόμος - Ελλάδα Ισχυρή Ανάπτυξη - και λοιπές διατάξεις**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄: ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ

Άρθρο 1 Σκοπός

Άρθρο 2 Αντικείμενο

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄: ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΝΟΜΟΥ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Α΄ ΜΕΡΟΥΣ Α΄ Ν. 4887/2022

Άρθρο 3 Σκοπός - Αντικατάσταση άρθρου 1 ν. 4887/2022

Άρθρο 4 Αντικείμενο - Τροποποίηση άρθρου 2 ν. 4887/2022

Άρθρο 5 Γενικές αρχές για τις κρατικές ενισχύσεις - Ενωσιακό δίκαιο - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 3 ν. 4887/2022

Άρθρο 6 Ορισμοί - Τροποποίηση άρθρου 4 ν. 4887/2022

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄: ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Β΄ ΜΕΡΟΥΣ Α΄ Ν. 4887/2022

Άρθρο 7 Επιλέξιμες δαπάνες εκτός περιφερειακών ενισχύσεων - Τροποποίηση άρθρου 7 ν. 4887/2022

Άρθρο 8 Μη επιλέξιμες δαπάνες - Τροποποίηση άρθρου 8 ν. 4887/2022

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄: ΕΙΔΗ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Γ΄ ΜΕΡΟΥΣ Α΄ Ν. 4887/2022

Άρθρο 9 Είδη ενισχύσεων - Κίνητρα - Τροποποίηση άρθρου 9 ν. 4887/2022

Άρθρο 10 Εντάσεις και ύψη ενισχύσεων εκτός περιφερειακών ενισχύσεων - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 11 ν. 4887/2022

Άρθρο 11 Ανώτατα ποσά χορηγούμενων ενισχύσεων - Τροποποίηση άρθρου 12 ν. 4887/2022

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄: ΠΡΟΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΥΠΑΓΩΓΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΣΤΑ ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Δ΄ ΜΕΡΟΥΣ Α΄ Ν. 4887/2022

Άρθρο 12 Δικαιούχοι και εξαιρούμενοι ενισχύσεων - Τροποποίηση περ. στ΄ και ζ΄ παρ. 1 και προσθήκη παρ. 3 στο άρθρο 13 του ν. 4887/2022

Άρθρο 13 Ελάχιστο ύψος επενδυτικών σχεδίων - Τροποποίηση περ. ε΄ άρθρου 15 ν. 4887/2022

Άρθρο 14 Προϋποθέσεις για τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα - Αντικατάσταση άρθρου 16 ν. 4887/2022

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄: ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΑΓΩΓΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΣΤΑ ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Ε΄ ΜΕΡΟΥΣ Α΄ Ν. 4887/2022

Άρθρο 15 Υποβολή αίτησης - Τροποποίηση άρθρου 17 ν. 4887/2022

Άρθρο 16 Όργανα και διαδικασία αξιολόγησης - Τροποποίηση άρθρου 19 ν. 4887/2022

Άρθρο 17 Αποφάσεις ένταξης σε καθεστώτα ενισχύσεων - Τροποποίηση παρ. 1 και 3 άρθρου 20 ν. 4887/2022

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ΄: ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΣΤ΄ ΜΕΡΟΥΣ Α΄ Ν. 4887/2022

Άρθρο 18 Έλεγχος επενδυτικών σχεδίων - Τροποποίηση άρθρου 21 ν. 4887/2022

Άρθρο 19 Τροποποιήσεις επενδυτικών σχεδίων - Τροποποίηση άρθρου 22 ν. 4887/2022

Άρθρο 20 Ολοκλήρωση επενδυτικών σχεδίων και έναρξη παραγωγικής λειτουργίας - Τροποποίηση παρ. 1 και 2 άρθρου 23 ν. 4887/2022

Άρθρο 21 Περιεχόμενο και καταβολή ενισχύσεων - Τροποποίηση άρθρου 24 ν. 4887/2022

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η΄: ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΥΡΩΣΕΙΣ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Ζ΄ ΜΕΡΟΥΣ Α΄ Ν. 4887/2022

Άρθρο 22 Υποχρεώσεις ενισχυόμενων φορέων - Τροποποίηση άρθρου 25 ν. 4887/2022

Άρθρο 23 Παρακολούθηση τήρησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων - Τροποποίηση άρθρου 26 ν. 4887/2022

Άρθρο 24 Παράβολα - Τροποποίηση άρθρου 27 ν. 4887/2022

Άρθρο 25 Ανάκληση αποφάσεων υπαγωγής - Κυρώσεις - Τροποποίηση παρ. 1 και 4 άρθρου 28 ν. 4887/2022

## ΜΕΡΟΣ Β΄: ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄: ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Α΄ ΜΕΡΟΥΣ Β΄ Ν. 4887/2022

Άρθρο 26 Καθορισμός ποσών ενισχύσεων στα επιμέρους καθεστώτα - Τροποποίηση άρθρου 29 ν. 4887/2022

Άρθρο 27 Προκήρυξη καθεστώτων - Τροποποίηση άρθρου 30 ν. 4887/2022

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄: ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Α΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Β΄ ΜΕΡΟΥΣ Β΄ Ν. 4887/2022

Άρθρο 28 Τροποποίηση των καθεστώτων με τίτλο «ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ» και «ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ» με σύσταση νέου καθεστώτος, μετά από συγχώνευση αυτών, με τίτλο «ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ» - Αντικατάσταση τίτλου Υποκεφαλαίου Α΄ Κεφαλαίου Β΄ Μέρους Β΄ ν. 4887/2022

Άρθρο 29 Σκοπός - Αντικατάσταση άρθρου 31 ν. 4887/2022

Άρθρο 30 Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 32 ν. 4887/2022

Άρθρο 31 Επιλέξιμες δαπάνες - Τροποποίηση παρ. 2 και 3 άρθρου 33 ν. 4887/2022

Άρθρο 32 Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων - Τροποποίηση άρθρου 34 ν. 4887/2022

Άρθρο 33 Μεταβολή υπηρεσίας υποβολής αιτήσεων - Αντικατάσταση άρθρου 36 ν. 4887/2022

Άρθρο 34 Εξουσιοδότηση προς καθορισμό ειδικού πλαισίου καθεστώτος - Τροποποίηση άρθρου 37 ν. 4887/2022

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄: ΠΡΑΣΙΝΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Β΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Β΄ ΜΕΡΟΥΣ Β΄ Ν. 4887/2022

Άρθρο 35 Επιλέξιμες δαπάνες - Τροποποίηση παρ. 2 και 3 άρθρου 40 ν. 4887/2022

Άρθρο 36 Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων - Τροποποίηση άρθρου 41 ν. 4887/2022

Άρθρο 37 Μεταβολή υπηρεσίας υποβολής αιτήσεων - Αντικατάσταση άρθρου 43 ν. 4887/2022

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Γ΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Β΄ ΜΕΡΟΥΣ Β΄ Ν. 4887/2022

Άρθρο 38 Αντικατάσταση καθεστώτος με τίτλο «ΝΕΟ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ» και σύσταση νέου καθεστώτος με τίτλο «ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑ» - Αντικατάσταση τίτλου Υποκεφαλαίου Γ΄ Κεφαλαίου Β΄ Μέρους Β΄ ν. 4887/2022

Άρθρο 39 Σκοπός - Τροποποίηση άρθρου 45 ν. 4887/2022

Άρθρο 40 Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια - Αντικατάσταση παρ. 1 άρθρου 46 ν. 4887/2022

Άρθρο 41 Επιλέξιμες δαπάνες - Τροποποίηση παρ. 2

και 3 άρθρου 47 ν. 4887/2022

Άρθρο 42 Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων - Τροποποίηση παρ. 6 άρθρου 48 ν. 4887/2022

Άρθρο 43 Δικαιούχοι - Αντικατάσταση άρθρου 49 ν. 4887/2022

Άρθρο 44 Μεταβολή αρμόδιας υπηρεσίας υποβολής αιτήσεων - Αντικατάσταση άρθρου 50 ν. 4887/2022

Άρθρο 45 Εξουσιοδότηση προς καθορισμό ειδικού πλαισίου καθεστώτος - Προσθήκη άρθρου 50Α στον ν. 4887/2022

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄: ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Δ΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Β΄ ΜΕΡΟΥΣ Β΄ Ν. 4887/2022

Άρθρο 46 Κατάργηση καθεστώτος με τίτλο «ΔΙΚΑΙΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ» και σύσταση νέου καθεστώτος με τίτλο «ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ» - Αντικατάσταση τίτλου Υποκεφαλαίου Δ΄ Κεφαλαίου Β΄ Μέρους Β΄ ν. 4887/2022

Άρθρο 47 Σκοπός - Αντικατάσταση άρθρου 51 ν. 4887/2022

Άρθρο 48 Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 52 ν. 4887/2022

Άρθρο 49 Επιλέξιμες δαπάνες - Τροποποίηση παρ. 2 και 3 άρθρου 53 ν. 4887/2022

Άρθρο 50 Ένταση ενισχύσεων στις επιχορηγήσεις και αύξηση ποσών ενισχύσεων - Τροποποίηση άρθρου 54 ν. 4887/2022

Άρθρο 51 Δικαιούχοι - Αντικατάσταση άρθρου 55 ν. 4887/2022

Άρθρο 52 Μεταβολή αρμόδιας υπηρεσίας υποβολής αιτήσεων - Αντικατάσταση τίτλου και παρ. 1, κατάργηση παρ. 2 άρθρου 56 ν. 4887/2022

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ΄: ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΗ - ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ - ΑΛΙΕΙΑ - ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΣΤ΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Β΄ ΜΕΡΟΥΣ Β΄ Ν. 4887/2022

Άρθρο 53 Εξειδίκευση των επιλέξιμων δαπανών - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 67 ν. 4887/2022

Άρθρο 54 Ένταση ενισχύσεων στις επιχορηγήσεις, αύξηση ποσών ενισχύσεων - Τροποποίηση άρθρου 68 ν. 4887/2022

Άρθρο 55 Μεταβολή αρμόδιας υπηρεσίας υποβολής αιτήσεων - Αντικατάσταση άρθρου 70 ν. 4887/2022

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ΄: ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ - ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΥΣΙΔΑ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Ζ΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Β΄ ΜΕΡΟΥΣ Β΄ Ν. 4887/2022

Άρθρο 56 Εξειδίκευση επιλέξιμων δαπανών - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 74 ν. 4887/2022

Άρθρο 57 Ένταση ενισχύσεων στις επιχορηγήσεις και αύξηση ποσών ενισχύσεων - Τροποποίηση άρθρου 75 ν. 4887/2022

Άρθρο 58 Μεταβολή αρμόδιας υπηρεσίας υποβολής αιτήσεων - Αντικατάσταση άρθρου 77 ν. 4887/2022

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η΄: ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Η΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Β΄ ΜΕΡΟΥΣ Β΄ Ν. 4887/2022

Άρθρο 59 Εξειδίκευση επιλέξιμων δαπανών προς μικρομεσαίες επιχειρήσεις - Τροποποίηση παρ. 2 και 3 άρθρου 80 ν. 4887/2022

Άρθρο 60 Ένταση ενισχύσεων στις επιχορηγήσεις και αύξηση ποσών ενισχύσεων - Τροποποίηση άρθρου 81 ν. 4887/2022

Άρθρο 61 Μεταβολή αρμόδιας υπηρεσίας υποβολής

αιτήσεων - Αντικατάσταση άρθρου 83 ν. 4887/2022

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ΄: ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Θ΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Β΄ ΜΕΡΟΥΣ Β΄ Ν. 4887/2022

Άρθρο 62 Διόρθωση παροράματος διάταξης για τα υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 85 ν. 4887/2022

Άρθρο 63 Εξειδίκευση επιλέξιμων δαπανών - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 86 ν. 4887/2022

Άρθρο 64 Ένταση ενίσχυσης στις επιχορηγήσεις και αύξηση ποσών ενισχύσεων - Τροποποίηση άρθρου 87 ν. 4887/2022

Άρθρο 65 Μεταβολή αρμόδιας υπηρεσίας υποβολής αιτήσεων - Αντικατάσταση άρθρου 89 ν. 4887/2022

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι΄: ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Ι΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Β΄ ΜΕΡΟΥΣ Β΄ Ν. 4887/2022

Άρθρο 66 Εξειδίκευση επιλέξιμων δαπανών - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 93 ν. 4887/2022

Άρθρο 67 Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων - Τροποποίηση άρθρου 94 ν. 4887/2022

Άρθρο 68 Μεταβολή αρμόδιας υπηρεσίας υποβολής αιτήσεων - Αντικατάσταση άρθρου 96 ν. 4887/2022

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΑ΄: ΜΕΓΑΛΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΙΑ΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Β΄ ΜΕΡΟΥΣ Β΄ Ν. 4887/2022

Άρθρο 69 Εξειδίκευση επιλέξιμων δαπανών - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 100 ν. 4887/2022

Άρθρο 70 Ένταση ενισχύσεων στις επιχορηγήσεις και αύξηση ποσών ενισχύσεων - Τροποποίηση άρθρου 101 ν. 4887/2022

Άρθρο 71 Μεταβολή αρμόδιας υπηρεσίας υποβολής αιτήσεων - Αντικατάσταση άρθρου 104 ν. 4887/2022

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΒ΄: ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΑΛΥΣΙΔΕΣ ΑΞΙΑΣ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΙΒ΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Β΄ ΜΕΡΟΥΣ Β΄ Ν. 4887/2022

Άρθρο 72 Επιλέξιμες δαπάνες - Τροποποίηση παρ. 2 και 3 άρθρου 107 ν. 4887/2022

Άρθρο 73 Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων - Τροποποίηση άρθρου 108 ν. 4887/2022

Άρθρο 74 Μεταβολή υπηρεσίας υποβολής αιτήσεων - Αντικατάσταση άρθρου 110 ν. 4887/2022

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΓ΄: ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ 360<sup>ο</sup> - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΙΓ΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Β΄ ΜΕΡΟΥΣ Β΄ Ν. 4887/2022

Άρθρο 75 Επιλέξιμες δαπάνες - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 113 ν. 4887/2022

Άρθρο 76 Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων - Τροποποίηση άρθρου 114 ν. 4887/2022

Άρθρο 77 Μεταβολή υπηρεσίας υποβολής αιτήσεων - Αντικατάσταση άρθρου 116 ν. 4887/2022

ΜΕΡΟΣ Γ΄: ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α΄: ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Α΄ ΜΕΡΟΥΣ Γ΄ Ν. 4887/2022

Άρθρο 78 Μητρώα Αξιολογητών Επενδυτικών Σχεδίων - Τροποποίηση άρθρου 117 ν. 4887/2022

Άρθρο 79 Επιτροπές Αξιολόγησης Επενδυτικών Σχεδίων - Αντικατάσταση άρθρου 118 ν. 4887/2022

Άρθρο 80 Επιτροπές Ενστάσεων - Αντικατάσταση άρθρου 119 ν. 4887/2022

Άρθρο 81 Όργανα ελέγχου επενδυτικών σχεδίων - Τροποποίηση άρθρου 120 ν. 4887/2022

Άρθρο 82 Διαχείριση Μητρώων Ελέγχου και Αξιολόγη-

σης - Τροποποίηση άρθρου 121 ν. 4887/2022

Άρθρο 83 Γνωμοδοτικές Επιτροπές - Τροποποίηση άρθρου 122 ν. 4887/2022 - Εξουσιοδοτική διάταξη

Άρθρο 84 Αποζημιώσεις Επιτροπών - Οργάνων Αξιολόγησης και Ελέγχου - Αντικατάσταση τίτλου άρθρου 124 ν. 4887/2022

Άρθρο 85 Υποχρέωση συμμετεχόντων σε επιτροπές και όργανα ελέγχου για υποβολή δήλωσης περιουσιακής κατάστασης - Αντικατάσταση άρθρου 125 ν. 4887/2022

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄: ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΝΟΜΟΥ ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Β΄ ΜΕΡΟΥΣ Γ΄ Ν. 4887/2022

Άρθρο 86 Θέματα λειτουργίας του Πληροφοριακού Συστήματος του αναπτυξιακού νόμου - Τροποποίηση άρθρου 126 ν. 4887/2022

Άρθρο 87 Αξιολόγηση συνεπειών ενισχύσεων - Τροποποίηση άρθρου 128 ν. 4887/2022

ΜΕΡΟΣ Δ΄: ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ Ν. 4887/2022

Άρθρο 88 Εξουσιοδοτικές διατάξεις - Τροποποίηση άρθρου 129 ν. 4887/2022

Άρθρο 89 Μεταβατικές διατάξεις - Τροποποίηση άρθρου 130 ν. 4887/2022

ΜΕΡΟΣ Ε΄: ΥΠΑΓΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΞΑΙΡΟΥΜΕΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ

Άρθρο 90 Υπαγόμενα και εξαιρούμενα επενδυτικά σχέδια - Τροποποίηση Παραρτήματος Α΄ ν. 4887/2022

Άρθρο 91 Επιλέξιμες δαπάνες εκτός περιφερειακών ενισχύσεων - Τροποποίηση Παραρτήματος Β΄ ν. 4887/2022

ΜΕΡΟΣ ΣΤ΄: ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

Άρθρο 92 Παράταση προθεσμίας θεώρησης αδειών τεχνικών επαγγελματικών δραστηριοτήτων - Τροποποίηση άρθρου 145 ν. 4887/2022

Άρθρο 93 Αφορολόγητο, ανεκχώρητο και ακατάσχετο της ενίσχυσης που καταβάλλεται στο πλαίσιο της δράσης «Ενίσχυση επιχειρήσεων των Περιφερειακών Ενοτήτων Μαγνησίας και Τρικάλων για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων στην λειτουργία τους από την κακοκαιρία Daniel»

Άρθρο 94 Παράταση προθεσμίας απαλλαγών των Ναυπηγείων Ελευσίνας - Τροποποίηση άρθρου 97 του ν. 5007/2022

Άρθρο 95 Μίσθωση ακινήτου για επέκταση της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης - Τροποποίηση άρθρου 280 ν. 4738/2020

Άρθρο 96 Μεταβατική διάταξη για τη χωροθέτηση και αδειοδότηση Τουριστικών Λιμένων - Προσθήκη παρ. 4Α στο άρθρο 46 του ν. 5167/2024

Άρθρο 97 Εγγυητικές επιστολές αναπτυξιακών νόμων

Άρθρο 98 Βελτιώσεις στις μεταβατικές διατάξεις για την αδειοδότηση λειτουργίας για τα ναυπηγεία Σκαρμαγκά - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 11 ν. 4949/2022

Άρθρο 99 Αξιοποίηση κινήτρου φορολογικής απαλλαγής σε επενδυτικά σχέδια που υπάγονται στα καθεστώτα ενισχύσεων των νόμων 4608/2019 και 4864/2021 - Προσθήκη τελευταίου εδαφίου στην περ. α΄ της παρ. 2 του άρθρου 8 του ν. 4864/2021

Άρθρο 100 Ένταξη της Ανώνυμης Εταιρείας «Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης Ανώνυμη Εταιρεία (Η.ΔΙ.Κ.Α. Α.Ε.)» στους τεχνολογικούς φορείς του ν. 4310/2014 - Τροποποίηση παρ. Β΄ άρθρου 13Α ν. 4310/2014

Άρθρο 101 Κίνητρο εκπλήρωσης στοχοθεσίας Ελε-

γκτών Εναέριας Κυκλοφορίας - Εξουσιοδοτική διάταξη - Τροποποίηση άρθρου 77 ν. 4949/2022

Άρθρο 102 Ψηφιακό σύστημα συλλογής και αξιολόγησης δεδομένων για τις πολιτικές που εφαρμόζουν οι επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα σε θέματα αρμοδιότητας της Γενικής Γραμματείας Ισότητας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας - Προσθήκη άρθρου 9Α στον ν. 4604/2019

Άρθρο 103 Πρόγραμμα επιμόρφωσης και ευαισθητοποίησης των εργαζομένων σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα σε θέματα αρμοδιότητας της Γενικής Γραμματείας Ισότητας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων - Προσθήκη άρθρου 9Β στον ν. 4604/2019

Άρθρο 104 Ζητήματα μετακινήσεων εκτός έδρας εργαζομένων Εθνικού Θεάτρου, Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος και Δημοτικών Περιφερειακών Θεάτρων - Τροποποίηση παρ. 5 άρθρου 10 υποπαρ. Δ.9 παρ. Δ' άρθρου 2 ν. 4336/2015

Άρθρο 105 Μεταβατικές διατάξεις - Πιστοποίηση προγραμμάτων Κέντρων Δια Βίου Μάθησης - Ολοκλήρωση πρακτικής άσκησης κατάρτιζομένων των Σχολών Ανώτερης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης - Τροποποίηση περ. β) παρ. 17 και παρ. 31 άρθρου 169 ν. 4763/2020

Άρθρο 106 Μεταβατικές διατάξεις - Πιστοποίηση Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών - Ρυθμίσεις για την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης - Τροποποίηση παρ. 1 και 4 άρθρου 455 ν. 4957/2022

**ΜΕΡΟΣ Ζ' : ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

Άρθρο 107 Καταργούμενες διατάξεις

**ΜΕΡΟΣ Η' : ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ**

Άρθρο 108 Έναρξη ισχύος

## **ΜΕΡΟΣ Α'** **ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

### **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'** **ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ**

#### **Άρθρο 1** **Σκοπός**

Σκοπός του παρόντος είναι η προσαρμογή στις νέες ανάγκες της ελληνικής οικονομίας μέσω της πρόβλεψης νέων καθεστώτων ενίσχυσης, καθώς και της απλοποίησης των προβλεπόμενων διαδικασιών για τη χορήγηση ενισχύσεων και κινήτρων.

#### **Άρθρο 2** **Αντικείμενο**

Αντικείμενο του παρόντος αποτελούν:

- α) η θέσπιση νέων καθεστώτων ενίσχυσης και η τροποποίηση υφιστάμενων καθεστώτων,
- β) η θέσπιση νέου κινήτρου ταχείας αδειοδότησης σε συγκεκριμένα καθεστώτα,
- γ) η βελτίωση της διαδικασίας αξιολόγησης και ελέγχου επενδυτικών σχεδίων,
- δ) η βελτίωση της λειτουργίας των συλλογικών οργάνων που προβλέπονται σε διάφορα στάδια της διαδικασίας που προβλέπεται στον αναπτυξιακό νόμο.

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'** **ΑΝΑΜΟΡΦΩΣΗ ΤΩΝ ΓΕΝΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ** **ΤΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΝΟΜΟΥ -** **ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Α' ΜΕΡΟΥΣ Α'** **Ν. 4887/2022**

### **Άρθρο 3** **Σκοπός - Αντικατάσταση άρθρου 1 ν. 4887/2022**

Το άρθρο 1 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί σκοπού, αντικαθίσταται ως εξής:

#### **«Άρθρο 1** **Σκοπός**

Σκοπός του παρόντος είναι η προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης σε εθνικό επίπεδο, η οποία περιλαμβάνει τη μείωση των κοινωνικών και των περιφερειακών ανισοτήτων, και την ενίσχυση των παρεμβάσεων για την αντιμετώπιση του οξύτατου δημογραφικού προβλήματος της χώρας, σε συνδυασμό με τον παραγωγικό μετασχηματισμό της ελληνικής οικονομίας, τη διαμόρφωση και υλοποίηση ενός νέου παραγωγικού μοντέλου για την Ελλάδα, με ενισχυμένο τον ρόλο της βιομηχανίας και της μεταποίησης, και την προσέλκυση μεγαλύτερων επενδύσεων με πολλαπλασιαστικό οικονομικό αποτύπωμα στη ζωή της χώρας καθώς, επίσης, και την αξιοποίηση νέων τεχνολογιών που θα συμβάλλουν στην εξωστρέφεια και την ανταγωνιστικότητα των ελληνικών επιχειρήσεων και της εγχώριας οικονομίας.»

### **Άρθρο 4** **Αντικείμενο - Τροποποίηση άρθρου 2 ν. 4887/2022**

Στο άρθρο 2 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί αντικειμένου, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) οι περ. 1, 3 και 4 αντικαθίστανται, β) η περ. 5 καταργείται και το άρθρο 2 διαμορφώνεται ως εξής:

#### **«Άρθρο 2** **Αντικείμενο**

Αντικείμενο του παρόντος αποτελεί η θέσπιση καθεστώτων χορήγησης κρατικών ενισχύσεων σε επενδυτικά σχέδια, τα οποία δύναται να υπάγονται στις παρακάτω κατηγορίες:

1. Σύγχρονες τεχνολογίες.
2. Πράσινη μετάβαση - Περιβαλλοντική αναβάθμιση επιχειρήσεων.
3. Καθεστώς κοινωνικής επιχειρηματικότητας και χειροτεχνίας.
4. Καθεστώς περιοχών ειδικής ενίσχυσης.
5. (Καταργείται).
6. Αγοροδιατροφή - πρωτογενής παραγωγή και μεταποίηση γεωργικών προϊόντων - αλιεία και υδατοκαλλιέργεια.
7. Μεταποίηση - Εφοδιαστική αλυσίδα.
8. Επιχειρηματική εξωστρέφεια.
9. Ενίσχυση τουριστικών επενδύσεων.
10. Εναλλακτικές μορφές τουρισμού.
11. Μεγάλες επενδύσεις.
12. Ευρωπαϊκές αλυσίδες αξίας.
13. Επιχειρηματικότητα 360<sup>ο</sup>.»

**Άρθρο 5**  
**Γενικές αρχές για τις κρατικές ενισχύσεις -**  
**Ενωσιακό δίκαιο - Τροποποίηση παρ. 1**  
**άρθρου 3 ν. 4887/2022**

Στην παρ. 1 του άρθρου 3 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί γενικών αρχών για τις κρατικές ενισχύσεις και περί ενωσιακού δικαίου, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο τέλος της περ. α' προστίθενται οι λέξεις «, όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/1315 της Επιτροπής της 23ης Ιουνίου 2023 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης, και του κανονισμού (ΕΕ) 2022/2473 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή, τη μεταποίηση και την εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης (L 167)», β) στην περ. δ', β) οι λέξεις «τον Κανονισμό (ΕΕ) 702/2014 της Επιτροπής της 25ης Ιουνίου 2014» αντικαθίστανται από τις λέξεις «τον Κανονισμό (ΕΕ) 2022/2472 της Επιτροπής της 14ης Δεκεμβρίου 2022», ββ), η λέξη «συμβατών» αντικαθίσταται από τη λέξη «συμβιβάσιμων» και βγ) ο αριθμός «L 193» αντικαθίσταται από τον αριθμό «L 327», γ) στο τέλος της περ. ε' προστίθενται οι λέξεις «όπως αντικαταστάθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2022/2473 της Επιτροπής της 14ης Δεκεμβρίου 2022 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή, τη μεταποίηση και την εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης (L 327)», και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Η υπαγωγή των επενδυτικών σχεδίων των επιχειρήσεων στα καθεστώτα ενισχύσεων του παρόντος διέπεται, ιδίως από:

α. Τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθμ. 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης [Γενικός Απαλλακτικός Κανονισμός (Γ.Α.Κ.)] (L 187), όπως τροποποιήθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2023/1315 της Επιτροπής της 23ης Ιουνίου 2023 για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης, και του κανονισμού (ΕΕ) 2022/2473 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή, τη μεταποίηση και την εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης (L 167),

β. την υπ' αριθμ. C (2021) 2594 final/19.4.21 Ανακοίνωση της Ε.Ε. «Κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα για την περίοδο 2022-2027»,

γ. τον εγκεκριμένο, από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων για τις Περιφέρειες της ελληνικής Επικράτειας της περιόδου 2022 - 2027,

δ. τον Κανονισμό (ΕΕ) 2022/2472 της Επιτροπής της

14ης Δεκεμβρίου 2022, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων στους τομείς της γεωργίας και δασοκομίας και σε αγροτικές περιοχές συμβιβάσιμων με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (L 327),

ε. τον Κανονισμό αριθμ. 1379/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την κοινή οργάνωση των αγορών των προϊόντων αλιείας και την υδατοκαλλιέργειας, την τροποποίηση των Κανονισμών του Συμβουλίου (ΕΚ) αριθμ. 1184/2006 και (ΕΚ) αριθμ. 1224/2009 και την κατάργηση του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 104/2000 του Συμβουλίου, με την επιφύλαξη όσων προβλέπονται στον Γ.Α.Κ. και στον Κανονισμό (ΕΕ) αριθμ. 1388/2014 της Επιτροπής της 16ης Δεκεμβρίου 2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή, τη μεταποίηση και την εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (L 369), όπως αντικαταστάθηκε με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2022/2473 της Επιτροπής της 14ης Δεκεμβρίου 2022 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην παραγωγή, τη μεταποίηση και την εμπορία προϊόντων αλιείας και υδατοκαλλιέργειας συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης (L 327),

στ. τον Κανονισμό 2021/1056 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 24ης Ιουνίου 2021 για τη θέσπιση του Ταμείου Δίκαιης Μετάβασης (L 231).»

**Άρθρο 6**  
**Ορισμοί - Τροποποίηση άρθρου 4 ν. 4887/2022**

Στο άρθρο 4 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί ορισμών, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) οι περ. 1 και 2 αντικαθίστανται, β) στην περ. 3 οι λέξεις «σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθμ. 1893/2006 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 20ής Δεκεμβρίου 2006, για τη θέσπιση της στατιστικής ταξινόμησης των οικονομικών δραστηριοτήτων NACE - αναθεώρηση 2 και για την τροποποίηση του Κανονισμού (ΕΟΚ) αριθμ. 3037/90 του Συμβουλίου και ορισμένων Κανονισμών των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων σχετικών με ειδικούς στατιστικούς τομείς (L 393)» διαγράφονται, γ) στο τελευταίο εδάφιο της περ. 4 οι λέξεις «(άρθρο 2 παρ. 50 Γ.Α.Κ.)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «(άρθρο 2 παρ. 23 Γ.Α.Κ.)», δ) στην περ. 5, δα) μετά από τις λέξεις «θεωρείται κάθε» διαγράφεται η λέξη «πρόσθετη», δβ) μετά από τις λέξεις «και των συνδεδεμένων ή συνεργαζόμενων επιχειρήσεων, η οποία» προστίθενται οι λέξεις «αφορά στην ίδια ή παρεμφερή δραστηριότητα και», ε) στην περ. 9 οι λέξεις «ισοδύναμο επιχορήγησης, εκφρασμένο ως ποσοστό των ενισχυόμενων δαπανών» αντικαθίστανται από τις λέξεις «ποσό της ενίσχυσης, εκφραζόμενο ως ποσοστό των επιλέξιμων δαπανών», στ) στο τελευταίο εδάφιο της περ. 11 οι λέξεις «(άρθρο 2 παρ. 61 Γ.Α.Κ.)», αντικαθίστανται από τις λέξεις «(άρθρο 2 παρ. 61α Γ.Α.Κ.)», ζ) στην παρ. 12: ζα) πριν από τις λέξεις «επένδυση για νέα οικονομική δραστηριότητα» προστίθεται η λέξη «αρχική», ζβ) οι λέξεις «της περ. 14» αντικαθίστανται από τις λέξεις «της περ. 17» και το άρθρο 4 διαμορφώνεται ως εξής:

#### «Άρθρο 4 Ορισμοί

Για τους σκοπούς του παρόντος, ισχύουν οι ορισμοί του άρθρου 2 του Γ.Α.Κ. και οι ακόλουθοι:

1. Αρχική επένδυση (άρθρο 2 παρ. 49 Γ.Α.Κ.):

α) Η επένδυση σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού σε ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα:

αα) τη δημιουργία νέας εγκατάστασης,

αβ) την επέκταση της παραγωγικής ικανότητας υφιστάμενης εγκατάστασης,

αγ) τη διαφοροποίηση της παραγωγής υφιστάμενης εγκατάστασης σε προϊόντα ή υπηρεσίες που δεν παρήγαγε προηγουμένως η εγκατάσταση,

αδ) μια θεμελιώδη αλλαγή στη συνολική παραγωγική διαδικασία των προϊόντων ή στη συνολική παροχή των υπηρεσιών που αφορά η επένδυση στην εγκατάσταση.

β) Η απόκτηση στοιχείων ενεργητικού που ανήκουν σε εγκατάσταση που έχει κλείσει ή θα είχε κλείσει εάν δεν είχε αγοραστεί. Η απλή εξαγορά των μετοχών μιας επιχείρησης δεν χαρακτηρίζεται αρχική επένδυση.

Η επένδυση αντικατάστασης δεν συνιστά αρχική επένδυση.

2. Αρχική επένδυση για νέα οικονομική δραστηριότητα (άρθρο 2 παρ. 51 Γ.Α.Κ.):

α) Η επένδυση σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού σε ένα ή αμφότερα από τα ακόλουθα:

αα) τη δημιουργία νέας εγκατάστασης,

αβ) τη διαφοροποίηση της δραστηριότητας μιας εγκατάστασης, υπό την προϋπόθεση ότι η νέα δραστηριότητα δεν είναι ίδια ή παρεμφερής με τη δραστηριότητα που ασκείτο προηγουμένως στην εγκατάσταση.

β) Η απόκτηση στοιχείων ενεργητικού που ανήκουν σε εγκατάσταση που έχει κλείσει ή θα είχε κλείσει εάν δεν είχε αγοραστεί, υπό την προϋπόθεση ότι η νέα δραστηριότητα που θα ασκείται με χρήση των αποκτηθέντων στοιχείων ενεργητικού δεν είναι η ίδια ή παρεμφερής δραστηριότητα με εκείνη που ασκούσαν στην εγκατάσταση πριν από την απόκτηση.

Η απλή απόκτηση των μετοχών μιας επιχείρησης δεν χαρακτηρίζεται ως αρχική επένδυση που δημιουργεί νέα οικονομική δραστηριότητα.

3. Ίδια ή παρεμφερής δραστηριότητα: Κάθε δραστηριότητα που εμπίπτει στην ίδια τάξη (τετραψήφιος αριθμητικός κωδικός) της στατιστικής ταξινόμησης των οικονομικών δραστηριοτήτων NACE - αναθεώρηση 2 (άρθρο 2 παρ. 50 Γ.Α.Κ.).

4. Έναρξη εργασιών: Το πρώτο χρονικά σημείο μεταξύ είτε της έναρξης των κατασκευαστικών εργασιών που αφορούν στην επένδυση, είτε της πρώτης νομικά δεσμευτικής ανάληψης υποχρέωσης για την παραγγελία εξοπλισμού ή άλλης ανάληψης υποχρέωσης που καθιστά μη αναστρέψιμη την επένδυση. Η αγορά γης και οι προπαρασκευαστικές εργασίες, όπως η λήψη αδειών και η εκπόνηση μελετών σκοπιμότητας, δεν θεωρούνται έναρξη των εργασιών. Για τις εξαγορές, ως έναρξη των εργασιών νοείται η στιγμή απόκτησης των στοιχείων ενεργητικού που συνδέονται άμεσα με την αποκτηθείσα εγκατάσταση (άρθρο 2 παρ. 23 Γ.Α.Κ.).

5. Ενιαίο επενδυτικό σχέδιο: Για την εφαρμογή των καθεστώτων ενισχύσεων του παρόντος, ως ενιαίο επενδυτικό σχέδιο θεωρείται κάθε αρχική επένδυση του ίδιου δικαιούχου (σε επίπεδο ομίλου), περιλαμβανομένων και των συνδεδεμένων ή συνεργαζόμενων επιχειρήσεων, η

οποία αφορά στην ίδια ή παρεμφερή δραστηριότητα και αρχίζει εντός τριών (3) ετών από την ημερομηνία έναρξης των εργασιών για άλλη ενισχυόμενη επένδυση στην ίδια περιφέρεια (Nuts 3) του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 1059/2003 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης Μαΐου 2003 για τη θέσπιση μιας κοινής ονοματολογίας των εδαφικών στατιστικών μονάδων (NUTS) (L 154) (αρ. 14 παρ. 13 Γ.Α.Κ.).

6. Ενισχυόμενο κόστος: Το συνολικό ποσό που συνιστά το μέρος των επιλέξιμων δαπανών, το οποίο τελικά ενισχύεται βάσει των ορίων και περιορισμών του παρόντος.

7. Επιλέξιμες δαπάνες: Όσες δαπάνες επιτρέπεται να ενισχυθούν βάσει του ενωσιακού και του εθνικού δικαίου.

8. Επιλέξιμο κόστος: Το συνολικό ποσό που προκύπτει από το άθροισμα των επιλέξιμων δαπανών.

9. Ένταση ενίσχυσης: Το ακαθάριστο ποσό της ενίσχυσης εκφραζόμενο ως ποσοστό των επιλέξιμων δαπανών, πριν από την αφαίρεση φόρων ή άλλων επιβαρύνσεων (άρθρο 2 παρ. 26 Γ.Α.Κ.).

10. Κρατική ενίσχυση: Κάθε μέτρο που πληροί όλα τα κριτήρια που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 107 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής «η Συνθήκη») (άρθρο 2 παρ. 1 Γ.Α.Κ.).

11. Μετεγκατάσταση: Μεταφορά της ίδιας ή παρεμφερούς δραστηριότητας ή μέρους αυτής από επιχειρηματική εγκατάσταση στο έδαφος συμβαλλόμενου μέρους της συμφωνίας του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (αρχική εγκατάσταση) σε επιχειρηματική εγκατάσταση στην οποία πραγματοποιείται η ενισχυόμενη επένδυση στο έδαφος άλλου συμβαλλόμενου μέρους της συμφωνίας του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ενισχυόμενη εγκατάσταση). Μεταφορά υπάρχει όταν το προϊόν ή η υπηρεσία στην αρχική και στην ενισχυόμενη εγκατάσταση εξυπηρετεί, τουλάχιστον εν μέρει, τον ίδιο σκοπό και καλύπτει τις απαιτήσεις ή τις ανάγκες του ίδιου τύπου πελατών και χάνονται θέσεις εργασίας στην ίδια ή παρεμφερή δραστηριότητα σε μία από τις αρχικές εγκαταστάσεις του δικαιούχου στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (άρθρο 2 παρ. 61α Γ.Α.Κ.).

12. Περιφερειακή επενδυτική ενίσχυση: Οι περιφερειακές ενισχύσεις που ορίζονται στα άρθρα 13 και 14 του Γ.Α.Κ. που χορηγούνται για αρχική επένδυση ή για αρχική επένδυση για νέα οικονομική δραστηριότητα σύμφωνα με τον Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων της περ. 17 (άρθρο 2 παρ. 41 Γ.Α.Κ.).

13. Μη περιφερειακές επενδυτικές ενισχύσεις: Οι ενισχύσεις που χορηγούνται σε μη περιφερειακού χαρακτήρα επενδυτικά σχέδια ή επενδυτικές δαπάνες.

14. Μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις ή ΜμΕ: Οι επιχειρήσεις που πληρούν τα κριτήρια που ορίζονται στο Παράρτημα Ι του Γ.Α.Κ. (άρθρο 2 παρ. 2 του Γ.Α.Κ.). Όσες επιχειρήσεις δεν εντάσσονται στην έννοια των ΜμΕ θεωρούνται μεγάλες.

15. Προβληματική επιχείρηση: Η επιχείρηση για την οποία συντρέχει τουλάχιστον μια από τις προϋποθέσεις που τίθενται στην παρ. 18 του άρθρου 2 του Γ.Α.Κ..

16. Ετήσιες Μονάδες Εργασίας (ΕΜΕ): Οποιοσδήποτε εργάστηκε με πλήρες ωράριο στην επιχείρηση για ένα (1) έτος, δηλαδή για τριακόσιες (300) ημέρες, με απασχόληση οκτώ (8) ωρών ανά ημέρα εργασίας, υπολογίζεται ως μία (1) ΕΜΕ.

17. Χάρτης Περιφερειακών Ενισχύσεων (Χ.Π.Ε.): Κα-

τάλογος των περιοχών που έχουν οριστεί από ένα κράτος μέλος σύμφωνα με τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στις Κατευθυντήριες Γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα και έχουν λάβει την έγκριση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής. Στον Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων ορίζονται τα ανώτατα ποσοστά ενισχύσεων που δύνανται να χορηγούνται για αρχικές επενδύσεις στις περιφέρειες της χώρας.»

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄  
ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ  
ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Β΄ ΜΕΡΟΥΣ Α΄ Ν. 4887/2022**

**Άρθρο 7  
Επιλέξιμες δαπάνες εκτός περιφερειακών  
ενισχύσεων - Τροποποίηση άρθρου 7 ν. 4887/2022**

Στο δεύτερο εδάφιο του άρθρου 7 του ν. 4887/2022 (Α΄ 16), περί επιλέξιμων δαπανών εκτός περιφερειακών ενισχύσεων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) οι λέξεις «Ψηφιακός και τεχνολογικός μετασχηματισμός επιχειρήσεων», αντικαθίστανται από τις λέξεις «Σύγχρονες τεχνολογίες», β) οι λέξεις ««Νέο Επιχειρείν», «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση (Δ.Α.Μ.)», «Έρευνα και εφαρμοσμένη καινοτομία» και» αντικαθίστανται από τις λέξεις «Καθεστώς κοινωνικής επιχειρηματικότητας και χειροτεχνίας», «Καθεστώς περιοχών ειδικής ενίσχυσης», και το άρθρο 7 διαμορφώνεται ως εξής:

**«Άρθρο 7  
Επιλέξιμες δαπάνες  
εκτός περιφερειακών ενισχύσεων**

Οι επιλέξιμες δαπάνες των επενδυτικών σχεδίων, για τις οποίες παρέχονται άλλες, πλην των περιφερειακών, ενισχύσεις σε εφαρμογή των καθεστώτων του Μέρους Β΄, με τους ειδικότερους όρους και τις προϋποθέσεις που τίθενται στον Γ.Α.Κ., είναι όσες δαπάνες τίθενται στο Παράρτημα Β΄. Επιπρόσθετα, στα καθεστώτα ενισχύσεων «Σύγχρονες τεχνολογίες», «Πράσινη Μετάβαση - Περιβαλλοντική αναβάθμιση επιχειρήσεων», «Καθεστώς κοινωνικής επιχειρηματικότητας και χειροτεχνίας», «Καθεστώς περιοχών ειδικής ενίσχυσης», «Επιχειρηματική εξωστρέφεια και Ευρωπαϊκές αλυσίδες αξίας» περιλαμβάνονται επιλέξιμες δαπάνες που ορίζονται στα αντίστοιχα άρθρα του Γ.Α.Κ..»

**Άρθρο 8  
Μη επιλέξιμες δαπάνες - Τροποποίηση άρθρου 8  
ν. 4887/2022**

Στο άρθρο 8 του ν. 4887/2022 (Α΄ 16), περί μη επιλέξιμων δαπανών, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην περ. α΄ οι λέξεις «Νέο Επιχειρείν» αντικαθίστανται από τις λέξεις «Καθεστώς κοινωνικής επιχειρηματικότητας και χειροτεχνίας» και του καθεστώτος «Σύγχρονες τεχνολογίες», β) στην περ. β΄ οι λέξεις «Νέο Επιχειρείν» αντικαθίστανται από τις λέξεις «Καθεστώς κοινωνικής επιχειρηματικότητας και χειροτεχνίας», γ) στο πρώτο εδάφιο της περ. στ΄ ο αριθμός «4170» αντικαθίσταται από τον αριθμό «4270» και το άρθρο 8 διαμορφώνεται ως εξής:

**«Άρθρο 8  
Μη επιλέξιμες δαπάνες**

Οι κατωτέρω δαπάνες θεωρούνται μη επιλέξιμες και εξαιρούνται από την παροχή ενισχύσεων:

α. Τα λειτουργικά έξοδα της επένδυσης, εκτός εάν αποτελούν τμήμα των δαπανών εκκίνησης του καθεστώτος «Καθεστώς κοινωνικής επιχειρηματικότητας και χειροτεχνίας» και του καθεστώτος «Σύγχρονες τεχνολογίες» του Μέρους Β΄ ή εντάσσονται στις περιπτώσεις των παρ. 3, 5 και 13 του Παραρτήματος Β΄ ή προβλέπονται στα άρθρα 25, 29 και 31 του Γ.Α.Κ..

β. Η αγορά επίπλων και σκευών γραφείου, εκτός εάν αποτελούν μέρος του ξενοδοχειακού εξοπλισμού, ή είναι βασικό τμήμα του παραγωγικού εξοπλισμού της επένδυσης, ή περιλαμβάνονται στις δαπάνες εκκίνησης του καθεστώτος «Καθεστώς κοινωνικής επιχειρηματικότητας και χειροτεχνίας» του Μέρους Β΄.

γ. Η αγορά επιβατικών αυτοκινήτων έως έξι (6) θέσεων.

δ. Η αγορά οικοπέδων, γηπέδων και αγροτεμαχίων. Σε περίπτωση αγοράς κτιριακών εγκαταστάσεων, δεν μπορεί να ενισχυθεί το τμήμα της δαπάνης που αφορά στην αξία του οικοπέδου επί του οποίου αυτές έχουν ανεγερθεί.

ε. Η εισφορά στο εταιρικό κεφάλαιο ακινήτων, μηχανημάτων και λοιπών πάγιων στοιχείων.

στ. Η ανέγερση ή επέκταση κτιριακών εγκαταστάσεων επί γηπέδου που δεν ανήκει κατά κυριότητα στον φορέα της επένδυσης, εκτός αν τούτο έχει παραχωρηθεί από το Δημόσιο ή από φορέα της Γενικής Κυβέρνησης του άρθρου 14 του ν. 4270/2014 (Α΄ 143), ή έχει μισθωθεί από δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα, φυσικό ή νομικό πρόσωπο, ή έχει αποκτηθεί επ' αυτού δικαίωμα επιφανείας για τον σκοπό αυτόν για τόσα έτη όσα ορίζονται στη περ. β΄ του άρθρου 25, περί τήρησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων πλέον τεσσάρων (4) ετών από την πιστοποιηθείσα ημερομηνία ολοκλήρωσης. Οι μισθώσεις αυτές, οι οποίες αποτελούν προϋπόθεση της ολοκλήρωσης της επένδυσης, δύναται να καταρτίζονται και με ιδιωτικό έγγραφο, εφόσον τα στοιχεία τους υποβάλλονται ηλεκτρονικά στην αντίστοιχη πλατφόρμα της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (Α.Α.Δ.Ε.) και το συμφωνητικό της μίσθωσης μεταγράφεται στο αρμόδιο υποθηκοφυλακείο, ή καταχωρίζεται στο Κτηματολόγιο αρμοδίων. Μετά από την ολοκλήρωση της διαδικασίας μεταγραφής ή καταχώρισης στο οικείο κτηματολογικό φύλλο, η μίσθωση αποκτά την ισχύ που προβλέπεται στο άρθρο 618 του Αστικού Κώδικα.»

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄  
ΕΙΔΗ ΚΑΙ ΠΟΣΟΣΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ -  
ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Γ΄  
ΜΕΡΟΥΣ Α΄ Ν. 4887/2022**

**Άρθρο 9  
Είδη ενισχύσεων - Κίνητρα - Τροποποίηση  
άρθρου 9 ν. 4887/2022**

Στο άρθρο 9 του ν. 4887/2022 (Α΄ 16), περί ειδών ενισχύσεων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στον τίτλο προστίθεται η λέξη «Κίνητρα», β) στην περ. ε΄ της παρ. 1, οι λέξεις «στο καθεστώς «Νέο Επιχει-

ρείν»» αντικαθίστανται από τις λέξεις «στα καθεστώτα: «Σύγχρονες τεχνολογίες» και «Καθεστώς κοινωνικής επιχειρηματικότητας και χειροτεχνίας», γ) προστίθενται παρ. 3 και 4 και το άρθρο 9 τροποποιείται ως εξής:

#### «Άρθρο 9

##### Είδη ενισχύσεων - Κίνητρα

1. Στα επενδυτικά σχέδια τα οποία υπάγονται στα καθεστώτα ενισχύσεων του παρόντος παρέχονται τα ακόλουθα είδη ενισχύσεων:

α. Φορολογική απαλλαγή, η οποία συνίσταται στην απαλλαγή από την καταβολή φόρου εισοδήματος επί των πραγματοποιούμενων προ φόρου κερδών, τα οποία προκύπτουν με βάση την οικεία φορολογική νομοθεσία, από το σύνολο των δραστηριοτήτων της επιχείρησης, αφαιρουμένου του φόρου του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας που αναλογεί στα κέρδη που διανέμονται ή αναλαμβάνονται από τους εταίρους. Το ποσό της φορολογικής απαλλαγής υπολογίζεται ως ποσοστό επί της αξίας των ενισχυόμενων δαπανών του επενδυτικού σχεδίου ή και της αξίας του καινούριου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού, ο οποίος αποκτάται με χρηματοδοτική μίσθωση (leasing) και συνιστά ισόποσο αποθεματικό, το οποίο τηρείται σε διακριτό λογαριασμό στις οικονομικές καταστάσεις.

β. Επιχορήγηση, η οποία συνίσταται στη δωρεάν παροχή από το Δημόσιο χρηματικού ποσού, για την κάλυψη τμήματος των ενισχυόμενων δαπανών του επενδυτικού σχεδίου και προσδιορίζεται ως ποσοστό αυτών.

γ. Επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing), η οποία συνίσταται στην κάλυψη από το Δημόσιο τμήματος των καταβαλλόμενων δόσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing), η οποία συνάπτεται για την απόκτηση καινούριου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού, προσδιορίζεται ως ποσοστό επί της αξίας απόκτησής τους και εμπεριέχεται στις καταβαλλόμενες δόσεις. Η επιδότηση της χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) δεν μπορεί να υπερβαίνει τα επτά (7) έτη, και η προθεσμία άρχεται από την ημερομηνία ολοκλήρωσης της επένδυσης.

δ. Επιδότηση του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, η οποία συνίσταται στην κάλυψη από το Δημόσιο μέρους του μισθολογικού κόστους των νέων θέσεων εργασίας που δημιουργούνται και συνδέονται με το επενδυτικό σχέδιο και για τις οποίες δεν λαμβάνεται καμία άλλη κρατική ενίσχυση.

ε. Χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο Μέρος Β' που αφορά στα καθεστώτα: «Σύγχρονες τεχνολογίες» και «Καθεστώς κοινωνικής επιχειρηματικότητας και χειροτεχνίας», που συνίσταται στην επιδότηση επιτοκίου δανείων μειωμένης εξασφάλισης ή των εξόδων ασφάλισης των δανείων υψηλού κινδύνου που καταβάλλονται στα πιστωτικά ιδρύματα που τα χορηγούν.

2. Τα είδη ενισχύσεων των περ. α', β' και γ' της παρ. 1 παρέχονται μεμονωμένα ή συνδυαστικά και συνυπολογίζονται για τον καθορισμό του συνολικού ποσού ενίσχυσης του κάθε επενδυτικού σχεδίου. Το είδος ενίσχυσης της περ. δ' της παρ. 1 παρέχεται αυτοτελώς και μόνο για τις δαπάνες του μισθολογικού κόστους των νέων θέσεων εργασίας της περ. γ' της παρ. 1 του άρθρου 6.

3. Κίνητρο ταχείας αδειοδότησης:

α. Με την επιφύλαξη του δεύτερου εδαφίου, κάθε απαιτούμενη άδεια ή έγκριση για την εκτέλεση έργων, την

εγκατάσταση ή τη λειτουργία επενδύσεων των καθεστώτων ενίσχυσης των Υποκεφαλαίων Δ' (Καθεστώς περιοχών ειδικής ενίσχυσης) και ΙΑ' (Μεγάλες επενδύσεις), συμπεριλαμβανομένων των χωροταξικών αδειών, εκδίδεται εντός δύο (2) μηνών από την υποβολή από τον φορέα επένδυσης στη Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακών Νόμων και Αμέσων Ξένων Επενδύσεων (Γ.Δ.ΑΝ.Ν.Α.Ξ.Ε.) του Υπουργείου Ανάπτυξης, πλήρους φακέλου για κάθε απαιτούμενη άδεια ή έγκριση. Για την έκδοση Απόφασης Έγκρισης Περιβαλλοντικών Όρων (ΑΕΠΟ) των επενδυτικών σχεδίων του προηγούμενου εδαφίου ακολουθούνται αναλογικά τα προβλεπόμενα στα άρθρα 3 και 9 του ν. 4864/2021 (Α' 237). Στις προθεσμίες της παρούσας περίπτωσης δεν συνυπολογίζεται ο χρόνος προσκόμισης των συμπληρωματικών στοιχείων που αιτείται η διοίκηση.

β. Η Γ.Δ.ΑΝ.Ν.Α.Ξ.Ε. εξετάζει την τυπική πληρότητα και τη συμβατότητα των στοιχείων του φακέλου με βάση την απόφαση της υπαγωγής και μπορεί να ζητήσει συμπληρωματικά στοιχεία για την ολοκλήρωση του φακέλου. Κατόπιν, διαβιβάζει στην αρμόδια αδειοδοτούσα αρχή την αίτηση και τον οικείο φάκελο για την έκδοση της άδειας, της έγκρισης ή της γνωμοδότησης.

γ. Η αρμόδια αδειοδοτούσα αρχή ολοκληρώνει κατά προτεραιότητα τη διοικητική διαδικασία και εκδίδει την απαραίτητη άδεια, έγκριση ή γνωμοδότηση εντός των προθεσμιών της περ. α'. Η αδειοδοτούσα αρχή εξετάζει την τυπική και ουσιαστική πληρότητα του φακέλου και δύναται, εντός δεκαπέντε (15) ημερολογιακών ημερών, να αιτηθεί την προσκόμιση των απαραίτητων συμπληρωματικών στοιχείων, οπότε η προθεσμία αναστέλλεται και επανεκκινεί από την κατάθεση των στοιχείων αυτών. Σε κάθε περίπτωση, η προθεσμία της περ. α' δεν παρεκτείνεται εξαιρουμένων των περιπτώσεων ανωτέρας βίας.

δ. Αν, στο πλαίσιο της σχετικής διοικητικής διαδικασίας της παρούσας παραγράφου, απαιτείται η αποστολή προς την αρμόδια αδειοδοτούσα αρχή εγκρίσεων, εισηγήσεων ή γνωμοδοτήσεων περιφερειακών ή άλλων υπηρεσιών, αυτές ολοκληρώνονται σε τέτοιο χρόνο, ώστε να διασφαλίζεται ότι η τελική άδεια έγκρισης ή η γνωμοδότηση εκδίδεται εντός της προθεσμίας της περ. α'.

ε. Αν παρέλθει άπρακτη η προθεσμία του πρώτου εδαφίου της περ. α', η αρμοδιότητα έκδοσης των αδειών μπορεί να ασκηθεί από τον Υπουργό Ανάπτυξης. Στην περίπτωση αυτή εκδίδεται διαπιστωτική πράξη περί παρέλευσης της προθεσμίας από την αρμόδια υπηρεσία. Ο Υπουργός Ανάπτυξης, μετά από εισήγηση της Γ.Δ.ΑΝ.Ν.Α.Ξ.Ε., βεβαιώνει την παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας, και αιτιολογημένα είτε εκδίδει τη σχετική άδεια, λαμβάνοντας υπόψη την αίτηση και τα στοιχεία του φακέλου, είτε την απορρίπτει εντός προθεσμίας ενός (1) μηνός, από την έκδοση της διαπιστωτικής πράξης περί παρέλευσης της προθεσμίας.

στ. Για τις άδειες ή εγκρίσεις εγκατάστασης ή λειτουργίας των ανωτέρω επενδύσεων, στις αρμόδιες αδειοδοτούσες αρχές, περιλαμβάνεται και η Γενική Γραμματεία Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης.

4. Κίνητρο παροχής δανείων με την εγγύηση της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας Α.Ε.:

α. Για τα επενδυτικά σχέδια των ΜμΕ, τα οποία λαμβάνουν απόφαση υπαγωγής σε οποιοδήποτε Καθεστώς Ενίσχυσης του άρθρου 2, οι φορείς δύνανται να αιτηθούν να λάβουν δάνεια, βραχυπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα, για την υλοποίηση της επένδυσης, με την εγγύηση της

Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας Α.Ε. από το Ταμείο Εγγυοδοσίας Development Law Financial Instrument Guarantee Fund (DeLFI GF) ή εναλλακτικά από άλλο ενισχυόμενο χρηματοδοτικό εργαλείο της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας.

β. Τα επενδυτικά σχέδια που έχουν λάβει απόφαση υπαγωγής στο Καθεστώς Ενίσχυσης Μεγάλων Επενδύσεων, είτε ανήκουν σε μεγάλες, είτε σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις, δύνανται να υποβάλλουν αίτηση δανειοδότησης από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ), προκειμένου να λάβουν δάνειο με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου. Η ΕΤΕπ αξιολογεί την επενδυτική πρόταση με τα δικά της κριτήρια και διαδικασίες. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης καθορίζονται οι αναλυτικοί όροι και η διαδικασία δανειοδότησης της παρούσας περίπτωσης.

Τα ανωτέρω κίνητρα εμπεριέχουν κρατική ενίσχυση, το ύψος της οποίας προστίθεται στις ενισχύσεις της παρ. 1.»

**Άρθρο 10**  
**Εντάσεις και ύψη ενισχύσεων εκτός**  
**περιφερειακών ενισχύσεων - Τροποποίηση**  
**παρ. 2 άρθρου 11 ν. 4887/2022**

Στην παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί εντάσεων και υψών ενισχύσεων εκτός περιφερειακών ενισχύσεων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) οι λέξεις «Ψηφιακός και τεχνολογικός μετασχηματισμός επιχειρήσεων» αντικαθίστανται από τις λέξεις «Σύγχρονες τεχνολογίες», β) οι λέξεις «Νέο Επιχειρείν», «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση (ΔΑΜ)», «Έρευνα και εφαρμοσμένη καινοτομία» αντικαθίστανται από τις λέξεις «Καθεστώς περιοχών ειδικής ενίσχυσης», «Καθεστώς κοινωνικής επιχειρηματικότητας και χειροτεχνίας» και μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Για τις εντάσεις και το ύψος των ενισχυόμενων δαπανών των επενδυτικών σχεδίων που δεν προϋποθέτουν την υλοποίηση αρχικής επένδυσης, όπως αυτές των καθεστώτων «Σύγχρονες τεχνολογίες», «Πράσινη μετάβαση - Περιβαλλοντική αναβάθμιση επιχειρήσεων», «Καθεστώς περιοχών ειδικής ενίσχυσης», «Καθεστώς κοινωνικής επιχειρηματικότητας και χειροτεχνίας», καθώς και «Επιχειρηματική εξωστρέφεια» και «Ευρωπαϊκές αλυσίδες αξίας», εφαρμόζονται οι διατάξεις των επί μέρους Τμημάτων του Γ.Α.Κ., καθώς και οι διατάξεις που αφορούν είδη, ένταση και ποσά εκάστου καθεστώτος.»

**Άρθρο 11**  
**Ανώτατα ποσά χορηγούμενων ενισχύσεων -**  
**Τροποποίηση άρθρου 12 ν. 4887/2022**

Στο άρθρο 12 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί ανωτάτων ποσών χορηγούμενων ενισχύσεων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην παρ. 1: αα) οι λέξεις «των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ» αντικαθίστανται από τις λέξεις «των είκοσι εκατομμυρίων (20.000.000) ευρώ», αβ) διαγράφονται οι λέξεις «και της παρ. 5 του άρθρου 30», β) στην παρ. 2: βα) στο πρώτο εδάφιο, οι λέξεις «τριάντα εκατομμύρια (30.000.000) ευρώ» αντικαθίστανται από τις λέξεις «πενήντα εκατομμύρια (50.000.000) ευρώ», ββ) στο τελευταίο εδάφιο, οι λέ-

ξεις «, με εξαίρεση τα όσα ειδικότερα ορίζονται στο καθεστώς της «Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης»» αντικαθίστανται από τις λέξεις «με την επιφύλαξη των περιορισμών του άρθρου 3 του Γ.Α.Κ.» και το άρθρο 12 διαμορφώνεται ως εξής:

**«Άρθρο 12**  
**Ανώτατα ποσά χορηγούμενων ενισχύσεων**

1. Το συνολικό ποσό ενίσχυσης ανά υποβαλλόμενο επενδυτικό σχέδιο δεν μπορεί να υπερβεί το ποσό των είκοσι εκατομμυρίων (20.000.000) ευρώ, με εξαίρεση όσα από τα καθεστώτα του Μέρους Β' ορίζουν είτε μεγαλύτερο, είτε μικρότερο ποσό, με την επιφύλαξη των περιορισμών του άρθρου 4 του Γ.Α.Κ..

2. Οι παρεχόμενες σε κάθε φορέα επενδυτικού σχεδίου ενισχύσεις, στις οποίες περιλαμβάνονται και οι ενισχύσεις σε συνεργαζόμενες ή συνδεδεμένες επιχειρήσεις, δεν μπορεί να υπερβούν σωρευτικά τα είκοσι εκατομμύρια (20.000.000) ευρώ για μεμονωμένη επιχείρηση και τα πενήντα εκατομμύρια (50.000.000) ευρώ για το σύνολο των συνεργαζόμενων ή συνδεδεμένων επιχειρήσεων, με την επιφύλαξη των περιορισμών του άρθρου 4 του Γ.Α.Κ.. Οι περιορισμοί αυτοί ισχύουν για τα επενδυτικά σχέδια, τα οποία υπάγονται στο παρόν και για χρονική περίοδο τριών (3) ετών από την υποβολή της αίτησης του φορέα για υπαγωγή του επενδυτικού σχεδίου του. Ως ποσό ενίσχυσης, ανά υποβαλλόμενο επενδυτικό σχέδιο, λαμβάνεται υπόψη το εγκριθέν με την απόφαση υπαγωγής. Το υπερβάλλον ποσό ενίσχυσης περικόπτεται αναλογικά κατά είδος ενίσχυσης και ομάδα δαπανών. Τα ανώτατα όρια της παρούσας προσαυξάνονται κατά πενήντα τοις εκατό (50%) στις περιπτώσεις που η ενίσχυση δίδεται με τη μορφή της φορολογικής απαλλαγής, με την επιφύλαξη των περιορισμών του άρθρου 3 του Γ.Α.Κ..»

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'**  
**ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΥΠΑΓΩΓΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ**  
**ΣΤΑ ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ -**  
**ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Δ'**  
**ΜΕΡΟΥΣ Α' Ν. 4887/2022**

**Άρθρο 12**  
**Δικαιούχοι και εξαιρούμενοι ενισχύσεων -**  
**Τροποποίηση περ. στ' και ζ' παρ. 1 και προσθήκη**  
**παρ. 3 στο άρθρο 13 του ν. 4887/2022**

1. Στην παρ. 1 του άρθρου 13 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί δικαιούχων και εξαιρούμενων ενισχύσεων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην υποπερ. σγ' της περ. στ' οι λέξεις «του άρθρου 22» αντικαθίστανται από τις λέξεις «του άρθρου 25», β) στην περ. ζ' μετά από τη λέξη «υδατοκαλλιέργεια» προστίθενται οι λέξεις «και το καθεστώς «Κοινωνικής επιχειρηματικότητας και χειροτεχνίας» και μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις οι περ. στ' και ζ' διαμορφώνονται ως εξής:

«στ. δημόσιες και δημοτικές επιχειρήσεις και θυγατρικές τους, εφόσον:

στα. δεν τους έχει ανατεθεί η εξυπηρέτηση δημόσιου σκοπού,

στβ. δεν έχει ανατεθεί από το κράτος αποκλειστικά σε αυτούς η προσφορά υπηρεσιών,

σγ. δεν επιχορηγείται η λειτουργία τους με δημόσι-

ους πόρους για το διάστημα τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων του άρθρου 25,

ζ. ατομικές επιχειρήσεις με ανώτατο επιλέξιμο κόστος επενδυτικού σχεδίου ποσού διακοσίων χιλιάδων (200.000) ευρώ μόνο για το καθεστώς «Αγροδιατροφή - πρωτογενής παραγωγή και μεταποίηση γεωργικών προϊόντων - αλιεία και υδατοκαλλιέργεια» και το καθεστώς «Κοινωνικής επιχειρηματικότητας και χειροτεχνίας.»

2. Στο άρθρο 13 του ν. 4887/2022 προστίθεται παρ. 3 ως εξής:

«3. Προϋπόθεση χορήγησης των ενισχύσεων, που χορηγούνται με βάση τα καθεστώτα του Μέρους Β', εφόσον συγχρηματοδοτούνται από επιχειρησιακά προγράμματα του Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης (Ε.Σ.Π.Α.) της περιόδου 2021-2027, είναι η τήρηση της αρχής περί μη πρόκλησης σημαντικής βλάβης στο περιβάλλον, σύμφωνα με το άρθρο 17 του Κανονισμού (ΕΕ) 2020/852 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Ιουνίου 2020 σχετικά με τη θέσπιση πλαισίου για τη διευκόλυνση των βιώσιμων επενδύσεων και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2019/2088 (L 198).»

### **Άρθρο 13**

#### **Ελάχιστο ύψος επενδυτικών σχεδίων - Τροποποίηση περ. ε' άρθρου 15 ν. 4887/2022**

Στην περ. ε' του άρθρου 15 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί ελαχίστου ύψους επενδυτικών σχεδίων, προστίθενται οι λέξεις «καθώς και για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις που εντάσσονται στο καθεστώς ενίσχυσης «Καθεστώς κοινωνικής επιχειρηματικότητας και χειροτεχνίας»» και η περ. ε' διαμορφώνεται ως εξής:

«ε. ποσό των πενήντα χιλιάδων (50.000) ευρώ για τις Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις (Κοιν.Σ.Επ.), καθώς και τους Αγροτικούς Συνεταιρισμούς (Α.Σ.), τους Αστικούς Συνεταιρισμούς, τις Ομάδες Παραγωγών (Ομ.Π.), Οργανώσεις Παραγωγών (Ο.Π.), και τις Αγροτικές Εταιρικές Συμπράξεις (Α.Ε.Σ.), καθώς και για τις πολύ μικρές επιχειρήσεις που εντάσσονται στο καθεστώς ενίσχυσης «Καθεστώς κοινωνικής επιχειρηματικότητας και χειροτεχνίας.»

### **Άρθρο 14**

#### **Προϋποθέσεις για τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα - Αντικατάσταση άρθρου 16 ν. 4887/2022**

Το άρθρο 16 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί προϋποθέσεων για τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα, αντικαθίσταται ως εξής:

### **«Άρθρο 16**

#### **Προϋποθέσεις για τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα**

1. Τα επενδυτικά σχέδια για τις ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα, τα οποία υπάγονται στα καθεστώτα ενισχύσεων του παρόντος, έχουν ολοκληρωμένο χαρακτήρα αρχικής επένδυσης και ειδικότερα πληρούν μια από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) Επένδυση σε ενσώματα και άυλα στοιχεία ενεργητικού σε ένα ή περισσότερα από τα ακόλουθα:

- αα) τη δημιουργία νέας εγκατάστασης,
- αβ) την επέκταση της παραγωγικής ικανότητας υφι-

στάμενης εγκατάστασης,

αγ) τη διαφοροποίηση της παραγωγής υφιστάμενης εγκατάστασης σε προϊόντα ή υπηρεσίες που δεν παρήγαγε ή δεν προσέφερε προηγουμένως η εγκατάσταση. Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά τις ενισχύσεις που χορηγούνται σε μεγάλες επιχειρήσεις ή ΜμΕ για διαφοροποίηση υφιστάμενης επιχειρηματικής εγκατάστασης, οι επιλέξιμες δαπάνες υπερβαίνουν κατ' ελάχιστον διακόσια τοις εκατό (200 %) τη λογιστική αξία των στοιχείων ενεργητικού που επαναχρησιμοποιούνται, όπως έχει καταγραφεί στο οικονομικό έτος που προηγείται της έναρξης των εργασιών,

αδ) μια θεμελιώδη αλλαγή στη συνολική παραγωγική διαδικασία των προϊόντων ή στη συνολική παροχή των υπηρεσιών που αφορά η επένδυση στην εγκατάσταση. Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά τις ενισχύσεις που χορηγούνται σε μεγάλες επιχειρήσεις για την υλοποίηση θεμελιώδους αλλαγής στην παραγωγική διαδικασία, οι επιλέξιμες δαπάνες υπερβαίνουν τις αποσβέσεις των στοιχείων ενεργητικού που συνδέονται με την προς εκσυγχρονισμό δραστηριότητα κατά τα τρία (3) προηγούμενα οικονομικά έτη.

β) Απόκτηση στοιχείων ενεργητικού που ανήκουν σε εγκατάσταση που έχει κλείσει ή θα είχε κλείσει εάν δεν είχε αγοραστεί. Η απλή εξαγορά των μετοχών μιας επιχείρησης δεν χαρακτηρίζεται αρχική επένδυση.

Η επένδυση αντικατάστασης δεν συνιστά αρχική επένδυση.

2. Κατά την εξέταση των προϋποθέσεων της παρ. 1 εφαρμόζεται η έννοια του ενιαίου επενδυτικού σχεδίου, όπως αυτό ορίζεται στο άρθρο 4, περί ορισμών.»

### **ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'**

#### **ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΥΠΑΓΩΓΗΣ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ ΣΤΑ ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Ε' ΜΕΡΟΥΣ Α' Ν. 4887/2022**

### **Άρθρο 15**

#### **Υποβολή αίτησης - Τροποποίηση άρθρου 17 ν. 4887/2022**

Στο άρθρο 17 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί υποβολής αίτησης, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην παρ. 1, προστίθεται περ. ζ', β) η παρ. 3 αντικαθίσταται, γ) η παρ. 5 καταργείται, δ) προστίθεται παρ. 5Α, ε) στην παρ. 6 προστίθεται δεύτερο εδάφιο, στ) το πρώτο εδάφιο της παρ. 7 αντικαθίσταται, ζ) η παρ. 8 καταργείται και μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις το άρθρο 17 διαμορφώνεται ως εξής:

### **«Άρθρο 17**

#### **Υποβολή αίτησης**

1. Η αίτηση για τη χορήγηση ενίσχυσης περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τα ακόλουθα στοιχεία:

- α. Την επωνυμία και το μέγεθος της επιχείρησης (μεγάλη, μεσαία, μικρή, πολύ μικρή),
- β. την περιγραφή του έργου, συμπεριλαμβανομένων των εκτιμώμενων ημερομηνιών έναρξης και λήξης,
- γ. τον τόπο εκτέλεσης του έργου,
- δ. τον κατάλογο των δαπανών του έργου,
- ε. τα είδη και το ποσό ενίσχυσης,
- στ. το χρηματοδοτικό σχήμα του επενδυτικού σχεδίου

και

ζ. το παράβολο του άρθρου 27, περί παραβόλων.

2. Η αίτηση υπαγωγής και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά υποβάλλονται υποχρεωτικά μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Αναπτυξιακών Νόμων (Π.Σ.- Αν), όπως προβλέπεται στο άρθρο 126, και ο φορέας ενημερώνεται ηλεκτρονικά για την παραλαβή και καταχώρισή τους. Όλα τα ανωτέρω τηρούνται ηλεκτρονικά στην αρμόδια υπηρεσία παραλαβής, όπως αυτή ορίζεται στην παρ. 3 του άρθρου 17. Το περιεχόμενο της αίτησης και τα απαιτούμενα δικαιολογητικά καθορίζονται στις αποφάσεις προκήρυξης των καθεστώτων ενίσχυσης.

3. Οι αιτήσεις για την υπαγωγή επενδυτικών σχεδίων δύνανται να υποβάλλονται ως εξής:

α. στη Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακών Νόμων και Άμεσων Ξένων Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης,

β. στις Διευθύνσεις Αναπτυξιακού Προγραμματισμού των Περιφερειών της χώρας,

γ. στη Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Εσωτερικών, Τομέας Μακεδονίας - Θράκης.

Ο φορέας υποδοχής καθορίζεται στην εκάστοτε προκήρυξη καθεστώτος ενίσχυσης.

4. Με την υποβολή της αίτησης πραγματοποιείται ο έλεγχος της πληρότητας της αίτησης και των συνημμένων δικαιολογητικών, με βάση τυποποιημένο σύστημα ελέγχου πληρότητας.

5. Καταργείται.

5Α. Κάθε φορέας δύναται να υποβάλει αίτηση υπαγωγής του ίδιου επενδυτικού σχεδίου σε περισσότερα καθεστώτα ενίσχυσης, εφόσον πληρούνται οι σχετικές προϋποθέσεις. Με την υπαγωγή του επενδυτικού σχεδίου στον οριστικό πίνακα ενός καθεστώτος αυτοδίκαια απορρίπτονται όλες οι υπόλοιπες αιτήσεις υπαγωγής για το εν λόγω επενδυτικό σχέδιο.

6. Σε όσες περιπτώσεις ο φορέας του επενδυτικού σχεδίου πρόκειται να λάβει δάνειο από χρηματοπιστωτικό ίδρυμα για την υλοποίηση του επενδυτικού του σχεδίου, το είδος των δικαιολογητικών που συνοδεύουν την αίτηση υπαγωγής, καθώς και ο χρόνος υποβολής τυχόν συμπληρωματικών στοιχείων ορίζονται στην προκήρυξη του άρθρου 30. Ο φορέας πρέπει να δηλώνει ρητά κάθε χρηματοδότηση που περιλαμβάνει κρατική στήριξη.

7. Δεν επιτρέπεται η υποβολή αίτησης υπαγωγής για επενδυτικό σχέδιο το οποίο, είτε στο σύνολό του είτε εν μέρει, έχει ήδη υπαχθεί στις ενισχύσεις του παρόντος ή άλλων καθεστώτων ενίσχυσης.

Οι ως άνω αιτήσεις απορρίπτονται με αιτιολογημένη απόφαση της αρμόδιας υπηρεσίας, το δε παράβολο του άρθρου 27 καταπίπτει υπέρ του Δημοσίου.

8. Καταργείται.»

## Άρθρο 16

### Όργανα και διαδικασία αξιολόγησης - Τροποποίηση άρθρου 19 ν. 4887/2022

Στο άρθρο 19 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί οργάνων και διαδικασίας αξιολόγησης, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην παρ. 1, αα) στο πρώτο εδάφιο, οι λέξεις «στις περιπτώσεις της παρ. 3» αντικαθίστανται από τις λέξεις «του άρθρου 117», αβ) προστίθεται πέμπτο εδάφιο, β) η παρ. 2 αντικαθίσταται, γ) η παρ. 3 καταργείται, δ) στην παρ. 4, δα) η λέξη «συγκριτικής» διαγράφεται, δβ) οι λέξεις «είτε από την Επιτροπή Αξιολόγησης

είτε από τον έλεγχο των Ορκωτών Ελεγκτών,» αντικαθίστανται από τις λέξεις «από τα όργανα της παρ. 1 του παρόντος», ε) η παρ. 5 καταργείται, στ) στην παρ. 6, στα) μετά από τις λέξεις «Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων» οι λέξεις «και Σ.Δ.Ι.Τ.» διαγράφονται, στβ) η περ. β' καταργείται, ζ) στην παρ. 7, οι λέξεις «της Επιτροπής» αντικαθίστανται από τις λέξεις «των Επιτροπών», η) η παρ. 8 αντικαθίσταται, θ) στην παρ. 10, μετά από τις λέξεις «Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων» διαγράφονται οι λέξεις «και Σ.Δ.Ι.Τ.» και το άρθρο 19 διαμορφώνεται ως εξής:

## «Άρθρο 19

### Όργανα και διαδικασία αξιολόγησης

1. Η αξιολόγηση πραγματοποιείται από την Επιτροπή Αξιολόγησης του άρθρου 118 ή από μέλος του Εθνικού Μητρώου Πιστοποιημένων Αξιολογητών (Ε.Μ.Π.Α.) ή από μέλος του Μητρώου Ορκωτών Ελεγκτών του άρθρου 117 ή δύναται να ανατίθεται με την έκδοση σχετικής υπουργικής απόφασης στον Ενδιάμεσο Φορέα Επιχειρησιακού Προγράμματος «ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ» (ΕΦΕΠΑΕ) ή σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 129 παρ. 4. Εάν απαιτούνται διευκρινίσεις σχετικά με το περιεχόμενο του φακέλου, ή υποβολή συμπληρωματικών δικαιολογητικών ή δικαιολογητικών που δεν υποβλήθηκαν, εφόσον συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις για την έκδοσή τους κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης, τάσσεται προθεσμία έως επτά (7) εργάσιμων ημερών στον φορέα του επενδυτικού σχεδίου, προκειμένου να τις παράσχει ή να τα υποβάλει. Η δυνατότητα αξιοποιείται άπαξ. Αν η προθεσμία αυτή παρέλθει άπρακτη, η διαδικασία αξιολόγησης ολοκληρώνεται στο σύνολό της. Το όργανο αξιολόγησης καθορίζεται στην προκήρυξη του εκάστοτε καθεστώτος.

2. Η αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων εκκινεί από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας υποβολής αιτήσεων υπαγωγής στο σχετικό καθεστώς και ολοκληρώνεται εντός προθεσμίας ενενήντα (90) ημερών.

Αν, για λόγους τεχνικής φύσεως, οι οποίοι αφορούν στη λειτουργία του Πληροφοριακού Συστήματος Αναπτυξιακών Νόμων (Π.Σ.- Αν), δεν είναι εφικτή η αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων μέσω του Π.Σ.- Αν, η διαδικασία αξιολόγησης ολοκληρώνεται εντός ενενήντα (90) ημερών από την έκδοση διαπιστωτικής πράξης λειτουργίας του συστήματος από τον Γενικό Γραμματέα Ιδιωτικών Επενδύσεων. Στις περιπτώσεις υπέρβασης των ως άνω ορίων, ο έλεγχος αξιολόγησης ανατίθεται, με απόφαση του αρμόδιου οργάνου του Υπουργείου Ανάπτυξης, σε ανεξάρτητο ορκωτό ελεγκτή από το Μητρώο Ορκωτών - Λογιστών της περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 117. Ο ορκωτός ελεγκτής οφείλει, το αργότερο εντός τριάντα (30) ημερών από την ανάθεση, να ολοκληρώσει την αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων.

3. Καταργείται.

4. Με βάση τα αποτελέσματα της αξιολόγησης τα οποία προέρχονται από τα όργανα της παρ. 1 του παρόντος καταρτίζεται Προσωρινός Πίνακας αποτελεσμάτων αξιολόγησης.

5. Καταργείται.

6. Ο φορέας του επενδυτικού σχεδίου δύναται να υποβάλει ένσταση εντός αποκλειστικής προθεσμίας δέκα (10) ημερών από:

α. την ανάρτηση του Προσωρινού Πίνακα της παρ. 4

στην ιστοσελίδα της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης.

β. Καταργείται.

7. Οι ενστάσεις αυτές υποβάλλονται ενώπιον των Επιτροπών Ενστάσεων του άρθρου 119 και αποτελούν ενδικοφανείς προσφυγές.

8. Μετά την έκδοση αποφάσεων από τις Επιτροπές Ενστάσεων, καταρτίζεται τελικός πίνακας αξιολόγησης, κατά φθίνουσα βαθμολογική σειρά. Σε περίπτωση ισοβαθμίας, τα επενδυτικά σχέδια κατατάσσονται με κριτήριο το μικρότερο ύψος ενίσχυσης. Ο τελικός πίνακας κατάταξης δεν αποτελεί απόφαση υπαγωγής. Ο πίνακας των επενδυτικών σχεδίων που λαμβάνουν απόφαση υπαγωγής, αποτελεί τον οριστικό πίνακα, και αναρτάται μετά την έκδοση της απόφασης κατανομής των ποσών της παρ. 4 του άρθρου 29.

9. Στην απόφαση προκήρυξης είναι δυνατόν να εξειδικεύονται περαιτέρω τα κριτήρια, η μεθοδολογία, η προθεσμία παροχής διευκρινίσεων, τα όργανα και η διαδικασία της αξιολόγησης και καθορίζονται τα επιμέρους στοιχεία αξιολόγησης, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, οι δείκτες βαθμολόγησης και η στάθμισή τους, καθώς και η ελάχιστη βαθμολογία που πρέπει να συγκεντρώνει το επενδυτικό σχέδιο, προκειμένου να συμπεριληφθεί στους πίνακες κατάταξης.

10. Ο Υπουργός Ανάπτυξης εκδίδει Οδηγό Αξιολόγησης Επενδυτικών Σχεδίων, ο οποίος αναρτάται στην ιστοσελίδα της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων και περιλαμβάνει τις μεθόδους ελέγχου των προϋποθέσεων νομιμότητας και τις μεθόδους αξιολόγησης, τα πρότυπα κόστη ανά είδος επενδυτικών σχεδίων και λοιπές οδηγίες για την ορθή εκτέλεση του έργου της αξιολόγησης.»

#### **Άρθρο 17**

##### **Αποφάσεις ένταξης σε καθεστώτα ενισχύσεων - Τροποποίηση παρ. 1 και 3 άρθρου 20 ν. 4887/2022**

Στο άρθρο 20 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί αποφάσεων ένταξης σε καθεστώτα ενισχύσεων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην παρ. 1 προστίθεται νέο πρώτο εδάφιο, β) στην παρ. 3 διαγράφεται το δεύτερο εδάφιο και το άρθρο 20 διαμορφώνεται ως εξής:

#### **«Άρθρο 20**

##### **Αποφάσεις ένταξης σε καθεστώτα ενισχύσεων**

1. Εντός τριάντα (30) ημερών από την έκδοση οριστικού πίνακα κατάταξης, ο φορέας του επενδυτικού σχεδίου υποβάλλει επικαιροποιημένα πιστοποιητικά δικαστικής φερεγγυότητας, φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας και λοιπά έγγραφα, τα οποία ορίζονται στην απόφαση προκήρυξης του άρθρου 30. Τα επενδυτικά σχέδια που πληρούν τις προϋποθέσεις του παρόντος εντάσσονται στα καθεστώτα ενισχύσεων του Μέρους Β', κατόπιν έκδοσης ατομικής απόφασης υπαγωγής από τα αρμόδια όργανα της παρ. 3 του άρθρου 17.

2. Περιλήψη της απόφασης υπαγωγής δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και αναρτάται στο Πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ».

3. Στις περιπτώσεις μη έγκρισης του επενδυτικού σχεδίου εκδίδεται απορριπτική απόφαση από τα αρμόδια όργανα της παρ. 3 του άρθρου 17, η οποία κοινοποιείται στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου του ενδιαφερομένου.»

## **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ'**

### **ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΣΤ' ΜΕΡΟΥΣ Α' Ν. 4887/2022**

#### **Άρθρο 18**

##### **Έλεγχος επενδυτικών σχεδίων - Τροποποίηση άρθρου 21 ν. 4887/2022**

Στο άρθρο 21 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί ελέγχου επενδυτικών σχεδίων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην παρ. 2, αα) στην υποπερ. αα' της περ. α) η λέξη «μέλη» αντικαθίσταται από τη λέξη «στελέχη», αβ) στην περ. β), ι) οι λέξεις «διενεργείται είτε» αντικαθίστανται από τις λέξεις «διενεργείται κατά προτεραιότητα» και στο τέλος προστίθενται οι λέξεις «, ή διαφορετικά από την υπηρεσία», ιι) προστίθενται δεύτερο και τρίτο εδάφιο, β) η παρ. 3 καταργείται, γ) στην υποπερ. αα) της περ. α) της παρ. 5, γα) μετά από τη λέξη «ποσοστό» προστίθενται οι λέξεις «είκοσι πέντε τοις εκατό (25%)», γβ) οι λέξεις «καταστεί δυνατή η χορήγηση παράτασης της προθεσμίας ολοκλήρωσης της επένδυσης και να» διαγράφονται, δ) η περ. γ) της παρ. 6 καταργείται, ε) στην παρ. 7 οι λέξεις «συντάσσεται έκθεση» αντικαθίσταται από τις λέξεις «το αρμόδιο όργανο συντάσσει έκθεση ελέγχου», στ) στην παρ. 8, στα) στο εισαγωγικό εδάφιο οι λέξεις «και των όρων της απόφασης υπαγωγής» διαγράφονται, στβ) στην περ. α), οι λέξεις «εισηγείται την έκδοση σχετικής απόφασης» αντικαθίστανται από τις λέξεις «διαβιβάζει στο αρμόδιο τμήμα για την εξέταση του αιτήματος πιστοποίησης ή ολοκλήρωσης, σύμφωνα με το άρθρο 23, περί ολοκλήρωσης επενδυτικών σχεδίων και έναρξης επενδυτικής λειτουργίας», σγ) στην περ. β), ι) οι λέξεις «ήσσονος σημασίας» διαγράφονται, ιι) στο τέλος προστίθεται η λέξη «άπαξ», στδ) οι περ. γ) και δ) καταργούνται, ζ) η παρ. 10 καταργείται, η) στην παρ. 11, ηα) μετά από τις λέξεις «της επένδυσης σε ποσοστό» προστίθενται οι λέξεις «είκοσι πέντε τοις εκατό (25%)», ηβ) οι λέξεις «όπως προβλέπεται στις περ. α' και γ' της παρ. 3,» διαγράφονται, ηγ) οι λέξεις «στην ημεδαπή και μέχρι ποσοστού πενήντα τοις εκατό (50%) για τις αντίστοιχες δαπάνες που πραγματοποιούνται για την προμήθεια μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού από την αλλοδαπή,» διαγράφονται, θ) στην παρ. 12, θα) η λέξη «προεμβάσματα» αντικαθίσταται από τη λέξη «εμβάσματα», θβ) η λέξη «απλές» διαγράφεται, θγ) η λέξη «ή τιμολόγια» διαγράφεται, και μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις το άρθρο 21 διαμορφώνεται ως εξής:

#### **«Άρθρο 21**

##### **Έλεγχος επενδυτικών σχεδίων**

1. Τα επενδυτικά σχέδια που υπάγονται στα καθεστώτα ενισχύσεων του Μέρους Β' ελέγχονται κατά τη διάρκεια υλοποίησής τους, κατά την ολοκλήρωση και έναρξη της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης και για την τήρηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεών τους.

2. Ο έλεγχος μπορεί να είναι είτε διοικητικός έλεγχος επί των εγγράφων του φακέλου είτε επιτόπιος έλεγχος.

α) Ο διοικητικός έλεγχος διενεργείται:

αα. είτε από την υπηρεσία και προς τον σκοπό αυτόν δύναται να επιλέγονται στελέχη από όλες τις υπηρεσίες των φορέων της παρ. 3 του άρθρου 17,

αβ. είτε από εντεταλμένο όργανο ελέγχου, σύμφωνα

με όσα ορίζονται στο άρθρο 120, το οποίο συγκροτείται από μέλη του Εθνικού Μητρώου Πιστοποιημένων Ελεγκτών (Ε.Μ.Π.Ε.) του άρθρου 120. Για την παρακολούθηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων ο διοικητικός έλεγχος δύναται να διενεργείται στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της υπηρεσίας.

β) Ο επιτόπιος έλεγχος διενεργείται κατά προτεραιότητα από εντεταλμένο όργανο ελέγχου, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 120, το οποίο συγκροτείται από μέλη του Εθνικού Μητρώου Πιστοποιημένων Ελεγκτών (Ε.Μ.Π.Ε.) του άρθρου 120, ή επιλέγεται από τον φορέα του επενδυτικού σχεδίου από μέλη του Δημόσιου Μητρώου του άρθρου 14 του ν. 4449/2017 (Α' 7), ή διαφορετικά από την υπηρεσία. Για επενδυτικά σχέδια ύψους μικρότερου ή ίσου των επτακοσίων χιλιάδων (700.000) ευρώ ο επιτόπιος έλεγχος δύναται να διενεργείται από τον Ενδιάμεσο Φορέα Επιχειρησιακού Προγράμματος «ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ» (ΕΦΕΠΑΕ).

Με την προκήρυξη προσδιορίζονται τα όργανα ελέγχου που διενεργούν τον έλεγχο.

3. Καταργείται.

4. Σκοπός του ελέγχου είναι η διαπίστωση:

α. Της συμμόρφωσης του φορέα του επενδυτικού σχεδίου με το παρόν, καθώς και της τήρησης των προϋποθέσεων και των όρων των αποφάσεων προκήρυξης και υπαγωγής και

β. της διαπίστωσης της τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων.

5. Ο έλεγχος διακρίνεται στον τακτικό έλεγχο και στον έκτακτο έλεγχο:

α. Ο τακτικός έλεγχος διενεργείται μετά από αίτηση του φορέα του επενδυτικού σχεδίου, η οποία συνοδεύεται από τα δικαιολογητικά που ορίζονται στην απόφαση προκήρυξης, προκειμένου να πιστοποιηθεί, με την έκδοση σχετικής απόφασης των αρμόδιων οργάνων της παρ. 3 του άρθρου 17, ότι:

αα. έχει υλοποιηθεί το φυσικό και οικονομικό αντικείμενο της επένδυσης σε ποσοστό είκοσι πέντε τοις εκατό (25%), πενήντα τοις εκατό (50%) τουλάχιστον, ή εξήντα πέντε τοις εκατό (65%) διαζευκτικά, κατά την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος ελέγχου, ώστε να ενεργοποιηθεί η διαδικασία καταβολής της ενίσχυσης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 24,

αβ. έχει ολοκληρωθεί το επενδυτικό σχέδιο και έχει αρχίσει η παραγωγική λειτουργία της επένδυσης κατά την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος, σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 23.

β. Έκτακτος έλεγχος μπορεί να διενεργείται οποτεδήποτε κρίνεται απαραίτητο με απόφαση των αρμόδιων οργάνων της παρ. 3 του άρθρου 17.

6. Για την υποβολή αίτησης τακτικού ελέγχου απαιτείται:

α. Η υποβολή συνοδευτικών δικαιολογητικών σύμφωνα με την προκήρυξη, τα οποία ελέγχονται από τα όργανα ελέγχου του άρθρου 120,

β. η κατάθεση παραβόλου του άρθρου 27.

γ. Καταργείται.

7. Μετά από την ολοκλήρωση του διοικητικού ή επιτόπιου ελέγχου το αρμόδιο όργανο συντάσσει έκθεση ελέγχου, η οποία υποβάλλεται στην αρμόδια υπηρεσία μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος του Αναπτυξιακού Νόμου (Π.Σ.- Αν).

8. Η αρμόδια υπηρεσία διενεργεί έλεγχο πληρότητας

της έκθεσης ελέγχου και προβαίνει στις ακόλουθες ενέργειες:

α. Αν η έκθεση ελέγχου είναι πλήρης, διαβιβάζει στο αρμόδιο τμήμα για την εξέταση του αιτήματος πιστοποίησης ή ολοκλήρωσης, σύμφωνα με το άρθρο 23, περί ολοκλήρωσης επενδυτικών σχεδίων και έναρξης επενδυτικής λειτουργίας.

β. Αν διαπιστώσει ελλείψεις, οι οποίες αφορούν είτε στην έκθεση ελέγχου, είτε στην επένδυση, παραγγέλλει την προσκόμιση συμπληρωματικής έκθεσης ελέγχου άπαξ.

γ. Καταργείται.

δ. Καταργείται.

9. Δαπάνες ή άλλες πράξεις, οι οποίες διενεργούνται μετά την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος ελέγχου, λαμβάνονται υπόψη για την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου, χωρίς να συνυπολογίζονται στην οριστικοποίηση του ενισχυόμενου κόστους της επένδυσης.

10. Καταργείται.

11. Αν, στο πλαίσιο πιστοποίησης της υλοποίησης του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου της επένδυσης σε ποσοστό είκοσι πέντε τοις εκατό (25%), πενήντα τοις εκατό (50%) ή εξήντα πέντε τοις εκατό (65%) τουλάχιστον, έχουν καταβληθεί και προκαταβολές έργου για το επενδυτικό σχέδιο, αναγνωρίζεται και πιστοποιείται κόστος προκαταβολών μέχρι ποσοστού σαράντα τοις εκατό (40%) ανά κατηγορία δαπανών υπό την προϋπόθεση ότι το σύνολο των ανωτέρω πιστοποιούμενων δαπανών για προκαταβολές δεν υπερβαίνει το τριάντα τοις εκατό (30%) του συνολικού εγκεκριμένου κόστους του επενδυτικού σχεδίου.

12. Οι δαπάνες για τις προκαταβολές πρέπει να αποδεικνύονται από επίσημα και νόμιμα παραστατικά, σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία, όπως εμβάσματα, ανοίγματα πιστώσεων ή αποδείξεις, και να συνοδεύονται από συμφωνητικό παραγγελίας, με λεπτομερή περιγραφή των παραγγελλθέντων ειδών και έργων.»

## Άρθρο 19

### Τροποποιήσεις επενδυτικών σχεδίων - Τροποποίηση άρθρου 22 ν. 4887/2022

Στο άρθρο 22 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί τροποποιήσεων επενδυτικών σχεδίων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην παρ. 1, αα) μετά από τη λέξη «τροποποίηση» προστίθενται οι λέξεις «στοιχείων και», αβ) προστίθεται δεύτερο εδάφιο, β) στην παρ. 2: βα) στην περ β) μετά από τις λέξεις «ή διάσπασης» προστίθενται οι λέξεις «ή περιπτώσεις μετατροπής ατομικής επιχείρησης σε νομικό πρόσωπο», ββ) οι περ. δ) έως στ) αντικαθίστανται, γ) στην περ. δ' της παρ. 3 προστίθεται δεύτερο εδάφιο, δ) στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 4 μετά από τις λέξεις και τον αριθμό «ενενήντα (90) ημερών» προστίθενται οι λέξεις «με την επιφύλαξη της παρ. 6», δ) στην παρ. 6: δα) μετά από τις λέξεις «ή της πιστοποίησης» προστίθενται οι λέξεις «του είκοσι πέντε τοις εκατό (25%),», δβ) οι λέξεις «κατ' επιλογήν του φορέα του επενδυτικού σχεδίου, αυτός υποβάλλει υπεύθυνη δήλωση, περί πλήρωσης όλων των νόμιμων προϋποθέσεων τροποποίησης της απόφασης, όπως ορίζονται στον παρόντα και την οικεία προκήρυξη.» αντικαθίστανται από τις λέξεις «ορίζονται στον παρόντα και την οικεία προκήρυξη», ε) το τελευταίο εδάφιο καταργείται, στ) στην παρ. 7, στα) προστίθεται νέο δεύτερο εδάφιο, στβ) στο

τρίτο εδάφιο οι λέξεις «σύμφωνα με όσα ορίζονται στην περ. α΄» αντικαθίστανται από τις λέξεις «σύμφωνα με την παρούσα» και το άρθρο 22 διαμορφώνεται ως εξής:

#### «Άρθρο 22

##### Τροποποιήσεις επενδυτικών σχεδίων

1. Η τροποποίηση στοιχείων και όρων της απόφασης υπαγωγής είναι δυνατή μετά από αίτημα του φορέα της επένδυσης, το οποίο μπορεί να υποβληθεί καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης του επενδυτικού σχεδίου και μέχρι την υποβολή αιτήματος τελικού ελέγχου. Οι μεταβολές που αφορούν το πρόσωπο του φορέα επένδυσης υποβάλλονται μέχρι την έκδοση της απόφασης ολοκλήρωσης.

2. Τα αιτήματα τροποποίησης ή έγκρισης μεταβολής στοιχείων της παρ. 1 υποβάλλονται στις παρακάτω περιπτώσεις:

α. Ουσιώδεις διαφοροποιήσεις του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου ή μείωση της δυναμικότητας του επενδυτικού σχεδίου,

β. αλλαγή του φορέα της επένδυσης λόγω συγχώνευσης ή διάσπασης ή περιπτώσεις μετατροπής ατομικής επιχείρησης σε νομικό πρόσωπο,

γ. αλλαγή του τόπου εγκατάστασης,

δ. αλλαγή τρόπου χρηματοδότησης της επένδυσης,

ε. αλλαγή του είδους της ενίσχυσης από επιχορήγηση σε leasing και αντίστροφα, εντός του συνολικού ύψους της επένδυσης,

στ. παράταση του χρόνου ολοκλήρωσης της επένδυσης, για λόγους ανωτέρας βίας,

ζ. εκμίσθωση της ενισχυθείσας επένδυσης.

3. Τα αιτήματα της παρ. 2 υποβάλλονται μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος του Αναπτυξιακού Νόμου (Π.Σ.- Αν) και γίνονται δεκτά, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι ακόλουθες προϋποθέσεις:

α. Εξακολουθούν να τηρούνται οι όροι και οι προϋποθέσεις της απόφασης προκήρυξης και της εγκριτικής απόφασης,

β. εξακολουθούν να εξυπηρετούνται οι αρχικοί στόχοι της επένδυσης και να διατηρείται ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας της,

γ. δεν διαφοροποιούνται κριτήρια επιλεξιμότητας και υπαγωγής, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην απόφαση προκήρυξης,

δ. δεν επέρχεται αύξηση του συνολικού ενισχυόμενου κόστους του επενδυτικού σχεδίου, του συνολικού ποσού της ενίσχυσης, ούτε των επιμέρους ποσοστών ενίσχυσης ανά ομάδα επιλέξιμων δαπανών. Στην περίπτωση αλλαγής του φορέα της επένδυσης λόγω συγχώνευσης ή διάσπασης ή μετατροπής ατομικής επιχείρησης σε νομικό πρόσωπο, καθώς και σε κάθε άλλη περίπτωση μετασχηματισμού, δεν επιτρέπεται να επέρχεται υπέρβαση των ορίων που τίθενται από το άρθρο 4 του Γ.Α.Κ., ούτε να καταστρατηγείται η έννοια του μεγάλου επενδυτικού έργου,

ε. πληρούνται οι ειδικοί όροι για κάθε περίπτωση τροποποίησης ή μεταβολής στοιχείων, που ορίζονται στο παρόν,

4. Τα ως άνω αιτήματα συνοδεύονται από αιτιολόγηση της σκοπιμότητάς τους, καθώς και από όλα τα δικαιολογητικά, όπως αυτά ορίζονται στην απόφαση προκήρυξης, με την οποία εξειδικεύονται οι όροι και τα κριτήρια αξιολόγησής τους. Η αρμόδια υπηρεσία οφείλει να απαντήσει

σει μέσα σε προθεσμία ενενήντα (90) ημερών, με την επιφύλαξη της παρ. 6, από την περιέλευση του αιτήματος σε αυτή. Αν η υπηρεσία αποδεχθεί το αίτημα τροποποίησης ολικά ή μερικά, εισηγείται σχετικά προς το όργανο που εξέδωσε κατά περίπτωση την απόφαση υπαγωγής, για την τροποποίηση της απόφασης υπαγωγής ή την έκδοση απόφασης έγκρισης της μεταβολής αντίστοιχα. Στην αντίθετη περίπτωση, εκδίδει αιτιολογημένη απορριπτική απόφαση, η οποία κοινοποιείται στον φορέα, στη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, την οποία έχει δηλώσει κατά την εγγραφή του στο Πληροφοριακό Σύστημα του Αναπτυξιακού Νόμου (Π.Σ.- Αν). Νέο αίτημα του ίδιου φορέα για τροποποίηση όρων της απόφασης υπαγωγής με το ίδιο περιεχόμενο δεν εξετάζεται στην ουσία του και αρχειοθετείται.

5. Η τροποποίηση της απόφασης υπαγωγής μπορεί να διενεργηθεί και αυτεπαγγέλτως από την αρμόδια υπηρεσία, εφόσον διαπιστωθεί μεταβολή των όρων της απόφασης υπαγωγής.

6. Τα αιτήματα τροποποίησης που υποβάλλονται σύμφωνα με το παρόν, δύναται να εξετάζονται κατά το στάδιο της ολοκλήρωσης ή της πιστοποίησης του είκοσι πέντε τοις εκατό (25%), του πενήντα τοις εκατό (50%) ή του εξήντα πέντε (65%) της επένδυσης, σε όσες περιπτώσεις, ορίζονται στον παρόντα και την οικεία προκήρυξη.

7. Η προβλεπόμενη στην απόφαση υπαγωγής προθεσμία ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου, μπορεί να παραταθεί, άπαξ έως δύο (2) έτη κατ' ανώτατο όριο, εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι εξής προϋποθέσεις:

α. Ηλεκτρονική υποβολή του σχετικού αιτήματος πριν από τη λήξη της προθεσμίας ολοκλήρωσης, όπως αυτή ορίζεται αρχικά στην απόφαση υπαγωγής,

β. υλοποίηση του πενήντα τοις εκατό (50%) ή του εξήντα πέντε τοις εκατό (65%) του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου.

Το ανωτέρω όριο συμπεριλαμβάνει και οριζόντιες εκ του νόμου παρατάσεις.

Η προθεσμία ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου, που προβλέπεται στην απόφαση υπαγωγής ή, ύστερα από έγκριση, παράτασης, σύμφωνα με την παρούσα, μπορεί, επίσης, να παραταθεί για λόγους ανωτέρας βίας για χρονικό διάστημα ίσο με εκείνο της διακοπής ή της διασφάλισης, με την προϋπόθεση ότι τεκμηριώνεται η δυνατότητα ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου μέσα στη νέα προθεσμία. Το αίτημα παράτασης για λόγους ανωτέρας βίας υποβάλλεται ηλεκτρονικά μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος του Αναπτυξιακού Νόμου (Π.Σ.- Αν) μέσα στην αρχική ή την παραταθείσα προθεσμία ολοκλήρωσης.»

#### Άρθρο 20

##### Ολοκλήρωση επενδυτικών σχεδίων και έναρξη παραγωγικής λειτουργίας - Τροποποίηση παρ. 1 και 2 άρθρου 23 ν. 4887/2022

Στο άρθρο 23 του ν. 4887/2022 (Α΄ 16), περί ολοκλήρωσης επενδυτικών σχεδίων και έναρξης παραγωγικής λειτουργίας, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 οι λέξεις «έξι (6) μηνών» αντικαθίστανται από τις λέξεις «τεσσάρων (4) μηνών», β) στην παρ. 2, β) στο δεύτερο εδάφιο, οι λέξεις «εξήντα (60) ημερών» αντικαθίστανται από τις λέξεις «τεσσάρων (4) μηνών», β) στο τρίτο εδάφιο, οι λέξεις «των περ. β)

και γ)» διαγράφονται και οι παρ. 1 και 2 διαμορφώνονται ως εξής:

«1. Ο επενδυτής υποβάλλει αίτηση ηλεκτρονικά μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος του Αναπτυξιακού Νόμου (Π.Σ.- Αν) σύμφωνα με το άρθρο 126 για την πιστοποίηση της ολοκλήρωσης και της έναρξης παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης το αργότερο εντός τεσσάρων (4) μηνών από τη λήξη της προθεσμίας ολοκλήρωσης της επένδυσης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 2. Εάν ο φορέας του επενδυτικού σχεδίου δεν υποβάλει την αίτηση του πρώτου εδαφίου, συνοδευόμενη από τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και εντός της ως άνω προθεσμίας, η επένδυση θεωρείται ως μη ολοκληρωθείσα. Στην περίπτωση αυτή, η απόφαση υπαγωγής ανακαλείται και ανακτώνται τα ποσά ενίσχυσης, τα οποία έχουν χορηγηθεί, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 28.

2. Το επενδυτικό σχέδιο ολοκληρώνεται με την υλοποίηση του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου και την έναρξη της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης, εντός της ορισθείσας στην απόφαση υπαγωγής προθεσμίας, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τα τρία (3) έτη από την ημερομηνία δημοσίευσης της περίληψης της απόφασης υπαγωγής. Η ολοκλήρωση και έναρξη παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης πιστοποιείται με την έκδοση σχετικής απόφασης, από τα αρμόδια όργανα της παρ. 3 του άρθρου 17, εντός προθεσμίας τεσσάρων (4) μηνών από την υποβολή της έκθεσης τελικού ελέγχου της επένδυσης ή της ημερομηνίας υποβολής συμπληρωματικών στοιχείων, εφόσον εξυπηρετούνται οι αρχικοί σκοποί παραγωγικής λειτουργίας και ο ολοκληρωμένος χαρακτήρας της επένδυσης και τεκμηριώνεται η λειτουργία της μονάδας, ιδίως με την πώληση προϊόντων ή παροχή υπηρεσιών και με την έκδοση όλων των νομιμοποιητικών αδειών.

Σε περίπτωση άπρακτης παρόδου της προθεσμίας του δευτέρου εδαφίου για την έκδοση της απόφασης ολοκλήρωσης των επενδυτικών σχεδίων της παρ. 3 του άρθρου 17 από τα οικεία όργανα, η αρμοδιότητα έκδοσης της σχετικής απόφασης ασκείται από τον αρμόδιο Υπουργό.»

### **Άρθρο 21**

#### **Περιεχόμενο και καταβολή ενισχύσεων - Τροποποίηση άρθρου 24 ν. 4887/2022**

Στο άρθρο 24 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί περιεχομένου και καταβολής ενισχύσεων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο οι λέξεις «οι προϋποθέσεις των περ. 1 έως 7» αντικαθίστανται από τις λέξεις «οι προϋποθέσεις των περ. 1 έως 6», β) στην περ. 1: βα) στο πρώτο εδάφιο της περ. α', οι λέξεις «τριάντα (30) ημερών» αντικαθίστανται από τις λέξεις «τεσσάρων (4) μηνών», ββ) στην υποπερ. αα' της περ. α', οι λέξεις «το ένα τρίτο (1/3)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «το ένα δεύτερο (1/2)» και βγ) στην υποπερ. αβ' της περ. α', οι λέξεις «το ένα τρίτο (1/3)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «το ένα δεύτερο (1/2)», γ) στην περ. 2: γα) η περ. α' αντικαθίσταται, γβ) στο τρίτο εδάφιο της περ. δ': i) οι λέξεις «στην τράπεζα με την οποία» αντικαθίστανται από τις λέξεις «στο τραπεζικό ίδρυμα με το οποίο», ii) μετά από τις λέξεις «εκχώρηση της απαίτησης» προστίθενται οι λέξεις «ή στον φορέα στον οποίον το τραπεζικό ίδρυμα εκχώρησε την απαίτηση», δ) στην περ.

δ: δα) στο πρώτο εδάφιο, οι λέξεις «στον ν. 4174/2013 (Α' 170)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «στον Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 5104/2024, Α' 58)», δβ) προστίθεται τρίτο εδάφιο και το άρθρο 24 διαμορφώνεται ως εξής:

### **«Άρθρο 24**

#### **Περιεχόμενο και καταβολή ενισχύσεων**

Η καταβολή της ενίσχυσης ή η χρήση της ωφέλειας από τον δικαιούχο μπορεί να πραγματοποιείται είτε εφάπαξ, με την έκδοση της απόφασης ολοκλήρωσης και έναρξης παραγωγικής λειτουργίας του επενδυτικού σχεδίου, είτε σταδιακά και εφόσον συντρέχουν οι προϋποθέσεις των περ. 1 έως 6. Ο προσδιορισμός των ποσών της δικαιούμενης ενίσχυσης ανά είδος ενίσχυσης γίνεται βάσει των επιμέρους ποσοστών ενίσχυσης ανά ομάδα επιλέξιμων δαπανών, όπως αυτά έχουν οριστεί στην απόφαση υπαγωγής.

#### **1. Φορολογική απαλλαγή:**

α. Το δικαίωμα έναρξης χρήσης της ωφέλειας του κινήτρου της φορολογικής απαλλαγής θεμελιώνεται με την πιστοποίηση της υλοποίησης του πενήντα τοις εκατό (50%) ή του εξήντα πέντε τοις εκατό (65%) του κόστους του επενδυτικού σχεδίου από το αρμόδιο όργανο ελέγχου με την έκδοση απόφασης εντός τεσσάρων (4) μηνών από την υποβολή της έκθεσης ελέγχου της επένδυσης ή της ημερομηνίας υποβολής συμπληρωματικών στοιχείων. Ο φορέας μπορεί να αξιοποιήσει το σύνολο της δικαιούμενης ενίσχυσης της φορολογικής απαλλαγής εντός δεκαπέντε (15) φορολογικών ετών από το έτος θεμελίωσης του δικαιώματος χρήσης της ωφέλειας με τους ακόλουθους περιορισμούς που ισχύουν σωρευτικά:

αα. Η ενίσχυση που δικαιούται ο ενδιαφερόμενος να μην υπερβαίνει, κατ' έτος, το ένα δεύτερο (1/2) του συνολικού εγκεκριμένου ποσού της φορολογικής απαλλαγής, με εξαίρεση την περίπτωση της μη πλήρους αξιοποίησής του κατά τα προηγούμενα φορολογικά έτη λόγω έλλειψης επαρκών κερδών.

Στην περίπτωση αυτή, εναπομένει ποσό ενίσχυσης από προηγούμενα φορολογικά έτη προστίθεται στο ανωτέρω υπολογιζόμενο μέγιστο ετήσιο ποσό δικαιούμενης ενίσχυσης.

αβ. Η ενίσχυση που δικαιούται ο ενδιαφερόμενος να μην υπερβαίνει το ένα δεύτερο (1/2) του συνολικού εγκεκριμένου ποσού της φορολογικής απαλλαγής, μέχρι το φορολογικό έτος της έκδοσης της απόφασης ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης.

β. Το ποσό της δικαιούμενης ενίσχυσης της φορολογικής απαλλαγής για το τμήμα του εξοπλισμού του επενδυτικού σχεδίου, που αποκτάται με χρηματοδοτική μίσθωση (leasing), προσδιορίζεται για κάθε φορολογικό έτος ως ποσοστό επί του τμήματος της αξίας κτήσης του εξοπλισμού, το οποίο εμπεριέχεται στα μισθώματα που καταβλήθηκαν μέχρι τη λήξη του φορολογικού έτους.

γ. Το κατ' έτος αναλωθέν ποσό της φορολογικής απαλλαγής εμφανίζεται σε ειδικό αποθεματικό και αντίστοιχο λογαριασμό στα βιβλία της επιχείρησης, που σχηματίζεται από τον φόρο εισοδήματος, ο οποίος δεν καταβλήθηκε λόγω της παρεχόμενης φορολογικής απαλλαγής.

#### **2. Επιχορήγηση:**

α. Ποσό είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) ή πενήντα τοις εκατό (50%) ή εξήντα πέντε τοις εκατό (65%) της εγκεκριμένης επιχορήγησης μπορεί να καταβάλλεται στον δικαιούχο ύστερα από αίτημά του και μετά από την πιστοποίηση της υλοποίησης του είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) ή του πενήντα τοις εκατό (50%) ή του εξήντα πέντε τοις εκατό (65%) του συνολικού κόστους του επενδυτικού σχεδίου από το αρμόδιο όργανο, μέσω επιτόπιου ή διοικητικού ελέγχου. Η πιστοποίηση πραγματοποιείται με την έκδοση σχετικής απόφασης, από τα αρμόδια όργανα της παρ. 3 του άρθρου 17, εντός προθεσμίας τεσσάρων (4) μηνών από την υποβολή της έκθεσης ελέγχου της επένδυσης ή της ημερομηνίας υποβολής συμπληρωματικών στοιχείων.

β. Το υπόλοιπο ποσό της επιχορήγησης ή το σύνολό της σε περίπτωση μη εφαρμογής της περ. α', καταβάλλεται μετά από την έκδοση της απόφασης ολοκλήρωσης και έναρξης παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης.

γ. Τα ποσά της επιχορήγησης δεν αφαιρούνται από την αξία των επενδυτικών δαπανών, προκειμένου να γίνει προσδιορισμός των φορολογητέων κερδών.

δ. Η επιχορήγηση καταβάλλεται απευθείας μέσω ηλεκτρονικής πληρωμής σε τραπεζικό λογαριασμό του φορέα του επενδυτικού σχεδίου και δεν επιτρέπεται η εκχώρησή της σε τρίτους. Κατ' εξαίρεση είναι δυνατή η εκχώρηση της απαίτησης του ποσού της επιχορήγησης σε τραπεζικά ιδρύματα για την παροχή βραχυπρόθεσμου δανείου ισόποσου της εκχωρούμενης επιχορήγησης, που χρησιμοποιείται για την υλοποίηση του επενδυτικού σχεδίου. Στις περιπτώσεις αυτές, η καταβολή της επιχορήγησης γίνεται απευθείας στο τραπεζικό ίδρυμα με το οποίο έχει υπογραφεί η σύμβαση εκχώρησης της απαίτησης ή στον φορέα στον οποίον το τραπεζικό ίδρυμα εκχώρησε την απαίτηση, εφόσον κάθε φορά έχει αναληφθεί ισόποσο τουλάχιστον της καταβαλλόμενης επιχορήγησης τμήμα του βραχυπρόθεσμου αυτού δανείου.

### 3. Επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing):

α. Η έναρξη της καταβολής της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) μπορεί να πραγματοποιείται μετά από την πιστοποίηση από το αρμόδιο όργανο ελέγχου της εγκατάστασης στη μονάδα του συνόλου του μισθωμένου εξοπλισμού, σύμφωνα με τη σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing).

β. Η επιδότηση καταβάλλεται ανά εξάμηνο και μετά από την εκάστοτε πληρωμή των δόσεων του μισθώματος εκ μέρους του φορέα της επένδυσης. Το ποσό που καταβάλλεται υπολογίζεται επί της αξίας απόκτησης του εξοπλισμού, το οποίο εμπεριέχεται στις καταβαλλόμενες δόσεις, σύμφωνα με τα εγκεκριμένα ποσοστά ενισχύσεων και με τον περιορισμό της μη υπέρβασης της καταβολής του εξήντα τοις εκατό (60%) του εγκεκριμένου ποσού μέχρι την έκδοση της απόφασης ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας του επενδυτικού σχεδίου.

γ. Είναι δυνατή η προεξόφληση των δόσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) από τον φορέα της επένδυσης μόνο για τους τελευταίους δώδεκα (12) μήνες της σύμβασης μίσθωσης, όπως αυτή έχει εγκριθεί από την αρμόδια υπηρεσία.

δ. Τα ποσά της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) δεν αφαιρούνται από την αξία των επενδυτικών δαπανών, προκειμένου να γίνει προσδιορισμός των φορολογητέων κερδών.

4. Επιδότηση του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης:

α. Η έναρξη της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης μπορεί να πραγματοποιείται μετά από την πιστοποίηση από το αρμόδιο όργανο ελέγχου της δημιουργίας των συνδεόμενων με το επενδυτικό σχέδιο θέσεων εργασίας.

β. Η επιδότηση καταβάλλεται ανά εξάμηνο και μετά από την εκάστοτε πληρωμή του μισθολογικού κόστους εκ μέρους του φορέα της επένδυσης, με τον περιορισμό της μη υπέρβασης της καταβολής του εξήντα τοις εκατό (60%) του εγκεκριμένου ποσού μέχρι την έκδοση της απόφασης ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης.

5. Οι επιχορηγήσεις, οι επιδοτήσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) και οι επιδοτήσεις του μισθολογικού κόστους που προβλέπονται στον παρόντα καλύπτονται από τον Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων, στον οποίο εγγράφεται η σχετική προβλεπόμενη δαπάνη για κάθε οικονομικό έτος και προέρχονται από εθνικούς πόρους ή Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (Ε.Δ.Ε.Τ.) ή από άλλους χρηματοδοτικούς οργανισμούς, σύμφωνα με την εθνική και ενωσιακή νομοθεσία.

6. Τα ποσά της ληφθείσας επιχορήγησης, επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing), επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, καθώς και απαλλαγής από καταβολή φόρου εμφανίζονται σε λογαριασμό ειδικού αποθεματικού και σε περίπτωση διανομής ή κεφαλαιοποίησής του, εντός του χρονικού διαστήματος που προβλέπεται στην περ. β' του άρθρου 25, επιστρέφονται ή και ανακτώνται και επιβάλλονται οι κυρώσεις που προβλέπονται στον Κώδικα Φορολογικής Διαδικασίας (ν. 5104/2024, Α' 58).

Σε περίπτωση διανομής ή κεφαλαιοποίησης μέρους ή του συνόλου του αποθεματικού μετά από την παρέλευση του ως άνω διαστήματος, προστίθεται στα κέρδη της επιχείρησης και φορολογείται στο φορολογικό έτος, κατά το οποίο έλαβε χώρα η διανομή ή ανάληψη του αντίστοιχου ποσού του αποθεματικού, σύμφωνα με τη φορολογική νομοθεσία.

Οι οφειλόμενες για το μέλλον ενισχύσεις, συμπεριλαμβανομένων των ενισχύσεων που καταβάλλονται σε περισσότερες δόσεις, καθώς και οι επιλέξιμες δαπάνες ανάγονται στην αξία τους κατά τον χρόνο χορήγησης της ενίσχυσης με βάση τα προεξοφλητικά επιτόκια που ισχύουν κατά τον χρόνο εκείνο.»

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η΄ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΥΡΩΣΕΙΣ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Ζ΄ ΜΕΡΟΥΣ Α΄ Ν. 4887/2022

### Άρθρο 22 Υποχρεώσεις ενισχυόμενων φορέων - Τροποποίηση άρθρου 25 ν. 4887/2022

Στο άρθρο 25 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί υποχρεώσεων ενισχυόμενων φορέων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην περ. γ' : αα) στην υποπερ. γστ', οι λέξεις «έγκριση του αρμόδιου οργάνου» αντικαθίστανται από τη λέξη «αίτηση», αβ) στο πρώτο εδάφιο της υποπερ. γζ', οι λέξεις «έγκριση της μεταβολής» αντικαθίστανται από τη λέξη «αίτηση», αγ) στην υποπερ. γη' : i) στο πρώτο εδάφιο, οι λέξεις «έγκριση της αρμόδιας υπηρεσίας» αντικαθίστανται από τη λέξη «αίτηση», ii) στο

δεύτερο εδάφιο, οι λέξεις «Η έγκριση δίνεται» αντικαθίστανται από τις λέξεις «Η αίτηση γίνεται αποδεκτή υπό την προϋπόθεση ότι ο φορέας που προκύπτει κατά τα ανωτέρω δεν είναι προβληματική επιχείρηση κατά τους ορισμούς του Γ.Α.Κ. και», αδ) στο δεύτερο εδάφιο της υποπερ. γθ': i) διαγράφονται οι λέξεις «κατά την ολοκλήρωση της επένδυσης» και ii) προστίθενται στο τέλος οι λέξεις «ή ανάκληση της απόφασης υπαγωγής, εφόσον δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις υπαγωγής», β) στην περ. στ', οι λέξεις «εξήντα (60) ημέρες» αντικαθίστανται από τις λέξεις «τέσσερις (4) μήνες», γ) προστίθεται περ. η' και το άρθρο 25 διαμορφώνεται ως εξής:

#### «Άρθρο 25

##### Υποχρεώσεις ενισχυόμενων φορέων

Στα ενισχυόμενα επενδυτικά σχέδια εφαρμόζονται τα ακόλουθα, εκτός εάν ορίζεται άλλως σε ειδικότερες ρυθμίσεις του Μέρους Β':

α) Οι φορείς, των οποίων τα επενδυτικά σχέδια υπάγονται στο παρόν, οφείλουν, πλέον όσων ορίζονται στο άρθρο 13, να τηρούν, από τον χρόνο έναρξης εργασιών του επενδυτικού σχεδίου, διπλογραφικό λογιστικό σύστημα ή απλογραφικό λογιστικό σύστημα για επενδυτικά σχέδια των οποίων το επιλέξιμο κόστος δεν υπερβαίνει τις τριακόσιες χιλιάδες (300.000) ευρώ, καθώς και διακριτή λογιστική παρακολούθηση των μεγεθών, που σχετίζονται με την υλοποίηση του σχεδίου και τους όρους της απόφασης υπαγωγής. Ειδικά οι ατομικές επιχειρήσεις που τηρούν απλογραφικό λογιστικό σύστημα (βιβλία Β' κατηγορίας), καταχωρίζουν σε ιδιαίτερο χώρο του Βιβλίου Εσόδων Εξόδων το καταβληθέν κεφάλαιο που αποτελεί την ίδια συμμετοχή της επιχείρησης στο χρηματοδοτικό σχήμα του επενδυτικού σχεδίου κατά τη σύσταση και τις αυξήσεις ή μειώσεις κεφαλαίου που πραγματοποιούνται έως το πέρας των μακροχρόνιων υποχρεώσεων. Στις αποφάσεις προκήρυξης μπορεί να ορίζονται πρόσθετα λογιστικά βιβλία και άλλες υποχρεώσεις, που οφείλουν να τηρούν οι φορείς επενδυτικών σχεδίων με απλογραφικό λογιστικό σύστημα, καθώς και οι περιπτώσεις στις οποίες οι φορείς των επενδυτικών σχεδίων πρέπει να τηρούν διπλογραφικό λογιστικό σύστημα, πριν από την υποβολή αίτησης υπαγωγής.

β) Το διάστημα τήρησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων των φορέων μετά από την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου και την πιστοποίηση έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας του ορίζεται στα έξι (6) έτη. Σε περιπτώσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing), το παραπάνω διάστημα παρατείνεται για όσα επιπλέον έτη διαρκεί η σύμβαση μίσθωσης. Σε περιπτώσεις δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας, το παραπάνω διάστημα ορίζεται σύμφωνα με την περ. γ' της παρ. 2 του άρθρου 6.

γ) Οι φορείς, μετά από την υπαγωγή τους στον παρόντα και μέχρι τη λήξη του διαστήματος τήρησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων, οφείλουν:

γα. Να τηρούν τους όρους της απόφασης υπαγωγής.

γβ. Να μην παύσουν τη λειτουργία της επιχείρησης.

γγ. Να μην διακόπτουν την παραγωγική δραστηριότητα της επένδυσης.

γδ. Να αποκτούν την κυριότητα του μισθωμένου εξοπλισμού με τη λήξη της οικείας σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing).

γε. Να μην μεταβιβάζουν για οποιονδήποτε λόγο πάγια περιουσιακά στοιχεία, τα οποία έτυχαν ενίσχυσης, ε-

κτός εάν αυτά αντικατασταθούν εντός εξαμήνου από άλλα καινούρια, κυριότητας του φορέα και ανάλογης αξίας, που να ανταποκρίνονται στην εξυπηρέτηση της παραγωγικής λειτουργίας της επιχείρησης. Ο φορέας υπέχει υποχρέωση γνωστοποίησης της αντικατάστασης των ως άνω περιουσιακών στοιχείων, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην περ. δ'.

γστ. Να μην μεταβάλουν τον τόπο εγκατάστασης της επένδυσης, χωρίς προηγούμενη αίτηση, σύμφωνα με τα άρθρα 22 και 23 και υπό τους όρους της διατήρησης της επένδυσης στην ίδια περιφέρεια, εντός της οποίας χορηγήθηκε η ενίσχυση, και της μη μεταβολής του είδους και του ποσοστού αυτής.

γζ. Να μην εκμισθώνουν μέρος ή το σύνολο της ενισχυθείσας επένδυσης μετά από την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου και μέχρι τη λήξη τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων, χωρίς προηγούμενη αίτηση, σύμφωνα με το άρθρο 22 και την παρ. 6 του άρθρου 23 και υπό τους όρους της φερεγγυότητας του μισθωτή και της συνέχισης της λειτουργίας της ενισχυόμενης επένδυσης στο ίδιο παραγωγικό αντικείμενο. Την ευθύνη για την τήρηση των όρων υπαγωγής υπέχει ο εκμισθωτής. Η υποχρέωση προηγούμενης τροποποίησης ισχύει και στην περίπτωση εκμίσθωσης της επένδυσης πριν από την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου, εφόσον η διάρκεια της μίσθωσης εκτείνεται και μετά από την ολοκλήρωση της επένδυσης. Από την ανωτέρω υποχρέωση εξαιρούνται οι συμβάσεις μίσθωσης των φορέων επενδυτικών σχεδίων στον τομέα του τουρισμού, οι οποίες αφορούν σε εμπορικά καταστήματα και καταστήματα υγειονομικού ενδιαφέροντος εντός της ενισχυόμενης επένδυσης και συνάπτονται είτε μετά από την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου είτε πριν από αυτήν, εφόσον η διάρκεια της μίσθωσης εκτείνεται και μετά από την ολοκλήρωση της επένδυσης και μέχρι τη λήξη της τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων.

γη. Να μην συγχωνευθούν, απορροφήσουν ή απορροφηθούν από άλλη εταιρεία, ή αποσχίσουν κλάδο στον οποίο εντάσσεται η ενισχυθείσα επένδυση, χωρίς προηγούμενη αίτηση, σύμφωνα με το άρθρο 22 και την παρ. 6 του άρθρου 23. Η αίτηση γίνεται αποδεκτή υπό την προϋπόθεση ότι ο φορέας που προκύπτει κατά τα ανωτέρω δεν είναι προβληματική επιχείρηση κατά τους ορισμούς του Γ.Α.Κ. και υπό τους όρους της ολοκλήρωσης του επενδυτικού σχεδίου ή συνέχισης της λειτουργίας της επένδυσης στο ίδιο παραγωγικό αντικείμενο, καθώς και υπό τον όρο ανάληψης από τον νέο φορέα του συνόλου των υποχρεώσεων που απορρέουν από την απόφαση υπαγωγής.

γθ. Να γνωστοποιούν κάθε μεταβολή των στοιχείων τους, όπως επωνυμία, νομική μορφή, έδρα, στοιχεία επικοινωνίας, καθώς και οποιαδήποτε μεταβολή της εταιρικής τους σύνθεσης. Εάν διαπιστωθεί ότι, λόγω αλλαγής της εταιρικής σύνθεσης, ο φορέας του επενδυτικού σχεδίου έπαυσε να είναι μεσαία ή μικρή επιχείρηση, επέρχεται μείωση του αντίστοιχου ποσοστού ενίσχυσης, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην περ. α' του άρθρου 10 ή ανάκληση της απόφασης υπαγωγής εφόσον δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις υπαγωγής.

γι. Να διατηρούν τις Ετήσιες Μονάδες Εργασίας (Ε.Μ.Ε.) τους, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην απόφαση υπαγωγής και μέχρι τη λήξη του προβλεπόμενου διαστήματος τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων.

για. Να αναρτούν στον τόπο εγκατάστασης της επέν-

δυσης πινακίδα που θα περιέχει την αναφορά της ένταξης της επένδυσης στο Ειδικό Καθεστώς του Αναπτυξιακού Νόμου.

γβ. Να υποβάλλουν Δήλωση Φορολογικής Απαλλαγής (Δ.Φ.Α.) μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος του Αναπτυξιακού Νόμου (Π.Σ.- Αν) στις οριζόμενες προθεσμίες υποβολής δήλωσης φορολογίας εισοδήματος, από το πρώτο έτος χρήσης της ωφέλειας και κάθε έτος μέχρι την εξάντληση του δικαιούμενου ποσού, ή μέχρι την παρέλευση των δεκαπέντε (15) ετών από τη θεμελίωση του δικαιώματος έναρξης χρήσης της ωφέλειας. Τα δηλωθέντα στη Δ.Φ.Α. στοιχεία διασταυρώνονται από την αρμόδια υπηρεσία με τα αντίστοιχα της οικείας δήλωσης φορολογίας εισοδήματος. Η υποχρέωση αυτή ισχύει αποκλειστικά για τους φορείς που κάνουν χρήση της φορολογικής απαλλαγής.

γγ. Να διατηρούν τα χαρακτηριστικά και τις ιδιότητες, βάσει των οποίων έτυχαν ειδικής αντιμετώπισης στην αξιολόγηση και στις παρεχόμενες ενισχύσεις, σύμφωνα με τις περιπτώσεις που περιλαμβάνονται στα καθεστώτα ενισχύσεων του Μέρους Β'.

δ. Η γνωστοποίηση των μεταβολών των υποπερ. γε' και γθ' της περ. γ', με τα σχετικά δικαιολογητικά, πραγματοποιείται μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος του Αναπτυξιακού Νόμου (Π.Σ.- Αν) εντός διμήνου από τη συντέλεσή τους.

ε. Οι φορείς των επενδυτικών σχεδίων που εντάσσονται στο παρόν, διατηρούν λεπτομερείς φακέλους με τις πληροφορίες και τα δικαιολογητικά έγγραφα που απαιτούνται, προκειμένου να διαπιστωθεί η πλήρωση όλων των όρων και προϋποθέσεων υπαγωγής, ώστε να ανταποκρίνονται σε ελέγχους που διενεργούνται από τις αρμόδιες εθνικές αρχές ή υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι ανωτέρω φάκελοι φυλάσσονται για δέκα (10) έτη από την ημερομηνία χορήγησης της τελευταίας ενίσχυσης.

στ. Σε περίπτωση αιτημάτων τροποποίησης που υποβάλλονται μετά την έκδοση απόφασης ολοκλήρωσης, η προθεσμία εξέτασης αυτών ορίζεται σε τέσσερις (4) μήνες.

ζ. Με την απόφαση προκήρυξης καθορίζονται πρόσθετες υποχρεώσεις που απορρέουν από το ενωσιακό δίκαιο για τις υπηρεσίες χορήγησης των ενισχύσεων και για τους φορείς των οποίων τα επενδυτικά σχέδια υπάγονται στο παρόν και εντάχθηκαν σε καθεστώς συγχρηματοδότησης.

η. Η απόφαση υπαγωγής ανακαλείται για τα επενδυτικά σχέδια που έχουν υπαχθεί στο παρόν, εφόσον δεν έχει υλοποιηθεί το δέκα τοις εκατό (10%) του επιλέξιμου κόστους της επένδυσης, εντός είκοσι τεσσάρων (24) μηνών από τη δημοσίευση της περίληψης της απόφασης υπαγωγής.

### Άρθρο 23

#### Παρακολούθηση τήρησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων - Τροποποίηση άρθρου 26 ν. 4887/2022

Στο άρθρο 26 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί παρακολούθησης τήρησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) το τελευταίο εδάφιο της παρ. 1 αριθμείται ως περ. ζ), β) στην παρ. 2: βα) οι λέξεις «στοιχεία, σύμφωνα με την περ. α', βάσει καταλόγου που καταρτίζεται μέσω του Πληροφοριακού

Συστήματος του Αναπτυξιακού Νόμου (Π.Σ.- Αν)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «σύμφωνα με την παρ. 1», ββ) το δεύτερο εδάφιο καταργείται και το άρθρο 26 διαμορφώνεται ως εξής:

### «Άρθρο 26

#### Παρακολούθηση τήρησης μακροχρόνιων Υποχρεώσεων

1. Η παρακολούθηση της τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων των φορέων υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων διενεργείται ετησίως με την αποστολή στοιχείων από τους φορείς των επενδυτικών σχεδίων, στην αρμόδια υπηρεσία της παρ. 3 του άρθρου 17, το αργότερο εντός δύο (2) μηνών από τη συμπλήρωση εκάστου έτους λειτουργίας της ενισχυθείσας επένδυσης, βάσει της ημερομηνίας ολοκλήρωσης, και μέχρι τη λήξη του προβλεπόμενου διαστήματος τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων. Τα στοιχεία υποβάλλονται μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος του Αναπτυξιακού Νόμου (Π.Σ.- Αν) και αφορούν στα εξής:

- α) Τεκμηρίωση της νόμιμης λειτουργίας του φορέα του επενδυτικού σχεδίου,
- β) πιστοποίηση της φερεγγυότητας του φορέα του επενδυτικού σχεδίου,
- γ) τεκμηρίωση της παραγωγικής λειτουργίας της ενισχυθείσας επένδυσης,
- δ) τεκμηρίωση των θέσεων απασχόλησης,
- ε) τεκμηρίωση των οικονομικών αποτελεσμάτων,
- στ) ειδικότερα στοιχεία που ορίζονται με την απόφαση προκήρυξης.

ζ) για τα επενδυτικά σχέδια ύψους άνω του ποσού των επτακοσίων χιλιάδων (700.000) ευρώ, πλέον των ανωτέρω στοιχείων, υποβάλλεται έκθεση ορκωτού ελεγκτή-λογιστή από το Δημόσιο Μητρώο του άρθρου 14 του ν. 4449/2017 (Α' 171), στην οποία πιστοποιείται η τήρηση των μακροχρόνιων υποχρεώσεων.

2. Ο έλεγχος των στοιχείων διενεργείται ετησίως σε τυχαίο δείγμα, το οποίο ανέρχεται σε ποσοστό τουλάχιστον είκοσι τοις εκατό (20%) των επενδυτικών σχεδίων που υποβάλλουν στοιχεία, σύμφωνα με την παρ. 1. Ο έλεγχος διενεργείται σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 21.»

### Άρθρο 24

#### Παράβολα - Τροποποίηση άρθρου 27 ν. 4887/2022

Στο άρθρο 27 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί παραβόλων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην παρ. 1, αα) στο πρώτο εδάφιο: i) μετά από τη λέξη «υποβολή» προστίθενται οι λέξεις «αίτησης υπαγωγής», ii) οι λέξεις «ένα τοις χιλίοις (0,001%)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «ένα τοις χιλίοις (1%)», αβ) προστίθεται τρίτο εδάφιο, β) στην παρ. 2, βα) στο πρώτο εδάφιο οι λέξεις «ένα τοις χιλίοις (0,001%) αντικαθίστανται από τις λέξεις «ένα τοις χιλίοις (1%)», ββ) στο τρίτο εδάφιο οι λέξεις «0,5 τοις χιλίοις (0,0005%) αντικαθίστανται από τις λέξεις «μηδέν κόμμα πέντε τοις χιλίοις (0,5%)», βγ) το υφιστάμενο πέμπτο εδάφιο αντικαθίσταται, βδ) προστίθεται έκτο εδάφιο, γ) στην παρ. 3, γα) στο πρώτο εδάφιο, οι λέξεις «0,7 τοις χιλίοις (0,0007%)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «μηδέν κόμμα επτά τοις χιλίοις (0,7%)», γβ) προστίθεται τρίτο εδάφιο, δ) προστίθεται παρ. 4 και το άρθρο 27 διαμορφώνεται ως εξής:

## «Άρθρο 27 Παράβολα

1. Κατά την υποβολή αίτησης υπαγωγής των επενδυτικών σχεδίων απαιτείται η καταβολή παραβόλου, το οποίο ορίζεται στο ένα τοις χιλίοις (1%) του επιλέξιμου κόστους του επενδυτικού σχεδίου. Το ως άνω ποσό δεν μπορεί να είναι κατώτερο των τριακοσίων (300) ευρώ. Για το καθεστώς ενίσχυσης «Κοινωνική επιχειρηματικότητα και χειροτεχνία» δεν απαιτείται η υποβολή παραβόλου.

2. Κατά τον έλεγχο υλοποίησης επενδυτικών σχεδίων, απαιτείται η καταβολή παραβόλου, το οποίο ορίζεται στο ένα τοις χιλίοις (1%) του επιλέξιμου κόστους του επενδυτικού σχεδίου. Το ως άνω ποσό δεν μπορεί να είναι κατώτερο των τριακοσίων (300) ευρώ.

Ειδικώς κατά τον έλεγχο υλοποίησης των επενδυτικών σχεδίων του πενήντα τοις εκατό (50%) ή του εξήντα πέντε τοις εκατό (65%) απαιτείται η καταβολή παραβόλου, το οποίο ορίζεται στο μηδέν κόμμα πέντε τοις χιλίοις (0,5%) του επιλέξιμου κόστους του επενδυτικού σχεδίου. Το ως άνω ποσό δεν μπορεί να είναι κατώτερο των τριακοσίων (300) ευρώ. Για το καθεστώς ενίσχυσης «Κοινωνική επιχειρηματικότητα και χειροτεχνία» δεν απαιτείται η υποβολή παραβόλου.

Αν ο έλεγχος διενεργείται από όργανο της περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 120, ορκωτούς ελεγκτές ή ελεγκτική εταιρεία, δεν απαιτείται παράβολο.

3. Για την υποβολή αιτημάτων τροποποιήσεων της παρ. 1 του άρθρου 22 απαιτείται η καταβολή παραβόλου, το οποίο ορίζεται στο μηδέν κόμμα επτά τοις χιλίοις (0,7%) του επιλέξιμου κόστους του επενδυτικού σχεδίου. Το ως άνω ποσό δεν μπορεί να είναι κατώτερο των τριακοσίων (300) ευρώ. Για το καθεστώς ενίσχυσης «Κοινωνική επιχειρηματικότητα και χειροτεχνία» δεν απαιτείται η υποβολή παραβόλου.

4. Τα παράβολα δεν επιστρέφονται.»

## Άρθρο 25

### Ανάκληση αποφάσεων υπαγωγής - Κυρώσεις - Τροποποίηση παρ. 1 και 4 άρθρου 28 ν. 4887/2022

1. Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 28 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί ανάκλησης αποφάσεων υπαγωγής και κυρώσεων επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις, α) στο πρώτο εδάφιο, οι λέξεις «των υποπερ. γβ', γγ', γδ', γε', γστ' και γι'» αντικαθίστανται από τις λέξεις «των υποπερ. γβ', γγ', γδ' και γε'», β) προστίθεται νέο δεύτερο εδάφιο, και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Σε περιπτώσεις παραβάσεων των υποπερ. γβ', γγ', γδ' και γε' της περ. γ' του άρθρου 25, ή εν γένει παραβάσεων των όρων συμβατότητας με τον Γ.Α.Κ., ανακαλείται από το αρμόδιο όργανο της παρ. 3 του άρθρου 17 η απόφαση υπαγωγής και ανακτάται, με τη διαδικασία είσπραξης δημόσιων εσόδων, το σύνολο της ενίσχυσης, προσαυξημένο κατά το ποσό των νόμιμων τόκων από την εκάστοτε καταβολή. Οι κυρώσεις σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, επιβάλλονται σε περίπτωση παράβασης της υποπερ. γι' της περ. γ' του άρθρου 25, μόνο αν ο φορέας του επενδυτικού σχεδίου έχει αιτηθεί την επιδότηση του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, σύμφωνα με την περ. δ' της παρ. 1 του άρθρου 9. Οι σχετικές αποδείξεις καταβολής των ενισχύ-

σεων από το Δημόσιο αποτελούν τίτλο για τη βεβαίωση του χρέους από την αρμόδια Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία.»

2. Στην παρ. 4 του άρθρου 28 του ν. 4887/2022, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην περ. α) μετά από τη λέξη «επιστρέφεται» προστίθενται οι λέξεις «προσαυξημένη κατά ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%)», β) στην περ. β) μετά από τη λέξη «ενίσχυσης» προστίθενται οι λέξεις «προσαυξημένη κατά ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%)» και η παρ. 4 διαμορφώνεται ως εξής:

«4. Αν διαπιστωθεί ότι έχουν υποβληθεί στην υπηρεσία ψευδή ή παραπλανητικά στοιχεία, ή ότι έχουν αποσιωπηθεί στοιχεία, η γνώση των οποίων θα οδηγούσε στον αποκλεισμό της υπαγωγής του επενδυτικού σχεδίου στο παρόν, ή θα οδηγούσε στο να υπαχθεί με όρους διαφορετικούς ή σε μη πιστοποίηση της ολοκλήρωσης, η απόφαση υπαγωγής:

α. Εάν δεν έχει ολοκληρωθεί η επένδυση και έχει δοθεί τμήμα της ενίσχυσης, η απόφαση υπαγωγής ανακαλείται και η χορηγηθείσα ενίσχυση επιστρέφεται, προσαυξημένη κατά ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%),

β. εάν έχει ολοκληρωθεί η επένδυση, επιστρέφεται το σύνολο της χορηγηθείσας ενίσχυσης, προσαυξημένη κατά ποσοστό δέκα τοις εκατό (10%).»

## ΜΕΡΟΣ Β'

### ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'

### ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Α' ΜΕΡΟΥΣ Β' Ν. 4887/2022

## Άρθρο 26

### Καθορισμός ποσών ενισχύσεων στα επιμέρους καθεστώτα - Τροποποίηση άρθρου 29 ν. 4887/2022

Στο άρθρο 29 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί καθορισμού ποσών ενισχύσεων στα επιμέρους καθεστώτα, επέρχονται οι ακόλουθες αλλαγές: α) στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1, αα) οι λέξεις «Ειδικά το καθεστώς του Υποκεφαλαίου Δ' «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» δύναται να προκηρύσσεται» αντικαθίστανται από τις λέξεις «Τα καθεστώτα των Υποκεφαλαίων Α' έως ΙΓ', δύναται να προκηρύσσονται», αβ) οι λέξεις «με διαφοροποιήσεις σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 30 και το άρθρο 55,» διαγράφονται, β) στο τέλος της παρ. 2 προστίθενται οι λέξεις «, καθώς και η πρόβλεψη της παρ. 2α του άρθρου 1 του Γ.Α.Κ.», γ) η παρ. 3 αντικαθίσταται, δ) στην παρ. 4, δα) η λέξη «εφαρμογής» αντικαθίσταται από τη λέξη «υποδοχής», δβ) οι λέξεις «και κατά μέγεθος επιχείρησης» αντικαθίστανται από τις λέξεις «με στόχο τη μείωση των κοινωνικών και περιφερειακών ανισοτήτων», και το άρθρο 29 διαμορφώνεται ως εξής:

## «Άρθρο 29

### Καθορισμός ποσών ενισχύσεων στα επιμέρους καθεστώτα

«1. Θεσπίζονται καθεστώτα χορήγησης ενισχύσεων κατά τα προβλεπόμενα στα Υποκεφάλαια Α'-ΙΓ' του Κεφαλαίου Β' του παρόντος Μέρους, τα οποία προκηρύσσονται ετησίως, σύμφωνα με το άρθρο 30. Τα καθεστώτα των Υποκεφαλαίων Α' έως ΙΓ', δύναται να προκηρύ-

σονται με τη μορφή δύο (2) ή περισσότερων διακριτών καθεστώτων ενίσχυσης, υπό την επιφύλαξη της παρ. 2 του άρθρου 4 του Κανονισμού (ΕΕ) 651/2014 της Επιτροπής της 17ης Ιουνίου 2014 για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά (L 187).

2. Για την υπαγωγή των επενδυτικών σχεδίων στα καθεστάτα ενισχύσεων έχουν εφαρμογή τα όρια κοινοποίησης της παρ. 1 του άρθρου 4 του Γ.Α.Κ., καθώς και η πρόβλεψη της παρ. 2α του άρθρου 1 του Γ.Α.Κ..

3.α) Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών καθορίζεται ετησίως το μέγιστο ποσό κατά είδος ενίσχυσης των περ. α), β), γ), δ) και ε) της παρ. 1 του άρθρου 9 που δύναται να χορηγηθεί ανά καθεστώς, με την επιφύλαξη του άρθρου 50Α. Με όμοια απόφαση μπορεί να αναπροσαρμόζονται τα ως άνω ποσά, έως το προβλεπόμενο στον Γ.Α.Κ. όριο, ανά καθεστώς, καθώς και η προέλευση των πόρων με την επιφύλαξη του άρθρου 50Α.

β) Σε περίπτωση που οι πόροι προέρχονται από διαρθρωτικά ταμεία, η Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακών Νόμων και Άμεσων Ξένων Επενδύσεων (Γ.Δ.ΑΝ.Ν.Α.Ξ.Ε.) της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης δύναται να ασκεί αρμοδιότητες Ενδιάμεσου Φορέα Διαχείρισης σε εφαρμογή του θεσμικού πλαισίου του Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης 2021-2027, σύμφωνα με την παρ. 8 του άρθρου 13 του ν. 4914/2022 (Α' 61), περί ενδιάμεσων φορέων.

4. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης κατανέμονται τα ποσά της παρ. 3 μεταξύ των αρμόδιων φορέων υποδοχής της παρ. 3 του άρθρου 17 με γνώμονα τη δίκαιη και αναλογική κατανομή τους κατά Περιφέρεια με στόχο τη μείωση των κοινωνικών και περιφερειακών ανισοτήτων.»

#### **Άρθρο 27**

#### **Προκήρυξη καθεστώτων - Τροποποίηση άρθρου 30 ν. 4887/2022**

Στο άρθρο 30 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί προκήρυξης καθεστώτων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) η παρ. 1 αντικαθίσταται, β) στην παρ. 2, βα) στην περ. ε) η λέξη «εφαρμογής» αντικαθίσταται από τη λέξη «υποδοχής», ββ) η περ. η) αντικαθίσταται, γ) στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 3 οι λέξεις «της παρ. 1 του άρθρου 29» αντικαθίστανται από τις λέξεις «της περ. α) της παρ. 3 του άρθρου 29», δ) η παρ. 4 αντικαθίσταται, ε) οι παρ. 5 και 6 καταργούνται, στ) στο πρώτο εδάφιο της παρ. 7 μετά από τις λέξεις «προς Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ),» προστίθενται οι λέξεις «οι οποίες δεν δραστηριοποιούνται στους εξαιρούμενους κατά το άρθρο 1 του Κανονισμού (ΕΚ) 651/2014 τομείς,» και μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, το άρθρο 30 διαμορφώνεται ως εξής:

#### **«Άρθρο 30**

#### **Προκήρυξη καθεστώτων**

1. Η προκήρυξη εκάστου καθεστώτος εκδίδεται το πρώτο και το τρίτο τρίμηνο κάθε έτους. Τα καθεστάτα ενισχύσεων του παρόντος προκηρύσσονται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης.

2. Η απόφαση προκήρυξης περιλαμβάνει κατ' ελάχιστον τα παρακάτω:

α. τον στόχο του καθεστώτος,

β. τη διάρκεια του καθεστώτος και των κύκλων υποβολής των αιτήσεων υπαγωγής,

γ. τον συνολικό προϋπολογισμό του καθεστώτος και την προέλευση της δημόσιας χρηματοδότησης για κάθε κύκλο υποβολής,

δ. το είδος των επενδυτικών σχεδίων, τη μορφή, το ποσοστό και το ύψος των χορηγούμενων ενισχύσεων, για τα οποία δύναται να παρέχεται η επιλογή, με πρόταση των φορέων των επενδυτικών σχεδίων, της διαφοροποίησης των ποσοστών ενίσχυσης, που συναρτάται με τη βαθμολογία των κριτηρίων αξιολόγησης του άρθρου 18, καθώς και τον τρόπο χρηματοδότησης των επενδυτικών σχεδίων, ανάλογα με το είδος της χορηγούμενης ενίσχυσης,

ε. τους αρμόδιους φορείς υποδοχής του καθεστώτος ενίσχυσης,

στ. τις προϋποθέσεις, τις προδιαγραφές, τους πρόσθετους όρους και τους περιορισμούς για την υπαγωγή επενδυτικών σχεδίων, που δύναται να αναπτύσσονται σε διαφορετικές περιοχές, στο καθεστώς,

ζ. τα είδη, το ποσοστό ενίσχυσης και τους κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών, όπου αυτό απαιτείται,

η. τα κριτήρια αξιολόγησης, τους συντελεστές βαρύτητας, καθώς και την ελάχιστη βαθμολογία που απαιτείται να λάβει το επενδυτικό σχέδιο προκειμένου να είναι επιλέξιμο. Δύναται να προβλέπεται βαθμολογική ενίσχυση (bonus) σε επενδυτικά σχέδια για τα οποία το αιτούμενο ποσοστό ενίσχυσης είναι μικρότερο από το ποσοστό που ορίζεται με την απόφαση προκήρυξης καθεστώτος,

θ. τα δικαιολογητικά για την υποβολή των αιτήσεων υπαγωγής και τροποποίησης της απόφασης υπαγωγής,

ι. τα δικαιολογητικά για την υποβολή αιτημάτων τακτικού ελέγχου,

ια. τα δικαιολογητικά για την υποβολή αίτησης για την πιστοποίηση της ολοκλήρωσης των επενδυτικών σχεδίων,

ιβ. τους όρους και τις προϋποθέσεις για την πιστοποίηση της ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης,

ιγ. το ύψος του παραβόλου για την υποβολή αιτήσεων υπαγωγής, αιτημάτων τροποποίησης των αποφάσεων υπαγωγής, καθώς και ελέγχου επενδυτικών σχεδίων,

ιδ. τις υποχρεώσεις των ενισχυόμενων φορέων, τόσο κατά το στάδιο πραγματοποίησης του σχεδίου, όσο και μετά από την ολοκλήρωσή του,

ιε. άλλους όρους που προβλέπονται στις διατάξεις των καθεστώτων ενίσχυσης.

3. Η απόφαση προκήρυξης του καθεστώτος ενίσχυσης συνιστά αυτοδίκαιη πρόταση εγγραφής ενάριθμου έργου στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων. Το ποσό ενίσχυσης της επιχορήγησης, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) και της επιδότησης του μισθολογικού κόστους, όπως ορίζεται με την κοινή απόφαση της περ. α) της παρ. 3 του άρθρου 29, αποτελεί τον προϋπολογισμό του ενάριθμου έργου.

4. Επενδυτικά σχέδια του παρόντος δύνανται να συγχρηματοδοτηθούν από επιχειρησιακά προγράμματα του Εταιρικού Συμφώνου Περιφερειακής Ανάπτυξης (Ε.Σ.Π.Α.) της περιόδου 2021-2027, με την επιφύλαξη των ειδικών θεσμικών πλαισίων που τα διέπουν, και οι α-

ποφάσεις ένταξης των εν λόγω πράξεων συνιστούν αυτοδίκαιη πρόταση εγγραφής σε συλλογικές αποφάσεις του συγχρηματοδοτούμενου σκέλους του Αναπτυξιακού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων.

5. Καταργείται.

6. Καταργείται.

7. Στην απόφαση προκήρυξης των καθεστώτων «αgro-διατροφή- πρωτογενής παραγωγή και μεταποίηση γεωργικών προϊόντων-αλιεία-υδατοκαλλιέργεια», «μεταποίηση-εφοδιαστική αλυσίδα» και «επιχειρηματικότητα 360ο», δύνανται να περιλαμβάνονται και επενδυτικά σχέδια με δαπάνες ενισχύσεων προς Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ), οι οποίες δεν δραστηριοποιούνται στους εξαιρούμενους κατά το άρθρο 1 του Κανονισμού (ΕΚ) 651/2014 τομείς, σύμφωνα με το άρθρο 17 του Κανονισμού (ΕΚ) 651/2014 της 17ης Ιουνίου 2014, για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (L 187/1).

Τα επενδυτικά σχέδια αυτά υποβάλλονται στις μη επιλέξιμες για περιφερειακή ενίσχυση περιοχές, πρέπει να έχουν ολοκληρωμένο χαρακτήρα αρχικής επένδυσης σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 16, εφαρμόζονται αναλογικά τα άρθρα 6, 8, 9 και 12 και δύνανται να συμπληρώνονται με πρόσθετες επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 των άρθρων 67, 74 και 113, κατ' αντιστοιχία του κάθε οικείου καθεστώτος και σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που τίθενται στο Παράρτημα Β'.

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'**  
**ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ**  
**ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Α' ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Β'**  
**ΜΕΡΟΥΣ Β'**  
**Ν. 4887/2022**

**Άρθρο 28**

**Τροποποίηση των καθεστώτων με τίτλο «ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ» και «ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ» με σύσταση νέου καθεστώτος, μετά από συγχώνευση αυτών, με τίτλο «ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ» - Αντικατάσταση τίτλου Υποκεφαλαίου Α' Κεφαλαίου Β' Μέρους Β' ν. 4887/2022**

Ο τίτλος του Υποκεφαλαίου Α', περί ψηφιακού και τεχνολογικού μετασχηματισμού επιχειρήσεων, του Κεφαλαίου Β', περί σύστασης καθεστώτων χορήγησης κρατικών ενισχύσεων, του Μέρους Β', περί θεσμικού πλαισίου σύστασης καθεστώτων για τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων του ν. 4887/2022 (Α' 16), αντικαθίσταται ως εξής:

«ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'  
ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ».

**Άρθρο 29**

**Σκοπός - Αντικατάσταση άρθρου 31 ν. 4887/2022**

Το άρθρο 31 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί σκοπού, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 31  
Σκοπός

Σκοπός του παρόντος καθεστώτος είναι η ενίσχυση των επενδυτικών σχεδίων στους τομείς της τεχνολογίας, της βιοτεχνολογίας, της χρήσης νέων τεχνολογιών στη βιομηχανία με ταυτόχρονη αναβάθμιση των σχετικών δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού, της έρευνας, της ανάπτυξης και της εφαρμογής ιδεών και τεχνολογιών, που βελτιώνουν τα αγαθά και τις υπηρεσίες και καθιστούν την παραγωγή αποδοτικότερη.»

**Άρθρο 30**

**Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 32 ν. 4887/2022**

Στην παρ. 1 του άρθρου 32 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί υπαγόμενων επενδυτικών σχεδίων, οι λέξεις «την εισαγωγή νέων ψηφιακών λειτουργιών» αντικαθίστανται από τις λέξεις «την έρευνα, την ανάπτυξη και την εφαρμογή ιδεών και τεχνολογιών που βελτιώνουν τα αγαθά και τις υπηρεσίες και καθιστούν την παραγωγή αποδοτικότερη, την εισαγωγή νέων τεχνολογικά αναβαθμισμένων λειτουργιών» και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Στο καθεστώς του Υποκεφαλαίου Α' υπάγονται επενδυτικά σχέδια σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 5, που έχουν ως αντικείμενο την τεχνολογική αναβάθμιση υφιστάμενων μονάδων, την έρευνα, την ανάπτυξη και την εφαρμογή ιδεών και τεχνολογιών που βελτιώνουν τα αγαθά και τις υπηρεσίες και καθιστούν την παραγωγή αποδοτικότερη, την εισαγωγή νέων τεχνολογικά αναβαθμισμένων λειτουργιών και διαδικασιών και τον συνδυασμό μεθόδων παραγωγής με σύγχρονη τεχνολογία πληροφοριών και επικοινωνιών.»

**Άρθρο 31**

**Επιλέξιμες δαπάνες - Τροποποίηση παρ. 2 και 3 άρθρου 33 ν. 4887/2022**

Στο άρθρο 33 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί επιλέξιμων δαπανών, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην παρ. 2: αα) στην περ. δ) μετά από τις λέξεις «της παρ. 7» προστίθενται οι λέξεις «, εκτός από μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια», αβ) στην περ. ε) οι λέξεις «για ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση αποβλήτων» αντικαθίστανται από τις λέξεις «για την αποδοτική χρήση των πόρων και για τη στήριξη της μετάβασης προς μια κυκλική οικονομία», αγ) η περ. ζ) αντικαθίσταται, αδ) προστίθενται περ. θ) και ι), β) στην παρ. 3, βα) στην περ. α) οι λέξεις «έως 29» αντικαθίστανται από τις λέξεις «έως 30», ββ) στην περ. β) οι λέξεις «έως 40» αντικαθίστανται από τις λέξεις «έως 41 από τα οποία εξαιρείται το άρθρο 38α», βγ) στην περ. δ) οι λέξεις «έως 20» αντικαθίστανται από τις λέξεις «έως 19δ», και οι παρ. 2 και 3 διαμορφώνονται ως εξής:

«2. Επιπλέον και συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές ενισχύσεις της παρ. 1, τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επιχειρηματικά σχέδια μπορούν να ενισχυθούν, σύμφωνα με το άρθρο 7, και για τις ακόλουθες κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών εκτός περιφερειακών ενισχύσεων του Παραρτήματος Β':

α. τις δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες προς ΜμΕ της παρ. 1,

β. τις δαπάνες για καινοτομία στις ΜμΕ της παρ. 4,

γ. τις δαπάνες για διαδικαστική και οργανωτική καινοτομία για Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις και Μεγάλες Επιχειρήσεις της παρ. 5,

δ. τις δαπάνες για μέτρα ενεργειακής απόδοσης της παρ. 7, εκτός από μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια,

ε. τις δαπάνες για την αποδοτική χρήση των πόρων και για τη στήριξη της μετάβασης προς μια κυκλική οικονομία της παρ. 12,

στ. τις δαπάνες για τη συμπαράγωγή ενέργειας υψηλής απόδοσης από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (Α.Π.Ε.) της παρ. 8, και την παραγωγή ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές της παρ. 9,

ζ. τις δαπάνες για την εξυγίανση περιβαλλοντικής ζημίας, την αποκατάσταση φυσικών οικοτόπων και οικοσυστημάτων, την προστασία ή επαναφορά της βιοποικιλότητας ή την εφαρμογή λύσεων που βασίζονται στη φύση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό της, της παρ. 11,

η. τις δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση της παρ. 13 του Παραρτήματος Β΄.

θ. τις δαπάνες για εγκατάσταση αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης της παρ. 10,

ι. τις δαπάνες για πρόσληψη εργαζομένων σε μειονεκτική θέση και εργαζομένων με αναπηρία της παρ. 15 του Παραρτήματος Β΄.

3. Για τα επενδυτικά σχέδια που δεν παρουσιάζουν ολοκληρωμένο χαρακτήρα αρχικής επένδυσης κατά την παρ. 3 του άρθρου 32, οι κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών είναι οι ακόλουθες:

α. δαπάνες για έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 25 έως 30 του Τμήματος 4 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

β. δαπάνες για την προστασία του περιβάλλοντος, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 36 έως 41, από τα οποία εξαιρείται το άρθρο 38α, 43 και 45 έως 49 του Τμήματος 7 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

γ. δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση, όπως αυτές περιγράφονται στο άρθρο 31 του Τμήματος 5 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

δ. δαπάνες ενισχύσεων προς ΜμΕ, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 17 έως 19δ του Τμήματος 2 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

ε. οποιαδήποτε από τις δαπάνες που αναφέρονται στην παρ. 2 του παρόντος.

Το ποσοστό συμμετοχής εκάστης εκ των άνω κατηγοριών δαπανών επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους του επενδυτικού σχεδίου καθορίζεται με την οικεία προκήρυξη.»

### Άρθρο 32

#### Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων - Τροποποίηση άρθρου 34 ν. 4887/2022

Στο άρθρο 34 του ν. 4887/2022 (Α΄ 16), περί ειδών, έντασης και ποσών ενισχύσεων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1, πριν από τις λέξεις «μεγάλες επιχειρήσεις» διαγράφονται οι λέξεις «μεσαίες και», β), στην παρ. 2 βα) στην περ. α΄, i) στο πρώτο εδάφιο, οι λέξεις «και μικρές» αντικαθίστανται από τις λέξεις «μικρές και μεσαίες», ii) οι λέξεις «χορηγούνται στο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «χορηγούνται έως το», iii) στο δεύτερο εδάφιο, οι λέξεις «χορηγείται στο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «χορη-

γείται έως το», ββ) στο πρώτο εδάφιο της περ. β΄, i) οι λέξεις «μεσαίες και» διαγράφονται, ii) οι λέξεις «χορηγούνται στο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «χορηγούνται έως το», γ) στην παρ. 6: γα) στο πρώτο εδάφιο οι λέξεις και ο αριθμός «των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ» αντικαθίστανται από τις λέξεις και τον αριθμό «των είκοσι εκατομμυρίων (20.000.000) ευρώ με την επιφύλαξη των περιορισμών του άρθρου 4 του Γ.Α.Κ.», γβ) στο τέλος του δευτέρου εδαφίου προστίθενται οι λέξεις «, με την επιφύλαξη των περιορισμών του άρθρου 4 του Γ.Α.Κ.» και μετά από λεκτικές βελτιώσεις το άρθρο 34 διαμορφώνεται ως εξής:

### «Άρθρο 34

#### Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων

1. Τα επενδυτικά σχέδια των παρ. 2 και 3 του άρθρου 32 ενισχύονται με τα κίνητρα της επιχορήγησης, της φορολογικής απαλλαγής, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, όπως αυτά ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 9. Για τις μεγάλες επιχειρήσεις η ενίσχυση περιλαμβάνει όλα τα ανωτέρω κίνητρα πλην της επιχορήγησης.

2. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες των αρχικών επενδύσεων χορηγούνται με βάση τα ανώτατα όρια εντάσεων του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων ως εξής:

α. Για τις πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, τα ποσοστά ενισχύσεων για όλα τα είδη κινήτρων, πλην της επιχορήγησης, χορηγούνται έως το ανώτατο ποσοστό του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Το κίνητρο της επιχορήγησης χορηγείται έως το ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3, το κίνητρο της επιχορήγησης χορηγείται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου.

β. Για τις μεγάλες επιχειρήσεις τα κίνητρα της παρ. 1 χορηγούνται έως το ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 τα ανωτέρω κίνητρα χορηγούνται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου.

3. Αυξημένα ποσοστά ενισχύσεων σύμφωνα με την παρ. 2 χορηγούνται για τα επενδυτικά σχέδια που υλοποιούνται στις ακόλουθες περιοχές:

α. Ορεινές περιοχές, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της ΕΛ.ΣΤΑΤ., εκτός των δημοτικών ενοτήτων που συνιστούν μέρος του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας,

β. περιοχές που βρίσκονται σε απόσταση έως τριάντα (30) χιλιομέτρων από τα σύνορα,

γ. νησιά με πληθυσμό μικρότερο των τριών χιλιάδων εκατό (3.100) κατοίκων.

4. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 33 παρέχονται στο ανώτατο προβλεπόμενο ποσοστό του Γ.Α.Κ. όπως αναγράφεται στο Παράρτημα Β΄.

5. Για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 του άρθρου 32 τα ποσοστά ενισχύσεων χορηγούνται στο εκατό τοις εκατό (100%) των ενισχύσεων που προβλέπονται στα αντίστοιχα τμήματα του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ..

6. Το ποσό των ενισχύσεων που δύναται να χορηγηθεί σε κάθε επενδυτικό σχέδιο του παρόντος καθεστώτος

δεν μπορεί να υπερβαίνει το όριο των είκοσι εκατομμυρίων (20.000.000) ευρώ, με την επιφύλαξη των περιορισμών του άρθρου 4 του Γ.Α.Κ.. Για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 του άρθρου 32 οι χορηγούμενες ενισχύσεις δεν μπορούν να υπερβούν το ποσό του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ, με την επιφύλαξη των περιορισμών του άρθρου 4 του Γ.Α.Κ..»

**Άρθρο 33**  
**Μεταβολή υπηρεσίας υποβολής αιτήσεων -**  
**Αντικατάσταση άρθρου 36 ν. 4887/2022**

Το άρθρο 36 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί διαδικασίας αξιολόγησης, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 36  
Υπηρεσίες υποβολής αιτήσεων

Οι αιτήσεις υπαγωγής υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακών Νόμων και Άμεσων Ξένων Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης ή στους φορείς υποδοχής της παρ. 3 του άρθρου 17, περί υποβολής αιτήσεων.»

**Άρθρο 34**  
**Εξουσιοδότηση προς καθορισμό ειδικού πλαισίου**  
**καθεστώτος - Τροποποίηση άρθρου 37 ν. 4887/2022**

Στο άρθρο 37 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί εξουσιοδότησης προς καθορισμό ειδικού πλαισίου καθεστώτος, οι λέξεις «Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Ψηφιακής Διακυβέρνησης» αντικαθίστανται από τις λέξεις «Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού» και το άρθρο 37 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 37  
Εξουσιοδότηση προς καθορισμό  
ειδικού πλαισίου καθεστώτος

Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού δύναται να καθορίζονται το ειδικό πλαίσιο, οι προϋποθέσεις, οι προδιαγραφές και περιορισμοί για την υπαγωγή επενδυτικών σχεδίων στο παρόν.»

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ'**  
**ΠΡΑΣΙΝΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ - ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ**  
**ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ**  
**ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Β' ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Β'**  
**ΜΕΡΟΥΣ Β' Ν. 4887/2022**

**Άρθρο 35**  
**Επιλέξιμες δαπάνες - Τροποποίηση παρ. 2 και 3**  
**άρθρου 40 ν. 4887/2022**

Στο άρθρο 40 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί επιλέξιμων δαπανών, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην παρ. 2: αα) στην περ. β) μετά από τις λέξεις «της παρ. 7» προστίθενται οι λέξεις «, εκτός από μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια», αβ) στην περ. δ) οι λέξεις «για αποκατάσταση μολυσμένων χώρων» αντικαθίστανται από τις λέξεις «για την εξυγίανση περιβαλλοντικής ζημίας, την αποκατάσταση φυσικών οικοτόπων και οικο-

συστημάτων, την προστασία ή επαναφορά της βιοποικιλότητας ή την εφαρμογή λύσεων που βασίζονται στη φύση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό της,», αγ) στην περ. ε) οι λέξεις «για ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση αποβλήτων» αντικαθίστανται από τις λέξεις «για την αποδοτική χρήση των πόρων και για τη στήριξη της μετάβασης προς μια κυκλική οικονομία», αδ) προστίθεται περ. η), β) στην παρ. 3, βα) στην περ. α) οι λέξεις «στα άρθρα 25, 26, 28 και 29» αντικαθίστανται από τις λέξεις «στα άρθρα 25, 25α έως 25ε, 26, 26α, 28, 29 και 30», ββ) στην περ. β) οι λέξεις «έως 40» αντικαθίστανται από τις λέξεις «έως 41 από τα οποία εξαιρείται το άρθρο 38α », βγ) στην περ. ε) οι λέξεις «έως 20» αντικαθίστανται από τις λέξεις «έως 19δ», και οι παρ. 2 και 3 διαμορφώνονται ως εξής:

«2. Επιπλέον και συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές ενισχύσεις της παρ. 1, τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επιχειρηματικά σχέδια μπορούν να ενισχυθούν, σύμφωνα με το άρθρο 7, και για τις ακόλουθες κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών εκτός περιφερειακών ενισχύσεων του Παραρτήματος Β' :

α. τις δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες προς ΜμΕ της παρ. 1,

β. τις δαπάνες για μέτρα ενεργειακής απόδοσης της παρ. 7, εκτός από μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια,

γ. τις δαπάνες για τη συμπαραγωγή ενέργειας υψηλής απόδοσης από Α.Π.Ε. της παρ. 8 και την Παραγωγή Ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές της παρ. 9,

δ. τις δαπάνες για την εξυγίανση περιβαλλοντικής ζημίας, την αποκατάσταση φυσικών οικοτόπων και οικοσυστημάτων, την προστασία ή επαναφορά της βιοποικιλότητας ή την εφαρμογή λύσεων που βασίζονται στη φύση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό της, της παρ. 11,

ε. τις δαπάνες για την αποδοτική χρήση των πόρων και για τη στήριξη της μετάβασης προς μια κυκλική οικονομία της παρ. 12,

στ. τις δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση της παρ. 13,

ζ. τις δαπάνες για την προστασία του περιβάλλοντος της παρ. 6.

η. τις δαπάνες για βελτίωση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία.

3. Για τα επενδυτικά σχέδια που δεν παρουσιάζουν ολοκληρωμένο χαρακτήρα αρχικής επένδυσης κατά την παρ. 3 του άρθρου 39, οι κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών είναι οι ακόλουθες:

α. δαπάνες για έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 25, 25α έως 25ε, 26, 26α, 28, 29 και 30 του Τμήματος 4 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

β. δαπάνες για την προστασία του περιβάλλοντος, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 36 έως 41, από τα οποία εξαιρείται το άρθρο 38α, 43 και 45 έως 49 του Τμήματος 7 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

γ. δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση, όπως αυτές περιγράφονται στο άρθρο 31 του Τμήματος 5 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

δ. δαπάνες για εργαζομένους σε μειονεκτική θέση και εργαζομένους με αναπηρία της παρ. 15 του Παραρτήματος Β' ,

ε. δαπάνες ενισχύσεων προς ΜμΕ, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 17 έως 19δ του Τμήματος 2 του

Κεφαλαίου III του Γ.Α.Κ.,

στ. οποιαδήποτε από τις δαπάνες που αναφέρονται στην παρ. 2 του παρόντος.

Το ποσοστό συμμετοχής εκάστης εκ των άνω κατηγοριών δαπανών επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους του επενδυτικού σχεδίου καθορίζεται με την οικεία προκήρυξη.»

### **Άρθρο 36**

#### **Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων - Τροποποίηση άρθρου 41 ν. 4887/2022**

Στο άρθρο 41 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί ειδών, έντασης και ποσών ενισχύσεων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1, πριν από τις λέξεις «μεγάλες επιχειρήσεις» διαγράφονται οι λέξεις «μεσαίες και», β) στην παρ. 2: βα) στην περ. α' : i) στο πρώτο εδάφιο, οι λέξεις «και μικρές» αντικαθίστανται από τις λέξεις «μικρές και μεσαίες», ii) οι λέξεις «χορηγούνται στο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «χορηγείται έως το», iii) στο δεύτερο εδάφιο, οι λέξεις «χορηγείται στο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «χορηγείται έως το», ββ) στο πρώτο εδάφιο της περ. β' : i) οι λέξεις «μεσαίες και» διαγράφονται, ii) οι λέξεις «χορηγούνται στο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «χορηγούνται έως το», γ) στην παρ. 6: γα) στο πρώτο εδάφιο οι λέξεις «των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ» αντικαθίστανται από τις λέξεις «των είκοσι εκατομμυρίων (20.000.000) ευρώ, με την επιφύλαξη των περιορισμών του άρθρου 4 του Γ.Α.Κ.», γβ) στο τέλος του δεύτερου εδαφίου προστίθενται οι λέξεις «με την επιφύλαξη των περιορισμών του άρθρου 4 του Γ.Α.Κ.» και το άρθρο 41 διαμορφώνεται ως εξής:

#### **«Άρθρο 41**

#### **Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων**

1. Τα επενδυτικά σχέδια των παρ. 2 και 3 του άρθρου 39 ενισχύονται με τα κίνητρα της επιχορήγησης, της φορολογικής απαλλαγής, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, όπως αυτά ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 9. Για τις μεγάλες επιχειρήσεις η ενίσχυση περιλαμβάνει όλα τα ανωτέρω κίνητρα πλην της επιχορήγησης.

2. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες των αρχικών επενδύσεων χορηγούνται με βάση τα ανώτατα όρια εντάσεων του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων ως εξής:

α. Για τις πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, τα ποσοστά ενισχύσεων για όλα τα είδη κινήτρων, πλην της επιχορήγησης, χορηγούνται έως το ανώτατο ποσοστό του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Το κίνητρο της επιχορήγησης χορηγείται έως το ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3, το κίνητρο της επιχορήγησης χορηγείται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου.

β. Για τις μεγάλες επιχειρήσεις τα κίνητρα της παρ. 1 χορηγούνται έως το ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 τα ανωτέρω κίνητρα χορηγούνται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου.

3. Αυξημένα ποσοστά ενισχύσεων σύμφωνα με την παρ. 2 χορηγούνται για τα επενδυτικά σχέδια που υλοποιούνται στις ακόλουθες περιοχές:

α. Ορεινές περιοχές, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της ΕΛ.ΣΤΑΤ., εκτός των δημοτικών ενότητων που συνιστούν μέρος του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας,

β. περιοχές που βρίσκονται σε απόσταση έως τριάντα (30) χιλιομέτρων από τα σύνορα,

γ. νησιά με πληθυσμό μικρότερο των τριών χιλιάδων εκατό (3.100) κατοίκων.

4. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 40 παρέχονται στο ανώτατο προβλεπόμενο ποσοστό του Γ.Α.Κ. όπως αναγράφεται στο Παράρτημα Β'.

5. Για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 του άρθρου 39 τα ποσοστά ενισχύσεων χορηγούνται στο εκατό τοις εκατό (100%) των ενισχύσεων που προβλέπονται στα αντίστοιχα τμήματα του Κεφαλαίου III του Γ.Α.Κ..

6. Το ποσό των ενισχύσεων που δύναται να χορηγηθεί σε κάθε επενδυτικό σχέδιο του παρόντος καθεστώτος δεν μπορεί να υπερβαίνει το όριο των είκοσι εκατομμυρίων (20.000.000) ευρώ, με την επιφύλαξη των περιορισμών του άρθρου 4 του Γ.Α.Κ.. Για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 του άρθρου 39 οι χορηγούμενες ενισχύσεις δεν μπορούν να υπερβούν το ποσό του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ, με την επιφύλαξη των περιορισμών του άρθρου 4 του Γ.Α.Κ..»

### **Άρθρο 37**

#### **Μεταβολή υπηρεσίας υποβολής αιτήσεων - Αντικατάσταση άρθρου 43 ν. 4887/2022**

Το άρθρο 43 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί διαδικασίας αξιολόγησης, αντικαθίσταται ως εξής:

#### **«Άρθρο 43**

#### **Υπηρεσίες υποβολής αιτήσεων**

Οι αιτήσεις υπαγωγής υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακών Νόμων και Άμεσων Ξένων Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης ή στους φορείς υποδοχής της παρ. 3 του άρθρου 17, περί υποβολής αιτήσεων.»

### **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'**

#### **ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Γ' ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Β' ΜΕΡΟΥΣ Β' Ν. 4887/2022**

### **Άρθρο 38**

#### **Αντικατάσταση καθεστώτος με τίτλο «ΝΕΟ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ» και σύσταση νέου καθεστώτος με τίτλο «ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑ» - Αντικατάσταση τίτλου Υποκεφαλαίου Γ' Κεφαλαίου Β' Μέρους Β' ν. 4887/2022**

Ο τίτλος του Υποκεφαλαίου Γ', περί νέου επιχειρείν, του Κεφαλαίου Β', περί σύστασης καθεστώτων χορήγησης κρατικών ενισχύσεων, του Μέρους Β', περί θεσμικού πλαισίου σύστασης καθεστώτων για τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων του ν. 4887/2022 (Α' 16), αντικαθίσταται ως εξής:

**«ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ΄  
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ  
ΚΑΙ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑ»**

**Άρθρο 39**

**Σκοπός - Τροποποίηση άρθρου 45 ν. 4887/2022**

Στο άρθρο 45 του ν. 4887/2022 (Α΄ 16), περί σκοπού, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) μετά από τη λέξη «ενίσχυση» διαγράφεται η λέξη «νέων», β) οι λέξεις «σε συγκεκριμένους κλάδους» αντικαθίστανται από τις λέξεις «ή επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν στους κλάδους εκείνους της οικονομίας, οι οποίοι μπορούν να τύχουν ενίσχυσης συμβατής με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης», γ) οι λέξεις «και πραγματοποίησης ερευνητικών δραστηριοτήτων» αντικαθίστανται από τις λέξεις «ή περαιτέρω ανάπτυξης υφιστάμενων επιχειρήσεων» και το άρθρο 45 διαμορφώνεται ως εξής:

**«Άρθρο 45  
Σκοπός**

Σκοπός του παρόντος καθεστώτος είναι η ενίσχυση επιχειρηματιών που δραστηριοποιούνται ή επιθυμούν να δραστηριοποιηθούν στους κλάδους εκείνους της οικονομίας, οι οποίοι μπορούν να τύχουν ενίσχυσης συμβατής με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η κάλυψη δαπανών σύστασης των εταιρειών ή περαιτέρω ανάπτυξης υφιστάμενων επιχειρήσεων, καθώς και δαπανών υλοποίησης αρχικών επενδύσεων.»

**Άρθρο 40**

**Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια - Αντικατάσταση  
παρ. 1 άρθρου 46 ν. 4887/2022**

Η παρ. 1 του άρθρου 46 του ν. 4887/2022 (Α΄ 16), περί υπαγόμενων επενδυτικών σχεδίων, αντικαθίσταται ως εξής:

«1. Στο καθεστώς του Υποκεφαλαίου Γ΄, περί κοινωνικής επιχειρηματικότητας και χειροτεχνίας, υπάγονται επενδυτικά σχέδια σύμφωνα με το άρθρο 5, περί υπαγόμενων επενδυτικών σχεδίων, τα οποία εμπίπτουν στους κλάδους εκείνους της οικονομίας, οι οποίοι μπορούν να τύχουν ενίσχυσης συμβατής με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, για την ενίσχυση των επιχειρήσεων που αναπτύσσονται από ευάλωτες κοινωνικές ομάδες όπως, άτομα με αναπηρία και μακροχρόνια άνεργοι. Τα είδη των επενδύσεων και οι όροι που τις διέπουν, περιγράφονται αναλυτικά στην προκήρυξη του καθεστώτος ενίσχυσης.»

**Άρθρο 41**

**Επιλέξιμες δαπάνες - Τροποποίηση παρ. 2 και 3  
άρθρου 47 ν. 4887/2022**

Στο άρθρο 47 του ν. 4887/2022 (Α΄ 16), περί επιλέξιμων δαπανών, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην παρ. 2, αα) στην περ. δ) μετά από τις λέξεις «της παρ. 7» προστίθενται οι λέξεις «, εκτός από μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια», αβ) η περ. ε) καταργείται,

αγ) στην περ. η) οι λέξεις «και τηλεψύξης» αντικαθίστανται από τις λέξεις «και/ή τηλεψύξης», αδ) στην περ. θ) οι λέξεις «για αποκατάσταση μολυσμένων χώρων» αντικαθίστανται από τις λέξεις «για την εξυγίανση περιβαλλοντικής ζημίας, την αποκατάσταση φυσικών οικοτόπων και οικοσυστημάτων, την προστασία ή επαναφορά της βιοποικιλότητας ή την εφαρμογή λύσεων που βασίζονται στη φύση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό της,», αε) στην περ. ι), οι λέξεις «για ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση αποβλήτων» αντικαθίστανται από τις λέξεις «για την αποδοτική χρήση των πόρων και για τη στήριξη της μετάβασης προς μια κυκλική οικονομία», αστ) προστίθεται περ. ιβ), β) στην παρ. 3, βα) στην περ. β) οι λέξεις «έως 20» αντικαθίστανται από τις λέξεις «έως 19δ», ββ) στην περ. δ) οι λέξεις «έως 40» αντικαθίστανται από τις λέξεις «έως 39, από τα οποία εξαιρείται το άρθρο 38α, 41», και μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις οι παρ. 2 και 3 διαμορφώνονται ως εξής:

«2. Στα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επιχειρηματικά σχέδια παρέχεται και η δυνατότητα ενίσχυσης, σύμφωνα με το άρθρο 7, και για τις ακόλουθες κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών εκτός περιφερειακών ενισχύσεων του Παραρτήματος Β΄:

α) τις δαπάνες συμβουλευτικών υπηρεσιών προς ΜμΕ της παρ. 1,

β) τις δαπάνες εκκίνησης για υπό ίδρυση μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις της παρ. 2,

γ) τις δαπάνες καινοτομίας για ΜμΕ της παρ. 4,

δ) τις δαπάνες για μέτρα ενεργειακής απόδοσης της παρ. 7, εκτός από μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια,

ε) Καταργείται,

ζ) τις δαπάνες για παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές της παρ. 9,

η) τις δαπάνες για εγκατάσταση αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και/ή τηλεψύξης της παρ. 10,

θ) τις δαπάνες για την εξυγίανση περιβαλλοντικής ζημίας, την αποκατάσταση φυσικών οικοτόπων και οικοσυστημάτων, την προστασία ή επαναφορά της βιοποικιλότητας ή την εφαρμογή λύσεων που βασίζονται στη φύση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό της, της παρ. 11,

ι) τις δαπάνες για την αποδοτική χρήση των πόρων και για τη στήριξη της μετάβασης προς μια κυκλική οικονομία της παρ. 12,

ια) τις δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση της παρ. 13 του Παραρτήματος Β΄ και

ιβ) τις δαπάνες για τη διασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία.

3. Για τα επενδυτικά σχέδια που δεν παρουσιάζουν ολοκληρωμένο χαρακτήρα αρχικής επένδυσης κατά την παρ. 3 του άρθρου 46 οι κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών είναι οι ακόλουθες:

α) δαπάνες ενισχύσεων για πρόσβαση ΜμΕ σε χρηματοδότηση, όπως αυτές περιγράφονται στο άρθρο 22 του Τμήματος 3 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

β) δαπάνες επενδυτικών ενισχύσεων προς ΜμΕ, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 17 έως 19δ του Τμήματος 2 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

γ) δαπάνες για έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 25, 26, 28 και 29 του Τμήματος 4 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

δ) δαπάνες για την προστασία του περιβάλλοντος, ό-

πως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 36 έως 39, από τα οποία εξαιρείται το άρθρο 38α, 41, 43 και 45 έως 49 του Τμήματος 7 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

ε) οποιαδήποτε από τις δαπάνες που αναφέρονται στην παρ. 2 του παρόντος.

Το ποσοστό συμμετοχής εκάστης εκ των ως άνω κατηγοριών δαπανών επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους του επενδυτικού σχεδίου καθορίζεται με την οικεία προκήρυξη.»

#### **Άρθρο 42**

##### **Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων - Τροποποίηση παρ. 6 άρθρου 48 ν. 4887/2022**

Στο πρώτο εδάφιο της παρ. 6 του άρθρου 48 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί ειδών, έντασης και ποσών ενισχύσεων, οι λέξεις «πέντε εκατομμυρίων (5.000.000)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «τριών εκατομμυρίων (3.000.000)» και η παρ. 6 διαμορφώνεται ως εξής:

«6. Το ποσό των ενισχύσεων που δύναται να χορηγηθεί σε κάθε επενδυτικό σχέδιο του παρόντος καθεστώτος δεν υπερβαίνει το όριο των τριών εκατομμυρίων (3.000.000) ευρώ. Για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 του άρθρου 46 χορηγούνται ενισχύσεις μέχρι του ποσού του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ.»

#### **Άρθρο 43**

##### **Δικαιούχοι - Αντικατάσταση άρθρου 49 ν. 4887/2022**

Το άρθρο 49 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί δικαιούχων, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 49  
Δικαιούχοι

Δικαιούχοι του παρόντος καθεστώτος είναι οι υφιστάμενες και υπό σύσταση μικρομεσαίες Επιχειρήσεις, στο εταιρικό κεφάλαιο των οποίων συμμετέχουν μόνο φυσικά πρόσωπα.»

#### **Άρθρο 44**

##### **Μεταβολή αρμόδιας υπηρεσίας υποβολής αιτήσεων - Αντικατάσταση άρθρου 50 ν. 4887/2022**

Το άρθρο 50 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί διαδικασίας αξιολόγησης, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 50  
Υπηρεσίες υποβολής αιτήσεων

Οι αιτήσεις υπαγωγής υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακών Νόμων και Άμεσων Ξένων Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης ή στους φορείς υποδοχής της παρ. 3 του άρθρου 17, περί υποβολής αιτήσεων.»

#### **Άρθρο 45**

##### **Εξουσιοδότηση προς καθορισμό ειδικού πλαισίου καθεστώτος - Προσθήκη άρθρου 50Α στον ν. 4887/2022**

Στον ν. 4887/2022 (Α' 16) προστίθεται άρθρο 50Α ως εξής:

#### **«Άρθρο 50Α**

Εξουσιοδότηση προς καθορισμό ειδικού πλαισίου καθεστώτος

1. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας καθορίζεται ετησίως το μέγιστο ποσό κατά είδος ενίσχυσης των περ. α), β), γ), δ) και ε) της παρ. 1 του άρθρου 9, περί ειδών ενισχύσεων, που δύναται να χορηγηθεί στο παρόν καθεστώς. Με όμοια απόφαση μπορεί να αναπροσαρμόζονται τα ως άνω ποσά, έως το προβλεπόμενο στον Γ.Α.Κ. όριο, στο παρόν καθεστώς, καθώς και η προέλευση των πόρων.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας καθορίζονται οι ειδικοί όροι και οι προϋποθέσεις των ενισχύσεων του παρόντος καθεστώτος.»

#### **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε'**

##### **ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Δ' ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Β' ΜΕΡΟΥΣ Β' Ν. 4887/2022**

#### **Άρθρο 46**

**Κατάργηση καθεστώτος με τίτλο «ΔΙΚΑΙΗ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ» και σύσταση νέου καθεστώτος με τίτλο «ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ» - Αντικατάσταση τίτλου Υποκεφαλαίου Δ' Κεφαλαίου Β' Μέρους Β' ν. 4887/2022**

Ο τίτλος του Υποκεφαλαίου Δ', περί δίκαιης αναπτυξιακής μετάβασης, του Κεφαλαίου Β', περί σύστασης καθεστώτων χορήγησης κρατικών ενισχύσεων, του Μέρους Β' περί θεσμικού πλαισίου σύστασης καθεστώτων για τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων του ν. 4887/2022 (Α' 16) αντικαθίσταται ως εξής:

«ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'  
ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΠΕΡΙΟΧΩΝ ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ»

#### **Άρθρο 47**

##### **Σκοπός - Αντικατάσταση άρθρου 51 ν. 4887/2022**

Το άρθρο 51 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί σκοπού, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 51  
Σκοπός

Σκοπός του παρόντος καθεστώτος είναι η ενίσχυση επενδυτικών σχεδίων που υλοποιούνται στις περιοχές της χώρας οι οποίες αντιμετωπίζουν σημαντικά οικονομικά και δημογραφικά προβλήματα, όπως οι:

α) παραμεθόριες περιφερειακές ενότητες ευρισκόμενες στα βόρεια σύνορα της χώρας,

β) περιοχές που το κατά κεφαλή Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (Α.Ε.Π.) ανέρχεται στο εβδομήντα τοις εκατό (70%) του ετήσιου ή εντοπίζεται πληθυσμιακή συρρίκνωση λόγω των δυσμενών οικονομικών και κοινωνικών συνθηκών, ή

γ) οι Ζώνες Απολιγνιτοποίησης, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 155 του ν. 4759/2020 (Α' 245).

Επίσης, δύναται να ενισχύονται περιοχές οι οποίες έχουν πληγεί από φυσικές καταστροφές. Στόχος είναι να δοθεί η δυνατότητα στις περιοχές αυτές να πετύχουν ισορροπημένη και βιώσιμη ανάπτυξη και να συγκλίνουν με τον μέσο όρο της χώρας.

Το ανωτέρω ποσοστό του εβδομήντα τοις εκατό (70%) του ετήσιου Α.Ε.Π., δύναται να αναπροσαρμόζεται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης.»

#### **Άρθρο 48**

##### **Υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια - Τροποποίηση παρ. 1 άρθρου 52 ν. 4887/2022**

Στην παρ. 1 του άρθρου 52 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί υπαγόμενων επενδυτικών σχεδίων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) το εισαγωγικό εδάφιο αντικαθίσταται, β) στην περ. α): βα) οι λέξεις «επενδύσεις σε ΜΜΕ» αντικαθίστανται από τις λέξεις «επενδύσεις από μεγάλες και ΜμΕ επιχειρήσεις», ββ) η λέξη «μετατροπή» αντικαθίσταται από τις λέξεις «οικονομική μεγέθυνση», γ) οι περ. γ), δ), ε) και στ) καταργούνται, δ) στην περ. ζ), οι λέξεις «και της μείωσης αποβλήτων» αντικαθίστανται από τις λέξεις «δημιουργίας αποβλήτων» και η παρ. 1 του άρθρου 52 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Στο καθεστώς του Υποκεφαλαίου Δ', περί καθεστώτος περιοχών ειδικής ενίσχυσης, υπάγονται επενδυτικά σχέδια σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 5, τα οποία υλοποιούνται στις περιοχές που ορίζονται στην προκήρυξη. Ενδεικτικά:

(α) παραγωγικές επενδύσεις από μεγάλες και ΜμΕ επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των πολύ μικρών επιχειρήσεων και των νεοφυών επιχειρήσεων, που οδηγούν σε οικονομική διαφοροποίηση, εκσυγχρονισμό και οικονομική μεγέθυνση,

(β) επενδύσεις στην ίδρυση νέων επιχειρήσεων που οδηγούν στη δημιουργία θέσεων εργασίας,

(γ) Καταργείται,

(δ) Καταργείται,

(ε) Καταργείται,

(στ) Καταργείται,

(ζ) επενδύσεις στην ενίσχυση της κυκλικής οικονομίας, μεταξύ άλλων μέσω της πρόληψης δημιουργίας αποβλήτων, μέσω της αποδοτικής χρήσης των πόρων, της επαναχρησιμοποίησης, της επισκευής και της ανακύκλωσης.»

#### **Άρθρο 49**

##### **Επιλέξιμες δαπάνες - Τροποποίηση παρ. 2 και 3 άρθρου 53 ν. 4887/2022**

Στο άρθρο 53 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί επιλέξιμων δαπανών, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην παρ. 2, αα) στην περ. δ) μετά από τις λέξεις «της παρ. 7» προστίθενται οι λέξεις «, εκτός από μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια», αβ) στην περ. ε) οι λέξεις «για ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση αποβλήτων» αντικαθίστανται από τις λέξεις «για την αποδοτική χρήση των πόρων και για τη στήριξη της μετάβασης προς μια κυκλική οικονομία», αγ) στην περ. ζ) οι λέξεις «για αποκατάσταση μολυσμένων χώρων» αντικαθίστανται από τις λέξεις «για την εξυγίανση περιβαλλοντικής ζημίας, την αποκατάσταση φυσικών οικοτόπων και οικοσυστη-

μάτων, την προστασία ή επαναφορά της βιοποικιλότητας ή την εφαρμογή λύσεων που βασίζονται στη φύση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό της», αε) προστίθεται περ. θ), β) στην παρ. 3, βα) στην περ. β) η λέξη και ο αριθμός «έως 40» αντικαθίσταται από τις λέξεις «έως 41, από τα οποία εξαιρείται το άρθρο 38α», ββ) στην περ. δ), η λέξη και ο αριθμός «έως 20» αντικαθίστανται από τη λέξη και τον αριθμό «έως 19δ», και μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις οι παρ. 2 και 3 διαμορφώνονται ως εξής:

«2. Στα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επιχειρηματικά σχέδια παρέχεται και η δυνατότητα ενίσχυσης, σύμφωνα με το άρθρο 7, και για τις ακόλουθες κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών εκτός περιφερειακών ενισχύσεων του Παραρτήματος Β':

α. δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες προς ΜμΕ της παρ. 1,

β. δαπάνες για καινοτομία στις ΜμΕ της παρ. 4,

γ. δαπάνες για διαδικαστική και οργανωτική καινοτομία για ΜμΕ και Μεγάλες Επιχειρήσεις της παρ. 5,

δ. δαπάνες για μέτρα ενεργειακής απόδοσης της παρ. 7, εκτός από μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια,

ε. δαπάνες για την αποδοτική χρήση των πόρων και για τη στήριξη της μετάβασης προς μια κυκλική οικονομία της παρ. 12,

στ. δαπάνες για τη συμπαραγωγή ενέργειας υψηλής απόδοσης από Α.Π.Ε. της παρ. 8, και την παραγωγή ενέργειας από Ανανεώσιμες Πηγές της παρ. 9,

ζ. δαπάνες για την εξυγίανση περιβαλλοντικής ζημίας, την αποκατάσταση φυσικών οικοτόπων και οικοσυστημάτων, την προστασία ή επαναφορά της βιοποικιλότητας ή την εφαρμογή λύσεων που βασίζονται στη φύση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό της, της παρ. 11,

η. δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση της παρ. 13 του Παραρτήματος Β' και

θ. δαπάνες για τη διασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία.

3. Για τα επενδυτικά σχέδια που δεν παρουσιάζουν ολοκληρωμένο χαρακτήρα αρχικής επένδυσης κατά την παρ. 3 του άρθρου 52 οι κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών είναι οι ακόλουθες:

α) δαπάνες για έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 25 έως 29 του Τμήματος 4 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

β) δαπάνες για την προστασία του περιβάλλοντος, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 36 έως 41, από τα οποία εξαιρείται το άρθρο 38α 43 και 45 έως 49 του Τμήματος 7 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

γ) δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση, όπως αυτές περιγράφονται στο άρθρο 31 του Τμήματος 5 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

δ) δαπάνες για ενισχύσεις προς ΜμΕ, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 17 έως 19δ του Τμήματος 2 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

ε) οποιαδήποτε από τις δαπάνες που αναφέρονται στην παρ. 2 του παρόντος.

Το ποσοστό συμμετοχής εκάστης εκ των ως άνω κατηγοριών δαπανών επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους του επενδυτικού σχεδίου καθορίζεται με την οικεία προκήρυξη.»

**Άρθρο 50****Ένταση ενισχύσεων στις επιχορηγήσεις και αύξηση ποσών ενισχύσεων - Τροποποίηση άρθρου 54 ν. 4887/2022**

Το άρθρο 54 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί ειδών, έντασης και ποσών ενισχύσεων αντικαθίσταται ως εξής:

**«Άρθρο 54**

Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων

1. Τα επενδυτικά σχέδια του παρόντος καθεστώτος ενισχύονται με τα κίνητρα:

α) Της φορολογικής απαλλαγής, της επιχορήγησης, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, όπως αυτά προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 9, περί ειδών ενισχύσεων. Για τις μεγάλες επιχειρήσεις, η ενίσχυση περιλαμβάνει τα ανωτέρω κίνητρα πλην της επιχορήγησης,

β) το κίνητρο της ταχείας αδειοδότησης της παρ. 3 του άρθρου 9.

2. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες των αρχικών επενδύσεων χορηγούνται ως εξής:

α) Για τις πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, τα ποσοστά ενισχύσεων για όλα τα είδη κινήτρων, δύναται να χορηγούνται έως το ανώτατο ποσοστό του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων.

β) Για τις μεγάλες επιχειρήσεις τα κίνητρα της παρ. 1 δύναται να χορηγούνται έως το ανώτατο όριο του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων.

γ) Για τα επενδυτικά σχέδια σε νησιά με πληθυσμό μικρότερο των τριών χιλιάδων εκατό (3.100) κατοίκων τα ανωτέρω κίνητρα χορηγούνται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου.

3. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 53, περί επιλέξιμων δαπανών, παρέχονται στο ανώτατο προβλεπόμενο ποσοστό του Γ.Α.Κ., όπως αναγράφεται στο Παράρτημα Β' αυτού.

4. Για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 του άρθρου 53 τα ποσοστά ενισχύσεων χορηγούνται στο εκατό τοις εκατό (100%) των ενισχύσεων που προβλέπονται στα αντίστοιχα τμήματα του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ..

5. Το ποσό των ενισχύσεων που δύναται να χορηγηθεί σε κάθε επενδυτικό σχέδιο του παρόντος καθεστώτος δεν μπορεί να υπερβαίνει το όριο των είκοσι εκατομμυρίων (20.000.000) ευρώ, με την επιφύλαξη μικρότερων ορίων κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 4 του Γ.Α.Κ.. Για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 του άρθρου 52, περί υπαγόμενων επενδυτικών σχεδίων, οι χορηγούμενες ενισχύσεις δεν μπορούν να υπερβούν το ποσό του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ, με την επιφύλαξη μικρότερων ορίων κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 4 του Γ.Α.Κ..»

**Άρθρο 51****Δικαιούχοι - Αντικατάσταση άρθρου 55 ν. 4887/2022**

Το άρθρο 55 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί δικαιούχων, αντικαθίσταται ως εξής:

**«Άρθρο 51**

Δικαιούχοι

Δικαιούχοι του καθεστώτος του Υποκεφαλαίου Δ', πε-

ρί καθεστώτος περιοχών ειδικής ενίσχυσης, είναι όλες οι επιχειρήσεις που προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 13, περί δικαιούχων και εξαιρουμένων ενισχύσεων.»

**Άρθρο 52****Μεταβολή αρμόδιας υπηρεσίας υποβολής αιτήσεων - Αντικατάσταση τίτλου και παρ. 1, κατάργηση παρ. 2 άρθρου 56 ν. 4887/2022**

Στο άρθρο 56 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί διαδικασίας αξιολόγησης, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) ο τίτλος και η παρ. 1 αντικαθίστανται, β) η παρ. 2 καταργείται, και το άρθρο 56 διαμορφώνεται ως εξής:

**«Άρθρο 56**

Υποβολής αιτήσεων

1. Οι αιτήσεις υπαγωγής υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακών Νόμων και Άμεσων Ξένων Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης ή στους φορείς υποδοχής της παρ. 3 του άρθρου 17, περί υποβολής αίτησης.

2. Καταργείται.

3. Καταργήθηκε.»

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'****ΑΓΡΟΔΙΑΤΡΟΦΗ - ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΑΙ ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ - ΑΛΙΕΙΑ - ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΣΤ' ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Β' ΜΕΡΟΥΣ Β' Ν. 4887/2022****Άρθρο 53****Εξειδίκευση των επιλέξιμων δαπανών - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 67 ν. 4887/2022**

Στη παρ. 2 του άρθρου 67 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί επιλέξιμων δαπανών, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην περ. β' μετά από τις λέξεις «της παρ. 7» προστίθενται οι λέξεις «, εκτός από μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια», β) στην περ. ε' οι λέξεις «τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης» αντικαθίστανται από τις λέξεις «τηλεθέρμανσης και/ή τηλεψύξης», γ) στην περ. στ' οι λέξεις «για αποκατάσταση μολυσμένων χώρων» αντικαθίστανται από τις λέξεις «για την εξυγίανση περιβαλλοντικής ζημίας, την αποκατάσταση φυσικών οικοτόπων και οικοσυστημάτων, την προστασία ή επαναφορά της βιοποικιλότητας ή την εφαρμογή λύσεων που βασίζονται στη φύση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό της», δ) στην περ. ζ' οι λέξεις «για ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση αποβλήτων» αντικαθίστανται από τις λέξεις «για την αποδοτική χρησιμοποίηση των πόρων και για τη στήριξη της μετάβασης προς μια κυκλική οικονομία», ε) προστίθεται περ. ια' και μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις η παρ. 2 του άρθρου 67 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Επιπλέον και συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές ενισχύσεις της παρ. 1, τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επιχειρηματικά σχέδια δύναται να ενισχυθούν, σύμφωνα με το άρθρο 7, και για τις ακόλουθες κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών εκτός περιφερειακών ενισχύσεων του Παραρτήματος Β':

α. τις δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες προς Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ) της παρ. 1,

β. τις δαπάνες για μέτρα ενεργειακής απόδοσης της

παρ. 7, εκτός από μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια,

γ. τις δαπάνες για τη συμπαραγωγή ενέργειας υψηλής απόδοσης από Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (Α.Π.Ε.) της παρ. 8,

δ. τις δαπάνες για παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές της παρ. 9,

ε. τις δαπάνες για εγκατάσταση αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και/ή τηλεψύξης της παρ. 10,

στ. τις δαπάνες για την εξυγίανση περιβαλλοντικής ζημίας, την αποκατάσταση φυσικών οικοτόπων και οικοσυστημάτων, την προστασία ή επαναφορά της βιοποικιλότητας ή την εφαρμογή λύσεων που βασίζονται στη φύση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό της, της παρ. 11,

ζ. τις δαπάνες για την αποδοτική χρήση των πόρων και για τη στήριξη της μετάβασης προς μια κυκλική οικονομία της παρ. 12,

η. τις δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση της παρ. 13,

θ. τις δαπάνες για συμμετοχή ΜμΕ σε εμπορικές εκθέσεις της παρ. 14,

ι. τις δαπάνες για πρόσληψη εργαζομένων σε μειονεκτική θέση και εργαζομένων με αναπηρία της παρ. 15 του Παραρτήματος Β' και

ια. τις δαπάνες για τη διασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία.»

#### **Άρθρο 54**

#### **Ένταση ενισχύσεων στις επιχορηγήσεις, αύξηση ποσών ενισχύσεων - Τροποποίηση άρθρου 68 ν. 4887/2022**

Στο άρθρο 68 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί ειδών, έντασης και ποσών ενισχύσεων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1, πριν από τις λέξεις «μεγάλες επιχειρήσεις» διαγράφονται οι λέξεις «μεσαίες και», β) στην παρ. 2, βα) στην περ. α' : i) στο πρώτο εδάφιο, οι λέξεις «και μικρές» αντικαθίστανται από τις λέξεις «μικρές και μεσαίες», ii) οι λέξεις «χορηγούνται στο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «χορηγούνται έως το», iii) στο δεύτερο εδάφιο, οι λέξεις «χορηγείται στο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «χορηγείται έως το», ββ) στο πρώτο εδάφιο της περ. β' : i) διαγράφονται οι λέξεις «μεσαίες και», ii) οι λέξεις «χορηγούνται στο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «χορηγούνται έως το», γ) στην παρ. 5, γα) οι λέξεις «τα δέκα εκατομμύρια (10.000.000) ευρώ» αντικαθίστανται από τις λέξεις «τα είκοσι εκατομμύρια (20.000.000) ευρώ», γβ) μετά από τις λέξεις «μικρότερου ορίου των» προστίθεται η λέξη «απαλλακτικών», γγ) στο τέλος, προστίθενται οι λέξεις «ή τον Γ.Α.Κ.», δ) στην παρ. 6: δα) οι λέξεις «οι παρ. 2, 3 και 4» αντικαθίστανται από τις λέξεις «οι παρ. 2 και 4», δβ) οι λέξεις «Κανονισμούς (ΕΕ) 702/2014,» αντικαθίστανται από τις λέξεις «Κανονισμούς (ΕΕ) 2022/2472,» και το άρθρο 68 διαμορφώνεται ως εξής:

#### **«Άρθρο 68**

**Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων**

1. Τα επενδυτικά σχέδια του παρόντος καθεστώτος ενισχύονται με τα κίνητρα της επιχορήγησης, της φορολογικής απαλλαγής, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, της παρ. 1 του άρθρου

9. Για τις μεγάλες επιχειρήσεις, η ενίσχυση περιλαμβάνει τα ανωτέρω κίνητρα πλην της επιχορήγησης.

2. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες των αρχικών επενδύσεων χορηγούνται με βάση τα ανώτατα όρια εντάσεων του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων ως εξής:

α. Για τις πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, τα ποσοστά ενισχύσεων για όλα τα είδη κινήτρων, πλην της επιχορήγησης, χορηγούνται έως το ανώτατο ποσοστό του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Το κίνητρο της επιχορήγησης χορηγείται έως το ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3, το κίνητρο της επιχορήγησης χορηγείται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου, εκτός της περ. γ' αυτού που χορηγείται στο ενενήντα τοις εκατό (90%).

β. Για τις μεγάλες επιχειρήσεις, τα κίνητρα της παρ. 1 χορηγούνται έως το ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3, τα ανωτέρω κίνητρα χορηγούνται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου.

3. Αυξημένα ποσοστά ενισχύσεων σύμφωνα με την παρ. 2 χορηγούνται για τα επενδυτικά σχέδια που:

α. Υλοποιούνται στις ακόλουθες περιοχές: αα. ορεινές περιοχές, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής (ΕΛ.ΣΤΑΤ.), εκτός των δημοτικών ενοτήτων που συνιστούν μέρος του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας,

αβ. περιοχές που βρίσκονται σε απόσταση έως τριάντα (30) χιλιομέτρων από τα σύνορα,

αγ. νησιά με πληθυσμό μικρότερο των τριών χιλιάδων κατοίκων, και

αδ. Βιομηχανικές και Επιχειρηματικές Περιοχές (Β.Ε.ΠΕ.), Επιχειρηματικά Πάρκα (Ε.Π.) εξαιρουμένων των Επιχειρηματικών Πάρκων Ενδιάμεσου Βαθμού Οργάνωσης (Ε.Π.Ε.Β.Ο.), Τεχνολογικά Πάρκα και Θύλακες Υποδοχής Καινοτόμων Δραστηριοτήτων (Θ.Υ.Κ.Τ.) και σε Οργανωμένους Υποδοχείς Μεταποιητικών και Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων (Ο.Υ.Μ.Ε.Δ.), εφόσον δεν αφορούν σε εκσυγχρονισμό ή επέκταση υφιστάμενων δομών της ενισχυόμενης επιχείρησης,

αε. που έχουν πληγεί από φυσικές καταστροφές, σύμφωνα με απόφαση της Κυβερνητικής Επιτροπής Κρατικής Αρωγής.

β. Αφορούν σε επαναλειτουργία βιομηχανικών μονάδων, που έχουν παύσει τη λειτουργία τους, η δε αξία του πάγιου εξοπλισμού της βιομηχανικής μονάδας, η οποία πρόκειται να επαναλειτουργήσει, καλύπτει ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) τουλάχιστον του ενισχυόμενου κόστους του επενδυτικού σχεδίου.

γ. Υλοποιούνται σε κτίρια χαρακτηρισμένα ως διατηρητέα.

4. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 67 παρέχονται στο ανώτατο προβλεπόμενο ποσοστό του Γ.Α.Κ. όπως αναγράφεται στο Παράρτημα Β'.

5. Το ποσό των ενισχύσεων που δύναται να χορηγηθεί σε κάθε επενδυτικό σχέδιο του παρόντος καθεστώτος δεν υπερβαίνει τα είκοσι εκατομμύρια (20.000.000) ευρώ, με την επιφύλαξη μικρότερου ορίου των απαλλακτικών κανονισμών για την πρωτογενή γεωργική παραγωγή, την αλιεία και την υδατοκαλλιέργεια ή τον Γ.Α.Κ..

6. Κατ' εξαίρεση για τα επενδυτικά σχέδια που υπάγο-

νται στους τομείς της γεωργίας, αλιείας και υδατοκαλλιέργειας, δεν εφαρμόζονται οι παρ. 2 και 4 και τα ανώτατα ποσοστά ενισχύσεων καθορίζονται με βάση το ενωσιακό δίκαιο, ιδίως δε τους Κανονισμούς (ΕΕ) 2022/2472, 1388/2014, 1379/2013, υπό την επιφύλαξη του Γ.Α.Κ. 651/2014.»

#### **Άρθρο 55**

##### **Μεταβολή αρμόδιας υπηρεσίας υποβολής αιτήσεων - Αντικατάσταση άρθρου 70 ν. 4887/2022**

Το άρθρο 70 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί διαδικασίας αξιολόγησης, αντικαθίσταται ως εξής:

#### **«Άρθρο 70**

##### **Υπηρεσία υποβολής αιτήσεων**

Οι αιτήσεις υπαγωγής υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακών Νόμων και Άμεσων Ξένων Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης, ή στους φορείς υποδοχής της παρ. 3 του άρθρου 17, περί υποβολής αίτησης.»

#### **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ'**

##### **ΜΕΤΑΠΟΙΗΣΗ - ΕΦΟΔΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΥΣΙΔΑ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Ζ' ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Β' ΜΕΡΟΥΣ Β' Ν. 4887/2022**

#### **Άρθρο 56**

##### **Εξειδίκευση επιλέξιμων δαπανών - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 74 ν. 4887/2022**

Στην παρ. 2 του άρθρου 74 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί επιλέξιμων δαπανών, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην περ. β' μετά τις λέξεις «της παρ. 7» προστίθενται οι λέξεις «, εκτός από μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια», β) στην περ. ε' οι λέξεις «τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης» αντικαθίστανται από τις λέξεις «τηλεθέρμανσης και/ή τηλεψύξης», γ) στην περ. στ' οι λέξεις «για αποκατάσταση μολυσμένων χώρων» αντικαθίστανται από τις λέξεις «για την εξυγίανση περιβαλλοντικής ζημίας, την αποκατάσταση φυσικών οικοτόπων και οικοσυστημάτων, την προστασία ή επαναφορά της βιοποικιλότητας ή την εφαρμογή λύσεων που βασίζονται στη φύση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό της», δ) στην περ. ζ' οι λέξεις «για ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση αποβλήτων» αντικαθίστανται από τις λέξεις «για την αποδοτική χρήση των πόρων και για τη στήριξη της μετάβασης προς μια κυκλική οικονομία», ε) προστίθεται περ. ια' και μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Επιπλέον και συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές ενισχύσεις της παρ. 1, τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επιχειρηματικά σχέδια δύναται να ενισχυθούν, σύμφωνα με το άρθρο 7, και για τις ακόλουθες κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών εκτός περιφερειακών ενισχύσεων του Παραρτήματος Β':

α. τις δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες προς ΜμΕ της παρ. 1,

β. τις δαπάνες για μέτρα ενεργειακής απόδοσης της παρ. 7, εκτός από μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια,

γ. τις δαπάνες για τη συμπαραγωγή ενέργειας υψηλής απόδοσης από Α.Π.Ε. της παρ. 8,

δ. τις δαπάνες για παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές της παρ. 9,

ε. τις δαπάνες για εγκατάσταση αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και/ή τηλεψύξης της παρ. 10,

στ. τις δαπάνες για την εξυγίανση περιβαλλοντικής ζημίας, την αποκατάσταση φυσικών οικοτόπων και οικοσυστημάτων, την προστασία ή επαναφορά της βιοποικιλότητας ή την εφαρμογή λύσεων που βασίζονται στη φύση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό της, της παρ. 11,

ζ. τις δαπάνες για την αποδοτική χρήση των πόρων και για τη στήριξη της μετάβασης προς μια κυκλική οικονομία της παρ. 12,

η. τις δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση της παρ. 13,

θ. τις δαπάνες για συμμετοχή ΜμΕ σε εμπορικές εκθέσεις της παρ. 14,

ι. τις δαπάνες για πρόσληψη εργαζομένων σε μειονεκτική θέση και εργαζομένων με αναπηρία της παρ. 15 του Παραρτήματος Β' και

ια. τις δαπάνες για τη διασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία».

#### **Άρθρο 57**

##### **Ένταση ενισχύσεων στις επιχορηγήσεις και αύξηση ποσών ενισχύσεων - Τροποποίηση άρθρου 75 ν. 4887/2022**

Στο άρθρο 75 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί ειδών, έντασης και ποσών ενισχύσεων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1, πριν από τις λέξεις «μεγάλες επιχειρήσεις» διαγράφονται οι λέξεις «μεσαίες και», β) στην παρ. 2, βα) στην περ. α', i) στο πρώτο εδάφιο, i) οι λέξεις «και μικρές» αντικαθίστανται από τις λέξεις «μικρές και μεσαίες», ii) οι λέξεις «χορηγούνται στο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «χορηγούνται έως το», iii) στο δεύτερο εδάφιο, οι λέξεις «χορηγείται στο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «χορηγείται έως το», ββ) στο πρώτο εδάφιο της περ. β: i) διαγράφονται οι λέξεις «μεσαίες και», ii) οι λέξεις «χορηγούνται στο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «χορηγούνται έως το», γ) στην παρ. 5, γα) οι λέξεις «των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ» αντικαθίστανται από τις λέξεις «των είκοσι εκατομμυρίων (20.000.000) ευρώ», γβ) στο τέλος, προστίθενται οι λέξεις «, με την επιφύλαξη μικρότερου ορίου κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 4 του Γ.Α.Κ.» και το άρθρο 75 διαμορφώνεται ως εξής:

#### **«Άρθρο 75**

##### **Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων**

1. Τα επενδυτικά σχέδια του παρόντος καθεστώτος ενισχύονται με τα κίνητρα της φορολογικής απαλλαγής, της επιχορήγησης, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, όπως αυτά προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 9. Για τις μεγάλες επιχειρήσεις, η ενίσχυση περιλαμβάνει τα ανωτέρω κίνητρα πλην της επιχορήγησης.

2. Το ποσοστό ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες

των αρχικών επενδύσεων χορηγούνται με βάση τα ανώτατα όρια εντάσεων του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων ως εξής:

α. Για τις πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, τα ποσοστά ενισχύσεων για όλα τα είδη κινήτρων, πλην της επιχορήγησης, χορηγούνται έως το ανώτατο ποσοστό του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Το κίνητρο της επιχορήγησης χορηγείται έως το ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3, το κίνητρο της επιχορήγησης χορηγείται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου εκτός της υποπερ. (ββ) της περ. β' αυτής που χορηγείται στο ενενήντα τοις εκατό (90%).

β. Για τις μεγάλες επιχειρήσεις τα κίνητρα της παρ. 1 χορηγούνται έως το ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 τα ανωτέρω κίνητρα χορηγούνται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου εκτός της υποπερ. (ββ) της περ. β' αυτής που χορηγείται στο ενενήντα τοις εκατό (90%).

3. Αυξημένα ποσοστά ενισχύσεων σύμφωνα με την παρ. 2 χορηγούνται για τα επενδυτικά σχέδια που:

α. Υλοποιούνται στις ακόλουθες περιοχές:

αα. Ορεινές περιοχές, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της ΕΛ.ΣΤΑΤ., εκτός των δημοτικών ενοτήτων που συνιστούν μέρος του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας,

αβ. περιοχές που βρίσκονται σε απόσταση έως τριάντα (30) χιλιομέτρων από τα σύνορα,

αγ. νησιά με πληθυσμό μικρότερο των τριών χιλιάδων κατοίκων,

αδ. που έχουν πληγεί από φυσικές καταστροφές, σύμφωνα με απόφαση της Κυβερνητικής Επιτροπής Κρατικής Αρωγής.

β. Υλοποιούνται:

βα. σε Βιομηχανικές και Επιχειρηματικές Περιοχές (Β.Ε.ΠΕ.), Επιχειρηματικά Πάρκα (Ε.Π.), εξαιρουμένων των Επιχειρηματικών Πάρκων Ενδιάμεσου Βαθμού Οργάνωσης (Ε.Π.Ε.Β.Ο.), Τεχνολογικά Πάρκα και Θύλακες Υποδοχής Καινοτόμων Δραστηριοτήτων (Θ.Υ.Κ.Τ.) και σε Οργανωμένους Υποδοχείς Μεταποιητικών και Επιχειρηματικών Δραστηριοτήτων (Ο.Υ.Μ.Ε.Δ.) και δεν αφορούν σε εκσυγχρονισμό ή επέκταση υφιστάμενων δομών της ενισχυόμενης επιχείρησης,

ββ. σε κτίρια χαρακτηρισμένα ως διατηρητέα.

γ. Αφορούν σε επαναλειτουργία βιομηχανικών μονάδων, που έχουν παύσει τη λειτουργία τους. Η αξία του πάγιου εξοπλισμού της βιομηχανικής μονάδας, η οποία πρόκειται να επαναλειτουργήσει, πρέπει να καλύπτει ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) τουλάχιστον του ενισχυόμενου κόστους του επενδυτικού σχεδίου.

4. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 74 παρέχονται στο ανώτατο προβλεπόμενο ποσοστό του Γ.Α.Κ., όπως αναγράφεται στο Παράρτημα Β'.

5. Το ποσό των ενισχύσεων που χορηγείται σε κάθε επενδυτικό σχέδιο του παρόντος καθεστώτος δεν υπερβαίνει το όριο των είκοσι εκατομμυρίων (20.000.000) ευρώ, με την επιφύλαξη μικρότερο ορίου κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 4 του Γ.Α.Κ.»

## Άρθρο 58

### Μεταβολή αρμόδιας υπηρεσίας υποβολής αιτήσεων - Αντικατάσταση άρθρου 77 ν. 4887/2022

Το άρθρο 77 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί διαδικασίας αξιολόγησης, αντικαθίσταται ως εξής:

## «Άρθρο 77

### Υποβολή αιτήσεων

Οι αιτήσεις υπαγωγής υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακών Νόμων και Άμεσων Ξένων Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης ή στους φορείς υποδοχής της παρ. 3 του άρθρου 17 περί υποβολής αιτήσεων.»

## ΚΕΦΑΛΑΙΟ Η'

### ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΗ ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Η' ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Β' ΜΕΡΟΥΣ Β' Ν. 4887/2022

## Άρθρο 59

### Εξειδίκευση επιλέξιμων δαπανών προς μικρομεσαίες επιχειρήσεις - Τροποποίηση παρ. 2 και 3 άρθρου 80 ν. 4887/2022

Στο άρθρο 80 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί επιλέξιμων δαπανών, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην παρ. 2: αα) στο τέλος της περ. β' διαγράφεται η λέξη «και», αβ) στο τέλος της περ. γ' προστίθεται η λέξη «και», αγ) προστίθεται περ. δ', β) στην περ. γ) της παρ. 3 η λέξη «20» αντικαθίσταται από τη λέξη «19δ», και οι παρ. 2 και 3 διαμορφώνονται ως εξής:

«2. Επιπλέον και συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές ενισχύσεις της παρ. 1, τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επιχειρηματικά σχέδια μπορούν να ενισχυθούν, σύμφωνα με το άρθρο 7, και για τις ακόλουθες κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών εκτός περιφερειακών ενισχύσεων του Παραρτήματος Β' :

α. τις δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες προς ΜμΕ της παρ. 1,

β. τις δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση της παρ. 13,

γ. τις δαπάνες για συμμετοχή ΜμΕ σε εμπορικές εκθέσεις της παρ. 14 του Παραρτήματος Β' και

δ. τις δαπάνες για τη διασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία.»

3. Για τα επενδυτικά σχέδια που δεν παρουσιάζουν ολοκληρωμένο χαρακτήρα αρχικής επένδυσης κατά την παρ. 3 του άρθρου 79 οι κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών είναι οι ακόλουθες:

α) Δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση, του άρθρου 31 του Τμήματος 5 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

β) δαπάνες για εργαζόμενους σε μειονεκτική θέση και εργαζόμενους με αναπηρία, των άρθρων 32 έως 35 του Τμήματος 6 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

γ) δαπάνες ενισχύσεων προς ΜμΕ, των άρθρων 17 έως 19δ του Τμήματος 2 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

δ) οποιαδήποτε από τις δαπάνες που αναφέρονται στην παρ. 2 του παρόντος.

Το ποσοστό συμμετοχής εκάστης εκ των άνω κατηγοριών δαπανών επί του συνολικού ενισχυόμενου κόστους του επενδυτικού σχεδίου καθορίζεται με την οικεία προκήρυξη.»

#### **Άρθρο 60**

#### **Ένταση ενισχύσεων στις επιχορηγήσεις και αύξηση ποσών ενισχύσεων - Τροποποίηση άρθρου 81 ν. 4887/2022**

Στο άρθρο 81 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί ειδών, έντασης και ποσών ενισχύσεων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1, πριν από τις λέξεις «μεγάλες επιχειρήσεις» διαγράφονται οι λέξεις «μεσαίες και», β) στην παρ. 2, β) στην περ. α' : i) στο πρώτο εδάφιο, οι λέξεις «και μικρές» αντικαθίστανται με τις λέξεις «μικρές και μεσαίες», ii) οι λέξεις «χρησιμοποιούνται στο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «χρησιμοποιούνται έως το», iii) στο δεύτερο εδάφιο, οι λέξεις «χρησιμοποιούνται στο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «χρησιμοποιούνται έως το» β) στο πρώτο εδάφιο της περ. β' , i) οι λέξεις «μεσαίες και» διαγράφονται, ii) οι λέξεις «χρησιμοποιούνται στο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «χρησιμοποιούνται έως το», γ) στο πρώτο εδάφιο της παρ. 6, οι λέξεις «των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ» αντικαθίστανται από τις λέξεις «των είκοσι εκατομμυρίων (20.000.000) ευρώ, με την επιφύλαξη μικρότερων ορίων κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 4 του Γ.Α.Κ.» και το άρθρο 81 διαμορφώνεται ως εξής:

#### **«Άρθρο 81**

**Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων**

1. Τα επενδυτικά σχέδια των παρ. 2 και 3 του άρθρου 79 ενισχύονται με τα κίνητρα της επιχορήγησης, της φορολογικής απαλλαγής, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, όπως αυτά ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 9. Για τις μεγάλες επιχειρήσεις η ενίσχυση περιλαμβάνει όλα τα ανωτέρω κίνητρα πλην της επιχορήγησης.

2. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες των αρχικών επενδύσεων χορηγούνται με βάση τα ανώτατα όρια εντάσεων του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων ως εξής:

α. Για τις πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, τα ποσοστά ενισχύσεων για όλα τα είδη κινήτρων, πλην της επιχορήγησης, χορηγούνται έως το ανώτατο ποσοστό του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Το κίνητρο της επιχορήγησης χορηγείται έως το ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3, το κίνητρο της επιχορήγησης χορηγείται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου.

β. Για τις μεγάλες επιχειρήσεις τα κίνητρα της παρ. 1 χορηγούνται έως το ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 τα ανωτέρω κίνητρα χορηγούνται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου.

3. Αυξημένα ποσοστά ενισχύσεων σύμφωνα με την παρ. 2 χορηγούνται για τα επενδυτικά σχέδια που υλοποιούνται στις ακόλουθες περιοχές:

α. ορεινές περιοχές, σύμφωνα με την κατηγοριοποίη-

ση της ΕΛ.ΣΤΑΤ., εκτός των δημοτικών ενοτήτων που συνιστούν μέρος του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας,

β. περιοχές που βρίσκονται σε απόσταση έως τριάντα (30) χιλιομέτρων από τα σύνορα,

γ. νησιά με πληθυσμό μικρότερο των τριών χιλιάδων εκατό (3.100) κατοίκων.

4. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 80 παρέχονται στο ανώτατο προβλεπόμενο ποσοστό του Γ.Α.Κ. όπως αναγράφεται στο Παράρτημα Β'.

5. Για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 του άρθρου 79 τα ποσοστά ενισχύσεων χορηγούνται στο εκατό τοις εκατό (100%) των ενισχύσεων που προβλέπονται στα αντίστοιχα τμήματα του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ..

6. Το ποσό των ενισχύσεων που δύναται να χορηγηθεί σε κάθε επενδυτικό σχέδιο του παρόντος καθεστώτος δεν μπορεί να υπερβαίνει το όριο των είκοσι εκατομμυρίων (20.000.000) ευρώ, με την επιφύλαξη μικρότερων ορίων κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 4 του Γ.Α.Κ.. Για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 του άρθρου 79 οι χορηγούμενες ενισχύσεις δεν μπορούν να υπερβούν το ποσό του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ.»

#### **Άρθρο 61**

#### **Μεταβολή αρμόδιας υπηρεσίας υποβολής αιτήσεων - Αντικατάσταση άρθρου 83 ν. 4887/2022**

Το άρθρο 83 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί διαδικασίας αξιολόγησης, αντικαθίσταται ως εξής:

#### **«Άρθρο 83**

**Υποβολή αιτήσεων**

Οι αιτήσεις υπαγωγής υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακών Νόμων και Άμεσων Ξένων Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης ή στους φορείς υποδοχής της παρ. 3 του άρθρου 17.»

#### **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Θ'**

#### **ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Θ' ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Β' ΜΕΡΟΥΣ Β' Ν. 4887/2022**

#### **Άρθρο 62**

#### **Διόρθωση παροράματος διάταξης για τα υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια - Τροποποίηση περ. η) παρ. 1 άρθρου 85 ν. 4887/2022**

Στην περ. η) της παρ. 1 του άρθρου 85 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί υπαγόμενων επενδυτικών σχεδίων, μετά από τις λέξεις «με την επιφύλαξη της περ. ζ» διαγράφονται οι λέξεις «της παρ. 3» και η περ. η) της παρ. 1 αντικαθίσταται ως εξής:

«η) ίδρυση, επέκταση και εκσυγχρονισμό ξενοδοχείων συνιδιοκτησίας (condo hotels), όπως ορίζονται στον ν. 4276/2014, υπό την προϋπόθεση ότι η μεταβίβαση ή η μακροχρόνια μίσθωση ενισχυόμενων τμημάτων αυτών λαμβάνει χώρα μετά από τη λήξη της τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων του φορέα της επένδυσης, με την επιφύλαξη της περ. ζ του άρθρου 25 του παρόντος.»

**Άρθρο 63**  
**Εξειδίκευση επιλέξιμων δαπανών -**  
**Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 86 ν. 4887/2022**

Στην παρ. 2 του άρθρου 86 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί επιλέξιμων δαπανών, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην περ. β) μετά από τις λέξεις «της παρ. 7» προστίθενται οι λέξεις «, εκτός από μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια», β) στην περ. ε) οι λέξεις «τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης» αντικαθίστανται από τις λέξεις «τηλεθέρμανσης και/ή τηλεψύξης», γ) στην περ. στ) οι λέξεις «για αποκατάσταση μολυσμένων χώρων» αντικαθίστανται από τις λέξεις «για την εξυγίανση περιβαλλοντικής ζημίας, την αποκατάσταση φυσικών οικοτόπων και οικοσυστημάτων, την προστασία ή επαναφορά της βιοποικιλότητας ή την εφαρμογή λύσεων που βασίζονται στη φύση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό της», δ) στην περ. ζ) οι λέξεις «για ανακύκλωση και επαναχρησιμοποίηση αποβλήτων» αντικαθίστανται από τις λέξεις «για την αποδοτική χρήση των πόρων και για τη στήριξη της μετάβασης προς μια κυκλική οικονομία», ε) προστίθεται περ. ια) και μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Επιπλέον και συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές ενισχύσεις της παρ. 1, τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επιχειρηματικά σχέδια δύναται να ενισχυθούν, σύμφωνα με το άρθρο 7, και για τις ακόλουθες κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών εκτός περιφερειακών ενισχύσεων του Παραρτήματος Β' :

α. τις δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες προς ΜμΕ της παρ. 1,

β. τις δαπάνες για μέτρα ενεργειακής απόδοσης της παρ. 7, εκτός από μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια,

γ. τις δαπάνες για τη συμπαραγωγή ενέργειας υψηλής απόδοσης από Α.Π.Ε. της παρ. 8,

δ. τις δαπάνες για παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές της παρ. 9,

ε. τις δαπάνες για εγκατάσταση αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και/ή τηλεψύξης της παρ. 10,

στ. τις δαπάνες για την εξυγίανση περιβαλλοντικής ζημίας, την αποκατάσταση φυσικών οικοτόπων και οικοσυστημάτων, την προστασία ή επαναφορά της βιοποικιλότητας ή την εφαρμογή λύσεων που βασίζονται στη φύση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό της, της παρ. 11,

ζ. τις δαπάνες για την αποδοτική χρήση των πόρων και για τη στήριξη της μετάβασης προς μια κυκλική οικονομία της παρ. 12,

η. τις δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση της παρ. 13,

θ. τις δαπάνες για συμμετοχή ΜμΕ σε εμπορικές εκθέσεις της παρ. 14,

ι. τις δαπάνες για πρόσληψη εργαζομένων σε μειονεκτική θέση και εργαζομένων με αναπηρία της παρ. 15 του Παραρτήματος Β' και

ια. τις δαπάνες για τη διασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία.»

**Άρθρο 64**  
**Ένταση ενίσχυσης στις επιχορηγήσεις και αύξηση**  
**ποσών ενισχύσεων - Τροποποίηση**  
**άρθρου 87 ν. 4887/2022**

Στο άρθρο 87 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί ειδών, έντασης και ποσών ενισχύσεων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1, πριν από τις λέξεις «μεγάλες επιχειρήσεις» διαγράφονται οι λέξεις «μεσαίες και», β) στην παρ. 2, β)α) στην περ. α', i) στο πρώτο εδάφιο, οι λέξεις «και μικρές» αντικαθίστανται με τις λέξεις «μικρές και μεσαίες», ii) οι λέξεις «χορηγούνται στο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «χορηγούνται έως το», iii) στο δεύτερο εδάφιο, οι λέξεις «χορηγείται στο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «χορηγείται έως το», ββ) στο πρώτο εδάφιο της περ. β' : i) οι λέξεις «μεσαίες και» διαγράφονται, ii) οι λέξεις «χορηγούνται στο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «χορηγούνται έως το», γ) στην παρ. 5, οι λέξεις «των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ» αντικαθίστανται από τις λέξεις «των είκοσι εκατομμυρίων (20.000.000) ευρώ, με την επιφύλαξη μικρότερων ορίων κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 4 του Γ.Α.Κ.» και το άρθρο 87 διαμορφώνεται ως εξής:

**«Άρθρο 87**

**Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων**

1. Τα επενδυτικά σχέδια του παρόντος καθεστώτος ενισχύονται με τα κίνητρα της φορολογικής απαλλαγής, της επιχορήγησης, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, όπως αυτά ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 9. Για τις μεγάλες επιχειρήσεις, η ενίσχυση περιλαμβάνει τα ανωτέρω κίνητρα πλην της επιχορήγησης.

2. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες των αρχικών επενδύσεων χορηγούνται με βάση τα ανώτατα όρια εντάσεων του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων ως εξής:

α. Για τις πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις τα ποσοστά ενισχύσεων για όλα τα είδη κινήτρων, πλην της επιχορήγησης, χορηγούνται έως το ανώτατο ποσοστό του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Το κίνητρο της επιχορήγησης χορηγείται έως το ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3, το κίνητρο της επιχορήγησης χορηγείται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου εκτός της περ. δ' αυτής που χορηγείται στο ενενήντα τοις εκατό (90%).

β. Για τις μεγάλες επιχειρήσεις τα κίνητρα της παρ. 1, χορηγούνται έως το ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3, τα ανωτέρω κίνητρα χορηγούνται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου εκτός της περ. δ' αυτής που χορηγείται στο ενενήντα τοις εκατό (90%).

3. Αυξημένα ποσοστά ενισχύσεων σύμφωνα με την παρ. 2 χορηγούνται στα επενδυτικά σχέδια που υλοποιούνται σε:

α. ορεινές περιοχές, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της ΕΛ.ΣΤΑΤ., εκτός των δημοτικών ενοτήτων που συνιστούν μέρος του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας,

β. περιοχές σε απόσταση έως τριάντα (30) χιλιομέτρων από τα σύνορα,

γ. νησιά με πληθυσμό μικρότερο των τριών χιλιάδων εκató (3.100) κατοίκων,

δ. κτίρια χαρακτηρισμένα ως διατηρητέα,

ε. περιοχές που έχουν πληγεί από φυσικές καταστροφές, σύμφωνα με απόφαση της Κυβερνητικής Επιτροπής Κρατικής Αρωγής.

4. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 86 παρέχονται στο ανώτατο προβλεπόμενο ποσοστό του Γ.Α.Κ. όπως αναγράφεται στο Παράρτημα Β΄.

5. Το ποσό των ενισχύσεων που χορηγείται σε κάθε επενδυτικό σχέδιο του παρόντος καθεστώτος δεν υπερβαίνει το όριο των είκοσι εκατομμυρίων (20.000.000) ευρώ, με την επιφύλαξη μικρότερων ορίων κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 4 του Γ.Α.Κ.»

#### **Άρθρο 65**

##### **Μεταβολή αρμόδιας υπηρεσίας υποβολής αιτήσεων - Αντικατάσταση άρθρου 89 ν. 4887/2022**

Το άρθρο 89 του ν. 4887/2022 (Α΄ 16), περί διαδικασίας αξιολόγησης, αντικαθίσταται ως εξής:

#### **«Άρθρο 89**

**Υπηρεσία υποβολής αιτήσεων**

Οι αιτήσεις υπαγωγής υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακών Νόμων και Ξένων Άμεσων Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης ή στους φορείς υποδοχής της παρ. 3 του άρθρου 17, περί υποβολής αίτησης.»

#### **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι΄**

##### **ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Ι΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Β΄ ΜΕΡΟΥΣ Β΄ Ν. 4887/2022**

#### **Άρθρο 66**

##### **Εξειδίκευση επιλέξιμων δαπανών - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 93 ν. 4887/2022**

Στην παρ. 2 του άρθρου 93 του ν. 4887/2022 (Α΄ 16), περί επιλέξιμων δαπανών, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην περ. β΄ μετά τις λέξεις «της παρ. 7» προστίθενται οι λέξεις «, εκτός από μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια», β) στην περ. ε΄ οι λέξεις «τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης» αντικαθίστανται από τις λέξεις «τηλεθέρμανσης και/ή τηλεψύξης», γ) στην περ. στ΄ οι λέξεις «αποκατάστασης μολυσμένων χώρων» αντικαθίστανται από τις λέξεις «για την εξυγίανση περιβαλλοντικής ζημίας, την αποκατάσταση φυσικών οικοτόπων και οικοσυστημάτων, την προστασία ή επαναφορά της βιοποικιλότητας ή την εφαρμογή λύσεων που βασίζονται στη φύση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό της», δ) στην περ. ζ΄, οι λέξεις «ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης αποβλήτων» αντικαθίστανται από τις λέξεις «για την αποδοτική χρήση

των πόρων και για τη στήριξη της μετάβασης προς μια κυκλική οικονομία», ε) προστίθεται περ. ια΄ και μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Επιπλέον και συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές ενισχύσεις της παρ. 1, τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επιχειρηματικά σχέδια δύναται να ενισχυθούν, σύμφωνα με το άρθρο 7, και για τις ακόλουθες κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών εκτός περιφερειακών ενισχύσεων του Παραρτήματος Β΄:

α. τις δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες προς ΜμΕ της παρ. 1,

β. τις δαπάνες για μέτρα ενεργειακής απόδοσης της παρ. 7, εκτός από μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια,

γ. τις δαπάνες για τη συμπαραγωγή ενέργειας υψηλής απόδοσης από Α.Π.Ε. της παρ. 8,

δ. τις δαπάνες για παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές της παρ. 9,

ε. τις δαπάνες για εγκατάσταση αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και/ή τηλεψύξης της παρ. 10,

στ. τις δαπάνες για την εξυγίανση περιβαλλοντικής ζημίας, την αποκατάσταση φυσικών οικοτόπων και οικοσυστημάτων, την προστασία ή επαναφορά της βιοποικιλότητας ή την εφαρμογή λύσεων που βασίζονται στη φύση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό της, της παρ. 11,

ζ. τις δαπάνες για την αποδοτική χρήση των πόρων και για τη στήριξη της μετάβασης προς μια κυκλική οικονομία της παρ. 12,

η. τις δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση της παρ. 13,

θ. τις δαπάνες για συμμετοχή ΜμΕ σε εμπορικές εκθέσεις της παρ. 14,

ι. τις δαπάνες για πρόσληψη εργαζομένων σε μειονεκτική θέση και εργαζομένων με αναπηρία της παρ. 15 του Παραρτήματος Β΄ και

ια. τις δαπάνες για τη διασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία.»

#### **Άρθρο 67**

##### **Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων - Τροποποίηση άρθρου 94 ν. 4887/2022**

Στο άρθρο 94 του ν. 4887/2022 (Α΄ 16), περί ειδών, έντασης και ποσών ενισχύσεων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1, πριν από τις λέξεις «μεγάλες επιχειρήσεις» διαγράφονται οι λέξεις «μεσαίες και», β) στην παρ. 2, βα) στην περ. α΄: i) στο πρώτο εδάφιο οι λέξεις «και μικρές» αντικαθίστανται από τις λέξεις «μικρές και μεσαίες», ii) οι λέξεις «χορηγούνται στο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «χορηγούνται έως το», iii) στο δεύτερο εδάφιο, οι λέξεις «χορηγείται στο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «χορηγείται έως το», ββ) στο πρώτο εδάφιο της περ. β΄: i) οι λέξεις «μεσαίες και» διαγράφονται, ii) οι λέξεις «χορηγούνται στο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «χορηγούνται έως το», γ) στην παρ. 5, οι λέξεις «των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ» αντικαθίστανται από τις λέξεις «των είκοσι εκατομμυρίων (20.000.000) ευρώ, με την επιφύλαξη μικρότερων ορίων κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 4 του Γ.Α.Κ.» και το άρθρο 34 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 94  
Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων

1. Τα επενδυτικά σχέδια του παρόντος καθεστώτος ενισχύονται με τα κίνητρα της φορολογικής απαλλαγής, της επιχορήγησης, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, όπως αυτά ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 9. Για τις μεγάλες επιχειρήσεις, η ενίσχυση περιλαμβάνει τα ανωτέρω κίνητρα πλην της επιχορήγησης.

2. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες των αρχικών επενδύσεων χορηγούνται με βάση τα ανώτατα όρια εντάσεων του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων ως εξής:

α. Για τις πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, τα ποσοστά ενισχύσεων για όλα τα είδη κινήτρων, πλην της επιχορήγησης, χορηγούνται έως το ανώτατο ποσοστό του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Το κίνητρο της επιχορήγησης χορηγείται έως το ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3, το κίνητρο της επιχορήγησης χορηγείται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου εκτός της περ. δ αυτής που χορηγείται στο ενενήντα τοις εκατό (90%).

β. Για τις μεγάλες επιχειρήσεις τα κίνητρα της παρ. 1 χορηγούνται έως το ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 τα ανωτέρω κίνητρα χορηγούνται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου εκτός της περ. δ' αυτής που χορηγείται στο ενενήντα τοις εκατό (90%).

3. Αυξημένα ποσοστά ενισχύσεων σύμφωνα με την παρ. 2 χορηγούνται στα επενδυτικά σχέδια που υλοποιούνται σε:

α. ορεινή περιοχή, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της ΕΛ.ΣΤΑΤ., εκτός των δημοτικών ενοτήτων που συνιστούν μέρος του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας,

β. περιοχή σε απόσταση έως τριάντα (30) χιλιομέτρων από τα σύνορα,

γ. νησιά με πληθυσμό μικρότερο των τριών χιλιάδων εκατό (3.100) κατοίκων,

δ. κτίρια χαρακτηρισμένα ως διατηρητέα,

ε. περιοχές που έχουν πληγεί από φυσικές καταστροφές, σύμφωνα με απόφαση της Κυβερνητικής Επιτροπής Κρατικής Αρωγής.

4. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 93 παρέχονται στο ανώτατο προβλεπόμενο ποσοστό του Γ.Α.Κ., όπως αναγράφεται στο Παράρτημα Β'.

5. Το ποσό των ενισχύσεων που δύναται να χορηγηθεί σε κάθε επενδυτικό σχέδιο του παρόντος καθεστώτος δεν μπορεί να υπερβεί το όριο των είκοσι εκατομμυρίων (20.000.000) ευρώ, με την επιφύλαξη μικρότερων ορίων κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 4 του Γ.Α.Κ.»

**Άρθρο 68**

**Μεταβολή αρμόδιας υπηρεσίας υποβολής αιτήσεων - Αντικατάσταση άρθρου 96 ν. 4887/2022**

Το άρθρο 96 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί διαδικασίας αξιολόγησης, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 96  
Υποβολή αιτήσεων

Οι αιτήσεις υπαγωγής υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακών Νόμων και Άμεσων Ξένων Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης ή στους φορείς υποδοχής της παρ. 3 του άρθρου 17.»

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΑ'  
ΜΕΓΑΛΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ  
ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΙΑ' ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Β'  
ΜΕΡΟΥΣ Β' Ν. 4887/2022**

**Άρθρο 69**

**Εξειδίκευση επιλέξιμων δαπανών - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 100 ν. 4887/2022**

Στην παρ. 2 του άρθρου 100 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί επιλέξιμων δαπανών, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην περ. β' μετά τις λέξεις «της παρ. 7» προστίθενται οι λέξεις «, εκτός από μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια», β) στην περ. ε' οι λέξεις «τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης» αντικαθίστανται από τις λέξεις «τηλεθέρμανσης και/ή τηλεψύξης», γ) στην περ. στ' οι λέξεις «αποκατάστασης μολυσμένων χώρων» αντικαθίστανται από τις λέξεις «για την εξυγίανση περιβαλλοντικής ζημίας, την αποκατάσταση φυσικών οικοτόπων και οικοσυστημάτων, την προστασία ή επαναφορά της βιοποικιλότητας ή την εφαρμογή λύσεων που βασίζονται στη φύση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό της», δ) στην περ. ζ' οι λέξεις «ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης αποβλήτων» αντικαθίστανται από τις λέξεις «για την αποδοτική χρήση των πόρων και για τη στήριξη της μετάβασης προς μια κυκλική οικονομία», ε) προστίθεται περ. ιδ' και μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Επιπλέον και συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές ενισχύσεις της παρ. 1, τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επιχειρηματικά σχέδια δύναται να ενισχυθούν, σύμφωνα με το άρθρο 7, και για τις ακόλουθες κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών εκτός περιφερειακών ενισχύσεων του Παραρτήματος Β':

α. τις δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες προς ΜμΕ της παρ. 1,

β. τις δαπάνες για μέτρα ενεργειακής απόδοσης της παρ. 7, εκτός από μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια,

γ. τις δαπάνες για τη συμπαραγωγή ενέργειας υψηλής απόδοσης από Α.Π.Ε. της παρ. 8,

δ. τις δαπάνες για παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές της παρ. 9,

ε. τις δαπάνες για εγκατάσταση αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και/ή τηλεψύξης της παρ. 10,

στ. τις δαπάνες για την εξυγίανση περιβαλλοντικής ζημίας, την αποκατάσταση φυσικών οικοτόπων και οικοσυστημάτων, την προστασία ή επαναφορά της βιοποικιλότητας ή την εφαρμογή λύσεων που βασίζονται στη φύση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό της, της παρ. 11,

ζ. τις δαπάνες για την αποδοτική χρήση των πόρων και για τη στήριξη της μετάβασης προς μια κυκλική οικονομία της παρ. 12,

- η. τις δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση της παρ. 13,
- θ. τις δαπάνες για συμμετοχή ΜμΕ σε εμπορικές εκθέσεις της παρ. 14,
- ι. τις δαπάνες για πρόσληψη εργαζομένων σε μειονεκτική θέση και εργαζομένων με αναπηρία της παρ. 15 του Παραρτήματος Β΄,
- ια. δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης της παρ. 3,
- ιβ. δαπάνες καινοτομίας για ΜμΕ της παρ. 4,
- ιγ. δαπάνες διαδικαστικής και οργανωτικής καινοτομίας για ΜμΕ και Μεγάλες Επιχειρήσεις της παρ. 5 του Παραρτήματος Β΄ και
- ιδ. δαπάνες για τη διασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία.»

#### **Άρθρο 70**

##### **Ένταση ενισχύσεων στις επιχορηγήσεις και αύξηση ποσών ενισχύσεων - Τροποποίηση άρθρου 101 ν. 4887/2022**

Στο άρθρο 101 του ν. 4887/2022 (Α΄ 16), περί ειδών, έντασης και ποσών ενισχύσεων επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) η παρ. 1 αντικαθίσταται, β) στην παρ. 2, βα) στην περ. α΄: i) στο πρώτο εδάφιο οι λέξεις «και μικρές» αντικαθίστανται με τις λέξεις «μικρές και μεσαίες», ii) οι λέξεις «χορηγούνται στο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «χορηγούνται έως το», iii) στο δεύτερο εδάφιο, οι λέξεις «χορηγείται στο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «χορηγείται έως το», ββ) στο πρώτο εδάφιο της περ. β΄: i) οι λέξεις «μεσαίες και» διαγράφονται, ii) οι λέξεις «χορηγούνται στο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «χορηγούνται έως το», γ) στην παρ. 5: γα) οι λέξεις «να υπερβεί το όριο των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ πλην της περίπτωσης χορήγησης της ενίσχυσης της φορολογικής απαλλαγής που δεν μπορεί να υπερβεί» αντικαθίστανται από τη λέξη «να υπερβαίνει», γβ) στο τέλος προστίθενται οι λέξεις «με την επιφύλαξη μικρότερων ορίων κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 4 του Γ.Α.Κ.», και το άρθρο 101 διαμορφώνεται ως εξής:

#### **«Άρθρο 101**

Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων

1. Τα επενδυτικά σχέδια του παρόντος καθεστώτος ενισχύονται με τα κίνητρα:

α. Της φορολογικής απαλλαγής, της επιχορήγησης, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, όπως αυτά προβλέπονται στην παρ. 1 του άρθρου 9. Για τις μεγάλες επιχειρήσεις, η ενίσχυση περιλαμβάνει όλα τα ανωτέρω κίνητρα πλην της επιχορήγησης.

β. το κίνητρο της ταχείας αδειοδότησης της παρ. 3 του άρθρου 9.

2. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες των αρχικών επενδύσεων χορηγούνται με βάση τα ανώτατα όρια εντάσεων του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων ως εξής:

α. Για τις πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, τα ποσοστά ενισχύσεων για όλα τα είδη κινήτρων, πλην της επιχορήγησης, χορηγούνται έως το ανώτατο ποσοστό του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Το κίνητρο της επιχορήγησης χορηγείται έως το ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών

Ενισχύσεων. Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3, το κίνητρο της επιχορήγησης χορηγείται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου εκτός της περ. δ΄ αυτής που χορηγείται στο ενενήντα τοις εκατό (90%).

β. Για τις μεγάλες επιχειρήσεις, τα κίνητρα της παρ. 1 χορηγούνται έως το ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3, τα ανωτέρω κίνητρα χορηγούνται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου εκτός της περ. δ΄ αυτής που χορηγείται στο ενενήντα τοις εκατό (90%).

3. Αύξημένα ποσοστά ενισχύσεων σύμφωνα με την παρ. 2 χορηγούνται στα επενδυτικά σχέδια που υλοποιούνται σε:

α. ορεινές περιοχές, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της ΕΛ.ΣΤΑΤ., εκτός των δημοτικών ενοτήτων που συνιστούν μέρος του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας,

β. περιοχές σε απόσταση έως τριάντα (30) χιλιομέτρων από τα σύνορα,

γ. νησιά με πληθυσμό μικρότερο των τριών χιλιάδων εκató (3.100) κατοίκων,

δ. κτίρια χαρακτηρισμένα ως διατηρητέα, ε. περιοχές που έχουν πληγεί από φυσικές καταστροφές, σύμφωνα με απόφαση της Κυβερνητικής Επιτροπής Κρατικής Αρωγής.

4. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 100 παρέχονται στο ανώτατο προβλεπόμενο ποσοστό του Γ.Α.Κ. όπως αναγράφεται στο Παράρτημα Β΄.

5. Το ποσό των ενισχύσεων που δύναται να χορηγηθεί σε κάθε επενδυτικό σχέδιο του παρόντος καθεστώτος δεν μπορεί να υπερβαίνει το όριο των είκοσι εκατομμυρίων (20.000.000) ευρώ, με την επιφύλαξη μικρότερων ορίων κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 4 του Γ.Α.Κ..»

#### **Άρθρο 71**

##### **Μεταβολή αρμόδιας υπηρεσίας υποβολής αιτήσεων - Αντικατάσταση άρθρου 104 ν. 4887/2022**

Το άρθρο 104 του ν. 4887/2022 (Α΄ 16), περί διαδικασίας αξιολόγησης, αντικαθίσταται ως εξής:

#### **«Άρθρο 104**

Υποβολή αιτήσεων

Οι αιτήσεις υπαγωγής στο παρόν καθεστώς επενδυτικών σχεδίων υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακών Νόμων και Άμεσων Ξένων Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης.»

#### **ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β΄**

##### **ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΑΥΞΙΔΕΣ ΑΞΙΑΣ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Β΄ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Β΄ ΜΕΡΟΥΣ Β΄ Ν. 4887/2022**

#### **Άρθρο 72**

##### **Επιλέξιμες δαπάνες - Τροποποίηση παρ. 2 και 3 άρθρου 107 ν. 4887/2022**

Στο άρθρο 107 του ν. 4887/2022 (Α΄ 16), περί επιλέξιμων δαπανών, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις:

α) στην παρ. 2, αα) στην περ. δ) μετά από τις λέξεις «της παρ. 7» προστίθενται οι λέξεις «, εκτός από μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια», αβ) στην περ. ζ) οι λέξεις «τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης» αντικαθίστανται από τις λέξεις «τηλεθέρμανσης και/ή τηλεψύξης», αγ) στην περ. η) οι λέξεις «ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης αποβλήτων» αντικαθίστανται από τις λέξεις «για την αποδοτική χρήση των πόρων και για τη στήριξη της μετάβασης προς μια κυκλική οικονομία», αδ) προστίθεται περ. ια), β) στην παρ. 3, βα) στην περ. β) οι λέξεις «έως 40» αντικαθίστανται από τις λέξεις «έως 41 από τα οποία εξαιρείται το άρθρο 38α», ββ) στην περ. ε) οι λέξεις «έως 20» αντικαθίστανται από τις λέξεις «έως 19δ», και μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις οι παρ. 2 και 3 διαμορφώνονται ως εξής:

«2. Επιπλέον και συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές ενισχύσεις της παρ. 1, τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επιχειρηματικά σχέδια δύνανται να ενισχυθούν, σύμφωνα με το άρθρο 7, και για τις ακόλουθες κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών εκτός περιφερειακών ενισχύσεων του Παραρτήματος Β΄ :

α. δαπάνες συμβουλευτικών υπηρεσιών προς ΜμΕ της παρ. 1,

β. δαπάνες που αφορούν στην καινοτομία στις ΜμΕ της παρ. 4,

γ. δαπάνες διαδικαστικής και οργανωτικής καινοτομίας για ΜμΕ και Μεγάλες Επιχειρήσεις της παρ. 5,

δ. δαπάνες μέτρων ενεργειακής απόδοσης της παρ. 7, εκτός από μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια,

ε. δαπάνες για τη συμπαραγωγή ενέργειας υψηλής απόδοσης από Α.Π.Ε. της παρ. 8,

στ. δαπάνες παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές της παρ. 9,

ζ. δαπάνες εγκατάστασης αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και/ή τηλεψύξης της παρ. 10,

η. δαπάνες για την αποδοτική χρήση των πόρων και για τη στήριξη της μετάβασης προς μια κυκλική οικονομία της παρ. 12,

θ. δαπάνες επαγγελματικής κατάρτισης της παρ. 13,

ι. δαπάνες πρόσληψης εργαζομένων σε μειονεκτική θέση και εργαζομένων με αναπηρία της παρ. 15 του Παραρτήματος Β και

ια. δαπάνες για τη διασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία.

3. Για τα επενδυτικά σχέδια που δεν παρουσιάζουν ολοκληρωμένο χαρακτήρα αρχικής επένδυσης κατά την παρ. 3 του άρθρου 106, οι κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών είναι οι ακόλουθες:

α) δαπάνες για έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 25 έως 29 του Τμήματος 4 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

β) δαπάνες για την προστασία του περιβάλλοντος, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 36 έως 41, από τα οποία εξαιρείται το άρθρο 38α, 43 και 45 έως 49 του Τμήματος 7 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

γ) δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση, όπως αυτές περιγράφονται στο άρθρο 31 του Τμήματος 5 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

δ) δαπάνες για εργαζόμενους που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση και εργαζόμενους με αναπηρία, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 32 έως 35 του Τμήματος 6 του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

ε) δαπάνες ενισχύσεων προς ΜμΕ, όπως αυτές περιγράφονται στα άρθρα 17 έως 19δ του Τμήματος 2 του

Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ.,

στ) οποιαδήποτε από τις δαπάνες που αναφέρονται στην παρ. 2 του παρόντος.

Το ποσοστό συμμετοχής της κάθε δαπάνης επί του συνολικού κόστους ενίσχυσης του επενδυτικού σχεδίου καθορίζεται με την οικεία προκήρυξη.»

## Άρθρο 73

### Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων - Τροποποίηση άρθρου 108 ν. 4887/2022

Στο άρθρο 108 του ν. 4887/2022 (Α΄ 16), περί ειδών, έντασης και ποσών ενισχύσεων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 πριν από τις λέξεις «μεγάλες επιχειρήσεις» οι λέξεις «μεσαίες και» διαγράφονται, β) στην παρ. 2: βα) στην περ. α΄: i) στο πρώτο εδάφιο οι λέξεις «και μικρές» αντικαθίστανται από τις λέξεις «, μικρές και μεσαίες», ii) οι λέξεις «χορηγούνται στο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «χορηγούνται έως το», iii) στο δεύτερο εδάφιο, οι λέξεις «χορηγείται στο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «χορηγείται έως το», ββ) στο πρώτο εδάφιο της περ. β): i) οι λέξεις «μεσαίες και» διαγράφονται, ii) οι λέξεις «χορηγούνται στο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «χορηγούνται έως το», γ) στην παρ. 6, γα) στο πρώτο εδάφιο, οι λέξεις «των δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ» αντικαθίστανται από τις λέξεις «των είκοσι εκατομμυρίων (20.000.000) ευρώ, με την επιφύλαξη μικρότερων ορίων κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 4 του Γ.Α.Κ.», γβ) στο τέλος του δευτέρου εδαφίου, προστίθενται οι λέξεις «με την επιφύλαξη μικρότερων ορίων κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 4 του Γ.Α.Κ.» και το άρθρο 108 διαμορφώνεται ως εξής:

## «Άρθρο 108

### Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων

1. Τα επενδυτικά σχέδια του παρόντος καθεστώτος ενισχύονται με τα κίνητρα της επιχορήγησης, της φορολογικής απαλλαγής, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, όπως αυτά ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 9. Για τις μεγάλες επιχειρήσεις η ενίσχυση περιλαμβάνει όλα τα ανωτέρω κίνητρα πλην της επιχορήγησης.

2. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες των αρχικών επενδύσεων χορηγούνται με βάση τα ανώτατα όρια των εντάσεων του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων, ως εξής:

α. Για τις πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, τα ποσοστά ενισχύσεων για όλα τα είδη κινήτρων, πλην της επιχορήγησης, χορηγούνται έως το ανώτατο ποσοστό του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Το κίνητρο της επιχορήγησης χορηγείται έως το ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3, το κίνητρο της επιχορήγησης χορηγείται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου.

β. Για τις μεγάλες επιχειρήσεις τα κίνητρα της παρ. 1 χορηγούνται έως το ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 τα ανωτέρω κίνητρα χορηγούνται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου.

3. Αυξημένα ποσοστά ενισχύσεων, σύμφωνα με την παρ. 2 χορηγούνται για τα επενδυτικά σχέδια που υλοποιούνται στις ακόλουθες περιοχές:

α. ορεινές περιοχές, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της ΕΛ.ΣΤΑΤ., εκτός των δημοτικών ενοτήτων που συνιστούν μέρος του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας,

β. περιοχές που βρίσκονται σε απόσταση έως τριάντα (30) χιλιομέτρων από τα σύνορα,

γ. νησιά με πληθυσμό μικρότερο των τριών χιλιάδων εκató (3.100) κατοίκων.

4. Το ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 107 παρέχονται στο ανώτερο προβλεπόμενο ποσοστό του Γ.Α.Κ., όπως αναγράφεται στο Παράρτημα Β'.

5. Για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 του άρθρου 106 τα ποσοστά ενισχύσεων χορηγούνται στο εκατό τοις εκατό (100%) των ενισχύσεων που προβλέπονται στα αντίστοιχα τμήματα του Κεφαλαίου ΙΙΙ του Γ.Α.Κ..

6. Το ποσό των ενισχύσεων που δύναται να χορηγηθεί σε κάθε επενδυτικό σχέδιο του παρόντος καθεστώτος δεν μπορεί να υπερβαίνει το όριο των είκοσι εκατομμυρίων (20.000.000) ευρώ, με την επιφύλαξη μικρότερων ορίων κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 4 του Γ.Α.Κ.. Για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 του άρθρου 106 οι χορηγούμενες ενισχύσεις δεν μπορούν να υπερβούν το ποσό του ενός εκατομμυρίου (1.000.000) ευρώ, με την επιφύλαξη μικρότερων ορίων κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 4 του Γ.Α.Κ..»

#### **Άρθρο 74**

##### **Μεταβολή υπηρεσίας υποβολής αιτήσεων - Αντικατάσταση άρθρου 110 ν. 4887/2022**

Το άρθρο 110 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί διαδικασίας αξιολόγησης, αντικαθίσταται ως εξής:

#### **«Άρθρο 110**

##### **Υπηρεσία υποβολής αιτήσεων**

Οι αιτήσεις υπαγωγής υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακών Νόμων και Άμεσων Ξένων Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης ή στους φορείς της παρ. 3 του άρθρου 17, περί υποβολής αιτήσεων.»

#### **ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΓ'**

##### **ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ 360° - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΥΠΟΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΙΓ' ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Β' ΜΕΡΟΥΣ Β' Ν. 4887/2022**

#### **Άρθρο 75**

##### **Επιλέξιμες δαπάνες - Τροποποίηση παρ. 2 άρθρου 113 ν. 4887/2022**

Στην παρ. 2 του άρθρου 113 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί επιλέξιμων δαπανών, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην περ. β) μετά από τις λέξεις «της παρ. 7» προστίθενται οι λέξεις «, εκτός από μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια», β) στην περ. ε) οι λέξεις «τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης» αντικαθίστανται από τις λέξεις «τηλεθέρμανσης και/ή τηλεψύξης», γ) στην περ. στ) οι λέξεις «αποκατάστασης μολυσμένων χώρων» αντικαθίστανται από τις λέξεις «για την εξυγίανση

περιβαλλοντικής ζημίας, την αποκατάσταση φυσικών οικοτόπων και οικοσυστημάτων, την προστασία ή επαναφορά της βιοποικιλότητας ή την εφαρμογή λύσεων που βασίζονται στη φύση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό της,», δ) στην περ. ζ) οι λέξεις «ανακύκλωσης και επαναχρησιμοποίησης αποβλήτων» αντικαθίστανται από τις λέξεις «για την αποδοτική χρήση των πόρων και για τη στήριξη της μετάβασης προς μια κυκλική οικονομία», ε) προστίθεται περ. ια) και μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Επιπλέον και συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές ενισχύσεις της παρ. 1, τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επιχειρηματικά σχέδια δύναται να ενισχυθούν, σύμφωνα με το άρθρο 7, και για τις ακόλουθες κατηγορίες επιλέξιμων δαπανών εκτός περιφερειακών ενισχύσεων του Παραρτήματος Β' :

α. τις δαπάνες συμβουλευτικών υπηρεσιών προς ΜμΕ της παρ. 1,

β. τις δαπάνες μέτρων ενεργειακής απόδοσης της παρ. 7, εκτός από μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια,

γ. τις δαπάνες για τη συμπαραγωγή ενέργειας υψηλής απόδοσης από Α.Π.Ε. της παρ. 8,

δ. τις δαπάνες παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές της παρ. 9,

ε. τις δαπάνες για εγκατάσταση αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και/ή τηλεψύξης της παρ. 10,

στ. τις δαπάνες για την εξυγίανση περιβαλλοντικής ζημίας, την αποκατάσταση φυσικών οικοτόπων και οικοσυστημάτων, την προστασία ή επαναφορά της βιοποικιλότητας ή την εφαρμογή λύσεων που βασίζονται στη φύση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό της, της παρ. 11,

ζ. τις δαπάνες για την αποδοτική χρήση των πόρων και για τη στήριξη της μετάβασης προς μια κυκλική οικονομία της παρ. 12,

η. τις δαπάνες επαγγελματικής κατάρτισης της παρ. 13,

θ. τις δαπάνες συμμετοχής ΜμΕ σε εμπορικές εκθέσεις της παρ. 14,

ι. τις δαπάνες πρόσληψης εργαζομένων σε μειονεκτική θέση της παρ. 15 του Παραρτήματος Β' και

ια. τις δαπάνες για τη διασφάλιση της προσβασιμότητας στα άτομα με αναπηρία.»

#### **Άρθρο 76**

##### **Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων - Τροποποίηση άρθρου 114 ν. 4887/2022**

Στο άρθρο 114 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί ειδών, έντασης και ποσών ενισχύσεων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1, μετά από τις λέξεις «μεγάλες επιχειρήσεις» οι λέξεις «μεσαίες και» διαγράφονται, β) στην παρ. 2: βα) στην περ. α': i) στο πρώτο εδάφιο οι λέξεις «και μικρές» αντικαθίστανται από τις λέξεις «μικρές και μεσαίες», ii) οι λέξεις «χορηγούνται στο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «χορηγούνται έως το», iii) στο δεύτερο εδάφιο, οι λέξεις «χορηγείται στο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «χορηγείται έως το», ββ) στο πρώτο εδάφιο της περ. β': i) οι λέξεις «μεσαίες και» διαγράφονται, ii) οι λέξεις «χορηγούνται στο» αντικαθίστανται από τις λέξεις «χορηγούνται έως το», γ) στην παρ. 5 οι λέξεις και ο αριθμός «των

δέκα εκατομμυρίων (10.000.000) ευρώ» αντικαθίστανται από τις λέξεις και τον αριθμό «των είκοσι εκατομμυρίων (20.000.000) ευρώ, με την επιφύλαξη μικρότερων ορίων κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 4 του Γ.Α.Κ.» και το άρθρο 114 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 114

Είδη, ένταση και ποσά ενισχύσεων

1. Τα επενδυτικά σχέδια του παρόντος καθεστώτος ενισχύονται με τα κίνητρα της φορολογικής απαλλαγής, της επιχορήγησης, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, όπως αυτά ορίζονται στην παρ. 1 του άρθρου 9. Για τις μεγάλες επιχειρήσεις η ενίσχυση περιλαμβάνει τα ανωτέρω κίνητρα πλην της επιχορήγησης.

2. Το ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες των αρχικών επενδύσεων χορηγούνται με βάση τα ανώτατα όρια εντάσεων του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων ως εξής:

α. Για τις πολύ μικρές, μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, τα ποσοστά ενισχύσεων για όλα τα είδη κινήτρων, πλην της επιχορήγησης, χορηγούνται έως το ανώτατο ποσοστό του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Το κίνητρο της επιχορήγησης χορηγείται έως το ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3, το κίνητρο της επιχορήγησης χορηγείται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου εκτός της περ. β' αυτής που χορηγείται στο ενενήντα τοις εκατό (90%).

β. Για τις μεγάλες επιχειρήσεις τα κίνητρα της παρ. 1 χορηγούνται έως το ογδόντα τοις εκατό (80%) του ανώτατου ορίου του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων. Ειδικά για τα επενδυτικά σχέδια της παρ. 3 τα ανωτέρω κίνητρα χορηγούνται στο εκατό τοις εκατό (100%) του ανώτατου ορίου εκτός της περ. β' αυτής που χορηγείται στο ενενήντα τοις εκατό (90%).

3. Αυξημένα ποσοστά ενισχύσεων σύμφωνα με την παρ. 2 χορηγούνται για τα επενδυτικά σχέδια που:

α. Υλοποιούνται στις ακόλουθες περιοχές: αα ορεινές περιοχές, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της ΕΛ.ΣΤΑΤ., εκτός των δημοτικών ενότητων που συνιστούν μέρος του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας,

αβ. περιοχές που βρίσκονται σε απόσταση έως τριάντα (30) χιλιομέτρων από τα σύνορα,

αγ. νησιά με πληθυσμό μικρότερο των τριών χιλιάδων εκατό (3.100) κατοίκων, και

αδ. περιοχές που έχουν πληγεί από φυσικές καταστροφές, σύμφωνα με απόφαση της Κυβερνητικής Επιτροπής Κρατικής Αρωγής.

β. Υλοποιούνται σε κτίρια χαρακτηρισμένα ως διατηρητέα.

4. Τα ποσοστά ενισχύσεων για τις επιλέξιμες δαπάνες της παρ. 2 του άρθρου 113 παρέχονται στο ανώτατο προβλεπόμενο ποσοστό του Γ.Α.Κ., όπως αναγράφεται στο Παράρτημα Β'.

5. Το ποσό των ενισχύσεων που χορηγείται σε κάθε επενδυτικό σχέδιο του παρόντος καθεστώτος δεν υπερβαίνει το όριο των είκοσι εκατομμυρίων (20.000.000) ευρώ, με την επιφύλαξη μικρότερων ορίων κατ' εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 4 του Γ.Α.Κ..»

**Άρθρο 77**

**Μεταβολή υπηρεσίας υποβολής αιτήσεων - Αντικατάσταση άρθρου 116 ν. 4887/2022**

Το άρθρο 116 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί διαδικασίας αξιολόγησης, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 116

Υπηρεσία υποβολής αιτήσεων

Οι αιτήσεις υπαγωγής υποβάλλονται στη Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακών Νόμων και Άμεσων Ξένων Επενδύσεων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης ή στους φορείς υποδοχής της παρ. 3 του άρθρου 17, περί υποβολής αιτήσεων.»

**ΜΕΡΟΣ Γ'**

**ΘΕΣΜΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ**

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α'**

**ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΩΝ ΣΧΕΔΙΩΝ - ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Α' ΜΕΡΟΥΣ Γ' Ν. 4887/2022**

**Άρθρο 78**

**Μητρώα Αξιολογητών Επενδυτικών Σχεδίων - Τροποποίηση άρθρου 117 ν. 4887/2022**

Στο άρθρο 117 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί μητρώων αξιολογητών επενδυτικών σχεδίων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο της παρ. 1 μετά από τη λέξη «παρόντος» προστίθενται οι λέξεις «δύνатаι να», β) στις παρ. 2 και 3 οι λέξεις «Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων» αντικαθίστανται από τις λέξεις «Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακών Νόμων και Άμεσων Ξένων Επενδύσεων» και το άρθρο 117 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 117

Μητρώα Αξιολογητών Επενδυτικών Σχεδίων

1. Για την αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων του παρόντος δύναται να αξιοποιούνται:

α. το Εθνικό Μητρώο Πιστοποιημένων Αξιολογητών (Ε.Μ.Π.Α.), που προβλέπεται στο άρθρο 7 του π.δ. 33/2011 (Α' 83),

β. το Μητρώο Ορκωτών Ελεγκτών - Λογιστών, που συστήνεται με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, η οποία εκδίδεται κατόπιν πρότασης της Επιτροπής Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων (Ε.Λ.Τ.Ε.) που έχει την ευθύνη του ελέγχου της πλήρωσης των τυπικών προσόντων των μελών του, τα οποία είναι εγγεγραμμένα στο Δημόσιο Μητρώο του άρθρου 14 του ν. 4449/2017 (Α' 176) και διαθέτουν ασφαλιστική κάλυψη επαγγελματικής ευθύνης ποσού ενός εκατομμυρίου (1.000.000) τουλάχιστον ευρώ ανά συμβάν και συνολικού ποσού πέντε εκατομμυρίων (5.000.000) τουλάχιστον ευρώ ετησίως.

Οι Ορκωτοί Ελεγκτές - Λογιστές, που διενεργούν αξιολόγηση σε επενδυτικά σχέδια, όπως ορίζεται στον παρόντα, εφαρμόζουν αναλογικά στον φορέα του επενδυτικού σχεδίου τις διατάξεις περί απαγόρευσης παροχής μη ελεγκτικών υπηρεσιών που ισχύουν για τη διενέργεια υποχρεωτικού ελέγχου οντοτήτων δημοσίου

συμφέροντος, όπως αυτές ορίζονται στον Κανονισμό ΕΕ 537/2014 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16ης Απριλίου 2014 σχετικά με ειδικές απαιτήσεις όσον αφορά τον υποχρεωτικό έλεγχο οντοτήτων δημοσίου συμφέροντος και την κατάργηση της απόφασης 2005/909/ΕΚ της Επιτροπής (L 158) και στον ν. 4449/2017. Οι Ορκωτοί Ελεγκτές - Λογιστές δεν δύναται να διενεργούν αξιολόγηση σε επενδυτικό σχέδιο, εφόσον συμμετείχαν με οποιονδήποτε τρόπο στην εκπόνηση του συγκεκριμένου επενδυτικού σχεδίου.

2. Η Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακών Νόμων και Άμεσων Ξένων Επενδύσεων μεριμνά για την κατάρτιση και επιμόρφωση των αξιολογητών και την περιοδική πιστοποίηση των δεξιοτήτων τους.

3. Για την εξειδίκευση των υποχρεώσεων των αξιολογητών κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους και των συνεπειών που επιφέρει η μη συμμόρφωσή τους σε αυτές, εκδίδεται από τη Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακών Νόμων και Άμεσων Ξένων Επενδύσεων Οδηγός Δεοντολογίας Αξιολογητών, ο οποίος αναρτάται στην ιστοσελίδα της.»

#### **Άρθρο 79**

##### **Επιτροπές Αξιολόγησης Επενδυτικών Σχεδίων - Αντικατάσταση άρθρου 118 ν. 4887/2022**

Το άρθρο 118 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί επιτροπής αξιολόγησης επενδυτικών σχεδίων, αντικαθίσταται ως εξής:

#### **«Άρθρο 118**

##### **Επιτροπές Αξιολόγησης Επενδυτικών Σχεδίων**

Για την αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων από Επιτροπή Αξιολόγησης του άρθρου 19, περί οργάνων και διαδικασίας αξιολόγησης, συστήνονται, με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Επιτροπές Αξιολόγησης Επενδυτικών Σχεδίων, που αποτελούνται από τρία (3) έως πέντε (5) μέλη. Στην απόφαση ορίζονται η σύνθεση, οι αρμοδιότητες και οι κανόνες λειτουργίας των Επιτροπών.

Τα μέλη των Επιτροπών δύναται να προέρχονται από τους αρμόδιους φορείς της παρ. 3 του άρθρου 17, περί υποβολής αίτησης, συμπεριλαμβανομένων και των λοιπών Υπηρεσιών των Περιφερειών, της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων και της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Ανάπτυξης και από τα μέλη των Μητρώων Αξιολογητών του άρθρου 117, του Εθνικού Μητρώου Πιστοποιημένων Αξιολογητών και του Μητρώου Ορκωτών Ελεγκτών.

Οι Επιτροπές, για τη διευκόλυνση και επιτάχυνση του έργου τους, μπορούν να ορίζουν ειδικούς εισηγητές, οι οποίοι δεν είναι μέλη τους. Οι εισηγητές μπορεί να προέρχονται από τα Μητρώα Αξιολογητών του άρθρου 117 ή από τους φορείς της παρ. 3 του άρθρου 17.

Η απόφαση συγκρότησης κάθε Επιτροπής εκδίδεται από τα αρμόδια όργανα της παρ. 3 του άρθρου 17, αναρτάται στο Πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και δεν δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.»

#### **Άρθρο 80**

##### **Επιτροπές Ενστάσεων - Αντικατάσταση άρθρου 119 ν. 4887/2022**

Το άρθρο 119 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί επιτροπής ενστάσεων, αντικαθίσταται ως εξής:

#### **«Άρθρο 119 Επιτροπές Ενστάσεων**

1. Για την εξέταση ενστάσεων συστήνονται, με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Επιτροπές εξέτασης των ενστάσεων, που αποτελούνται από τρία (3) μέλη. Στην απόφαση ορίζονται η σύνθεση, οι αρμοδιότητες και οι κανόνες λειτουργίας των Επιτροπών. Τα μέλη των Επιτροπών προέρχονται από τους αρμόδιους φορείς της παρ. 3 του άρθρου 17, περί υποβολής αιτήσεων. Οι Επιτροπές αποφαινόμενες εντός προθεσμίας τριάντα (30) ημερών από την ημερομηνία υποβολής της ένστασης.

2. Οι όροι και η διαδικασία εξέτασης των ενστάσεων από τις Επιτροπές Ενστάσεων ορίζονται στην οικεία απόφαση προκήρυξης.»

#### **Άρθρο 81**

##### **Όργανα ελέγχου επενδυτικών σχεδίων - Τροποποίηση άρθρου 120 ν. 4887/2022**

Στο άρθρο 120 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί οργάνων ελέγχου επενδυτικών σχεδίων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην παρ. 1: αα) στο εισαγωγικό εδάφιο, οι λέξεις «πραγματοποιείται από» αντικαθίστανται από τις λέξεις «πραγματοποιείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 21, από», αβ) η περ. α' και το δεύτερο εδάφιο αντικαθίστανται, αγ) στην περ. β', πριν από τις λέξεις «του πενήντα τοις εκατό (50%)» προστίθενται οι λέξεις «του είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) ή», β) προστίθενται περ. γ' και δ', γ) στο πρώτο εδάφιο της παρ. 2, μετά από τις λέξεις «σύμφωνα με την ως άνω διαδικασία» προστίθενται οι λέξεις «της περ. β' της παρ. 1», δ) στην παρ. 4 οι λέξεις «Γενική Διεύθυνση Ιδιωτικών Επενδύσεων» αντικαθίστανται από τις λέξεις «Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακών Νόμων και Άμεσων Ξένων Επενδύσεων» και το άρθρο 120 διαμορφώνεται ως εξής:

#### **«Άρθρο 120**

##### **Όργανα ελέγχου επενδυτικών σχεδίων**

1. Η διενέργεια των ελέγχων των επενδυτικών σχεδίων που έχουν υπαχθεί στον παρόντα και στους νόμους 4399/2016 (Α' 117), 3908/2011 (Α' 8) και 3299/2004 (Α' 261) πραγματοποιείται σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 21 από:

α. Τα μέλη του Εθνικού Μητρώου Πιστοποιημένων Ελεγκτών (Ε.Μ.Π.Ε.) του π.δ. 33/2011 (Α' 83). Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης συστήνονται όργανα ελέγχου επενδυτικών σχεδίων. Με την ίδια απόφαση ορίζονται ο αριθμός των μελών τους, που δεν μπορεί να είναι μικρότερος από τρία (3) και η ιδιότητά τους, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες και τα χαρακτηριστικά της ελεγχόμενης επένδυσης, και ανάλογα με το είδος του ελέγχου, οι αρμοδιότητές τους, το αντικείμενο του ελέγχου, το χρονικό διάστημα εντός του οποίου υποχρεούνται να διενεργήσουν τον έλεγχο και να παραδώσουν την έκθεσή τους, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή του παρόντος.

Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης ορίζεται η συγκρότηση οργάνων ελέγχου από μέλη του Εθνικού Μητρώου Πιστοποιημένων Ελεγκτών (Ε.Μ.Π.Ε.) του π.δ. 33/2011.

β. Ορκωτό ελεγκτή - λογιστή ή ελεγκτική εταιρεία, κατ' επιλογή του φορέα. Στην περίπτωση αυτή, υποβάλ-

λεται μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος του Αναπτυξιακού Νόμου (Π.Σ.- Αν) έκθεση ελέγχου περί πιστοποίησης του είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) ή του πενήντα τοις εκατό (50%) ή του εξήντα πέντε τοις εκατό (65%) του επενδυτικού έργου ή της ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης, υπογεγραμμένη από ορκωτό ελεγκτή - λογιστή ή ελεγκτική εταιρεία που είναι εγγεγραμμένος/η στο Δημόσιο Μητρώο του άρθρου 14 του ν. 4449/2017 (Α' 176) και διαθέτει ασφαλιστική κάλυψη επαγγελματικής ευθύνης ποσού ενός εκατομμυρίου (1.000.000) τουλάχιστον ευρώ ανά συμβάν και συνολικού ποσού πέντε εκατομμυρίων (5.000.000) τουλάχιστον ευρώ ετησίως. Με αυτήν συνοποβάλλονται η έκθεση ελέγχου της παρ. 1 του άρθρου 32 του ν. 4449/2017, υπογεγραμμένη από τον ως άνω ορκωτό ελεγκτή - λογιστή ή την ελεγκτική εταιρεία και σχετική βεβαίωση υλοποίησης από πολιτικό μηχανικό μέλος του Ε.Μ.Π.Ε., καθώς και, όπου απαιτείται από το είδος και τους όρους υπαγωγής της επένδυσης, από μηχανικό κατάλληλης ειδικότητας ή και λογιστή - φοροτεχνικό Α' τάξης για τις οικονομικές καταστάσεις ή γεωτεχνικό, μέλος του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδος (ΓΕΩΤ.Ε.Ε.) για το καθεστώς «Αγροδιατροφή - πρωτογενής παραγωγή και μεταποίηση γεωργικών προϊόντων - αλιεία και υδατοκαλλιέργεια» ή άλλης επαγγελματικής ειδικότητας πρόσωπο, άπαντες μέλη του Ε.Μ.Π.Ε..

Η διενέργεια ελέγχων των επενδυτικών σχεδίων από ορκωτούς ελεγκτές - λογιστές ή ελεγκτικές εταιρείες, όπως ορίζεται στην παρούσα, θεωρείται υποχρεωτικός έλεγχος. Οι ορκωτοί ελεγκτές - λογιστές ή ελεγκτικές εταιρείες που διενεργούν έλεγχο σε επενδυτικά σχέδια, όπως ορίζεται στον παρόντα, εφαρμόζουν αναλογικά στον φορέα του επενδυτικού σχεδίου τις διατάξεις περί απαγόρευσης παροχής μη ελεγκτικών υπηρεσιών που ισχύουν για τη διενέργεια υποχρεωτικού ελέγχου οντοτήτων δημοσίου συμφέροντος, όπως αυτές ορίζονται στον Κανονισμό ΕΕ 537/2014 και στον ν. 4449/2017. Πέραν των ανωτέρω, απαγορεύεται να διενεργούν έλεγχο σε επενδυτικά σχέδια, όπως ορίζεται στον παρόντα, ορκωτοί ελεγκτές - λογιστές ή ελεγκτικές εταιρείες, οι οποίοι συμμετείχαν με οποιονδήποτε τρόπο στην εκπόνηση των εν λόγω επενδυτικών σχεδίων.

γ. Στελέχη της Γενικής Διεύθυνσης Αναπτυξιακών Νόμων και Άμεσων Ξένων Επενδύσεων.

Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης συστήνονται και συγκροτούνται όργανα ελέγχου επενδυτικών σχεδίων. Με την ίδια απόφαση ορίζονται ο αριθμός των μελών τους, που δεν μπορεί να είναι μικρότερος από τρία (3) και η ιδιότητά τους, ανάλογα με τις ιδιαιτερότητες και τα χαρακτηριστικά της ελεγχόμενης επένδυσης και το είδος του ελέγχου, οι αρμοδιότητές τους, το αντικείμενο του ελέγχου, το χρονικό διάστημα εντός του οποίου υποχρεούνται να διενεργήσουν τον έλεγχο και να παραδώσουν την έκθεσή τους, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή του παρόντος.

δ. Στελέχη του Ενδιάμεσου Φορέα Επιχειρησιακού Προγράμματος «ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ» (ΕΦΕΠΑΕ) για επενδυτικά σχέδια ύψους μικρότερου ή ίσου των επτακοσίων χιλιάδων (700.000) ευρώ. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης ορίζεται η διαδικασία ελέγχου από τον ΕΦΕΠΑΕ για επενδυτικά

σχέδια ύψους μικρότερου ή ίσου των επτακοσίων χιλιάδων (700.000) ευρώ.

2. Η πιστοποίηση της ολοκλήρωσης και έναρξης της παραγωγικής λειτουργίας της επένδυσης, σύμφωνα με την ως άνω διαδικασία της περ. β' της παρ. 1, υπόκειται σε δειγματοληπτικό έλεγχο ποσοστού τριάντα τοις εκατό (30%) τουλάχιστον ετησίως επί του συνόλου των επενδυτικών σχεδίων, που διενεργείται από τριμελή επιτροπή, η οποία ορίζεται με απόφαση των αρμόδιων οργάνων της παρ. 3 του άρθρου 17, αποτελούμενη από: α) έναν (1) υπάλληλο της αρμόδιας Υπηρεσίας, β) ένα (1) μέλος που προτείνεται από το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας και είναι μέλος του Ε.Μ.Π.Ε. και δ) ένα (1) μέλος που προτείνεται από το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος και είναι μέλος του Ε.Μ.Π.Ε. Το πόρισμα της τριμελούς επιτροπής κοινοποιείται στην αρμόδια Υπηρεσία.

Αν κατά τον ως άνω δειγματοληπτικό έλεγχο διαπιστωθούν αποκλίσεις και ανακρίβειες δηλώσεις σε σχέση με όσα έχουν αναρτηθεί στο Πληροφοριακό Σύστημα του Αναπτυξιακού Νόμου (Π.Σ.- Αν), επιβάλλονται κυρώσεις, σύμφωνα με το άρθρο 28.

3. Αν από τον δειγματοληπτικό έλεγχο της παρούσας διαπιστωθούν σοβαρές παραβάσεις των διατάξεων ως προς την πληρότητα της έκθεσης ελέγχου του άρθρου 32 του ν. 4449/2017 του ορκωτού ελεγκτή λογιστή ή της ελεγκτικής εταιρείας ως προς την ολοκλήρωση της επένδυσης και την έναρξη της παραγωγικής της λειτουργίας, η υπόθεση διαβιβάζεται στην Ε.Λ.Τ.Ε. για περαιτέρω έλεγχο και για επιβολή των κυρώσεων της παρ. 10 του άρθρου 35 του ν. 4449/2017.

4. Για την εξειδίκευση των υποχρεώσεων των ελεγκτών του Ε.Μ.Π.Ε. κατά την εκτέλεση των καθηκόντων τους και των συνεπειών που επιφέρει η μη συμμόρφωσή τους σε αυτές, εκδίδεται Οδηγός Δεοντολογίας Ελεγκτών από τη Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακών Νόμων και Άμεσων Ξένων Επενδύσεων, ο οποίος αναρτάται στην ιστοσελίδα της αρμόδιας Διεύθυνσης.

5. Για τα επενδυτικά σχέδια που έχουν υπαχθεί στους νόμους 4399/2016, 3908/2011 και 3299/2004 εφαρμόζεται αναλόγως το άρθρο 21 του παρόντος για τη διενέργεια των ελέγχων τους. Για τα επενδυτικά σχέδια του πρώτου εδαφίου, οι φορείς των οποίων υποβάλλουν αίτημα έως τις 31.8.2023 για την πιστοποίηση της υλοποίησης του πενήντα τοις εκατό (50%) ή του εξήντα πέντε τοις εκατό (65%) του φυσικού και οικονομικού αντικείμενου του επενδυτικού σχεδίου, εφαρμόζεται η παρ. 11 του άρθρου 16 του ν. 4399/2016.»

## Άρθρο 82

### Διαχείριση Μητρώων Ελέγχου και Αξιολόγησης - Τροποποίηση άρθρου 121 ν. 4887/2022

Στο άρθρο 121 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί Επιτροπής Διαχείρισης Μητρώων και Ελέγχου Διαδικασιών, ο τίτλος αντικαθίσταται και επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) η παρ. 1 αντικαθίσταται, β) προστίθεται παρ. 1Α, γ) στην παρ. 2 οι λέξεις «Η Επιτροπή» αντικαθίστανται από τις λέξεις «Η Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακών Νόμων και Άμεσων Ξένων Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης», δ) η παρ. 3 καταργείται και το άρθρο 121 διαμορφώνεται ως εξής:

## «Άρθρο 121

## Διαχείριση Μητρώων Ελέγχου και Αξιολόγησης

1. Το Τμήμα Αξιολόγησης Επενδυτικών Σχεδίων της Διεύθυνσης Αναπτυξιακών Νόμων του Υπουργείου Ανάπτυξης ασκεί, σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες των φορέων της παρ. 3 του άρθρου 17, τις εξής αρμοδιότητες:

α. εξετάζει τις αιτήσεις των υποψήφιων αξιολογητών και εισηγείται σχετικά στο αρμόδιο όργανο, με απόφαση του οποίου εγγράφονται στο Εθνικό Μητρώο Πιστοποιημένων Αξιολογητών (Ε.Μ.Π.Α.),

β. παρακολουθεί τη συμμόρφωση των εγγεγραμμένων στο Ε.Μ.Π.Α., καθώς και την ορθή εφαρμογή εκ μέρους τους του κανονιστικού πλαισίου,

γ. μπορεί να προβαίνει σε συστάσεις προς τους εγγεγραμμένους στο Ε.Μ.Π.Α., να επιβάλλει την προσωρινή τους παύση, καθώς και να εισηγείται προς το αρμόδιο όργανο την οριστική διαγραφή τους, όταν διαπιστώνεται πλημμελής ή εκπρόθεσμη εκπλήρωση των καθηκόντων τους,

δ. διενεργεί ελέγχους στις εκθέσεις αξιολόγησης που υποβάλλουν οι εγγεγραμμένοι στο Ε.Μ.Π.Α.,

ε. συντάσσει Οδηγό Διαχείρισης του Ε.Μ.Π.Α., ο οποίος περιλαμβάνει τα σχετικά με τα προσόντα και την αξιολόγηση των εγγεγραμμένων στο Ε.Μ.Π.Α..

1Α. Το Τμήμα Ελέγχου και Παρακολούθησης Μακροχρόνιων Υποχρεώσεων της Διεύθυνσης Αναπτυξιακών Νόμων του Υπουργείου Ανάπτυξης ασκεί, σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες των φορέων της παρ. 3 του άρθρου 17, τις εξής αρμοδιότητες:

α. εξετάζει τις αιτήσεις των υποψήφιων ελεγκτών και εισηγείται σχετικά στο αρμόδιο όργανο, με απόφαση του οποίου εγγράφονται στο Ε.Μ.Π.Ε.,

β. παρακολουθεί τη συμμόρφωση των εγγεγραμμένων στο Ε.Μ.Π.Ε., καθώς και την ορθή εφαρμογή εκ μέρους τους του κανονιστικού πλαισίου,

γ. μπορεί να προβαίνει σε συστάσεις προς τους εγγεγραμμένους στο Ε.Μ.Π.Ε., να επιβάλλει την προσωρινή τους παύση, καθώς και να εισηγείται προς το αρμόδιο όργανο την οριστική διαγραφή τους, όταν διαπιστώνεται πλημμελής ή εκπρόθεσμη εκπλήρωση των καθηκόντων τους,

δ. διενεργεί ελέγχους στις εκθέσεις ελέγχου που υποβάλλουν οι εγγεγραμμένοι στο Ε.Μ.Π.Ε.,

ε. συντάσσει Οδηγό Διαχείρισης του Ε.Μ.Π.Ε., ο οποίος περιλαμβάνει τα σχετικά με τα προσόντα και την αξιολόγηση των εγγεγραμμένων στο Ε.Μ.Π.Ε..

2. Η Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακών Νόμων και Άμεσων Ξένων Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης, στο τέλος κάθε έτους, υποβάλλει έκθεση προς τον Υπουργό Ανάπτυξης για την αποτελεσματικότητα των διαδικασιών εφαρμογής του αναπτυξιακού νόμου, καθώς και προτάσεις για τη βελτίωσή τους.

3. Καταργείται.»

## Άρθρο 83

## Γνωμοδοτικές Επιτροπές - Τροποποίηση άρθρου 122 ν. 4887/2022 - Εξουσιοδοτική διάταξη

Στο άρθρο 122 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί Γνωμοδοτικής Επιτροπής, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποι-

ήσεις: α) ο τίτλος αντικαθίσταται, β) η παρ. 1 αντικαθίσταται, γ) στην παρ. 2: γα) το πρώτο εδάφιο αντικαθίσταται, γβ) στο δεύτερο εδάφιο, οι λέξεις «Ο αριθμός των μελών της Επιτροπής» αντικαθίστανται από τις λέξεις «Ο αριθμός των μελών των Επιτροπών της παρ. 1», γγ) στο τρίτο εδάφιο, μετά από τις λέξεις «Τα μέλη αυτά» προστίθενται οι λέξεις «δύνата να», γδ) στο τέλος προστίθεται νέο έκτο εδάφιο, δ) η παρ. 3 καταργείται, ε) στην παρ. 4: εα) οι λέξεις «των ιδίων αρμόδιων οργάνων» αντικαθίστανται από τις λέξεις «του Υπουργού Ανάπτυξης», εβ) οι λέξεις «συγκροτείται η Γνωμοδοτική Επιτροπή» αντικαθίστανται από τις λέξεις «συγκροτούνται οι Γνωμοδοτικές Επιτροπές της παρ. 1», και το άρθρο 122 διαμορφώνεται ως εξής:

## «Άρθρο 122

## Γνωμοδοτικές Επιτροπές

1. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης συστήνεται:

α) Γνωμοδοτική Επιτροπή για επενδυτικά σχέδια των οποίων φορέας υποδοχής είναι η Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακών Νόμων και Άμεσων Ξένων Επενδύσεων, της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης,

β) Γνωμοδοτική Επιτροπή για επενδυτικά σχέδια των οποίων φορέας υποδοχής είναι οι λοιποί φορείς της παρ. 3 του άρθρου 17.

2. Στην απόφαση σύστασης ορίζονται η σύνθεση των Επιτροπών της παρ. 1, το έργο τους, στο οποίο δύναται να περιλαμβάνεται η γνωμοδότηση για:

α) την έκδοση αποφάσεων ανάκλησης και επιστροφής ενισχύσεων,

β) την τροποποίηση αποφάσεων υπαγωγής,

γ) την έκδοση και τροποποίηση αποφάσεων, πιστοποίησης της ολοκλήρωσης και της έναρξης παραγωγικής λειτουργίας επενδύσεων,

ο τρόπος συμμόρφωσης προς δικαστικές αποφάσεις και συστάσεις ελεγκτικών οργάνων, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με τον τρόπο λειτουργίας τους. Ο αριθμός των μελών των Επιτροπών της παρ. 1 με δικαίωμα ψήφου δεν μπορεί να υπερβαίνει τα δεκαπέντε (15). Τα μέλη αυτά δύναται να προέρχονται από στελέχη των φορέων της παρ. 3 του άρθρου 17, συναρμόδιων υπουργείων και εποπτευόμενων φορέων με εμπειρία σε θέματα του παρόντος νόμου, καθώς και από εκπροσώπους των κοινωνικών εταίρων και ειδικούς σε θέματα επενδύσεων. Η θητεία τους ορίζεται διετής.

Στις Επιτροπές συμμετέχει ο Νομικός Σύμβουλος ή Πάρεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους του οικείου φορέα, χωρίς δικαίωμα ψήφου.

Η παρούσα ισχύει για επενδυτικά σχέδια που έχουν υπαχθεί στον παρόντα και στους νόμους 4399/2016 (Α' 117), 3908/2011 (Α' 8), 3299/2004 (Α' 261), 2601/1998 (Α' 81) και 1892/1990 (Α' 101).

3. Καταργείται.

4. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, η οποία αναρτάται στο Πρόγραμμα «ΔΙΑΥΓΕΙΑ» και δεν δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, συγκροτούνται οι Γνωμοδοτικές Επιτροπές της παρ. 1.»

**Άρθρο 84**  
**Αποζημιώσεις Επιτροπών - Οργάνων Αξιολόγησης**  
**και Ελέγχου - Αντικατάσταση τίτλου**  
**άρθρου 124 ν. 4887/2022**

Στο άρθρο 124 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί αποζημιώσεων μελών Επιτροπών, ο τίτλος αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 124  
 Αποζημιώσεις Επιτροπών - Οργάνων  
 Αξιολόγησης και Ελέγχου»

**Άρθρο 85**  
**Υποχρέωση συμμετεχόντων σε επιτροπές και όργανα**  
**ελέγχου για υποβολή δήλωσης περιουσιακής**  
**κατάστασης - Αντικατάσταση**  
**άρθρου 125 ν. 4887/2022**

Το άρθρο 125 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί υποχρέωσης μελών επιτροπών υποβολής δήλωσης περιουσιακής κατάστασης, αντικαθίσταται ως εξής:

«Άρθρο 125  
 Υποχρέωση συμμετεχόντων σε επιτροπές  
 και όργανα ελέγχου για υποβολή δήλωσης  
 περιουσιακής κατάστασης

Τα όργανα αξιολόγησης του άρθρου 117, τα μέλη των επιτροπών των άρθρων 118, 119 και 122, καθώς και τα όργανα ελέγχου του άρθρου 120 υποχρεούνται να υποβάλλουν δήλωση περιουσιακής κατάστασης, σύμφωνα με τα άρθρα 1, 2, 3 και 14 του ν. 5026/2023 (Α' 45).»

**ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β'**  
**ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΝΟΜΟΥ**  
**ΚΑΙ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΣΥΝΕΠΕΙΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ -**  
**ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ Β'**  
**ΜΕΡΟΥΣ Γ' Ν. 4887/2022**

**Άρθρο 86**  
**Θέματα λειτουργίας του Πληροφοριακού Συστήματος**  
**του αναπτυξιακού νόμου - Τροποποίηση**  
**άρθρου 126 ν. 4887/2022**

Στο άρθρο 126 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί θεμάτων λειτουργίας του Πληροφοριακού Συστήματος του αναπτυξιακού νόμου, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) η παρ. 1 αντικαθίσταται, β) στην παρ. 2: βα) στο πρώτο εδάφιο, διαγράφονται οι λέξεις «και Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα», ββ) στο δεύτερο εδάφιο, οι λέξεις «στο άρθρο 126» αντικαθίστανται από τις λέξεις «στο παρόν άρθρο», γ) η παρ. 3 καταργείται, δ) το τελευταίο εδάφιο της παρ. 4 καταργείται, ε) προστίθεται παρ. 5 και μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις το άρθρο 126 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 126  
 Θέματα λειτουργίας του Πληροφοριακού Συστήματος  
 του Αναπτυξιακού νόμου (Π.Σ.- Αν)

1. Για την υποστήριξη της εφαρμογής των καθεστώτων του παρόντος λειτουργεί στο Υπουργείο Ανάπτυξης

Πληροφοριακό Σύστημα Αναπτυξιακού Νόμου (Π.Σ.- Αν). Το σύνολο των διαδικασιών που προβλέπονται στον παρόντα νόμο, διενεργείται υποχρεωτικά μέσω του Πληροφοριακού Συστήματος Αναπτυξιακού Νόμου (Π.Σ.- Αν). Για τη λειτουργία των καθεστώτων του παρόντος νόμου, το Πληροφοριακό Σύστημα Αναπτυξιακού Νόμου (Π.Σ.- Αν) είναι πλήρως προσβάσιμο στα άτομα με αναπηρία και δύναται να διαλειτουργεί με το Ολοκληρωμένο Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (Ο.Π.Σ.Κ.Ε.). Το Πληροφοριακό Σύστημα Κρατικών Ενισχύσεων (Π.Σ.Κ.Ε.), η λειτουργία του οποίου διέπεται από τον ν. 4314/2014 (Α' 265), εξακολουθεί να λειτουργεί στο πλαίσιο της εφαρμογής των προηγούμενων αναπτυξιακών νόμων.

Τα Πληροφοριακά Συστήματα της παρούσας είναι προσβάσιμα μέσω της Ενιαίας Ψηφιακής Πύλης της Δημόσιας Διοίκησης (gov.gr-ΕΨΠ).

2. Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης δύναται, κατ' εξαίρεση, να μην διενεργούνται διαδικασίες μέσω Π.Σ.- Αν που προβλέπονται στον παρόντα νόμο, μέχρι να ολοκληρωθεί η υλοποίησή τους. Με όμοια απόφαση διαπιστώνεται η λειτουργικότητά τους κατά τα ειδικότερα αναφερόμενα στο παρόν άρθρο. Ενέργειες που έχουν υλοποιηθεί μέχρι να καταστούν οι αντίστοιχες διαδικασίες λειτουργικές, λαμβάνονται υπόψη για τις περαιτέρω διαδικασίες που προβλέπονται στο πλαίσιο εφαρμογής του παρόντος.

3. Καταργείται.

4. Οι φορείς των επενδυτικών σχεδίων έχουν τη δυνατότητα παρακολούθησης της πορείας των αιτημάτων τους μέσω του Π.Σ.- Αν.

5. Με κοινή απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και του αρμόδιου για το Ο.Π.Σ.Κ.Ε. Υπουργού καθορίζονται οι όροι και οι τεχνικές προδιαγραφές διασύνδεσής του με τον αναπτυξιακό νόμο.»

**Άρθρο 87**  
**Αξιολόγηση συνεπειών ενισχύσεων -**  
**Τροποποίηση άρθρου 128 ν. 4887/2022**

Στο πρώτο εδάφιο του άρθρου 128 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί αξιολόγησης συνεπειών ενισχύσεων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) η λέξη «εφαρμογής» αντικαθίσταται από τη λέξη «υποδοχής», β) μετά από τις λέξεις «Γενική Γραμματεία Ιδιωτικών Επενδύσεων» διαγράφονται οι λέξεις «και Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Σ.Δ.Ι.Τ.)» και το άρθρο 128 διαμορφώνεται ως εξής:

«Άρθρο 128  
 Αξιολόγηση συνεπειών ενισχύσεων

Οι αρμόδιες υπηρεσίες υποδοχής του παρόντος νόμου, υπό τον συντονισμό και σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Ιδιωτικών Επενδύσεων, συλλέγουν, επεξεργάζονται και αναλύουν ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα των ενισχυόμενων επενδύσεων και συντάσσουν αναφορές σε ετήσια βάση, οι οποίες περιλαμβάνουν, ιδίως, στοιχεία σχετικά με τους πόρους που διατέθηκαν, τις επενδύσεις που ενισχύθηκαν, τις θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν ανά κλάδο και περιφέρεια, τα αποτελέσματα των ενισχύσεων στις επιχειρήσεις που τις λαμβά-

νουν, την επίδρασή τους στην ανάπτυξη και τις δημοσιονομικές επιπτώσεις τόσο στον Τακτικό Προϋπολογισμό, όσο και στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων. Ο Υπουργός Ανάπτυξης υποβάλλει, το πρώτο τρίμηνο εκάστου έτους, στη Βουλή των Ελλήνων σχετική έκθεση απολογισμού για την εφαρμογή του παρόντος, καθώς και των προγενέστερων αναπτυξιακών νόμων.»

**ΜΕΡΟΣ Δ΄  
ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ  
ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ Ν. 4887/2022**

**Άρθρο 88  
Εξουσιοδοτικές διατάξεις -  
Τροποποίηση άρθρου 129 ν. 4887/2022**

Στο άρθρο 129 του ν. 4887/2022 (Α΄ 16), περί εξουσιοδοτικών διατάξεων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην παρ. 4, στο δεύτερο εδάφιο, η λέξη «καθώς» αντικαθίσταται από τις λέξεις «ο έλεγχος των επενδυτικών σχεδίων με ύψος μικρότερο ή ίσο των επτακοσίων χιλιάδων (700.000) ευρώ», β) στην παρ. 7 οι λέξεις «της περ. ιβ΄ της παρ. 3 του άρθρου 25» αντικαθίστανται από τις λέξεις «της περ. γιβ΄ του άρθρου 25», και μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις το άρθρο 129 διαμορφώνεται ως εξής:

**«Άρθρο 129  
Εξουσιοδοτικές διατάξεις**

1. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και τυχόν συναρμόδιων Υπουργών δύναται να υπάγονται στον παρόντα νόμο και επενδυτικά σχέδια για ενισχύσεις με βάση άλλες κανονιστικές πράξεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατόπιν εξειδίκευσης των όρων και προϋποθέσεων υπαγωγής.

2. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού δύναται να καθορίζονται το περιεχόμενο, οι ειδικοί όροι, οι προϋποθέσεις, οι προδιαγραφές και οι περιορισμοί των επενδυτικών σχεδίων των παρ. 2, 3 και 4 του Παραρτήματος Α΄.

3. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Περιβάλλοντος και Ενέργειας δύναται να εξειδικεύονται οι επιλέξιμες δαπάνες των παρ. 6 έως 10 του Παραρτήματος Β΄, να καθορίζεται ο τρόπος υπολογισμού τους και να ρυθμίζεται κάθε συναφές θέμα.

4. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης δύναται να ανατίθεται στον Ενδιάμεσο Φορέα του Επιχειρησιακού Προγράμματος «ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ» (ΕΦΕΠΑΕ) ή σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα η αξιολόγηση των επενδυτικών σχεδίων υπό όρους και προϋποθέσεις που προβλέπονται σε αυτήν.

Με όμοια απόφαση δύναται να ανατίθενται στον ΕΦΕΠΑΕ υποστηρικτικές δράσεις προς τη Γενική Διεύθυνση Αναπτυξιακών Νόμων και Άμεσων Ξένων Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης για την πληρέστερη ενημέρωση του επενδυτικού κοινού, τη συστηματική εκπαίδευση των μελών των Εθνικών Μητρώων Πιστοποιημένων Αξιολογητών και Ελεγκτών, ο έλεγχος των επενδυτικών σχεδίων με ύψος μικρότερο ή ίσο των επτακοσίων χιλιάδων (700.000) ευρώ και κάθε άλλο σχετικό ζήτημα.

5. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης δύναται να

καθορίζονται τα δικαιολογητικά και στοιχεία των ελέγχων των επενδυτικών σχεδίων που έχουν υπαχθεί στα καθεστώτα ενισχύσεων του Μέρους Β΄ του παρόντος, καθώς και των νόμων 4399/2016 (Α΄ 117), 3908/2011 (Α΄ 8) και 3299/2004 (Α΄ 261).

6. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης καθορίζονται η διαδικασία, τα δικαιολογητικά και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή της παρ. 2 του άρθρου 24.

7. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών εξειδικεύονται ο τρόπος υπολογισμού του ποσού της ενίσχυσης της φορολογικής απαλλαγής για κάθε φορολογικό έτος, τα δικαιολογητικά που απαιτούνται για τη χρήση του φορολογικού οφέλους, το περιεχόμενο της Δήλωσης Φορολογικής Απαλλαγής (Δ.Φ.Α.) της περ. γιβ΄ του άρθρου 25, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή του άρθρου 24.

8. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης ορίζονται τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, η διαδικασία, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την καταβολή της επιχορήγησης, της επιδότησης της χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης των καθεστώτων ενισχύσεων του Μέρους Β΄.

9. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης καθορίζονται η διαδικασία, ο τρόπος διενέργειας ελέγχου, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την παρακολούθηση τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων του άρθρου 26.

10. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών δύναται να αναπροσαρμόζονται τα ποσά των παραβόλων του άρθρου 27.

11. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης εξειδικεύεται το ύψος των κυρώσεων, τηρουμένων των κανόνων του ενωσιακού δικαίου, και ορίζονται η διαδικασία ανάκλησης των αποφάσεων υπαγωγής ή και ανάκτησης ενισχύσεων, ο τρόπος επιβολής προστίμου και είσπραξής του, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή του άρθρου 28.

12. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών καθορίζονται η διαδικασία και ο τρόπος για την ανάκληση του φορολογικού οφέλους, την καταβολή των οφειλόμενων φόρων, τον τύπο και το περιεχόμενο της δήλωσης απόδοσης του οφειλόμενου ποσού φόρου, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή του άρθρου 28.

13. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών και Ανάπτυξης, που εκδίδεται ύστερα από γνώμη της Ε.Λ.Τ.Ε., καθορίζεται το ελεγκτικό πλαίσιο (Διεθνή Πρότυπα), βάσει του οποίου διενεργούνται οι έλεγχοι του άρθρου 120, σύμφωνα με τον ν. 4449/2017 (Α΄ 7).

14. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης καθορίζονται τα συγκεκριμένα αντικείμενα ελέγχου σχετικά με την ολοκλήρωση της επένδυσης και την έναρξη της παραγωγικής της λειτουργίας, σύμφωνα με τον παρόντα, καθώς και κάθε αναγκαίο ειδικότερο ζήτημα για τη ρύθμιση των θεμάτων της περ. β΄ της παρ. 1 του άρθρου 120.

15. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης καθορίζονται ο τρόπος, οι κατηγορίες επενδυτικών σχεδίων και η διαδικασία άσκησης του δειγματοληπτικού ελέγχου, τα

όρια ελέγχου επενδύσεων για κάθε επιτροπή, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή του δειγματοληπτικού ελέγχου της παρ. 2 του άρθρου 120.

16. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών καθορίζονται οι αποζημιώσεις των μελών του Μητρώου του άρθρου 117, των Επιτροπών των άρθρων 118, 119, 121, 122 και 123 και των οργάνων ελέγχου του άρθρου 120.

17. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Ναυτιλίας και Νησιωτικής Πολιτικής μπορεί να προκηρυχθεί, κατ' εξαίρεση, καθεστώς στον τομέα της ναυπηγίας, κατόπιν προηγούμενης έγκρισης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

18. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης, Τουρισμού και των κατά περίπτωση συναρμόδιων Υπουργών καθορίζονται οι όροι και οι προϋποθέσεις των υπαγόμενων επενδυτικών σχεδίων των ΚΑΔ -86- και -87-, καθώς και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εφαρμογή τους.

19. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης καθορίζονται τα δικαιολογητικά για την καταβολή των ενισχύσεων της επιχορήγησης, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης στα επενδυτικά σχέδια που έχουν υπαχθεί στα καθεστώτα ενισχύσεων του Μέρους Β' του παρόντος, καθώς και των νόμων 4399/2016 (Α' 117), 3908/2011 (Α' 8) και 3299/2004 (Α' 261).

#### **Άρθρο 89**

#### **Μεταβατικές διατάξεις - Τροποποίηση άρθρου 130 ν. 4887/2022**

Στο άρθρο 130 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί μεταβατικών διατάξεων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην παρ. 1, στο δεύτερο εδάφιο, οι λέξεις «του Μέρους Γ'» αντικαθίστανται από τις λέξεις «και οι διαδικασίες του παρόντος νόμου», β) στην παρ. 3: βα) στο πρώτο εδάφιο, οι λέξεις «και Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα» διαγράφονται, ββ) στο τρίτο εδάφιο, μετά από τις λέξεις «Γνωμοδοτική Επιτροπή» προστίθενται οι λέξεις «της παρ. 1Α», γ) στην παρ. 8 οι λέξεις «της παρ. 2α του άρθρου 24 του παρόντος» αντικαθίστανται από τις λέξεις «της παρ. 6 του άρθρου 129 του παρόντος», δ) στην παρ. 9, οι λέξεις «της παρ. 13 του άρθρου 21 του παρόντος» αντικαθίστανται από τις λέξεις «της παρ. 5 του άρθρου 129», ε) στην παρ. 10, οι λέξεις «της περ. δ' της παρ. 1 του άρθρου 24 του παρόντος» αντικαθίστανται από τις λέξεις «της παρ. 7 του άρθρου 129», στ) στην παρ. 11, οι λέξεις «της παρ. 3 του άρθρου 26 του παρόντος» αντικαθίστανται από τις λέξεις «της παρ. 9 του άρθρου 129», ζ) στην παρ. 12, οι λέξεις «της παρ. 9 του άρθρου 28 του παρόντος» αντικαθίστανται από τις λέξεις «της παρ. 11 του άρθρου 129», η) στην παρ. 13, οι λέξεις «Η περ. η' της παρ. 1. του άρθρου 25 του παρόντος» αντικαθίστανται από τις λέξεις «Η περ. ζ' της παρ. 1 του άρθρου 26», θ) η παρ. 18 καταργείται και μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις το άρθρο 130 διαμορφώνεται ως εξής:

#### **«Άρθρο 130**

#### **Μεταβατικές διατάξεις**

1. Επενδυτικά σχέδια τα οποία έχουν υπαχθεί στους νόμους 4399/2016 (Α' 117), 3908/2011 (Α' 8),

3299/2004 (Α' 261), 2601/1998 (Α' 81) και 1892/1990 (Α' 101) εξακολουθούν να διέπονται από το ίδιο θεσμικό πλαίσιο.

Στο πλαίσιο εφαρμογής των προβλεπόμενων διαδικασιών ελέγχου, ολοκλήρωσης, καταβολής ενισχύσεων και τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων των επενδυτικών σχεδίων των παραπάνω νόμων αξιοποιούνται, όπου απαιτείται, τα θεσμικά όργανα και οι διαδικασίες του παρόντος νόμου. Αρμόδιοι φορείς τροποποιήσεων αποφάσεων υπαγωγής, ελέγχου, ολοκλήρωσης επενδύσεων, καταβολής ενισχύσεων και παρακολούθησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων είναι οι φορείς υποδοχής των αιτήσεων και έγκρισης των επενδυτικών σχεδίων των ανωτέρω νόμων.

2. Επενδυτικά σχέδια που έχουν υποβληθεί στα καθεστώτα ενισχύσεων του ν. 4399/2016 και για τα οποία δεν έχουν εκδοθεί αποφάσεις υπαγωγής ή απόρριψης μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2021, εξετάζονται σύμφωνα με τον ν. 4399/2016 και το οικείο καθεστώς ενίσχυσης αυτού.

Στην περίπτωση που μετά από την 1η Ιανουαρίου 2022 εκδίδονται αποφάσεις υπαγωγής και μόνο εφόσον το ύψος ενίσχυσής τους υπερβαίνει τα όρια του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων 2022 2027, πραγματοποιείται η προσαρμογή στα νέα όρια.

3. Κατ' εξαίρεση για τις εκκρεμείς υποθέσεις επενδύσεων, που εγκρίθηκαν και υλοποιούνται στο πλαίσιο των αναπτυξιακών νόμων, υπάγονταν έως την έναρξη ισχύος του π.δ. 5/2022 (Α' 15) στην αρμοδιότητα της Γενικής Γραμματείας Βιομηχανίας του Υπουργείου Ανάπτυξης και περιήλθαν έκτοτε, δυνάμει του άρθρου 85 του π.δ. 5/2022, στην αρμοδιότητα της Διεύθυνσης Αναπτυξιακών Νόμων της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων του Υπουργείου Ανάπτυξης, εξακολουθούν να εφαρμόζονται οι κανονιστικές αποφάσεις που ισχύουν για τις προϋποθέσεις υλοποίησης, ολοκλήρωσης, καταβολής των ενισχύσεων και τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεών τους.

Για τον έλεγχο αυτών των επενδυτικών σχεδίων εφαρμόζεται το άρθρο 120.

Για τα επενδυτικά σχέδια για τα οποία απαιτείται προηγούμενη γνωμοδότηση, αρμόδια είναι η Γνωμοδοτική Επιτροπή της παρ. 1Α του άρθρου 122 και για τα λοιπά θέματα ακολουθούνται οι αντίστοιχες διαδικασίες οργανωτικού χαρακτήρα, που προβλέπονται για την αρμόδια υπηρεσία της Διεύθυνσης Αναπτυξιακών Νόμων, κατά την εξέταση των θεμάτων των αναπτυξιακών νόμων. 4. Η παρ. 35 του άρθρου 6 του ν. 2601/1998 (Α' 81) αναφορικά με τις προϋποθέσεις, τους περιορισμούς και τους όρους για την εφαρμογή των ενισχύσεων ιδιωτικών επενδύσεων για την οικονομική και περιφερειακή ανάπτυξη της Χώρας σε περιπτώσεις αγοράς ή χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) καινούργιου και σύγχρονου μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού, η οποία διατηρήθηκε σε ισχύ με την παρ. 3 του άρθρου 12 του ν. 3299/2004 (Α' 261), την παρ. 5 του άρθρου 16 του ν. 3908/2011 (Α' 8) και την παρ. 4 του άρθρου 85 του ν. 4399/2016 (Α' 117) εξακολουθεί να ισχύει.

5. Η υπ' αριθμ. 43965/30.11.1994 κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Τουρισμού αναφορικά με τον καθορισμό του είδους και της έκτασης των επενδυτικών έργων που περιλαμβάνονται στις επενδύσεις εκσυγχρονισμού ολοκληρωμένης μορφής των εγκαταστάσεων και εξοπλισμού των ξενοδοχειακών μονάδων, για την υπαγωγή τους στον ν. 1892/1990 (Β' 922), διατη-

ρείται σε ισχύ μέχρι την έκδοση κοινής υπουργικής απόφασης, σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 90 του παρόντος.

6. Η υπ' αριθμ. 58692/5.8.1998 κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Οικονομίας και Ανάπτυξης (Β' 870) αναφορικά με το είδος και την έκταση των έργων που πρέπει να περιλαμβάνονται στα επενδυτικά προγράμματα ή και προγράμματα χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing) εξοπλισμού για τον εκσυγχρονισμό των εγκαταστάσεων και εξοπλισμού των τουριστικών οργανωμένων κατασκηνώσεων (campings) τάξης Γ' και ανώτερης, για να θεωρείται ο εκσυγχρονισμός αυτός ως ολοκληρωμένης μορφής και να είναι δυνατή η εφαρμογή των ενισχύσεων του ν. 2601/1998, διατηρείται σε ισχύ μέχρι την έκδοση της κοινής απόφασης, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 90 του παρόντος.

7α. Η υπ' αριθμ. 108621/17.10.2016 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β' 3410), αναφορικά με τον καθορισμό ειδικών όρων, προϋποθέσεων, προδιαγραφών και περιορισμών για την υπαγωγή σε καθεστώς ενισχύσεων του ν. 4399/2016, επενδυτικών σχεδίων του τομέα της μεταποίησης γεωργικών προϊόντων, όπως αυτός ορίζεται στο σημείο 10 του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθμ. 651/2014, αποκλειστικά για τις περιπτώσεις στις οποίες η ενίσχυση του επενδυτικού σχεδίου καθορίζεται με βάση τις επιλέξιμες δαπάνες του επενδυτικού σχεδίου, διατηρείται σε ισχύ μέχρι την έκδοση της κοινής απόφασης της παρ. 1 του άρθρου 71 του παρόντος.

7β. Η υπ' αριθμ. 129229/24.11.2017 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Ανάπτυξης και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β' 4122) αναφορικά με τον καθορισμό των ειδών επενδυτικών σχεδίων του τομέα πρωτογενούς γεωργικής παραγωγής των πολύ μικρών, μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜμΕ), που μπορούν να υπαχθούν σε καθεστώς ενισχύσεων του ν. 4399/2016, και των προδιαγραφών, πρόσθετων όρων, περιορισμών και προϋποθέσεων, καθώς και κάθε θέματος σχετικού με την παροχή των ενισχύσεων σε επενδυτικά σχέδια του τομέα αυτού, διατηρείται σε ισχύ μέχρι την έκδοση της κοινής απόφασης της παρ. 2 του άρθρου 71 του παρόντος.

7γ. Η υπ' αριθμ. 86642/28.8.2020 κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Επενδύσεων και Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (Β' 3539), αναφορικά με τον καθορισμό των ειδών επενδυτικών σχεδίων του τομέα πρωτογενούς γεωργικής παραγωγής των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (ΜμΕ), καθώς και των μεγάλων επιχειρήσεων, που μπορούν να υπαχθούν σε καθεστώς ενισχύσεων του ν. 4399/2016, για τα οποία το αιτούμενο ποσό ενίσχυσης σε ακαθάριστο ισοδύναμο επιχορήγησης ανά επενδυτικό σχέδιο και ανά επιχείρηση υπερβαίνει το ποσό των πεντακοσίων χιλιάδων (500.000) ευρώ, και των προδιαγραφών, πρόσθετων όρων, περιορισμών και προϋποθέσεων, καθώς και κάθε θέματος σχετικού με την παροχή των ενισχύσεων σε αυτά τα επενδυτικά σχέδια, διατηρείται σε ισχύ μέχρι την έκδοση της κοινής απόφασης της παρ. 2 του άρθρου 71 του παρόντος.

8. Η υπ' αριθμ. 135056/16.12.2016 κοινή απόφαση του Υπουργού και Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομίας και Α-

νάπτυξης (Β' 4155), αναφορικά με τον καθορισμό της διαδικασίας, των δικαιολογητικών και κάθε άλλου θέματος σχετικού με τη χορήγηση προκαταβολής για τα επενδυτικά σχέδια που έχουν υπαχθεί στον ν. 3908/2011, η οποία σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 77 του ν. 4399/2016 εφαρμόζεται αναλόγως στον ν. 4399/2016 δυνάμει της παρ. 1 του άρθρου 83 του ν. 4582/2018 (Α' 208), διατηρείται σε ισχύ, μέχρι την έκδοση της απόφασης της παρ. 6 του άρθρου 129 του παρόντος.

9. Η απόφαση της παρ. 5 του άρθρου 129 εφαρμόζεται και για τις επενδύσεις που έχουν υπαχθεί στα καθεστώτα ενισχύσεων των νόμων 4399/2016, 3908/2011, 3299/2004 και 2601/1998. Με την έκδοση της απόφασης αυτής, καταργείται η υπ' αριθμ. 2106/31.1.2013 απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας, Υποδομών και Δικτύων (Β' 183).

10. Η υπ' αριθμ. 61239/15.6.2020 κοινή απόφαση των Υφυπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων (Β' 2471), αναφορικά με την εφαρμογή της ενίσχυσης φορολογικής απαλλαγής σε επενδυτικά σχέδια που έχουν υπαχθεί στον ν. 4399/2016, διατηρείται σε ισχύ μέχρι την έκδοση της κοινής απόφασης της παρ. 7 του άρθρου 129.

11. Η υπ' αριθμ. 76008/22.12.2014 απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας (Β' 3653) αναφορικά με τον έλεγχο της τήρησης μακροχρόνιων υποχρεώσεων επιχειρήσεων των οποίων επενδυτικά σχέδια έχουν υπαχθεί στους επενδυτικούς νόμους εφαρμόζεται και για τον παρόντα μέχρι την έκδοση της απόφασης της παρ. 9 του άρθρου 129.

12. Η υπ' αριθμ. 47718/8.11.2011 απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης, Ανταγωνιστικότητας και Ναυτιλίας (Β' 2669), αναφορικά με τον καθορισμό της διαδικασίας και του τρόπου επέλευσης των συνεπειών για τις περιπτώσεις μη τήρησης των υποχρεώσεων ως προς τις θέσεις απασχόλησης των επιχειρήσεων που έχουν υπαχθεί στον ν. 3299/2004, εφαρμόζεται και για τον παρόντα μέχρι την έκδοση της απόφασης της παρ. 11 του άρθρου 129.

13. Η περ. ζ' της παρ. 1 του άρθρου 26 για την υποβολή έκθεσης ορκωτού ελεγκτή στα επενδυτικά σχέδια άνω των επτακοσίων χιλιάδων (700.000) ευρώ εφαρμόζεται και για τα επενδυτικά σχέδια των νόμων 4399/2016, 3908/2011 και 3299/2004.

14. Ως προς τη σύσταση της Επιτροπής Αξιολόγησης Επενδυτικών Σχεδίων του άρθρου 118, εφαρμόζεται η υπ' αριθμ. 90280/18.8.2017 κοινή απόφαση του Υπουργού και του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης (Β' 2981), έως την έκδοση νέας απόφασης.

15. Για την εφαρμογή της περ. α της παρ. 1 του άρθρου 120, όσον αφορά στη σύσταση των οργάνων ελέγχου, εξακολουθεί να ισχύει η υπ' αριθμ. 118699/31.10.2017 κοινή απόφαση του Υπουργού και του Αναπληρωτή Υπουργού Οικονομίας και Ανάπτυξης (Β' 3929), έως την έκδοση της απόφασης της περ. α της παρ. 1 του άρθρου 120.

16. Η υπ' αριθμ. 134020/23.12.2019 (Β' 4767) κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων διατηρείται σε ισχύ έως την έκδοση της κοινής απόφασης του τελευταίου εδαφίου της περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 120 του παρόντος.

17. Η υπ' αριθμ. 133829/23.12.2019 (Β' 4789) απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων διατηρείται σε ισχύ έως την έκδοση της κοινής απόφασης της περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 120 του παρόντος.

18. Καταργείται.

19. Έως την έκδοση της προβλεπόμενης στην παρ. 1 του άρθρου 124 κανονιστικής απόφασης διατηρείται σε ισχύ η υπ' αριθμ. 26226/3.3.2017 κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομίας και Ανάπτυξης και Οικονομικών (Υ.Ο.Δ.Δ. 117).»

## **ΜΕΡΟΣ Ε΄ ΥΠΑΓΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΞΑΙΡΟΥΜΕΝΑ ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ**

### **Άρθρο 90**

#### **Υπαγόμενα και εξαιρούμενα επενδυτικά σχέδια - Τροποποίηση Παραρτήματος Α' ν. 4887/2022**

Στο Παράρτημα Α' του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί υπαγόμενων και εξαιρούμενων επενδυτικών σχεδίων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στην παρ. 2, αα) στο τέλος της περ. α' προστίθενται οι λέξεις «, στον τομέα του λιγνίτη όπως ορίζεται στο στοιχείο 43α του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΚ) 651/2014», αβ) στην περ. ε', μετά από τις λέξεις «τομέα παραγωγής» προστίθενται οι λέξεις «, αποθήκευσης, μεταφοράς», αγ) προστίθενται περ. ζ) έως θ), β) στην παρ. 4, βα) στην περ. α', ι) στην υποπερ. αβ) οι λέξεις «σύμφωνα με το άρθρο 40» αντικαθίστανται από τις λέξεις «σύμφωνα με το άρθρο 41», ιι) στην υποπερ. αε) οι λέξεις «και τηλεψύξης» αντικαθίστανται από τις λέξεις «και/ή τηλεψύξης», ιiii) η υποπερ. αστ) αντικαθίσταται, ββ) στο τέλος της υποπερ. βε) προστίθενται οι λέξεις «, με βάση το άρθρο 36α του Γ.Α.Κ.» και μετά από νομοτεχνικές βελτιώσεις, το Παράρτημα Α' διαμορφώνεται ως εξής:

#### **«ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α΄ ΥΠΑΓΟΜΕΝΑ ΚΑΙ ΕΞΑΙΡΟΥΜΕΝΑ Α ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ**

1. Στα καθεστώτα ενισχύσεων του παρόντος υπάγονται επενδυτικά σχέδια όλων των τομέων της οικονομίας, με την επιφύλαξη των παρ. 2, 3 και 4.

2. Δεν υπάγονται στα καθεστώτα ενισχύσεων του παρόντος νόμου επενδυτικά σχέδια:

Α. Με βάση τον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 651/2014

α) Στον τομέα του χάλυβα, όπως ορίζεται στο στοιχείο 43 του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 651/2014 κατά κατηγορία, στον τομέα του λιγνίτη, όπως ορίζεται στο στοιχείο 43α του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΚ) 651/2014.

β) Καταργήθηκε.

γ) Στον τομέα του άνθρακα, όπως ο άνθρακας ορίζεται στο στοιχείο 13 του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 651/2014, σχετικά με κρατικές ενισχύσεις προς τη βιομηχανία άνθρακα,

δ) Καταργήθηκε.

ε) Στον τομέα παραγωγής, αποθήκευσης, μεταφοράς, διανομής και υποδομών ενέργειας, με την επιφύλαξη της περ. α' της παρ. 4,

στ) στον τομέα μεταφορών (και της συναφούς υποδομής), όπως ορίζεται στο στοιχείο 45 του άρθρου 2 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 651/2014, κατά κατηγορία.

ζ) στις ενισχύσεις στον τομέα των ευρυζωνικών δικτύων,

η) στις περιφερειακές ενισχύσεις υπό μορφή καθεστώτων που στοχεύουν σε περιορισμένο αριθμό συγκεκριμένων τομέων οικονομικής δραστηριότητας, σύμφωνα με το στοιχείο 46 του άρθρου 2 του Γ.Α.Κ., με την επιφύλαξη των καθεστώτων που αφορούν τουριστικές δραστηριότητες ή τη μεταποίηση και την εμπορία γεωργικών προϊόντων, τα οποία δεν θεωρείται ότι στοχεύουν σε συγκεκριμένους τομείς οικονομικής δραστηριότητας,

θ) στις περιφερειακές ενισχύσεις λειτουργίας που χορηγούνται σε επιχειρήσεις των οποίων οι κύριες δραστηριότητες εμπίπτουν στον τομέα ΙΑ «Χρηματοπιστωτικές και ασφαλιστικές δραστηριότητες» της NACE αναθεώρησης 2 ή σε επιχειρήσεις που ασκούν ενδοομιλικές δραστηριότητες και των οποίων οι κύριες δραστηριότητες εμπίπτουν στις τάξεις 70.10 «Δραστηριότητες κεντρικών γραφείων» ή 70.22 «Δραστηριότητες παροχής επιχειρηματικών συμβουλών και άλλων συμβουλών διαχείρισης» της NACE αναθεώρησης 2.

Β. Με βάση την «Εθνική Ονοματολογία Οικονομικών Δραστηριοτήτων - Κωδικ. Αριθμοί Δραστηριότητας 2008» [υπό στοιχεία 1100330/1954/ΔΜ/2008 απόφαση του Υφυπουργού Οικονομίας και Οικονομικών (Β' 2149) και Εγκ./Πολ. 1133/2008], και με την επιφύλαξη των άρθρων 52 έως 58:

-02- Δασοκομία και Υλοτομία.

-05- Εξόρυξη άνθρακα και λιγνίτη.

-06- Άντληση αργού πετρελαίου και φυσικού αερίου.

-09.1- Υποστηρικτικές δραστηριότητες για την άντληση πετρελαίου και φυσικού αερίου και

-09.90.11- Υποστηρικτικές υπηρεσίες για την εξαγωγή λιθάνθρακα και εν γένει όποια δραστηριότητα σχετίζεται με τον τομέα του άνθρακα και του χάλυβα.

-36- Συλλογή, επεξεργασία και παροχή νερού εκτός των υπηρεσιών αφαλάτωσης θαλασσινού νερού αποκλειστικά με χρήση Α.Π.Ε..

-41- Κατασκευές κτιρίων.

-42- Έργα πολιτικού μηχανικού.

-43- Εξειδικευμένες κατασκευαστικές δραστηριότητες.

-45- Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευή μηχανοκίνητων οχημάτων και μοτοσικλετών.

-46- Χονδρικό εμπόριο, με την επιφύλαξη της περ. ζ) της παρ. 4.

-47- Λιανικό εμπόριο.

-49- Χερσαίες μεταφορές και μεταφορές μέσω αγωγών.

-52- Αποθήκευση και υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες, με την επιφύλαξη της περ. β) της παρ. 4.

-55- Καταλύματα, με την επιφύλαξη της περ. γ) της παρ. 4.

-56- Δραστηριότητες υπηρεσιών εστίασης.

-64- Δραστηριότητες χρηματοπιστωτικών υπηρεσιών.

-65- Ασφαλιστικά, αντασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά ταμεία.

-66- Δραστηριότητες συναφείς προς τις χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες και τις ασφαλιστικές δραστηριότητες.

-68- Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, με την επιφύλαξη της περ. ι' της παρ. 4.

-69- Νομικές και λογιστικές δραστηριότητες.

-70- Δραστηριότητες κεντρικών γραφείων - δραστηριότητες παροχής συμβουλών διαχείρισης.

-71- Αρχιτεκτονικές δραστηριότητες και δραστηριότητες μηχανικών - με την επιφύλαξη της περ κ) της παρ. 4.

-73- Διαφήμιση και έρευνα αγοράς.

-75- Κτηνιατρικές δραστηριότητες.

-77- Δραστηριότητες ενοικίασης και εκμίσθωσης.

-78- Δραστηριότητες απασχόλησης.

-79- Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων, γραφείων οργανωμένων ταξιδιών και υπηρεσιών κρατήσεων και συναφείς δραστηριότητες.

-80- Δραστηριότητες παροχής προστασίας και έρευνας.

-81- Δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών σε κτίρια και εξωτερικούς χώρους.

-82- Διοικητικές δραστηριότητες γραφείου, γραμματειακή υποστήριξη και άλλες δραστηριότητες παροχής υποστήριξης προς τις επιχειρήσεις.

-84- Δημόσια διοίκηση και άμυνα - υποχρεωτική κοινωνική ασφάλιση.

-85- Εκπαίδευση.

-86- Δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας, εξαιρουμένων των επενδυτικών σχεδίων τουρισμού υγείας και ιατρικού τουρισμού, με την επιφύλαξη της περ. ε) της παρ. 4.

-87- Δραστηριότητες βοήθειας με παροχή καταλύματος, εξαιρουμένων των επενδυτικών σχεδίων τουρισμού υγείας και ιατρικού τουρισμού, με την επιφύλαξη της περ. ε) της παρ. 4.

-88- Δραστηριότητες κοινωνικής μέριμνας χωρίς παροχή καταλύματος.

-90- Δημιουργικές δραστηριότητες, τέχνες και διασκέδαση.

-91- Δραστηριότητες βιβλιοθηκών, αρχειοφυλακείων, μουσείων και λοιπές πολιτιστικές δραστηριότητες, με την επιφύλαξη της παρ. 3.

-92- Τυχερά παιχνίδια και στοιχήματα.

-93- Αθλητικές δραστηριότητες και δραστηριότητες διασκέδασης και ψυχαγωγίας, με την επιφύλαξη της υποπερ. ζζ' της περ. γ' και της περ. στ' της παρ. 4.

-94- Δραστηριότητες οργανώσεων.

-95- Επισκευή ηλεκτρονικών υπολογιστών και ειδών ατομικής ή οικιακής χρήσης.

-96- Άλλες δραστηριότητες παροχής προσωπικών υπηρεσιών, με την επιφύλαξη της υποπερ. ζζ' της περ. γ) και της περ. η) της παρ. 4.

-97- Δραστηριότητες νοικοκυριών ως εργοδοτών οικιακού προσωπικού.

-98- Δραστηριότητες ιδιωτικών νοικοκυριών, που αφορούν στην παραγωγή μη διακριτών αγαθών και υπηρεσιών για ίδια χρήση.

-99- Δραστηριότητες εξωχώριων οργανισμών και φορέων.

3. Στον μη υπαγόμενο στα καθεστώτα ενισχύσεων του παρόντος ΚΑΔ -91- κατ' εξαίρεση ενισχύονται οι δραστηριότητες:

α. 91.01.11 (Υπηρεσίες βιβλιοθηκών),

β. 91.02 (Δραστηριότητες μουσείων).

4. Στους μη υπαγόμενους στον παρόντα νόμο τομείς της παρ. 2, ενισχύονται κατ' εξαίρεση τα παρακάτω επενδυτικά σχέδια:

α. Στον τομέα παραγωγής, διανομής και υποδομών ενέργειας, κατ' εξαίρεση ενισχύονται τα επενδυτικά σχέδια:

αα) μικρών υδροηλεκτρικών σταθμών εγκατεστημένης ισχύος μέχρι 15 MW, σύμφωνα με το άρθρο 41 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 651/2014 και τον ν. 3468/2006 (Α' 129),

αβ) μονάδων συμπαραγωγής ενέργειας υψηλής απόδοσης από Α.Π.Ε., σύμφωνα με το άρθρο 41 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 651/2014,

αγ) υβριδικών σταθμών Α.Π.Ε. στο Ηλεκτρικό Σύστημα της Κρήτης, οι οποίοι πρόκειται να τεθούν σε δοκιμαστική λειτουργία έως την ολοκλήρωση και ηλεκτρίση του έργου της Ηλεκτρικής Διασύνδεσης Κρήτης - Αττικής, καθώς και στα Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά (ΜΔΝ), σύμφωνα με το άρθρο 41 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθμ. 651/2014,

αδ) παραγωγής θερμότητας και ψύξης από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, σύμφωνα με το άρθρο 41 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 651/2014,

αε) ενεργειακά αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και/ή τηλεψύξης, σύμφωνα με τον ν. 4342/2015 (Α' 143) και το άρθρο 46 του Κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 651/2014,

αστ) παραγωγής και αποθήκευσης βιοκαυσίμων, βιορευστών, βιοαερίου (συμπεριλαμβανομένου του βιομεθανίου) και καυσίμων βιομάζας σύμφωνα με το άρθρο 41 του Κανονισμού (ΕΚ) 651/2014.

β) Στον τομέα των υποστηρικτικών προς τη μεταφορά δραστηριοτήτων κατ' εξαίρεση ενισχύονται οι κλάδοι:

βα) 52.22.11.05 [Υπηρεσίες τουριστικών λιμανιών (μαρίνων)],

ββ) 52.22.11.06 (Υπηρεσίες λειτουργίας υδατοδρομίων) και,

βγ) 52.29.19.03 [Υπηρεσίες μεταφοράς με διαχείριση της αλυσίδας εφοδιασμού προς τρίτους (logistics)].

βδ) 52.21.24.00 [Υπηρεσίες χώρων στάθμευσης]. Ενισχύονται κατ' εξαίρεση επενδυτικά σχέδια για την ίδρυση ή επέκταση δημόσιας χρήσης κλειστών σταθμών ιδιωτικής χρήσεως επιβατηγών αυτοκινήτων χωρητικότητας σαράντα (40) τουλάχιστον θέσεων, επιπλέον εκείνων που επιβάλλει ο Οικοδομικός Κανονισμός για την κάλυψη των μόνιμων αναγκών που προκύπτουν από τις χρήσεις του κτιρίου, εφόσον καταρτίζονται από επιχειρήσεις εκμετάλλευσης δημοσίας χρήσεως, υπέργειων ή υπόγειων σταθμών αυτοκινήτων.

βε) 52.21.26.01 (Υπηρεσίες επαναφόρτισης Συσσωρευτών Ηλεκτρικών Οχημάτων), για επενδυτικά σχέδια που υλοποιούνται σε νησιωτικές περιοχές, με βάση το άρθρο 36α του Γ.Α.Κ..

γ) Στον τομέα του τουρισμού, κατ' εξαίρεση υπάγονται στα καθεστώτα ενισχύσεων επενδυτικά σχέδια:

γα) ίδρυσης ή επέκτασης ξενοδοχειακών μονάδων τεσσάρων (4) τουλάχιστον αστέρων,

γβ) εκσυγχρονισμού ολοκληρωμένης μορφής ξενοδοχειακών μονάδων που ανήκουν ή αναβαθμίζονται σε κατηγορία τριών (3) τουλάχιστον αστέρων, αφού παρέλθει πενταετία από την έναρξη λειτουργίας της μονάδας ή από την ημερομηνία ολοκλήρωσης της προηγούμενης επένδυσης εκσυγχρονισμού ολοκληρωμένης μορφής της μονάδας, καθώς και εκσυγχρονισμού μη κύριων τουριστικών καταλυμάτων, εφόσον αναβαθμίζονται σε κατηγορία τριών (3) τουλάχιστον αστέρων,

γγ) επέκτασης και εκσυγχρονισμού ολοκληρωμένης μορφής ξενοδοχειακών μονάδων που έχουν διακόψει τη λειτουργία τους, με την προϋπόθεση ότι στο διάστημα διακοπής δεν έχει γίνει αλλαγή χρήσης του κτιρίου και

ότι, μέσω της επέκτασης ή του εκσυγχρονισμού ολοκληρωμένης μορφής, αναβαθμίζονται σε κατηγορία τεσσάρων (4) τουλάχιστον αστέρων,

γδ) ίδρυσης, επέκτασης και εκσυγχρονισμού ολοκληρωμένης μορφής Τουριστικών Οργανωμένων Κατασκηνώσεων (camping), τα οποία ανήκουν ή αναβαθμίζονται σε κατηγορία τριών (3) τουλάχιστον αστέρων και glamping,

γε) ίδρυσης και εκσυγχρονισμού ολοκληρωμένης μορφής ξενοδοχειακών μονάδων εντός χαρακτηρισμένων παραδοσιακών ή διατηρητέων κτιρίων, τα οποία ανήκουν ή αναβαθμίζονται σε κατηγορία τριών (3) τουλάχιστον αστέρων,

γστ) σύνθετων τουριστικών καταλυμάτων, όπως ορίζονται στον ν. 4276/2014 (Α' 155), εκτός του μέρους αυτών που αφορά σε προς μεταβίβαση ή μακροχρόνια μίσθωση κτίρια και εγκαταστάσεις και με την προϋπόθεση ότι κατατίθενται ως ενιαία επενδυτικά σχέδια,

γζ) εγκαταστάσεων Ειδικής Τουριστικής Υποδομής, όπως συνεδριακά κέντρα, γήπεδα γκολφ, τουριστικοί λιμένες, χιονοδρομικά κέντρα, θεματικά πάρκα, εγκαταστάσεις ιαματικού τουρισμού, όπως μονάδες ιαματικής θεραπείας, κέντρα ιαματικού τουρισμού θερμализμού, κέντρα θαλασσοθεραπείας, κέντρα αναζωογόνησης (spa), κέντρα προπονητικού αθλητικού τουρισμού, ορειβατικά καταφύγια και αυτοκινητοδρόμια, όπως αυτές ορίζονται στον ν.4276/2014,

γη) εγκαταστάσεων αγροτουρισμού ή οινοτουρισμού ή γεωτουρισμού,

γθ) ξενοδοχείων συνιδιοκτησίας (condo hotels), όπως ορίζονται στον ν. 4276/2014, υπό την προϋπόθεση ότι η μεταβίβαση ή η μακροχρόνια μίσθωση ενισχυόμενων τμημάτων αυτών λαμβάνει χώρα μετά από τη λήξη της τήρησης των μακροχρόνιων υποχρεώσεων του φορέα της επένδυσης, με την επιφύλαξη του άρθρου 21 του παρόντος,

γι) ίδρυση και εκσυγχρονισμό μη κύριων τουριστικών καταλυμάτων, εφόσον: α) φέρουν διακριτικό τίτλο «Ξενοφίλος φιλοξενίας», β) υλοποιούνται εντός παραδοσιακών οικισμών σε μια από τις ακόλουθες περιοχές: i) ορεινές περιοχές, σύμφωνα με την κατηγοριοποίηση της ΕΛ.ΣΤΑΤ., εκτός των δημοτικών ενοτήτων που συνιστούν μέρος του πολεοδομικού συγκροτήματος της Αθήνας, ii) περιοχές που βρίσκονται σε απόσταση έως τριάντα (30) χιλιομέτρων από τα σύνορα, iii) νησιά με πληθυσμό μικρότερο των τριών χιλιάδων εκατό (3.100) κατοίκων, γ) κατατάσσονται σε κατηγορία πέντε (5) κλειδίων, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 12868/2018 (Β' 3119) απόφαση του Υπουργού Τουρισμού και δ) διατηρούν ελάχιστο αριθμό είκοσι (20) ενοικιαζόμενων δωματίων,

για) εγκαταστάσεων καταδυτικού τουρισμού.

δ) Με κοινή απόφαση των Υπουργών Ανάπτυξης και Τουρισμού και των κατά περίπτωση συναρμόδιων Υπουργών, η οποία δεν μπορεί να τροποποιηθεί πριν από την παρέλευση διετίας από την έκδοσή της, δύνανται να καθορίζονται περιοχές της Επικράτειας, οι οποίες εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής μιας ή περισσότερων υποπεριπτώσεων της περ. γ) ή και από είδη ενισχύσεων των καθεστώτων των υποκεφαλαίων Θ και Ι του Μέρους Β'.

ε) Στον τομέα της ανθρώπινης υγείας και της κοινωνικής μέριμνας κατ' εξαίρεση ενισχύονται τα επενδυτικά σχέδια για τη δημιουργία κέντρων αποθεραπείας και αποκατάστασης, όπως αυτά καθορίζονται με το άρθρο 10 του ν. 2072/1992 (Α' 125) και επενδυτικά σχέδια για την

παροχή Στέγης Υποστηριζόμενης Διαβίωσης Ατόμων με Αναπηρία, σύμφωνα με το άρθρο 30 του ίδιου νόμου. Ομοίως, κατ' εξαίρεση ενισχύονται τα επενδυτικά σχέδια για την παροχή υπηρεσιών οίκων ευγηρίας - ΚΑΔ 87.30.11.01.

στ) Στον τομέα των αθλητικών δραστηριοτήτων και δραστηριοτήτων διασκέδασης και ψυχαγωγίας κατ' εξαίρεση ενισχύονται οι κάτωθι κωδικοί αριθμοί δραστηριότητας (ΚΑΔ) του ΚΑΔ 93:

στα) 93.11.10.01 Υπηρεσίες γηπέδων (4x4, 5x5 κ.λπ.) ποδοσφαίρου, καλαθοσφαίρισης, αντισφαίρισης κ.λπ., και

στβ) 93.11.10.03 Υπηρεσίες κολυμβητηρίου (πισίνας).

ζ) Στον τομέα του χονδρικού εμπορίου κατ' εξαίρεση ενισχύονται τα επενδυτικά σχέδια των ΚΑΔ 46.71.12.05, 46.71.13.14 και 46.71.13.16 που υλοποιούνται στα νησιά, για τη δημιουργία εγκαταστάσεων αποθήκευσης. Ομοίως, κατ' εξαίρεση ενισχύονται επενδυτικά σχέδια του ΚΑΔ 46.46 - Χονδρικό Εμπόριο Φαρμακευτικών Προϊόντων μόνο για το καθεστώς ενισχύσεων «Επιχειρηματική Εξωστρέφεια».

η) Στον τομέα των άλλων δραστηριοτήτων παροχής προσωπικών υπηρεσιών κατ' εξαίρεση ενισχύονται τα επενδυτικά σχέδια των ΚΑΔ 96.01.19.02: Υπηρεσίες Μηχανικών Πλυντηρίων και 96.01.13.01: Υπηρεσίες Σιδερωτηρίου Ρούχων.

θ) Στον τομέα ενημέρωσης και επικοινωνίας ενισχύεται η δημιουργία μόνιμων εγκαταστάσεων «studios» για την παραγωγή κινηματογραφικών ταινιών, βίντεο, τηλεοπτικών προγραμμάτων και ηχογραφήσεων.

ι) Στον τομέα διαχείρισης ακίνητης περιουσίας κατ' εξαίρεση ενισχύονται τα επενδυτικά σχέδια του ΚΑΔ 68.32.13.00 για επιχειρήσεις ανάπτυξης και διαχείρισης Ο.Υ.Μ.Ε.Δ. εφόσον αυτά αφορούν σε ίδρυση ή επέκταση και υλοποιούνται σε έκταση άνω των τριακοσίων (300) στρεμμάτων, μόνο για τα καθεστώτα «Δίκαιη Αναπτυξιακή Μετάβαση» και «Επιχειρηματικότητα 360ο».

ια) Στον τομέα των δραστηριοτήτων μηχανικών κατ' εξαίρεση ενισχύονται τα επενδυτικά σχέδια του ΚΑΔ 71.20 για επιχειρήσεις τεχνικών δοκιμών και αναλύσεων, μόνο για το καθεστώς «Ερευνα και Εφαρμοσμένη Καινοτομία».

## Άρθρο 91

### Επιλέξιμες δαπάνες εκτός περιφερειακών ενισχύσεων - Τροποποίηση Παραρτήματος Β' ν. 4887/2022

Στο Παράρτημα Β' του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί επιλέξιμων δαπανών εκτός περιφερειακών ενισχύσεων, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο τέλος του εισαγωγικού εδαφίου, προστίθενται οι λέξεις «των ειδικότερων προϋποθέσεων που τίθενται στα αντίστοιχα άρθρα του Γ.Α.Κ. και στο Κεφάλαιο Ι αυτού», β) η υποπαρ. 3 της παρ. 1 καταργείται, γ) η υποπαρ. 2 της παρ. 2 καταργείται, δ) στην παρ. 3: δα) η υποπαρ. 1 αντικαθίσταται, δβ) στην υποπαρ. 2 μετά από τις λέξεις «σε ποσοστό έως» προστίθενται οι λέξεις «εκατό τοις εκατό (100%) για βασική έρευνα», δγ) η υποπαρ. 3 καταργείται, ε) στην παρ. 4, η υποπαρ. 3 καταργείται, στ) στην παρ. 5: στα) στην υποπαρ. 1: i) στην περ. γ', μετά από τις λέξεις «δαπάνες για» προστίθενται οι λέξεις «έρευνα επί συμβάσει», ii) στην περ. δ', οι λέξεις «που είναι απαραίτητα για την υλοποίηση του έργου» αντικαθίστανται από τις λέξεις «που είναι άμεσο αποτέλεσμα του έργου», στβ) η

υποπαρ. 3 καταργείται, ζ) στην παρ. 6: ζα) η υποπαρ. 1 αντικαθίσταται, ζβ) στην υποπαρ. 2 προστίθεται νέο δεύτερο εδάφιο, ζγ) το τελευταίο εδάφιο της υποπαρ. 3 καταργείται, η) στην παρ. 7: ηα) στο εισαγωγικό εδάφιο, μετά από τις λέξεις «ενεργειακής απόδοσης» προστίθενται οι λέξεις «εκτός από μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια», ηβ) στην υποπαρ. 1: i) το τρίτο εδάφιο αντικαθίσταται, ii) προστίθεται τέταρτο εδάφιο, ηγ) η υποπαρ. 3 καταργείται, θ) στην παρ. 8: θα) στο εισαγωγικό εδάφιο, οι λέξεις «άρθρο 40 ΓΑΚ» αντικαθίστανται από τις λέξεις «άρθρο 41 ΓΑΚ», θβ) στην υποπαρ. 1: i) στο πρώτο εδάφιο διαγράφεται η λέξη «μόνο», ii) το δεύτερο εδάφιο αντικαθίσταται, iii) το τρίτο εδάφιο καταργείται, θγ) η υποπαρ. 2 αντικαθίσταται, θδ) η υποπαρ. 3 καταργείται, ι) στην παρ. 9: ια) οι υποπαρ. 1 και 2 αντικαθίστανται, ιβ) η υποπαρ. 3 καταργείται, ια) στην παρ. 10: ιαα) στο εισαγωγικό εδάφιο, οι λέξεις «και τηλεψύξης» αντικαθίστανται από τις λέξεις «και/ή τηλεψύξης», ιαβ) η υποπαρ. 1 αντικαθίσταται, ιαγ) στην υποπαρ. 2: i) στο πρώτο εδάφιο, οι λέξεις «σαράντα πέντε τοις εκατό (45%)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «τριάντα τοις εκατό (30%)», ii) το δεύτερο εδάφιο αντικαθίσταται, iii) τα τρίτο, τέταρτο και πέμπτο εδάφια καταργούνται, ιαδ) η υποπαρ. 3 καταργείται, ιβ) στην παρ. 11: ιβα) το εισαγωγικό εδάφιο αντικαθίσταται, ιββ) οι υποπαρ. 1 και 2 αντικαθίστανται, ιβγ) η υποπαρ. 3 καταργείται, ιγ) στην παρ. 12: ιγα) στο εισαγωγικό εδάφιο, οι λέξεις «ανακύκλωση για επαναχρησιμοποίηση αποβλήτων» αντικαθίστανται από τις λέξεις «την αποδοτική χρήση των πόρων και για τη στήριξη της μετάβασης προς μία κυκλική οικονομία», ιγβ) η υποπαρ. 1 αντικαθίσταται, ιγγ) στην υποπαρ. 2: i) οι λέξεις «τριάντα πέντε τοις εκατό (35%)» αντικαθίστανται από τις λέξεις «σαράντα τοις εκατό (40%)», ii) το τέταρτο εδάφιο καταργείται, ιγδ) η υποπαρ. 3 καταργείται, ιδ) στην παρ. 13: ιδα) στην περ. β' της υποπαρ. 1: i) στο πρώτο εδάφιο, μετά από τις λέξεις «έξοδα μετακίνησης» προστίθενται οι λέξεις «έξοδα διαμονής», ii) το δεύτερο εδάφιο καταργείται, ιδβ) η υποπαρ. 3 καταργείται, ιε) στην παρ. 14 η υποπαρ. 3 καταργείται, ιστ) στην υποπαρ. Δ' της παρ. 15: ιστα) η περ. γ' καταργείται, ιστβ) προστίθεται νέο τελευταίο εδάφιο και το Παράρτημα Β' διαμορφώνεται ως εξής:

**«ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Β'  
ΕΠΙΛΕΞΙΜΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ  
ΕΚΤΟΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ**

Το παρόν περιλαμβάνει τις δαπάνες που μπορούν να ενισχυθούν συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές ενισχύσεις, με την επιφύλαξη των ειδικότερων προϋποθέσεων που τίθενται στα αντίστοιχα άρθρα του Γ.Α.Κ. και στο Κεφάλαιο Ι αυτού.

1. Επενδυτικές δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες σε ΜμΕ (άρθρο 18 Γ.Α.Κ.).

1. Οι δαπάνες αυτές αφορούν σε μελέτες και αμοιβές συμβούλων για επενδυτικά σχέδια νέων μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων και δεν μπορεί να αποτελούν αντικείμενο συνεχούς ή περιοδικής δραστηριότητας, ούτε να συνδέονται με τις συνήθεις λειτουργικές δαπάνες της επιχείρησης.

2. Η ένταση της ενίσχυσης των δαπανών ορίζεται σε ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) αυτών.

3. Καταργείται.

2. Δαπάνες εκκίνησης για τις νεοσύστατες και υπό ίδρυση μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις (άρθρο 22 Γ.Α.Κ.).

1. Οι δαπάνες εκκίνησης αφορούν σε επενδυτικά σχέδια υπό ίδρυση ή νεοσύστατων μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων.

2. Καταργείται.

3. Δαπάνες για έργα έρευνας και ανάπτυξης (άρθρο 25 Γ.Α.Κ.).

1. Το ενισχυόμενο μέρος του έργου έρευνας και ανάπτυξης εμπίπτει πλήρως σε μία από τις ακόλουθες κατηγορίες, όπως αυτές ορίζονται στον Γ.Α.Κ.: βασική έρευνα, βιομηχανική έρευνα, πειραματική ανάπτυξη, μελέτες σκοπιμότητας.

Οι επιλέξιμες δαπάνες των έργων έρευνας και ανάπτυξης αφορούν συγκεκριμένη κατηγορία έρευνας και ανάπτυξης και είναι οι εξής:

α) δαπάνες προσωπικού: ερευνητές, τεχνικοί και λοιπό υποστηρικτικό προσωπικό στον βαθμό που απασχολούνται στο έργο,

β) δαπάνες οργάνων και εξοπλισμού, στον βαθμό και για όσο χρόνο χρησιμοποιούνται για το έργο. Αν τα όργανα και ο εξοπλισμός δεν χρησιμοποιούνται καθ' όλη τη διάρκεια ζωής τους για το έργο, επιλέξιμες θεωρούνται μόνον οι δαπάνες απόσβεσης που αντιστοιχούν στη διάρκεια του έργου, οι οποίες υπολογίζονται με βάση τις γενικά αποδεκτές λογιστικές αρχές,

γ) δαπάνες για κτίρια και γήπεδα, στον βαθμό και για όσον χρόνο χρησιμοποιούνται για το έργο. Όσον αφορά τα κτίρια, επιλέξιμες θεωρούνται μόνον οι δαπάνες απόσβεσης που αντιστοιχούν στη διάρκεια του έργου, οι οποίες υπολογίζονται με βάση τις γενικά αποδεκτές λογιστικές αρχές. Για τα γήπεδα, είναι επιλέξιμες οι δαπάνες εμπορικής μεταβίβασης ή οι όντως καταβληθείσες κεφαλαιουχικές δαπάνες,

δ) δαπάνες για έρευνα επί συμβάσει, γνώσεις και διπλώματα ευρεσιτεχνίας που αγοράστηκαν ή ελήφθησαν με άδεια εκμετάλλευσης από εξωτερικές πηγές με τήρηση της αρχής των ίσων αποστάσεων, καθώς και δαπάνες για συμβουλευτικές και ισοδύναμες υπηρεσίες χρησιμοποιούμενες αποκλειστικά για το έργο,

ε) πρόσθετα γενικά έξοδα και λοιπές λειτουργικές δαπάνες, συμπεριλαμβανομένου του κόστους υλικών, εφοδίων και συναφών προϊόντων, που είναι άμεσο αποτέλεσμα του έργου. Με την επιφύλαξη της παρ. 1 του άρθρου 7, οι εν λόγω δαπάνες των έργων έρευνας και ανάπτυξης μπορούν εναλλακτικά να υπολογίζονται με βάση απλουστευμένη επιλογή κόστους που λαμβάνει τη μορφή κατ' αποκοπή ποσοστού έως και είκοσι τοις εκατό (20%), το οποίο εφαρμόζεται στις συνολικές επιλέξιμες δαπάνες των έργων έρευνας και ανάπτυξης που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ). Στην περίπτωση του προηγούμενου εδαφίου, οι δαπάνες των έργων έρευνας και ανάπτυξης που χρησιμοποιούνται για τον υπολογισμό των έμμεσων δαπανών καθορίζονται με βάση τις συνήθεις λογιστικές πρακτικές και περιλαμβάνουν μόνο τις επιλέξιμες δαπάνες έργων έρευνας και ανάπτυξης που αναφέρονται στα στοιχεία α) έως δ).

2. Η ένταση της ενίσχυσης επί των επιλέξιμων δαπανών ανέρχεται σε ποσοστό έως εκατό τοις εκατό (100%) για βασική έρευνα, πενήντα τοις εκατό (50%) για βιομηχανική έρευνα, είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) για πειραματική ανάπτυξη και πενήντα τοις εκατό (50%) για μελέτες σκοπιμότητας. Η εταιρεία δεν μπορεί να λαμβάνει

άλλη ενίσχυση για το ίδιο έργο έρευνας και ανάπτυξης.

3. Καταργείται.

4. Δαπάνες καινοτομίας για ΜμΕ (άρθρο 28 Γ.Α.Κ.).

1. Αυτές εξειδικεύονται ως ακολούθως:

α. Δαπάνες για την απόκτηση, επικύρωση και προστασία των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και λοιπών άυλων στοιχείων ενεργητικού,

β. δαπάνες μισθοδοσίας προσωπικού υψηλής ειδίκευσης, το οποίο απασχολείται σε δραστηριότητες ανάπτυξης και καινοτομίας και αποσπάται για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα από οργανισμό έρευνας και διάδοσης γνώσεων ή από μεγάλη επιχείρηση, σε νέες θέσεις που έχουν δημιουργηθεί προς τον σκοπό αυτόν στη δικαιούχο επιχείρηση και δεν αντικαθιστά άλλο προσωπικό (ως «απόσπαση» θεωρείται η προσωρινή απασχόληση προσωπικού από τη δικαιούχο ενίσχυσης με δικαίωμα του προσωπικού να επιστρέψει στον προηγούμενο εργοδότη του),

γ. δαπάνες για συμβουλευτικές υπηρεσίες, όπως συμβουλευτικές υπηρεσίες, συνδρομή και επαγγελματική κατάρτιση στους τομείς της μεταφοράς γνώσεων, της απόκτησης, της προστασίας και της εκμετάλλευσης άυλων στοιχείων ενεργητικού, καθώς και της χρήσης προτύπων και κανονισμών που τα εμπεριέχουν και υποστηρικτικές υπηρεσίες, όπως παροχή χώρων γραφείων, βάσεων δεδομένων, βιβλιοθηκών, έρευνας αγοράς, χρήσης εργαστηρίου, σήμανσης ποιότητας, δοκιμών και πιστοποίησης, με σκοπό την ανάπτυξη αποτελεσματικότερων προϊόντων, διεργασιών ή υπηρεσιών στον τομέα της καινοτομίας.

2. Η ένταση της ενίσχυσης των δαπανών ορίζεται σε ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) αυτών.

3. Καταργείται.

5. Δαπάνες για διαδικαστική και οργανωτική καινοτομία για ΜμΕ και Μεγάλες Επιχειρήσεις (άρθρο 29 Γ.Α.Κ.).

1. Οι δαπάνες αυτές εξειδικεύονται ως ακολούθως:

α. Δαπάνες προσωπικού,

β. δαπάνες οργάνων, εξοπλισμού, κτιρίων και γηπέδων, για όσο χρόνο χρησιμοποιούνται και με τον όρο ότι χρησιμοποιούνται για το έργο,

γ. δαπάνες για έρευνα επί συμβάσει, γνώσεις και διπλώματα ευρεσιτεχνίας που αγοράστηκαν, ή ελήφθησαν με άδεια εκμετάλλευσης από εξωτερικές πηγές με τήρηση της αρχής των ίσων αποστάσεων,

δ. πρόσθετα γενικά έξοδα και λοιπές λειτουργικές δαπάνες, συμπεριλαμβανομένου του κόστους υλικών, εφοδίων και συναφών προϊόντων που είναι άμεσο αποτέλεσμα του έργου.

Οι ενισχύσεις σε μεγάλες επιχειρήσεις παρέχονται μόνο εφόσον αυτές οι επιχειρήσεις συνεργάζονται πραγματικά με ΜμΕ (ανάπτυξη κοινών επιχειρηματικών στρατηγικών ή διαχειριστικών δομών, παροχή κοινών υπηρεσιών ή υπηρεσιών για τη διευκόλυνση της συνεργασίας, συντονισμένες δραστηριότητες, όπως η έρευνα, η εμπορία, η υποστήριξη δικτύων και συνεργατικών σχηματισμών, η βελτίωση της προσβασιμότητας και της επικοινωνίας, η χρήση κοινών μέσων για την ενθάρρυνση της επιχειρηματικότητας και των εμπορικών συναλλαγών με ΜμΕ), όσον αφορά στην ενισχυόμενη δραστηριότητα και οι συνεργαζόμενες ΜμΕ καταβάλλουν, βάσει παραστατικών, το τριάντα τοις εκατό (30%) των συνολικών επιλέξιμων δαπανών κατ' ελάχιστον.

Ως πραγματική ορίζεται η συνεργασία μεταξύ επιχει-

ρήσεων από τις οποίες η μία τουλάχιστον είναι ΜμΕ και καμία μεμονωμένη επιχείρηση δεν φέρει άνω του εβδόμηνα τοις εκατό (70%) των επιλέξιμων δαπανών.

2. Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το δεκαπέντε τοις εκατό (15%) των επιλέξιμων δαπανών για τις μεγάλες επιχειρήσεις και το πενήντα τοις εκατό (50%) των επιλέξιμων δαπανών για τις ΜμΕ.

3. Καταργείται.

6. Επενδυτικές δαπάνες για την προστασία του περιβάλλοντος (άρθρο 36 Γ.Α.Κ.).

1. Δεν χορηγούνται ενισχύσεις όταν οι επενδύσεις πραγματοποιούνται με σκοπό να εξασφαλιστεί απλώς η συμμόρφωση των επιχειρήσεων με τα ισχύοντα ενωσιακά πρότυπα. Ενισχύσεις που παρέχουν στις επιχειρήσεις τη δυνατότητα να συμμορφωθούν με ενωσιακά πρότυπα τα οποία έχουν εγκριθεί αλλά δεν έχουν ακόμη τεθεί σε ισχύ μπορούν να χορηγούνται βάσει του παρόντος άρθρου, υπό την προϋπόθεση ότι η επένδυση για την οποία χορηγείται η ενίσχυση υλοποιείται και ολοκληρώνεται τουλάχιστον δεκαοχτώ (18) μήνες πριν από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του σχετικού προτύπου.

Οι επιλέξιμες δαπάνες είναι οι πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες που καθορίζονται από τη σύγκριση του κόστους της επένδυσης με το κόστος αντιπαραδείγματος που θα προέκυπτε εάν δεν είχε χορηγηθεί η ενίσχυση, ως εξής:

α) αν το αντιπάρδειγμα συνίσταται στην πραγματοποίηση λιγότερο φιλικής προς το περιβάλλον επένδυσης που αντιστοιχεί στη συνήθη εμπορική πρακτική στον συγκεκριμένο τομέα ή στο πλαίσιο της συγκεκριμένης δραστηριότητας, οι επιλέξιμες δαπάνες συνίστανται στη διαφορά μεταξύ του κόστους της επένδυσης για την οποία χορηγείται κρατική ενίσχυση και του κόστους της λιγότερο φιλικής προς το περιβάλλον επένδυσης,

β) αν το αντιπάρδειγμα συνίσταται στην πραγματοποίηση της ίδιας επένδυσης σε μεταγενέστερη χρονική στιγμή, οι επιλέξιμες δαπάνες συνίστανται στη διαφορά μεταξύ του κόστους της επένδυσης για την οποία χορηγείται κρατική ενίσχυση και της καθαρής παρούσας αξίας του κόστους της μεταγενέστερης επένδυσης, με αναγωγή κατά τον χρόνο κατά τον οποίο θα πραγματοποιούνταν η ενισχυόμενη επένδυση,

γ) αν το αντιπάρδειγμα συνίσταται στη διατήρηση των υφιστάμενων εγκαταστάσεων και εξοπλισμού σε λειτουργία, οι επιλέξιμες δαπάνες συνίστανται στη διαφορά μεταξύ του κόστους της επένδυσης για την οποία χορηγείται κρατική ενίσχυση και της καθαρής παρούσας αξίας των επενδύσεων στη συντήρηση, επισκευή και εκσυγχρονισμό των υφιστάμενων εγκαταστάσεων και εξοπλισμού, με αναγωγή κατά τον χρόνο κατά τον οποίο θα πραγματοποιούνταν η ενισχυόμενη επένδυση,

δ) στην περίπτωση εξοπλισμού που αποτελεί αντικείμενο σύμβασης χρηματοδοτικής μίσθωσης, οι επιλέξιμες δαπάνες συνίστανται στη διαφορά, από άποψη καθαρής παρούσας αξίας, μεταξύ της μίσθωσης του εξοπλισμού για τον οποίο χορηγείται κρατική ενίσχυση και της μίσθωσης του λιγότερο φιλικού προς το περιβάλλον εξοπλισμού που θα μισθωνόταν εάν δεν είχε χορηγηθεί η ενίσχυση· το κόστος μίσθωσης δεν περιλαμβάνει δαπάνες που σχετίζονται με τη λειτουργία του εξοπλισμού ή της εγκατάστασης (κόστος καυσίμων, ασφάλιση, συντήρηση, άλλα αναλώσιμα), ανεξάρτητα από το αν καλύπτονται από τη σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης.

Για τα στοιχεία α) έως δ), το αντιπάρδειγμα αντιστοιχεί σε επένδυση με συγκρίσιμη παραγωγική ικανότητα

και διάρκεια που συμμορφώνεται με τα ήδη ισχύοντα ενωσιακά πρότυπα. Το αντιπαράδειγμα πρέπει να είναι αξιόπιστο υπό το πρίσμα των νομικών απαιτήσεων, των συνθηκών της αγοράς και των κινήτρων που παρέχει το σύστημα εμπορίας εκπομπών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αν η επένδυση για την οποία χορηγείται κρατική ενίσχυση συνίσταται στην εγκατάσταση πρόσθετου κατασκευαστικού στοιχείου σε ήδη υφιστάμενη εγκατάσταση, για την οποία δεν υπάρχει λιγότερο φιλικό προς το περιβάλλον αντιπαράδειγμα όσον αφορά την επένδυση, επιλέξιμες δαπάνες είναι οι συνολικές επενδυτικές δαπάνες.

Αν η επένδυση για την οποία χορηγείται κρατική ενίσχυση συνίσταται στην κατασκευή ειδικής υποδομής, όπως αναφέρεται στο άρθρο 2 του Γ.Α.Κ., για υδρογόνο κατά την έννοια της παρ. 1β του άρθρου 36 του Γ.Α.Κ., απορριπτόμενη θερμότητα ή διοξείδιο του άνθρακα (CO<sub>2</sub>), τα οποία είναι απαραίτητα για να καταστεί δυνατή η αύξηση του επιπέδου περιβαλλοντικής προστασίας όπως αναφέρεται στις παρ. 2 και 2α του άρθρου 36 του Γ.Α.Κ. επιλέξιμες δαπάνες είναι οι συνολικές επενδυτικές δαπάνες. Οι δαπάνες για την κατασκευή ή την αναβάθμιση εγκαταστάσεων αποθήκευσης, με εξαίρεση τις εγκαταστάσεις αποθήκευσης ανανεώσιμου υδρογόνου και υδρογόνου που καλύπτεται από την παρ. 1β του άρθρου 36 Γ.Α.Κ., δεν είναι επιλέξιμες.

Οι δαπάνες που δεν συνδέονται άμεσα με την επίτευξη υψηλότερου επιπέδου προστασίας του περιβάλλοντος δεν είναι επιλέξιμες.

2. Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το σαράντα (40%) των επιλέξιμων δαπανών.

Στην περίπτωση επενδύσεων που αφορούν δέσμευση και αποθήκευση του άνθρακα (CCS) και/ή δέσμευση και αξιοποίηση του άνθρακα (CCU), η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το τριάντα τοις εκατό (30%) των επιλέξιμων δαπανών.

Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά δέκα (10) ποσοστιαίες μονάδες, στην περίπτωση ενισχύσεων που χορηγούνται σε μεσαίες επιχειρήσεις και κατά είκοσι (20) εκατοστιαίες μονάδες, στην περίπτωση ενισχύσεων που χορηγούνται σε μικρές επιχειρήσεις.

3. Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά δεκαπέντε (15) ποσοστιαίες μονάδες για επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του στοιχείου α' της παρ. 3 του άρθρου 107 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Σ.Λ.Ε.Ε.) και κατά πέντε (5) ποσοστιαίες μονάδες για τις επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του στοιχείου γ' της παρ. 3 του άρθρου 107 της Σ.Λ.Ε.Ε..

7. Επενδυτικές δαπάνες για μέτρα ενεργειακής απόδοσης εκτός από μέτρα ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια (άρθρο 38 Γ.Α.Κ.).

1. Επιλέξιμες δαπάνες είναι οι πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες που απαιτούνται ώστε να επιτευχθεί το υψηλότερο επίπεδο ενεργειακής απόδοσης. Οι δαπάνες που δεν συνδέονται άμεσα με την επίτευξη υψηλότερου επιπέδου ενεργειακής απόδοσης δεν συνιστούν επιλέξιμες δαπάνες. Δεν χορηγούνται ενισχύσεις βάσει του παρόντος άρθρου για επενδύσεις οι οποίες πραγματοποιούνται με σκοπό τη συμμόρφωση με ενωσιακά πρότυπα που έχουν θεσπιστεί και τεθεί σε ισχύ. Μπορούν να χορηγούνται ενισχύσεις βάσει του παρόντος άρθρου με σκοπό τη συμμόρφωση με ενωσιακά πρότυπα που έχουν

θεσπιστεί αλλά δεν έχουν ακόμη τεθεί σε ισχύ, υπό την προϋπόθεση ότι η επένδυση υλοποιείται και ολοκληρώνεται τουλάχιστον δεκαοχτώ (18) μήνες πριν από την ημερομηνία έναρξης ισχύος του προτύπου.

2. Η ένταση της ενίσχυσης των δαπανών ορίζεται σε ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) αυτών.

Η ένταση της ενίσχυσης αυξάνεται κατά είκοσι (20) ποσοστιαίες μονάδες σε μικρές επιχειρήσεις και κατά δέκα (10) ποσοστιαίες μονάδες σε μεσαίες επιχειρήσεις. Η ένταση της ενίσχυσης αυξάνεται κατά δεκαπέντε (15) ποσοστιαίες μονάδες για επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του στοιχείου α' της παρ. 3 του άρθρου 107 της Σ.Λ.Ε.Ε. και κατά πέντε (5) ποσοστιαίες μονάδες για τις επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του στοιχείου γ' της παρ. 3 του άρθρου 107 της Σ.Λ.Ε.Ε..

3. Καταργείται.

8. Επενδυτικές δαπάνες για τη συμπαραγωγή ενέργειας υψηλής απόδοσης από Α.Π.Ε. (άρθρο 41 Γ.Α.Κ.).

1. Οι επενδυτικές ενισχύσεις χορηγούνται σε πρόσφατα εγκατεστημένη ή ανακαινισμένη δυναμικότητα παραγωγής.

Επιλέξιμες δαπάνες είναι το συνολικό επενδυτικό κόστος.

2. Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει:

α) το σαράντα πέντε τοις εκατό (45%) των επιλέξιμων δαπανών για επενδύσεις στην παραγωγή ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων των αντλιών θερμότητας που συμμορφώνονται με το παράρτημα VII της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Δεκεμβρίου 2018, για την προώθηση της χρήσης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (L 328), του ανανεώσιμου υδρογόνου και της συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας,

β) το τριάντα τοις εκατό (30%) των επιλέξιμων δαπανών για κάθε άλλη επένδυση που καλύπτεται από το άρθρο 41 του Γ.Α.Κ.

Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά είκοσι (20) ποσοστιαίες μονάδες, για ενισχύσεις που χορηγούνται σε μικρές επιχειρήσεις, και κατά δέκα (10) ποσοστιαίες μονάδες, για ενισχύσεις που χορηγούνται σε μεσαίες επιχειρήσεις.

3. Καταργείται.

9. Δαπάνες για παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές (άρθρο 41 Γ.Α.Κ.).

1. Επιλέξιμες δαπάνες είναι το συνολικό επενδυτικό κόστος.

2. Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει:

α) το σαράντα πέντε τοις εκατό (45%) των επιλέξιμων δαπανών για επενδύσεις στην παραγωγή ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, συμπεριλαμβανομένων των αντλιών θερμότητας που συμμορφώνονται με το παράρτημα VII της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/2001, του ανανεώσιμου υδρογόνου και της συμπαραγωγής υψηλής απόδοσης από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας,

β) το τριάντα τοις εκατό (30%) των επιλέξιμων δαπανών για κάθε άλλη επένδυση που καλύπτεται από το άρθρο 41 Γ.Α.Κ..

Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά είκοσι (20) ποσοστιαίες μονάδες για ενισχύσεις που χορηγούνται σε μικρές επιχειρήσεις και κατά δέκα (10) ποσοστιαίες μονάδες για ενισχύσεις που χορηγούνται σε μεσαίες επιχειρήσεις.

### 3. Καταργείται.

10. Δαπάνες για εγκατάσταση αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και/ή τηλεψύξης (άρθρο 46 Γ.Α.Κ.).

1. Επιλέξιμες δαπάνες είναι οι επενδυτικές δαπάνες που σχετίζονται με την κατασκευή ή την αναβάθμιση ενός ενεργειακά αποδοτικού συστήματος τηλεθέρμανσης και/ή τηλεψύξης.

2. Η ένταση της ενίσχυσης των δαπανών ορίζεται σε ποσοστό τριάντα τοις εκατό (30%) αυτών.

Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξάνεται κατά δεκαπέντε (15) εκατοστιαίες μονάδες για επενδύσεις που χρησιμοποιούν μόνο ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, απορριπτόμενη θερμότητα ή συνδυασμό των δύο, συμπεριλαμβανομένης της συμπαραγωγής από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.

### 3. Καταργείται.

11. Δαπάνες για την εξυγίανση περιβαλλοντικής ζημίας, την αποκατάσταση φυσικών οικοτόπων και οικοσυστημάτων, την προστασία ή επαναφορά της βιοποικιλότητας ή την εφαρμογή λύσεων που βασίζονται στη φύση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό της (άρθρο 45 Γ.Α.Κ.).

1. Για επενδύσεις στην εξυγίανση περιβαλλοντικής ζημίας ή την αποκατάσταση φυσικών οικοτόπων και οικοσυστημάτων, επιλέξιμες δαπάνες είναι οι δαπάνες που πραγματοποιούνται για τις εργασίες εξυγίανσης ή αποκατάστασης, μειωμένες κατά την αύξηση της αξίας της γης ή του ακινήτου.

Για επενδύσεις στην προστασία ή επαναφορά της βιοποικιλότητας και στην εφαρμογή λύσεων που βασίζονται στη φύση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό της, επιλέξιμες δαπάνες είναι οι συνολικές δαπάνες των εργασιών που έχουν ως αποτέλεσμα τη συμβολή στην προστασία ή επαναφορά της βιοποικιλότητας ή στην εφαρμογή λύσεων που βασίζονται στη φύση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό της.

2. Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει:

α) το εκατό τοις εκατό (100%) των επιλέξιμων δαπανών για επενδύσεις στην εξυγίανση περιβαλλοντικής ζημίας ή την αποκατάσταση φυσικών οικοτόπων και οικοσυστημάτων,

β) το εβδομήντα τοις εκατό (70%) των επιλέξιμων δαπανών για επενδύσεις στην προστασία ή επαναφορά της βιοποικιλότητας και σε λύσεις που βασίζονται στη φύση για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και τον μετριασμό της.

### 3. Καταργείται.

12. Δαπάνες για την αποδοτική χρήση των πόρων και για τη στήριξη της μετάβασης προς μια κυκλική οικονομία (άρθρο 47 Γ.Α.Κ.).

1. Επιλέξιμες δαπάνες είναι οι πρόσθετες επενδυτικές δαπάνες που προκύπτουν από τη σύγκριση των συνολικών επενδυτικών δαπανών του έργου με εκείνες ενός (1) λιγότερο φιλικού προς το περιβάλλον έργου ή δραστηριότητας που είναι ένα από τα ακόλουθα:

α) αντιπαράδειγμα που συνίσταται σε συγκρίσιμη επένδυση η οποία θα μπορούσε αξιόπιστα να πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο νέας ή προϋπάρχουσας παραγωγικής διαδικασίας χωρίς ενίσχυση και η οποία δεν επιτυγχάνει το ίδιο επίπεδο αποδοτικής χρήσης των πόρων,

β) αντιπαράδειγμα που συνίσταται σε επεξεργασία των αποβλήτων με βάση μέθοδο επεξεργασίας που βρίσκεται χαμηλότερα στην τάξη προτεραιότητας την οποία

καθιερώνει η ιεράρχηση των αποβλήτων που αναφέρεται στην παρ. 1 του άρθρου 4 του ν. 4819/2021 (Α' 129) ή σε επεξεργασία των αποβλήτων, άλλων προϊόντων, υλικών ή ουσιών με λιγότερο αποδοτικό τρόπο ως προς τη χρήση των πόρων,

γ) αντιπαράδειγμα που συνίσταται σε συγκρίσιμη επένδυση σε συμβατική διαδικασία παραγωγής που χρησιμοποιεί πρωτογενείς πρώτες ύλες ή υλικό τροφοδοσίας, εάν το ληφθέν δευτερογενές (επαναχρησιμοποιούμενο ή ανακτημένο) προϊόν μπορεί να υποκατασταθεί από τεχνική και οικονομική άποψη από το πρωτογενές προϊόν.

Για τα στοιχεία α) και γ), το αντιπαράδειγμα αντιστοιχεί σε επένδυση με συγκρίσιμη παραγωγική ικανότητα και διάρκεια που συμμορφώνεται με τα ήδη ισχύοντα ενωσιακά πρότυπα. Το αντιπαράδειγμα πρέπει να είναι αξιόπιστο υπό το πρίσμα των νομικών απαιτήσεων, των συνθηκών της αγοράς και των κινήτρων.

Αν η επένδυση συνίσταται στην εγκατάσταση πρόσθετου κατασκευαστικού στοιχείου σε ήδη υφιστάμενη εγκατάσταση, για την οποία δεν υπάρχει λιγότερο φιλικό προς το περιβάλλον ισοδύναμο, ή όταν ο αιτών την ενίσχυση μπορεί να αποδείξει ότι δεν θα πραγματοποιηθεί επένδυση χωρίς την ενίσχυση, επιλέξιμες δαπάνες είναι οι συνολικές επενδυτικές δαπάνες.

2. Η ένταση της ενίσχυσης των δαπανών ορίζεται σε ποσοστό σαράντα τοις εκατό (40 %) αυτών.

Η ένταση της ενίσχυσης μπορεί να αυξηθεί κατά είκοσι (20) ποσοστιαίες μονάδες για ενισχύσεις που χορηγούνται σε μικρές επιχειρήσεις και κατά δέκα (10) ποσοστιαίες μονάδες για ενισχύσεις που χορηγούνται σε μεσαίες επιχειρήσεις. Η ένταση της ενίσχυσης για τη μονάδα παραγωγής μπορεί να αυξηθεί κατά δεκαπέντε (15) ποσοστιαίες μονάδες για επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του στοιχείου α' της παρ. 3 του άρθρου 107 της Σ.Λ.Ε.Ε. και κατά πέντε (5) ποσοστιαίες μονάδες για επενδύσεις σε ενισχυόμενες περιοχές που πληρούν τις προϋποθέσεις του στοιχείου γ' της παρ. 3 του άρθρου 107 της Σ.Λ.Ε.Ε..

### 3. Καταργείται.

13. Δαπάνες για επαγγελματική κατάρτιση (άρθρο 31 Γ.Α.Κ.).

1. Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες που αφορούν στην αναβάθμιση των προσόντων ή την επανεκπαίδευση των εργαζομένων.

Ειδικότερα, είναι επιλέξιμες οι ακόλουθες δαπάνες:

α) Δαπάνες προσωπικού των εκπαιδευτών, για τις ώρες κατά τις οποίες οι εκπαιδευτές συμμετέχουν στην επαγγελματική κατάρτιση,

β) λειτουργικές δαπάνες εκπαιδευτών και εκπαιδευόμενων που σχετίζονται άμεσα με το έργο επαγγελματικής κατάρτισης, όπως έξοδα μετακίνησης, έξοδα διαμονής, υλικά και εφόδια που σχετίζονται άμεσα με το έργο, αποσβέσεις των υλικοτεχνικών μέσων και του εξοπλισμού, στον βαθμό που χρησιμοποιούνται αποκλειστικά για το έργο επαγγελματικής κατάρτισης,

γ) δαπάνες συμβουλευτικών υπηρεσιών σε σχέση με το έργο επαγγελματικής κατάρτισης,

δ) δαπάνες προσωπικού των εκπαιδευομένων και γενικές έμμεσες δαπάνες, όπως διοικητικές δαπάνες, μισθώματα και γενικά έξοδα, για τις ώρες κατά τις οποίες οι εκπαιδευόμενοι συμμετέχουν στην επαγγελματική κατάρτιση.

2. Η ένταση της ενίσχυσης των δαπανών ορίζεται σε

ποσοστό πενήντα τοις εκατό (50%) αυτών.

Το ποσοστό αυτό μπορεί να αυξηθεί, μέχρι το εβδομήντα τοις εκατό (70%) των επιλέξιμων δαπανών, ως εξής:

α) Κατά δέκα (10) εκατοστιαίες μονάδες, εάν η επαγγελματική κατάρτιση απευθύνεται σε εργαζομένους που είναι άτομα με αναπηρία ή σε εργαζομένους σε μειονεκτική θέση,

β) κατά δέκα (10) εκατοστιαίες μονάδες, εάν η ενίσχυση χορηγείται σε μεσαίες επιχειρήσεις και κατά είκοσι (20) εκατοστιαίες μονάδες, εάν χορηγείται σε μικρές επιχειρήσεις.

3. Καταργείται.

14. Ενισχύσεις για συμμετοχή ΜμΕ σε εμπορικές εκθέσεις (άρθρο 19 Γ.Α.Κ.).

1. Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες μίσθωσης, εγκατάστασης και διαχείρισης περιπτέρου για τη συμμετοχή μίας επιχείρησης σε οποιαδήποτε εμπορική έκθεση.

2. Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το πενήντα τοις εκατό (50%) των επιλέξιμων δαπανών.

3. Καταργείται.

15. Ενισχύσεις για εργαζομένους σε μειονεκτική θέση Α. Εργαζόμενοι σε μειονεκτική θέση (άρθρο 32 Γ.Α.Κ.)

Επιλέξιμες δαπάνες είναι οι μισθολογικές δαπάνες για περίοδο δώδεκα (12) το πολύ μηνών από την πρόσληψη εργαζομένου σε μειονεκτική θέση.

Όταν ο υπόψη εργαζόμενος τελεί σε ιδιαίτερα μειονεκτική θέση, επιλέξιμες δαπάνες είναι οι μισθολογικές δαπάνες για μέγιστη περίοδο είκοσι τεσσάρων (24) μηνών από την πρόσληψη.

Όταν η πρόσληψη δεν αντιπροσωπεύει καθαρή αύξηση του αριθμού των εργαζομένων της οικείας επιχείρησης, σε σχέση με τον μέσο όρο του δωδεκαμήνου που προηγήθηκε, η θέση ή οι θέσεις εργασίας πρέπει να έχουν μείνει κενές λόγω εθελοντικής αποχώρησης, αναπηρίας, συνταξιοδότησης λόγω ηλικίας, εθελοντικής μείωσης του χρόνου εργασίας ή νόμιμης απόλυσης για πειθαρχικούς λόγους, και όχι λόγω κατάργησης των θέσεων εργασίας.

Εκτός από την περίπτωση νόμιμης απόλυσης για πειθαρχικούς λόγους, οι εργαζόμενοι σε μειονεκτική θέση δικαιούνται να απασχοληθούν σε συνεχή βάση για την ελάχιστη περίοδο που προβλέπεται στην οικεία εθνική νομοθεσία περί συμβάσεων εργασίας ή στις ενδεχόμενες συλλογικές συμβάσεις του κράτους μέλους.

Εάν η περίοδος απασχόλησης είναι βραχύτερη των δώδεκα (12) μηνών, ή των είκοσι τεσσάρων (24) μηνών για εργαζομένους σε ιδιαίτερα μειονεκτική θέση, η ενίσχυση μειώνεται κατ' αναλογία χρόνου.

Η ένταση της ενίσχυσης για πρόσληψη εργαζομένων σε μειονεκτική θέση δεν υπερβαίνει το πενήντα τοις εκατό (50%) των επιλέξιμων δαπανών.

Β. Εργαζόμενοι με αναπηρία (άρθρο 33 Γ.Α.Κ.)

Επιλέξιμες δαπάνες είναι οι μισθολογικές δαπάνες για κάθε δεδομένη περίοδο απασχόλησης του εργαζομένου με αναπηρία.

Όταν η πρόσληψη δεν αντιπροσωπεύει καθαρή αύξηση του αριθμού των εργαζομένων της οικείας επιχείρησης, σε σχέση με τον μέσο όρο του δωδεκαμήνου που προηγήθηκε, η θέση ή οι θέσεις εργασίας πρέπει να έχουν μείνει κενές λόγω εθελοντικής αποχώρησης, αναπηρίας, συνταξιοδότησης λόγω ηλικίας, εθελοντικής μείωσης του χρόνου εργασίας ή νόμιμης απόλυσης για πειθαρχικούς λόγους, και όχι λόγω κατάργησης των θέσεων εργασίας.

Εκτός από την περίπτωση νόμιμης απόλυσης για πειθαρχικούς λόγους, οι εργαζόμενοι με αναπηρία δικαιούνται να απασχοληθούν σε συνεχή βάση για την ελάχιστη περίοδο που προβλέπεται στην οικεία εθνική νομοθεσία ή στις ενδεχόμενες συλλογικές συμβάσεις που είναι νομικά δεσμευτικές για την επιχείρηση και διέπουν τις συμβάσεις εργασίας.

Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το εβδομήντα πέντε τοις εκατό (75%) των επιλέξιμων δαπανών. Γ. Πρόσθετες δαπάνες απασχόλησης εργαζομένων με αναπηρία (άρθρο 34 Γ.Α.Κ.)

Είναι επιλέξιμες οι ακόλουθες δαπάνες:

α) Δαπάνες προσαρμογής του χώρου εργασίας,

β) δαπάνες απασχόλησης προσωπικού αποκλειστικά για τον χρόνο που διανύεται για την υποστήριξη των εργαζομένων με αναπηρία και επαγγελματικής κατάρτισης του προσωπικού αυτού, προκειμένου να βοηθηθούν οι εργαζόμενοι με αναπηρία,

γ) δαπάνες προσαρμογής ή αγοράς εξοπλισμού, ή αγοράς και επικύρωσης λογισμικού προς χρήση από εργαζομένους με αναπηρία, περιλαμβανομένων προσαρμοσμένων ή βοηθητικών τεχνολογικών διευκολύνσεων, οι οποίες προστίθενται σε εκείνες τις οποίες θα πραγματοποιούσε ο δικαιούχος εάν απασχολούσε εργαζομένους χωρίς αναπηρία,

δ) δαπάνες που συνδέονται άμεσα με τη μεταφορά των εργαζομένων με αναπηρία στον χώρο εργασίας και για δραστηριότητες που συνδέονται με την εργασία τους,

ε) μισθολογικό κόστος για τις ώρες που αφιερώνει στην αποκατάσταση ένας εργαζόμενος με αναπηρία,

στ) όταν ο δικαιούχος παρέχει προστατευόμενη απασχόληση, οι δαπάνες κατασκευής, εγκατάστασης ή εκσυγχρονισμού των μονάδων παραγωγής της συγκεκριμένης επιχείρησης, καθώς και οποιεσδήποτε δαπάνες διοίκησης και μεταφοράς, υπό την προϋπόθεση ότι οι δαπάνες αυτές απορρέουν άμεσα από την απασχόληση εργαζομένων με αναπηρία.

Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το εκατό τοις εκατό (100%) των επιλέξιμων δαπανών.

Δ. Πρόσθετες δαπάνες απασχόλησης εργαζομένων σε μειονεκτική θέση (άρθρο 35 Γ.Α.Κ.)

Επιλέξιμες είναι οι δαπάνες:

α) Απασχόλησης προσωπικού αποκλειστικά για τον χρόνο που διανύεται για την υποστήριξη των εργαζομένων σε μειονεκτική θέση, για περίοδο δώδεκα (12) το πολύ μηνών από την πρόσληψη εργαζομένου σε μειονεκτική θέση ή για περίοδο είκοσι τεσσάρων (24) το πολύ μηνών από την πρόσληψη εργαζομένου σε ιδιαίτερα μειονεκτική θέση,

β) επαγγελματικής κατάρτισης του προσωπικού αυτού, προκειμένου να βοηθηθούν οι εργαζόμενοι σε μειονεκτική θέση.

Η παρεχόμενη υποστήριξη συνίσταται σε μέτρα για την υποστήριξη της αυτονομίας και της προσαρμογής στο περιβάλλον εργασίας του εργαζομένου σε μειονεκτική θέση, στην παρουσία συνοδού του εργαζομένου στις κοινωνικές και διοικητικές διαδικασίες, στη διευκόλυνση της επικοινωνίας με τον επιχειρηματία και στη διαχείριση των συγκρούσεων,

γ) Καταργείται.

Η ένταση της ενίσχυσης δεν υπερβαίνει το πενήντα τοις εκατό (50%) των επιλέξιμων δαπανών.»

## ΜΕΡΟΣ ΣΤ΄ ΛΟΙΠΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

### Άρθρο 92

#### Παράταση προθεσμίας θεώρησης αδειών τεχνικών επαγγελματικών δραστηριοτήτων - Τροποποίηση άρθρου 145 ν. 4887/2022

Στο άρθρο 145 του ν. 4887/2022 (Α΄ 16), περί θεώρησης των αδειών τεχνικών επαγγελματικών δραστηριοτήτων, οι λέξεις «παρτείνεται κατά τρία (3) έτη», όπου αυτές αναφέρονται, αντικαθίστανται από τις λέξεις «παρτείνεται κατά τέσσερα (4) έτη», και το άρθρο 145 διαμορφώνεται ως εξής:

#### «Άρθρο 145

Θεώρηση αδειών τεχνικών  
επαγγελματικών δραστηριοτήτων

1. Για τις επαγγελματικές άδειες που έχουν εκδοθεί, αντικατασταθεί ή θεωρηθεί μέχρι την έναρξη ισχύος του παρόντος, σύμφωνα με το π.δ. 112/2012 (Α΄ 197) για τις υδραυλικές εγκαταστάσεις, το π.δ. 113/2012 (Α΄ 198) για τον χειρισμό μηχανημάτων έργου, το π.δ. 114/2012 (Α΄ 199) για τις εγκαταστάσεις καύσης, το π.δ. 115/2012 (Α΄ 200) για τις μηχανολογικές εγκαταστάσεις, το π.δ. 1/2013 (Α΄ 3) για τις ψυκτικές εγκαταστάσεις, καθώς και τις άδειες που έχουν εκδοθεί σύμφωνα με το π.δ. 511/1977 (Α΄ 162) και εμπίπτουν στις παρ. 1 και 2 του άρθρου 9 του π.δ. 114/2012, η προθεσμία θεώρησής τους, μετά την παρέλευση οκτώ (8) ετών, παρατείνεται κατά τέσσερα (4) έτη.

2. Στις άδειες που έχουν εκδοθεί ή αντικατασταθεί βάσει του π.δ. 108/2013 (Α΄ 141) για τις ηλεκτρολογικές εγκαταστάσεις, η προθεσμία απόδειξης της άσκησης του ελαχίστου ορίου επαγγελματικής δραστηριότητας μετά την παρέλευση οκτώ (8) ετών, παρατείνεται κατά τέσσερα (4) έτη.»

### Άρθρο 93

#### Αφορολόγητο, ανεκχώρητο και ακατάσχετο της ενίσχυσης που καταβάλλεται στο πλαίσιο της δράσης «Ενίσχυση επιχειρήσεων των Περιφερειακών Ενοτήτων Μαγνησίας και Τρικάλων για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων στην λειτουργία τους από την κακοκαιρία Daniel»

Η ενίσχυση που καταβάλλεται στο πλαίσιο της χρηματοδοτούμενης δράσης από το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2021-2025 (ν. 4635/2019, Α΄ 167) με τίτλο «Ενίσχυση Επιχειρήσεων των Περιφερειακών Ενοτήτων Μαγνησίας και Τρικάλων για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων στη λειτουργία τους από την κακοκαιρία Daniel» δεν υπόκειται σε οποιονδήποτε φόρο, τέλος, εισφορά ή άλλη κράτηση υπέρ του Δημοσίου, μη εφαρμοζόμενη της παρ. 1 του άρθρου 47 του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013, Α΄ 167). Σε περίπτωση διανομής ή κεφαλαιοποίησής της, είναι ανεκχώρητη και ακατάσχετη στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης αντίθετης γενικής ή ειδικής διάταξης, δεν δεσμεύεται και δεν συμψηφίζεται με βεβαιωμένα χρέη στη Φορολογική Διοίκηση και το Δημόσιο εν γένει, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τους οργανισμούς

τοπικής αυτοδιοίκησης και τα νομικά πρόσωπά τους, τα ασφαλιστικά ταμεία και τα πιστωτικά ιδρύματα και δεν υπολογίζεται στα εισοδηματικά όρια για την καταβολή οποιασδήποτε παροχής κοινωνικού ή προνοιακού χαρακτήρα. Οι δικαιούχοι της ενίσχυσης του παρόντος απαλλάσσονται από την υποχρέωση προσκόμισης αποδεικτικού φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας για τη συμμετοχή τους στη δράση και την είσπραξη της ενίσχυσης.

### Άρθρο 94

#### Παράταση προθεσμίας απαλλαγών των Ναυπηγείων Ελευσίνας - Τροποποίηση άρθρου 97 του ν. 5007/2022

Στο άρθρο 97 του ν. 5007/2022 (Α΄ 241), περί των ρυθμίσεων για την εξυγίανση των Ναυπηγείων Ελευσίνας, οι λέξεις «31η Δεκεμβρίου 2024» αντικαθίστανται από τις λέξεις «31η Δεκεμβρίου 2025» και το άρθρο 97 διαμορφώνεται ως εξής:

#### «Άρθρο 97

Ρυθμίσεις για την εξυγίανση  
των Ναυπηγείων Ελευσίνας

Στο πλαίσιο της παρ. 4 του άρθρου 170 του ν. 4738/2020 (Α΄ 207) η υπό εξυγίανση εταιρεία με την επωνυμία Ναυπηγικές και Βιομηχανικές Επιχειρήσεις Ελευσίνας Α.Ε. απαλλάσσεται από την υποχρέωση προσκόμισης φορολογικής και ασφαλιστικής ενημερότητας έναντι οποιασδήποτε αρχής και φορέα έως την 31η Δεκεμβρίου 2025.»

### Άρθρο 95

#### Μίσθωση ακινήτου για επέκταση της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης - Τροποποίηση άρθρου 280 ν. 4738/2020

Στην παρ. 3 του άρθρου 280 του ν. 4738/2020 (Α΄ 207), περί δαπανών λειτουργίας της Ειδικής Υπηρεσίας Συντονισμού Ταμείου Ανάκαμψης του Υπουργείου Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο δεύτερο εδάφιο, οι λέξεις «έως της 31.12.2020 να προβεί» αντικαθίστανται από τις λέξεις «να προβαίνει», β) προστίθεται τρίτο εδάφιο και η παρ. 3, διαμορφώνεται ως εξής:

«3. Στην Ειδική Υπηρεσία ανήκουν η διαχείριση, συντήρηση και εποπτεία των κτιρίων, εγκαταστάσεων, επίπλων και κάθε άλλου εξοπλισμού τους, των μηχανημάτων και του αναλώσιμου ή μη υλικού που διατίθενται για τις ανάγκες των υπηρεσιών της. Η Ειδική Υπηρεσία δύναται να προβαίνει, διά του Υπουργού Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, στη σύναψη σύμβασης μίσθωσης ακινήτου για την κάλυψη των στεγαστικών της αναγκών, κατόπιν δημοσίευσης πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος, κατά παρέκκλιση των κείμενων διατάξεων περί μίσθωσης ακινήτων για τη στέγαση δημόσιων υπηρεσιών. Αν η μίσθωση ακινήτου αφορά σε επέκταση της Ειδικής Υπηρεσίας σε μη μισθωμένους χώρους του ίδιου ή παρακείμενου ακινήτου, επί του οποίου αυτή είναι ήδη εγκατεστημένη, δεν απαιτείται η προηγούμενη δημοσίευση πρόσκλησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος, η δε σχετική σύμβαση συνάπτεται από τον Διοικητή της Ειδικής Υπηρεσίας.»

**Άρθρο 96**  
**Μεταβατική διάταξη για τη χωροθέτηση και**  
**αδειοδότηση Τουριστικών Λιμένων -**  
**Προσθήκη παρ. 4Α στο άρθρο 46 ν. 5167/2024**

Στο άρθρο 46 του ν. 5167/2024 (Α' 207), περί ρύθμισης θεμάτων λιμενικών υποδομών, προστίθεται παρ. 4Α, ως εξής:

«4Α. Εκκρεμείς διαδικασίες χωροθέτησης και αδειοδότησης τουριστικών λιμένων, κατά την 20ή Δεκεμβρίου 2024, οι οποίοι εμπίπτουν εντός Ζώνης Λιμένα Τοπικής Σημασίας, συνεχίζονται και ολοκληρώνονται από το Υπουργείο Τουρισμού.»

**Άρθρο 97**  
**Εγγυητικές επιστολές αναπτυξιακών νόμων**

Στο άρθρο 130 του ν. 4887/2022 (Α' 16), περί μεταβατικών διατάξεων προστίθεται παρ. 20 ως εξής:

«20. Με απόφαση του Υπουργού Ανάπτυξης καθορίζεται ο τρόπος φύλαξης και διαχείρισης των εγγυητικών επιστολών που έχουν κατατεθεί στο πλαίσιο των αναπτυξιακών νόμων 3908/2011 (Α' 8), 3299/2004 (Α' 261), 2601/1998 (Α' 81) και 1892/1990 (Α' 101), εκ μέρους της Γενικής Γραμματείας Ιδιωτικών Επενδύσεων.»

**Άρθρο 98**  
**Βελτιώσεις στις μεταβατικές διατάξεις για την**  
**αδειοδότηση λειτουργίας για τα ναυπηγεία**  
**Σκαραμαγκά - Τροποποίηση παρ. 2**  
**άρθρου 11 ν. 4949/2022**

1. Στην παρ. 2 του άρθρου 11 του ν. 4949/2022 (Α' 126), περί ρύθμισης ειδικότερων ζητημάτων, διαγράφεται το τελευταίο εδάφιο και η παρ. 2 διαμορφώνεται ως εξής:

«2. Ειδικά για την έκδοση άδειας λειτουργίας, είναι δυνατή η σταδιακή ένταξη σε καθεστώς λειτουργίας τμημάτων της εγκατάστασης κατά το χρονικό διάστημα εκσυγχρονισμού, αναβάθμισης ή κατασκευής, με αντίστοιχη τροποποίηση της άδειας λειτουργίας, όπως αυτή προκύπτει σύμφωνα με όσα ειδικότερα ορίζονται στην παρ. 3 του άρθρου 13 του παρόντος και στην παρ. 3 του άρθρου 8 του ν. 4664/2020 (Α' 32). Για τον σκοπό αυτόν, ο φορέας υλοποίησης της επένδυσης υποβάλλει σχετική αίτηση, σύμφωνα με όσα ειδικότερα ορίζονται κατά την παρ. 1. Η άδεια που εκδίδεται, θεωρείται τροποποίηση της αρχικής. Επιτρέπεται και η έκδοση συνολικής νέας άδειας λειτουργίας μετά την ολοκλήρωση του επενδυτικού σχεδίου, εφόσον πληρούνται οι όροι του διατάγματος και των αποφάσεων των άρθρων 7 και 8 του παρόντος.»

2. Στην παρ. 3 του άρθρου 13 του ν. 4949/2022, περί μεταβατικών διατάξεων, προστίθενται δύο τελευταία εδάφια, και η παρ. 3 διαμορφώνεται ως εξής:

«3. Η υφιστάμενη άδεια λειτουργίας, σύμφωνα με την υπ' αρ. 120/01/12.7.2001 απόφαση της Νομαρχίας Αθηνών για τη χορήγηση άδειας λειτουργίας (ανανέωση) μετά από μηχανολογικό εκσυγχρονισμό του Ναυπηγείου κατασκευής και επισκευής πλοίων - σκαφών της Α.Ε. «Ελληνικά Ναυπηγεία», εξακολουθεί να ισχύει, ειδικά ως προς τα ναυπηγεία της Εταιρείας Ακινήτων Δημοσίου (ΕΤ.Α.Δ. - Α.Ε.). Για τους σκοπούς του παρόντος, εκδίδεται, κατόπιν αιτήματος του φορέα υλοποίησης της επέν-

δυσης, διαπιστωτική πράξη, η οποία περιλαμβάνει μόνο την εναπομένουσα δυναμικότητα, μετά την έκδοση της υπ' αρ. 479777/11.6.2021 απόφασης του Περιφερειάρχη Αττικής για το ναυπηγείο της ΕΝΑΕ (ΑΔΑ: 678Θ7Λ7-ΓΓ6), χωρίς να απαιτείται η υποβολή δικαιολογητικών που δεν σχετίζονται με την ανωτέρω πράξη. Η έλλειψη του πιστοποιητικού πυροπροστασίας, καθώς και άλλων προβλεπόμενων δικαιολογητικών που απαιτούνται για την άδεια λειτουργίας, δεν κωλύει την έκδοση της άνω διαπιστωτικής πράξης. Τα ανωτέρω πιστοποιητικά που ελλείπουν, εκδίδονται με επιμέλεια του ανωτέρω φορέα ή του ειδικού διαδόχου αυτού εντός ενός (1) έτους από την 31η Ιουλίου 2024. Για την πραγματική έναρξη εργασιών εντός των εγκαταστάσεων, απαιτούνται η προηγούμενη έκδοση πιστοποιητικού (ενεργητικής) πυροπροστασίας, κατά τις κείμενες διατάξεις, ανάλογα με την κατηγορία επικινδυνότητας στην οποία κατατάσσεται η επιχείρηση και η υποβολή του στην αρμόδια υπηρεσία της Περιφέρειας Αττικής. Η προϋπόθεση της ύπαρξης πιστοποιητικού πυροπροστασίας προβλέπεται στην ως άνω διαπιστωτική πράξη και η τήρησή της ελέγχεται από την αρμόδια υπηρεσία της Περιφέρειας Αττικής. Η άδεια λειτουργίας δύναται να τροποποιείται περαιτέρω, ως προς τον φορέα της άδειας λειτουργίας ακόμα και με διαχωρισμό φορέα ως προς τμήματα της εγκατάστασης, και πριν από την έκδοση του προεδρικού διατάγματος του άρθρου 7, κατόπιν σχετικής αίτησης, χωρίς να απαιτείται προς τούτο η υποβολή δικαιολογητικών. Μετά από την έκδοση του προεδρικού διατάγματος του άρθρου 7, εφαρμόζεται η παρ. 2 του άρθρου 11.»

**Άρθρο 99**  
**Αξιοποίηση κινήτρου φορολογικής απαλλαγής**  
**σε επενδυτικά σχέδια που υπάγονται στα καθεστώτα**  
**ενισχύσεων των νόμων 4608/2019 και 4864/2021 -**  
**Προσθήκη τελευταίου εδαφίου στην περ. α'**  
**της παρ. 2 του άρθρου 8 του ν. 4864/2021**

Στην περ. α) της παρ. 2 του άρθρου 8 του ν. 4864/2021 (Α' 237), περί φορολογικών κινήτρων, προστίθεται τελευταίο εδάφιο και η περ. α) διαμορφώνεται ως εξής:

«α) Φορολογική απαλλαγή που συνίσταται στην απαλλαγή από την καταβολή φόρου εισοδήματος επί των πραγματοποιούμενων προ φόρου κερδών, τα οποία προκύπτουν, με βάση τη φορολογική νομοθεσία, από το σύνολο των δραστηριοτήτων της επιχείρησης, μετά από την αφαίρεση του φόρου του νομικού προσώπου ή της νομικής οντότητας, ο οποίος αναλογεί στα κέρδη που διανέμονται ή αναλαμβάνονται. Το ποσό της φορολογικής απαλλαγής συνιστά ισόποσο αποθεματικό το οποίο σε περίπτωση διανομής ή κεφαλαιοποίησης φορολογείται σύμφωνα με το άρθρο 47 του ν. 4172/2013 (Α' 167). Ο φορέας μπορεί να αξιοποιήσει το σύνολο της δικαιούμενης φορολογικής απαλλαγής μέσα σε δεκαπέντε (15) φορολογικά έτη και όχι σε διάστημα μικρότερο των τριών (3) φορολογικών ετών από το έτος θεμελίωσης του δικαιώματος χρήσης του κινήτρου. Φορείς, επενδυτικά σχέδια των οποίων έχουν υπαχθεί στον ν. 4608/2019 (Α' 66) και στον παρόντα, οι οποίοι, μέχρι την 31η Δεκεμβρίου κάθε έτους, υποβάλλουν αίτηση για πιστοποίηση υλοποίησης του προβλεπόμενου ποσοστού της περ. β) της παρ. 2 του άρθρου 3 της υπ' αρ. 61746/22.6.2022 απόφασης του Αναπληρωτή Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Καθορισμός των όρων, των προϋποθέσεων

και των διαδικασιών για την υλοποίηση, την τροποποίηση, τον έλεγχο και την ολοκλήρωση των επενδύσεων που έχουν χαρακτηριστεί στρατηγικές σύμφωνα με τους νόμους 4864/2021 και 4608/2019, την καταβολή των ενισχύσεων και την τήρηση των υποχρεώσεων των επενδυτικών φορέων» (Β' 3188), καθώς και της περ. β) της παρ. 1 του άρθρου 3 της υπ' αρ. 62120/22.6.2022 κοινής απόφασης των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Καθορισμός της διαδικασίας ένταξης των Εμβληματικών Επενδύσεων Εξαιρετικής Σημασίας στις διατάξεις του ν. 4864/2021, του τρόπου παρακολούθησης και ελέγχου της υλοποίησής τους και του τρόπου καταβολής των ενισχύσεων» (Β' 3142), δικαιούνται τη χρήση της ωφέλειας του κινήτρου φορολογικής απαλλαγής για τα εισοδήματα που αποκτήθηκαν εντός αυτού του φορολογικού έτους, εφόσον η απόφαση πιστοποίησης εκδοθεί έως την καταληκτική ημερομηνία υποβολής των δηλώσεων φορολογίας εισοδήματος του αντίστοιχου φορολογικού έτους.»

#### Άρθρο 100

**Ένταξη της Ανώνυμης Εταιρείας «Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης Ανώνυμη Εταιρεία (Η.ΔΙ.Κ.Α. Α.Ε.)» στους τεχνολογικούς φορείς του ν. 4310/2014 - Τροποποίηση παρ. Β' άρθρου 13Α ν. 4310/2014**

Στην παρ. Β' του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 (Α' 258), περί ερευνητικών κέντρων, ινστιτούτων και τεχνολογικών φορέων, προστίθεται περ. 8 και η παρ. Β' διαμορφώνεται ως εξής:

«Β. Οι Τεχνολογικοί Φορείς που διέπονται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου είναι οι εξής:

1. Εθνικό Δίκτυο Υποδομών Τεχνολογίας και Έρευνας Α.Ε. (Ε.Δ.Υ.Τ.Ε. Α.Ε.).
2. Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας.
3. Επιστημονικό Πάρκο Πατρών Α.Ε..
4. Κέντρο Διάδοσης Επιστημών και Μουσείο Τεχνολογίας (ΝΟΗΣΙΣ).
5. Κοινωνία της Πληροφορίας Μονοπρόσωπη Α.Ε. (ΚτΠ Μ.Α.Ε.).
6. Ελληνικό Κέντρο Διαστήματος» (ΕΛ.ΚΕ.Δ.).
7. Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας (Ε.Α.Κ.).
8. Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Κοινωνικής Ασφάλισης Α.Ε. (Η.Δ.Ι.Κ.Α. Α.Ε.).»

#### Άρθρο 101

**Κίνητρο εκπλήρωσης στοχοθεσίας Ελεγκτών Εναέριας Κυκλοφορίας - Εξουσιοδοτική διάταξη - Τροποποίηση άρθρου 77 ν. 4949/2022**

Στο άρθρο 77 του ν. 4949/2022 (Α' 126), περί κινήτρου εκπλήρωσης στοχοθεσίας των Ελεγκτών Εναέριας Κυκλοφορίας, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) στο πρώτο εδάφιο, αα) οι λέξεις «, η οποία εκδίδεται εντός ενός (1) μηνός από την έναρξη ισχύος του παρόντος,» διαγράφονται, αβ) οι λέξεις «για τα έτη 2022, 2023 και 2024» διαγράφονται, β) στο δεύτερο εδάφιο, μετά από τις λέξεις «ο τρόπος» προστίθενται οι λέξεις «και το χρονικό διάστημα» και το άρθρο 77 διαμορφώνεται ως εξής:

#### «Άρθρο 77

**Κίνητρο εκπλήρωσης στοχοθεσίας  
Ελεγκτών Εναέριας Κυκλοφορίας**

Με κοινή απόφαση των Υπουργών Υποδομών και Μεταφορών και Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών καθορίζονται οι ειδικότεροι όροι και οι προϋποθέσεις εκπλήρωσης στοχοθεσίας για την καταβολή του κινήτρου της υποπερ. βΑ' της περ. β' της παρ. 1 του άρθρου 34α του ν. 2682/1999 (Α' 16), ανεξάρτητα από την πλήρωση ή μη των προϋποθέσεων των υποπερ. ββ', βγ', βδ' της περ. β' της ίδιας παραγράφου. Με την κοινή απόφαση του πρώτου εδαφίου ορίζονται επιπλέον οι δικαιούχοι Ελεγκτές Εναέριας Κυκλοφορίας, το δικαιούμενο ποσό, ο τρόπος και το χρονικό διάστημα καταβολής του, η χρονική περίοδος αξιολόγησής τους, η αρμοδιότητα έκδοσης της διαπιστωτικής πράξης εκπλήρωσης των στόχων και κάθε ειδικότερο σχετικό ζήτημα.»

#### Άρθρο 102

**Ψηφιακό σύστημα συλλογής και αξιολόγησης δεδομένων για τις πολιτικές που εφαρμόζουν οι επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα σε θέματα αρμοδιότητας της Γενικής Γραμματείας Ισότητας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας - Προσθήκη άρθρου 9Α στον ν. 4604/2019**

Στον ν. 4604/2019 (Α' 50) προστίθεται άρθρο 9Α ως εξής:

#### «Άρθρο 9Α

**Ψηφιακό σύστημα συλλογής και αξιολόγησης δεδομένων για τις πολιτικές που εφαρμόζουν οι επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα σε θέματα αρμοδιότητας της Γενικής Γραμματείας Ισότητας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας**

1. Στη Γενική Γραμματεία Ισότητας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας αναπτύσσεται και λειτουργεί ψηφιακό σύστημα συλλογής και αξιολόγησης δεδομένων για τις πολιτικές που εφαρμόζουν οι επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα σε θέματα αρμοδιότητάς της.

2. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Ανάπτυξης, Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, ρυθμίζονται η ανάπτυξη και λειτουργία του ψηφιακού συστήματος της παρ. 1 και ιδίως οι ομάδες χρηστών που έχουν πρόσβαση στο ψηφιακό σύστημα και ο τρόπος αυθεντικοποίησής τους, οι όροι χρήσης του ψηφιακού συστήματος, τα στοιχεία τα οποία υποβάλλονται από τους ενδιαφερόμενους, οι απαραίτητες διαλειτουργικότητες και τα ζητήματα επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, καθώς και κάθε άλλο τεχνικό ή άλλο αναγκαίο ειδικότερο θέμα σχετικό με την εφαρμογή του παρόντος.»

**Άρθρο 103**

**Πρόγραμμα επιμόρφωσης και ευαισθητοποίησης των εργαζομένων σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα σε θέματα αρμοδιότητας της Γενικής Γραμματείας Ισότητας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων - Προσθήκη άρθρου 9B στον ν. 4604/2019**

Στον ν. 4604/2019 (Α' 50) προστίθεται άρθρο 9B ως εξής:

**«Άρθρο 9B**

Πρόγραμμα επιμόρφωσης και ευαισθητοποίησης των εργαζομένων σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα σε θέματα αρμοδιότητας της Γενικής Γραμματείας Ισότητας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας

1. Το Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας υλοποιεί πρόγραμμα επιμόρφωσης και ευαισθητοποίησης των εργαζομένων σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα σε θέματα αρμοδιότητας της Γενικής Γραμματείας Ισότητας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Οι δαπάνες για τη χρηματοδότηση του προγράμματος βαρύνουν τον Προϋπολογισμό Δημοσίων Επενδύσεων του Υπουργείου Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας και προέρχονται από την Ευρωπαϊκή Ένωση - NextGenerationEU στο πλαίσιο του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

2. Για την υλοποίηση του προγράμματος και την παροχή της επιμόρφωσης της παρ. 1 αναπτύσσεται και λειτουργεί στο Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας ψηφιακή πλατφόρμα εκπαίδευσης, η οποία επιτρέπει τη διασύνδεση, την επικοινωνία και τη διαλειτουργικότητα με τα απαραίτητα μητρώα και συστήματα του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα.

3. Για την επιμόρφωση της παρ. 1 χορηγείται στους εργαζόμενους σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα αποζημίωση ειδικού σκοπού, η οποία είναι ανεκχώρητη και ακατάσχετη στα χέρια του Δημοσίου ή τρίτων, κατά παρέκκλιση κάθε άλλης αντίθετης, γενικής ή ειδικής, διάταξης, δεν υπόκειται σε οποιαδήποτε κράτηση, τέλος ή εισφορά ή σε ψηφιακό τέλος συναλλαγής, δεν δεσμεύεται και δεν συμψηφίζεται με βεβαιωμένα χρέη προς τη Φορολογική Διοίκηση και το Δημόσιο εν γένει, τους δήμους, τις περιφέρειες, τα ασφαλιστικά ταμεία ή τους παρόχους υπηρεσιών πληρωμών.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας, Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, Ψηφιακής Διακυβέρνησης και του κατά περίπτωση αρμόδιου Υπουργού, ρυθμίζεται κάθε τεχνικό ή άλλο αναγκαίο θέμα σχετικά με την εφαρμογή του παρόντος και την υλοποίηση του προγράμματος της παρ. 1 και ιδίως:

α) το περιεχόμενο, ο χρόνος και ο τρόπος υλοποίησής του προγράμματος της παρ. 1, οι προϋποθέσεις, τα αρμόδια όργανα, τα κριτήρια και η διαδικασία επιλογής των ωφελούμενων εργαζομένων σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα, τα θέματα προστασίας προσωπικών δεδομένων που προκύπτουν από την παρακολούθηση του προγράμματος και τη χρήση της ψηφιακής πλατφόρμας εκπαίδευσης της παρ. 2, τα δικαιολογητικά για τη συμμετοχή στο πρόγραμμα, η διαδικασία και τα αρμόδια όργανα παρακολούθησης και ελέγχου υλοποίησης του προγράμματος, οι όροι και οι λεπτομέρειες χρηματοδότησής του, β) το ποσό, οι προϋποθέσεις, η διαδικασία και ο τρόπος

καταβολής της αποζημίωσης της παρ. 3 σε εργαζομένους σε επιχειρήσεις του ιδιωτικού τομέα, καθώς και τα θέματα διαχείρισης των πιστώσεων αυτής και της κάλυψης του ανά συναλλαγή κόστους προς τρίτους και

γ) η διαδικασία εισόδου στην ψηφιακή πλατφόρμα εκπαίδευσης των ενδιαφερόμενων και ο τρόπος αυθεντικοποίησής τους, οι όροι χρήσης της ψηφιακής πλατφόρμας εκπαίδευσης, τα μητρώα και συστήματα του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα με τα οποία διασυνδέεται, επικοινωνεί και διαλειτουργεί η ψηφιακή πλατφόρμα εκπαίδευσης, καθώς και η διαδικασία διασύνδεσης, επικοινωνίας και διαλειτουργικότητας.»

**Άρθρο 104**

**Ζητήματα μετακινήσεων εκτός έδρας εργαζομένων Εθνικού Θεάτρου, Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος και Δημοτικών Περιφερειακών Θεάτρων - Τροποποίηση παρ. 5 άρθρου 10 υποπαρ. Δ.9 παρ. Δ' άρθρου 2 ν. 4336/2015**

Στο πέμπτο εδάφιο της παρ. 5 του άρθρου 10 της υποπαρ. Δ.9 της παρ. Δ' του άρθρου 2 του ν. 4336/2015 (Α' 94), περί καθορισμού ημερήσιας αποζημίωσης και εξόδων διανυκτέρευσης μετακινούμενων μετά από εντολή του Εθνικού Θεάτρου, του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος και των Δημοτικών Περιφερειακών Θεάτρων της χώρας, η λέξη «Ιουλίου» αντικαθίσταται από τη λέξη «Ιουνίου» και η παρ. 5 διαμορφώνεται ως εξής:

«5. Για τους μετακινούμενους με εντολή του Εθνικού Θεάτρου, του Κρατικού Θεάτρου Βορείου Ελλάδος («Κ.Θ.Β.Ε.»), και των Δημοτικών Περιφερειακών Θεάτρων της χώρας («ΔΗ.ΠΕ.ΘΕ.»), (εφεξής θέατρα) σε απόσταση μεγαλύτερη των πενήντα (50) χιλιομέτρων από την έδρα τους αναγνωρίζονται έξοδα διανυκτέρευσης, όταν η μετακίνηση γίνεται αποκλειστικά για τις αποδεδειγμένες ανάγκες της πραγματοποίησης της χειμερινής και θερινής περιοδείας των θεάτρων και με σκοπό την προετοιμασία, οργάνωση και εκτέλεση των παραγωγών των θεάτρων. Ειδικά, για τις μετακινήσεις των προσώπων του προηγούμενου εδαφίου, η ημερήσια αποζημίωση ορίζεται στο ποσό των πενήντα (50) ευρώ και τα έξοδα διανυκτέρευσης στο ποσό των σαράντα πέντε (45) ευρώ ανά διανυκτέρευση. Η ημερήσια αποζημίωση καταβάλλεται και για την ημέρα επιστροφής των μετακινούμενων στην έδρα τους, μετά το πέρας των παραστάσεων. Η απόφαση μετακίνησης εκδίδεται από το αρμόδιο προς διορισμό όργανο. Ειδικά, για το χρονικό διάστημα από 1ης Ιουνίου έως 31 Οκτωβρίου εκάστου έτους για τους μετακινούμενους του πρώτου εδαφίου με εντολή του Εθνικού Θεάτρου και του «Κ.Θ.Β.Ε.», η ημερήσια αποζημίωση του δεύτερου εδαφίου ορίζεται στο ποσό των πενήντα πέντε (55) ευρώ και τα έξοδα διανυκτέρευσης του ιδίου εδαφίου στο ποσό των εξήντα (60) ευρώ ανά διανυκτέρευση.»

**Άρθρο 105**

**Μεταβατικές διατάξεις - Πιστοποίηση προγραμμάτων Κέντρων Δια Βίου Μάθησης - Ολοκλήρωση πρακτικής άσκησης καταρτιζομένων των Σχολών Ανώτερης Επαγγελματικής Εκπαίδευσης - Τροποποίηση περ. 6) παρ. 17 και παρ. 31 άρθρου 169 ν. 4763/2020**

1. Στην περ. β) της παρ. 17 του άρθρου 169 του ν. 4763/2020 (Α' 254), περί μεταβατικών διατάξεων, οι

λέξεις «Από 1η.1.2025» αντικαθίστανται από τις λέξεις «Από 1η.1.2027», και η περ. β) διαμορφώνεται ως εξής:

«β) Από 1η.1.2027, τα Κ.Δ.Β.Μ., που υποχρεούνται να υποβάλουν προς πιστοποίηση τα προγράμματά τους, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 57, υποχρεούνται να παρέχουν πιστοποιημένα προγράμματα.»

2. Στην παρ. 31 του άρθρου 169 του ν. 4763/2020 οι λέξεις «έως το τέλος του 2024» αντικαθίστανται από τις λέξεις «έως το τέλος του 2025», και η παρ. 31 διαμορφώνεται ως εξής:

«31. Οι καταρτιζόμενοι των Σ.Α.Ε.Κ. οι οποίοι δεν έχουν πραγματοποιήσει την πρακτική άσκηση έως την έναρξη ισχύος του ν. 4763/2020 υποχρεούνται να ολοκληρώσουν την πρακτική άσκηση έως το τέλος του 2025, σύμφωνα με τους όρους του άρθρου 27.»

3. Η ισχύς της παρ. 1 αρχίζει από την 1η.1.2025.

#### **Άρθρο 106**

**Μεταβατικές διατάξεις - Πιστοποίηση Προγραμμάτων Μεταπτυχιακών Σπουδών - Ρυθμίσεις για την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης - Τροποποίηση παρ. 1 και 4 άρθρου 455 ν. 4957/2022**

1. Στο δεύτερο εδάφιο της παρ. 1 του άρθρου 455 του ν. 4957/2022 (Α' 141), περί των τελικών και μεταβατικών διατάξεων του Κεφαλαίου Θ' του Μέρους Α' του νόμου αυτού, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) οι λέξεις «έως την 31η.12.2024» αντικαθίστανται από τις λέξεις «έως την 31η.12.2026» και β) οι λέξεις «κατά το ακαδημαϊκό έτος 2024-2025» αντικαθίστανται από τις λέξεις «κατά το ακαδημαϊκό έτος 2026-2027 » και η παρ. 1 διαμορφώνεται ως εξής:

«1. Όσα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) έχουν ιδρυθεί έως την έναρξη ισχύος του παρόντος, καθώς και σε όσα έχει εκκινήσει η διαδικασία ίδρυσής τους πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος, συνεχίζουν να λειτουργούν νομίμως, σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος και του Εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας τους. Τα Π.Μ.Σ. του προηγούμενου εδαφίου υποχρεούνται να πιστοποιηθούν για πρώτη φορά από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης το αργότερο έ-

ως την 31η.12.2026 άλλως παύουν να εισδέχονται νέους φοιτητές και λειτουργούν αποκλειστικά έως την αποφοίτηση των ήδη εγγεγραμμένων κατά το ακαδημαϊκό έτος 2026-2027 φοιτητών.»

2. Στην παρ. 4 του άρθρου 455 του ν. 4957/2022, επέρχονται οι ακόλουθες τροποποιήσεις: α) οι λέξεις «έως την 31η.12.2024» αντικαθίστανται από τις λέξεις «έως την 31η.12.2026» και β) οι λέξεις «κατά το ακαδημαϊκό έτος 2024-2025» αντικαθίστανται από τις λέξεις «κατά το ακαδημαϊκό έτος 2026-2027» και η παρ. 4 διαμορφώνεται ως εξής:

«4. Τα Π.Μ.Σ. του Π.Α.ΚΕ.ΔΙ.Π.Σ. που έχουν ιδρυθεί πριν από την έναρξη ισχύος του παρόντος συνεχίζουν να λειτουργούν νομίμως σύμφωνα με τις διατάξεις του παρόντος και του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας τους και υποχρεούνται να πιστοποιηθούν από την Εθνική Αρχή Ανώτατης Εκπαίδευσης (ΕΘ.Α.Α.Ε.) το αργότερο έως την 31η.12.2026, άλλως παύουν να εισδέχονται νέους φοιτητές και λειτουργούν αποκλειστικά έως την αποφοίτηση των ήδη εγγεγραμμένων κατά το ακαδημαϊκό έτος 2026-2027 φοιτητών.»

#### **ΜΕΡΟΣ Ζ'**

#### **ΚΑΤΑΡΓΟΥΜΕΝΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ**

#### **Άρθρο 107**

#### **Καταργούμενες διατάξεις**

Από την έναρξη ισχύος του παρόντος καταργούνται τα άρθρα 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 102 και 123 του ν. 4887/2022 (Α' 16).

#### **ΜΕΡΟΣ Η'**

#### **ΕΝΑΡΞΗ ΙΣΧΥΟΣ**

#### **Άρθρο 108**

#### **Έναρξη ισχύος**

Η ισχύς του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επιμέρους διατάξεις.

Αθήνα,

2025

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

ΝΙΚΗΤΑΣ Μ. ΚΑΚΛΑΜΑΝΗΣ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ

Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ  
ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΡΓΟΥ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΜΠΑΓΙΩΚΟΣ

ΠΗΝΕΛΟΠΗ ΝΟΣΗ